

TELAFİSİ MÜMKÜN OLMAYAN PİŞMANLIKLAR

KADİR KESKİN

İstanbul 2022

www.erguvanyayinevi.com

**TELAFİSİ MÜMKÜN
OLMAYAN PİŞMANLIKLAR**

Kadir Keskin

ERGUVAN YAYINLARI

Edebiyat/Kişisel Gelişim-Makaleler: 4

Yayın No: 130

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mekki Yassıkaya

KAPAK TASARIM

Yunus Karaaslan

SAYFA DÜZENİ

ademsencel.com

BASKI-CİLT

Akpınar&Huzur Yayın Dağıtım Paz. Tic. Ltd. Şti.
Alemdar Mah. Çatalçeşme Sok. Yücer Han No: 46/1
Cağaloğlu / Fatih - İstanbul
Matbaa Sertifika No: 44713

1. Baskı: Ekim 2020

2. Baskı: Nisan 2022

Kültür Bakanlığı

Yayıncı Sertifika No: 45499

ISBN: 978-605-9634-53-3

Copyright © Erguvan yayınları 2022

Bu eserin bütün hakları anlaşmalı olarak Erguvan Yayınları'na ve Kadir KESKİN'e aittir. İzinsiz, tamamı veya bir kısmı hiçbir ortamda kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Kaynak göstermek şartıyla eğitim amaçlı alıntı yapılabilir.

TELAFİSİ MÜMKÜN OLMAYAN PİŞMANLIKLAR

KADİR KESKİN

Binbirdirek Mah. Klodfarer Cad. No: 18

Nusret Bey Apt. Bodrum Kat

Sultanahmet-İstanbul

Tel-Faks: 0212 516 52 62/ 0533 557 11 08

Kadir KESKİN: www.kadirkeskin.net/kadirkeskin45@hotmail.com

erguvanyayinevi@gmail.com

www.erguvanyayinevi.com

KADİR KESKİN: (Manisa Lisesi Emekli Müdürü)

1944 Afyon Dazkırı- Çiftlik doğumlu. İlkokulu kendi köyünde, ortaokulu dışarıdan bitirdi. İzmir İmam-Hatip Lisesi'ni 1965'te, aynı yılın Eylül ayında da Balıkesir-Savaştepe Öğretmen Okulunu dışarıdan bitirdikten sonra Konya yüksek İslam Enstitüsü'nü (İlahiyat Fakültesi) 1969 yılında bitirerek Çanakkale/Biga'da öğretmenlik hayatına başladı. Yedek Subay askerliğini yaptıktan sonra

Manisa Salihli Lisesi'nde öğretmenliğe devam etti. Salihli 50. Yıl Ortaokulu Müdür Başyardımcılığını yaptı. Daha sonra Kırkağaç Lisesi Müdürü olarak atandı. Oradan zamanın şartları içinde Manisa Yunt Dağı Osmanlı köyü Ortaokuluna öğretmen olarak tayin edildi. Bir müddet burada çalıştıktan sonra 1980 yılında Manisa Lisesi Müdür Başyardımcılığına getirildi. Manisa Lisesi Müdürü emekli olunca da 1998 yılına kadar 18 yıl bu lise'nin müdürlüğünü deruhte etti. Ve meslek hayatının yarısı bu okulun idaresinde geçti.

Yazar, meslek hayatı boyunca eğitim alanında önemli çalışmalar yaptı. Öncelikle Almanya'nın Ingolstadt şehrindeki Apian-Gymnasium ile Manisa Lisesi'ni kardeş okul yaptı. Bu kardeşlik ilişkisi iki okul müdürlerinin gayretleriyle şehirlere de yansıdı. Manisa ile Ingolstadt'ın kardeş şehir olmalarını sağladı. Avrupa'ya açılan bu kapı sayesinde Manisa'da birçok okul bu imkânlardan yararlandı. Yazarın müdürlüğü sırasında kendi okuluna:

- 1- Hibe olarak komple fizik – kimya laboratuvarı,
- 2- Manisa Çıraklık Eğitim Merkezine de eğitim amaçlı 4 adet çıplak motor
- 3- Manisa Belediyesine de makam aracı kazandırdı.
- 4- Bu ilişkileri gerçekleştirmeye vesile olduğu için Almanya Ingolstadt Belediyesi tarafından kültür nişanı verildi.

Emekli olduktan sonra bir süre İzmir Özel Bornova Kolejinde çalıştı. Bilahare Almanya'da Türk çocuklarının din eğitimi çalışmalarında bulundu. Almanya'dan döndükten sonra Manisa'da yoksul aile çocukları için ücretsiz Manisa Belediyesi Eğitim Merkezi MABEM dershanesini kurarak bu dershanenin üç yıl kurucu müdürlüğünü yaptı. Dar gelirli ve yoksul aile çocukları için geliştirdiği ücretsiz dershaneciliğin alt yapısını Balıkesir'de ve diğer bazı illerde oluşturarak açılmasını sağladı. Soma'da da yine dar gelirli aile çocukları için ücretsiz Soma Belediyesi Eğitim Merkezi SOBEM dershanesini kurdu ve üç yıl da SOBEM dershanesinin kurucu müdürlüğünü yaptı. 55 yıldır fiili eğitimin içinde bulunan Eğitimci Yazar Kadir KESKİN, Manisa

Hedef Kolejinde çalışırken Avrupa kardeş okul Projesini başlattı. Ortaokullarda, liselerde, üniversitelerde ve cezaevlerinde ilgi gören eğitim seminerlerine ve konferanslarına devam etmektedir.

Manisa'da eğitime olan katkısı ve eğitim içerikli kitapları ile 23 Aralık 2017 günü "Şehrin Hazine Vefa Buluşması'nda" Manisa Valisi Sayın Mustafa Hakan GÜVENÇER tarafından ödüllendirildi.

Bu güne kadar liselerde, üniversitelerde, cezaevlerinde ve yurt dışında verdiği eğitim semineri ve konferanslarının sayısı 487 olup, halen eğitim seminerleri ve konferansları yoğun bir şekilde devam etmektedir. Ayrıca Yeni Manisa Gazetesi, Manşet Kuzey Ege TV. Gazetesi ile Manisahaber, Manisa Haber Ajansı, Tarihistan. Org, ve Denizli Anadolu Güneşi internet sitelerinde de eğitim üzerine köşe yazıları yazmaktadır.

Kadir Keskin'in Yayınlanmış Eserleri:

- 1- Okul Müdürünün Günlüğünden (15. Baskı)
 - 2- Kırk Gün Kırk Programlı Yaz tatili Dini Bilgiler Kitabı (25. Baskı)
 - 3- Yalancılar Kahvesi
 - 4- Manisa'da Vakıf Eserleri ve Manisa'da İz Bırakanlar (2. Baskı)(İkinci Baskısı Manisa İl Özel İdaresi tarafından yapıldı)
 - 5-MABEM'li Öğrencilerin İçinden Gelenler
 - 6-Eğitimde Fırsat Eşitliği (Proje Çalışması)
- Kadir Keskin'in Bugüne kadar verdiği konferanslar, konuları ve yerleri:
- 1- Eşlerin ve Gençlerin Hayal Dünyasından Gerçek Hayata Pişmanlık içinde Uyanışları (Üniversite öğrencileri için
 - 2-Eğitimde Hedef ve Kendine Güven- Başarılı ve başarısız öğrencilerin İtirafları (Ortaokul ve Lise öğrencilerine yönelik)
 - 3-Eğitimde İki Anne Örneği (Veliler İçin)
 - 4-Öğretmen - Öğrenci ve Veli ilişkileri (Eğitim fakültelerinde okuyan aday öğretmenler için)
 - 5-Değerlerimize Rağmen Neden Buradayız? (Ceza Evleri için)
 - 6- Ailede Telafisi Olmayan Pişmanlıklar (Aileye yönelik)

İletişim: www.kadirkeskin.net/
kadirkeskin45@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

Önsöz	11
-------------	----

Birinci Bölüm

SEVGİ BİTMİYEN HAZİNE

Sevgi Fidanınızı Kurutmayın.....	17
Evlilik Üzerine	19
Genç Çiftler! Sevginizi Zıyan Etmeyin	20
Dört S nedir bilir misiniz?.....	24
“ Ah Sultan Ah!...”	25
Her Kadının İçinde “Küçük Bir Kız Özlemi” Vardır	28
Hayatın Hesaplarında (Servet- Kudret- Şöhret ve Şehvete)	
Yapılan Hataların Pişmanlığı Telafi Edilemiyor.....	33

İkinci Bölüm

HAYATIMIZDAKİ “KEŞKE”LERE BAĞLANMIŞ ESARET ZİNCİRİ KIRILMALI

En İyi Evlilik Birinci Evliliktir	39
Üzüntüler Paylaşılnca.....	44
Pişmanlıklarla Dolu Hayatlar.....	48
Telifisi Mümkün Olmayan Pişmanlıklar	53
Dicle Kenarında Münakaşa Eden Karı- Koca.....	57
Boşanma Eşiğine Gelenler İçin	59
Eşinizi Kendinize Benzetmeye Kalkmayın.....	61
Cephede Yapılan Savaşın Galibi Oluyor da Evlerde.....	64
Böyle Vefalı Kız Evlat Evliliği Yürütebilir mi?.....	66

Bir Anadolu Anasının Evlenecek Kızına Nasihati.....	69
Boşanma Kararı Almadan Önce.....	70
Eyvah! Korktuklarım Başıma Geldi	72
Bir Öğrencimin İtirafı	77
Günümüz Babalarına Bir Baba Hikâyesi.....	78

Üçüncü Bölüm

“BİZİM ÇOCUKLAR” BOŞANMALARIN OCAĞIMIZA DÖKTÜĞÜ KOR ATEŞLER

Bizim Çocuklar.....	83
Beni Esas Üzen “Çocuk ve Gençlik” Cezaevleri.....	86
Kuralsız ve Sınırsız Büyütülen Çocuklar.....	88
Ebeveynler! Çocuklarınızı Evinizdeki Kara Deliklere Kaptırmayın.....	92
İçimizdeki Padişah	95
Anne-Babalar! Genç Kızlarımızı Tuzaklara Kurban Etmenin Pişmanlığını Yaşamayalım.....	98
Genç Kızı olan Anne- Babalar!	100
Parçalanmış Aile Çocukları: Toplumun Covid- 19’udur.....	102
Çağımızın Hastalığı: “Ben Haklıyım”	104
Kadın- Çocuk- Hasta Hakları Üzerine.....	107
“Hocam Arkadaşımın Çok Hoşuna Gitmiş!”	111
Gençlerimizin Bir Kızıl Elması Var mı?.....	116
Hayatta Dosdoğru Arkadaş Seçelim.....	120
Güzellik Uğruna Telafisi Olmayan Pişmanlık.....	122

Dördüncü Bölüm

OKUMANIZ VE BİLGİNİZ SİZİ DAHA FAZLA İNSAN YAPMALI ÖYLEYSE BİRLİKTE OKUYALIM

Her Ailenin Bir Baba Yasası Olması Gerekir	129
Bir İyi, Bin Kötüden İyidir.....	132
Şoför Bey Evladım! İnşallah Sen Benim Gibi Yaşlanmazsın.....	136
Boş Vermişlik Pişmanlığı.....	140
Aylakçıların Beyinleri.....	143

“Hocam! Dilenci Değil, Dükkân Sahibim”	146
Olmaz Olmaz Demeyin!	149
“Yıllardır Patronum İçin Çalıştığımı Sanıyordum.”	152
Herkes İçin Bir Doktor Reçetesi.....	155
Kişi, Dilinin Altında Gizlidir.....	158
“Kaynak Kurursa Bunlar Önce Beni Halleder”	161
Kepenek Altında Kimin Yattığı Belli Olmaz.....	165
Her Şey Para Değil.....	168
An Şimdiki An.....	170
Nerede Olursanız Olun	173
Tecrübe... İlla ki Tecrübe.....	175
Doğru Kararlar ve Doğru Sonuçlar	177
Her Devirde Eksikliği Çekilen Adam Sıkıntısı.....	179
Gözler Perdeli Olunca.....	182
Timur Kitapları Niye Yaktırdı?.....	185
Kendi İşimizin Hastası, Elin İşinin Ustası Olmayalım	188
Eğitimden Bu Nedenle Kuşku Duyuyorum.....	191
Hünkârım! Muvakkat Dünyada Hiç Müebbet Hapis Olur mu?.....	196
Kim Kimi Kovuyor?.....	199
Dünün ve Bugünün İbretlik İki Ölümü	202
Seher Vaktinin Bereketi.....	204
Padişahın Korkulu Rüyası	207
Dertsiz Adam ve Dertli Kral	210
Müdür Bey! Bugün Bakkal Ekmek Vermedi	213
Körün Gözü Açıldığında İlk Kırdığı Şey, Elindeki Bastonuymuş...217	
Acısız İnsan.....	221
Mekke’den Bosna’ya.....	222
Boyayı mı, Yoksa Boyacıyı mı Beğenmedin?.....	226
İkinizin de Özünü Anladım”	228
Melek ve Şeytan.....	231
Dünün ve Bugünün Müzmin Hastalığı: “Yalakalık”	234
Sultanın Yağcılara Verdiği Ders	237
Bir Daha İşin Düşmeyecekse İstedğini Yap.....	242
Doğruluk, Kime ve Neye Göre?.....	245

Kuru Kafa ve Bir Tas	247
Zülkarneyn'in ve Yavuz'un Vasiyeti	250
İnançsızlık Yeni Bir Şey mi?	253
Din Gerekli mi?	256
Aç Kalan İnsan Ne yapar?.....	260
Firavun ve Tanrılaştırılan Roma Kralları.....	263
Yeğenim Sen Anlamazsın, Bu İşler Böyle Yürür.....	266
Bir İp, Bir Balta, Bir de Kur'an İstiyorum.....	268
Prens Sakya-Muni' nin Gezintisi	270
Pişmanlığın En Kötüsü Kıyamet Günü Olanıdır	273
Nereye Gittiğimizi Biliyor muyuz?	276
Bir Ölüden Mektup Var.....	279
Çene Kemiğimizden Öğütler	285
Vicdan Azabının İlacı ve Tedavisi Yoktur	287
Keşke... Keşke... Keşkelerle Dolu Hayatlar	290
Aradığı Yalancı Gerçeği Mağarada Bulan Adam.....	294

Beşinci Bölüm

**KADERLERİ ÖRTÜŞEN UZAK VE
YAKIN TARİHİN ÜÇ YİĞİT MAZLUMU**

Sokrates	297
İmam-ı Azam.....	300
Menderes	302
Kaynakça.....	305

Önsöz

Üç türlü bilgi edinme yolu vardır:

1- Akıl yoluyla ki, erdemli bir yoldur.

2- Araştırma yoluyla ki, çok zor bir yoldur. Edison elektriği bulmak için 999 deney yapmış. Asistanlarının “Efendim bu mümkün değil, çalışmayı bırakalım” tekliflerine karşılık, “Hayır biz bu konuda başkalarına göre 999 defa bilgiliyiz “ diyerek deneylerine devam etmiş 1011. denemede elektriği bulduğu söylenir.

3- Tecrübe yoluyla. Tecrübeyi kazananlar çok zor kazanıyor, ama öğrenenler bedelsiz, kolayca öğreniyorlar. Tecrübeye değer vermeyenler çok erken yaşlarda derinliği belli olmayan çukurlara düşerek “Keşke” ve “**Şimdiki aklım oysaydı**” kelimeleleriyle ömür boyu pişmanlıklarını dile getirmek zorunda kalıyorlar.

Yaşı, üççeyrek asrı aşan emekli bir eğitimci olarak emekliliğin nasıl bir şey olduğunu anlamış değilim. Manisa Lisesi Müdürü olarak emekli olduğumdan bugüne de, kitap çalışmalarımın yanında. Allah bana içinde yaşadığımız toplumun bütün kesimlerini yakından birebir tanıma imkânı da verdi.

Trabzon, Ankara, İstanbul’dan İzmir’e kadar lise öğrenci ve velilerine, Adana’dan, Ankara, Konya’dan İzmir’e kadar gitmediğim cezaevi kalmadı. Bu arada cezaevleri yanında birçok üniversite de eğitim seminerleri verdim. Aileye yönelik verdiğim seminerlerimde daha evliliğin ne olduğunu bilmeden boşanan genç bayanların “**Keşke sabretseydim de güle oynaya kurduğumuz**

yuvamı yaşatsaydım”“Yaşadığım hayat şerit gibi gözümün önünden geçtikçe, kızımın yanında gözyaşlarımı içime akıtarak ağlıyorum. Baba sevgisinden yoksun çocuk yetiştirmek çok zor. Gösterdiğim anne şefkati, bu açığı kapatamıyor. Boşanmak isteyen bütün bayan kardeşlerime zararın neresinden dönerseniz kârdır, diyorum. Yuva kolay kurulmuyor. Borç harçla kuruluyor. Yuva bozuldu mu beğenerek aldığımız eşyalar eskiyor, göze görünmüyor, hatta bazılarını gecenin karanlığında çöpe atıyorsunuz. Ama o eşyaların bıraktığı anılar ve yaşanan güzel yıllar unutulmuyor. Hocam, semineriniz benim ve arkadaşlarım açısından çok yararlı oldu. Yuvaları konusunda sıkıntı yaşayan arkadaşlar sizi dinledikten sonra fikirleri değişti. Ne olur sizi daha sık dinleyelim. Biz gençlerin, siz büyüklere çok ihtiyacı var. Sizi tekrar dinlemek istiyoruz. (İsmi Mahfuz)” diyerek genç yaşta boşanan bayan kardeşlerimle, cezaevlerinde; “Hocam bir sanayelik öfkemin bedeli olarak 18 yıldır buradayım” Her şeyini ergenlik çağında kaybeden genç bir kızımızın “Yedi yaşında bir kız olmayı ne kadar isterdim”, “Beni yıkan davalar depresimler değil en yakın dostlarım” “Her şey bir yudum alkolle başladı” “Anne – babamı dinlememenin bedelini ödüyorum” diyenlerin “Şimdiki aklı olsaydı” diye dillendirilen pişmanlıklarını kendi ağızlarından dinledim.

Bu kitabımla istedim ki öğrencilerin zaman katillerine zamanını katlettirip de başarısızlıkları sonucu “**Keşke**”, tecrübeye değer vermeyip de betonarme duvarları arkasına düşüp genç yaşta ömürlerinin çürümemesi ve “**Şimdiki aklım olsaydı**” dememeleri için birebir yaşadığım ve dinlediğim olayları okuyucularıma aktarıp gelecekte “**Keşke**” ve “**Şimdiki Aklım olsaydı**” pişmanlıklarının yaşanmaması için elinizde okumakta olduğunuz “**Telafisi Mümkün Olmayan Pişmanlıklar**” adlı kitabımı yazdım.

Umarım okurlarım kitabımı okuduktan sonra hayatta telafisi mümkün olmayan **“Keşke ve Şimdiki Aklım olsaydı”** gibi kelimeleri kullanmak zorunda kalmazlar.

Ayrıca zaman ayırarak kitabımın tashihini yapan öğretmen Sayın Necmettin Çalışkan Bey kardeşime çok teşekkür ederim

Kitabımın elden ele dolaşarak eskiyip, parçalanması umduyla.....

Kadir keskin

Eylül 2020

Birinci Bölüm

SEVGİ BİTMİYEN HAZİNE

Soma Halk Eğitim Merkezinde

*Manisa Valisi M. Hakan Güvenç ve Manisa Celal Bayar Ün. Rektörü
Kemal Çelebi tarafından Şehrin Hazinesi Özel Ödülünün şahsıma takdimi*

Kütahya Liselerinde Seminer sonu ayrılığımızda dinleyicilerimle

Sevgi Fidanınızı Kurutmayın

Liseden beri el ele tutuşarak, kumrular gibi birbirlerini seven iki öğrenci vardı. Kısa teneffüslerde bile buluşurlar, birbirini görmeden derse girmezlerdi. Öğretmenlerin ve arkadaşlarının dikkati çeken bu gençlere, çağımızın “Leyla ile Mecnunu” ismini taktılar.

Bu gençler mezun oldu. Beraberce tercih ettikleri ilde üniversiteyi kazandılar. Tabii ki birbirlerine olan ilgileri üniversitede de devam etti. Üniversiteden sonra da evlendiler.

İnsanoğlunun soyu birdir de huyu farklıdır. Evliliklerin daha ilk yıllarında huy farklılığı nedeniyle evliliğin hiç de hayal ettikleri gibi olmadığını anladılar. Evlilik çok kolaydı ama ayakta tutup devam ettirmek daha zordu.

Aslında aralarında sevgi problemi yoktu. Liseden beri sevgileri artarak devam etti. Evlenmeden önce birbirlerini görmeden bir gün bile geçiremiyorlardı. Ama şimdi küçük bir söz, ufak bir hadise, kavgaya atılmalarına mani olamıyordu.

Bir akşam oturup evliliklerini gözden geçirmeye karar verirler. Her ikisi de, boşanmayı istememekle birlikte, işlerin böyle gitmeyeceğinin farkındaydılar.

Her ikisinin de saygı duydukları, güngörmüş bir aile büyüğüne gittiler. Onun ne söyleyeceğini merak ediyorlardı. Aile büyüğü, her ikisini de dinledikten sonra:

- Evinizin o küçük bahçesine bir fidan dakin. Eğer bu fidan üç ay içinde kurursa boşanırsınız. Kurmaz da büyürse bunu bir

daha aklınızdan bile geçirmeyin. Bir de bu süre içinde ayrı ayrı odalarda yatacaksınız, dedi.

Bu ilginç fikre şaşırmalarına rağmen uygulamaya karar verdiler. Ertesi gün bir meyve fidanı alıp bahçeye diktiler.

Aradan bir ay geçti. Bir gece, gecenin karanlığında bahçede karşılaştılar. Her ikisinin de elinde içi su dolu birer bidon vardı. Meğer kurumasın diye her ikisi de diğerinden gizli fidana su veriyorlardı.

Bazen de kibir ve gurur yüzünden sevgi fidanı kurutuluyor. Siz fidanınızı kurutmayın.

Evlilik Üzerine

Allah'a imanın güzelliğinden sonra dünyadaki en güzel şey, uygun bir eşle evlenmektir.

Allah'ı inkârın çirkinliğinden sonra dünyadaki en kötü şey, (bence) uygun olmayan bir eşle evlenmektir.

Güzellik, gözlere ve zamana göre değişir; ama uygunluk ömürlüktür. Uzakları yakın eden, cananları tek can yapan evlilikte, senlik benlik olmamalıdır. Evlilikte sen- ben yerine biz, malım, canım yerine malımız, canımız denmelidir.

Onun sana nasıl görünmesini istiyorsan, sen de ona öyle görün.

Sana nasıl güzel kokmasını istiyorsan, sen de ona öyle güzel kokularla yaklaş.

Onun ailesini kendi ailen kabul edip, sırlarınızı kimselere açmayın, ortalığa saçmayın. Üzüntüleri ve sevinçleri paylaşmada paydaş olun.

Süt satan kadına Hz. Ömer, süte su katma der. Kadın, katmıyorum dediğinde kızı; “Hem su katıyorsun, hem de yalan söylüyorsun” dediğinde, Hz. Ömer, bu kızı oğlu Asım'la evlendirir. Bu çiftin evliliğinden, 5. Halife Ömer bin Abdülaziz dünyaya gelir.

Dünya nimetlerinin en güzeli, hayırlı bir eşle, mutlu ve huzurlu bir yuvadır.

Genç Çiftler! Sevginizi Ziyan Etmeyin

Toplumda tutku haline gelen kadın programlarının seyircisi değilim. Ancak haberlere yakın izlediğim kanalın bir kadın programına ister istemez gözüm takıldı. Biri hastanede hasta yatan iki çocuklu genç bir bayan, sanal medyadan tanıştığı ne idüğü belli olmayan birine kaçıyor. Dokuz ay onunla yaşıyor. Sonra elinde özür çiçeğiyle, eski eşiyle barışmak için ekrana çıkıyor. Tabii özür kabul edilmedi. Sonuç boşanma.

Oturduğum mahallede de genç bir bayan da aynı hatayı yaptı. Şu anda o da yaptığı hatadan dolayı pişman, ama pişmanlık fayda vermedi boşanma safhasında.

Genç çiftlerde boşanmalar had safhada. Özellikle birbirini severek evlenen gençlerin sevgilerini “HEBA” edip, çukura düşmemeleri açısından bu yazımı okumalarını tavsiye ediyorum.

Feridüddin Attar,12. Yüzyılda Nişabur’da yaşamış, şarkın hazinelerinden biri olup, Mevlana’nın fikir babası olarak kabul edilir. Sûfî geleneğinin de öncülerindendir.

Güzel huylu bir padişah, bir gün hizmetlilerinden birisiyle birbirinden güzel meyve ağaçlarının bulunduğu bahçesini gezerken, ağaçtan kopardığı bir meyveyi ısırdığında, meyve olgunlaşmadığı için oldukça ekşi ve acı olduğunu gördü. Aynı meyveyi hizmetçisine verdiğinde, hizmetçi meyveyi öyle güzel, öyle iştahla yemeye başladı ki, sanki daha önce hiç böyle bir şey yememişti. Hizmetlinin ağzını şapırdatarak yemesi padişahın dikkatini çekti. Ve dedi ki:

- Bana ekşi ve acı gelen meyveyi ne kadar iştahlı yiyorsun? Hizmetli:

- Efendim şimdiye kadar elinden yüzlerce armağan aldım, verdiğiniz nimetlerle karnımı doyurdum. Hepsı de birbirinden lezzetliydi. Bir kerecik de elinden böyle bir acı meyve geldi diye hemen elimi eteğimi çekip suratımı buruşturamam ki. Hep senin nimetlerinle beslenip sana şükreden bana, senin elinden gelen bir nimet, nasıl olur da acı gelir?"

Peygamberimiz de: **"Mü'minin haline şaşılır. Çünkü mü'minin her işinde bir hayır vardır. Eğer onun eline iyi bir imkân geçerse şükreder, hayır olur. Eğer sıkıntıya düşerse sabreder, yine hayır olur."**

Şimdi burada duralım ve hep beraber duygudaşlık yapalım. Her birimiz geriye dönüp baktığımızda hayatımızda iyi günlerimiz mi çok, yoksa kötü günlerimiz mi? diye düşünmeliyiz. Şüphesiz ki iyi günlerimiz, sağlıklı günlerimiz daha çoktur. Peki, bunları veren kim? Şüphesiz ki Rabbimiz. Bütün bu iyiliklere karşılık başımıza bir sıkıntı geldiğinde bütün o iyilikleri unutup, feryat figan edip isyan edersek elimize bir şey geçer mi? Hayır.

Burada kendi hayatımda yaşadığım bir örnek konuya gireyim. Cenab-ı Hak Bakara Sûresi 216. ayetinde: **"...Hakkınızda hayırlı olduğu halde bir şeyden hoşlanmamış olabilirsiniz. Sizin için kötü olduğu halde bir şeyden hoşlanmış da olabilirsiniz. Yalnız Allah bilir, siz ise bilemezsiniz."**

28 Şubat'ın havasını bilenler bilir. Muhafazakârlara karşı, adeta bir cadı avı başlatılmıştı. Ben de o günlerde sadece bir **"Uyarma"** cezası ile görevden alındım. Üzüldüm. Ama sonu hayırla sonuçlandı. Daha önce bir okulum var iken, şimdi eğitim seminerlerim dolayısıyla bütün okullar benim oldu. Sadece okullar mı? Üniversitelerin yanında, Adana'dan Ankara- Sincan, İzmir'e kadar dolaşmadığım cezaevi kalmadı. Hayatımda olmadığı için üzüldüğüm her hadise, mutlaka sonunda hayırla sonuçlandı. İsterseniz siz de geriye dönüp bakarak bir muhasebe yapabilirsiniz.

Kur'ân-ı Kerim gerçekten bir şifâdır. Ama anlamıyla birlikte okunursa şifâdır. Yukarıda zikrettiğim ayette olduğu gibi Yunus Sûresi 107. ayetinde: **“...Eğer Allah sana bir zarar dokundursa onu, ondan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır isterse, onun lütfunu giderecek yoktur.”** Allah buyruklarını özümseyen bir Mü'minin başına ne türlü hadiseler gelirse gelsin yıkılır mı?

Bütün bunlardan sonra günümüze gelmek istiyorum. En sade vatandaşımızdan, tepemizdeki en yetkili insanlarımıza kadar herkesin ağzında, “Uyuşturucu gençleri tehdit ediyor” var. Evet, tehdit ediyor. Cezaevlerindeki gördüğüm gençleri siz görmeniz, gece başınızı yastığa koyup yatamazsınız. Peki, bu gençler buraya keyfinden mi düşüyor?

Bu çocukların büyük çoğunluğu parçalanmış aile çocuklarıdır. Geçenlerde yakın ilçelerimizin bir okulunda verdiğim seminerde 590 öğrencinin 157'si parçalanmış aile çocuklarıymış. Meslektaşım mesaisinin büyük bir çoğunluğunu adeta burnundan soluyarak bu çocuklar için harcıyor. Evliliklerin azaldığı, boşanmaların %2,5 arttığı ülkemizde, aile yapımızı pekiştirmeden, gençleri tehdit eden uyuşturucu konusunu çözmemiz mümkün değil.

Bu konuda yaşadığım bir örneği anlatayım da incir çekirdeğini doldurmayacak hadiselerden dolayı boşanmak isteyen ebeveynlere ders olsun.

Bir gün odamın kapısını hışımla çalarak içeri giren öğrencim:

- Hocam, ben pansiyonda kalmak istiyorum, dedi. Ben de ailesinin durumunu yakından bildiğim için:

- Oğlum, sen pansiyonda kalamazsın. Yatakhaneler 16 kişilik ve 3 liraya da üç öğün yemek çıkarıyoruz, dediğimde:

- Hayır hocam, beni pansiyona alın evde yapamayacağım, dedi. Nedenini sorduğumda:

- Üvey babamın anneme olan davranışlarını hazmedemiyorum, dediğinde meseleyi anladım ve hemen öğrencimizi pansiyona

aldım. Okudu, şimdi iyi bir meslek sahibi oldu. Zaman zaman karşılaştığımızda:

- Hocam o gün siz beni pansiyona almasaydınız, üvey babamın davranışlarından dolayı alkole başlamıştım, neredeyse uyuşturucuya da başlamak üzereydim, itirafında bulundu.

Şimdi genç evlilere sesleniyorum. Evliliklerin ilk beş yılda boşanma sebepleri yüzde seksen oranında çiftlerin anne/babaları yüzündenmiş.

Gençler! Eşinizle yaşadığınız onca güzellikleri, iyi günleri unutuyorsunuz, eşinizle yaşadığınız sıkıntılı bir hali iki gözünüz iki çeşme anne- babanıza yetiştiriyorsunuz. Sıkıntılı günlerinizi anlatıyorsunuz da, iyi günleri niye anlatmıyorsunuz? Anneniz babanız da gözyaşınıza dayanamıyor. Sonuç? Arkada boynu bükük evlatlar...

Evlendikten sonra hiçbir bir çift nişanlılık dönemindeki aşklarına güvenmesin. İmzalar atıldıktan sonra aşk artık tatile çıkmıştır. Çıkmasaydı dünya zaten cennet olurdu. Her gün sayısız bıçak darbesiyle, kurşunla öldürülen kardeşlerimiz de zamanla aşk yaşamadılar mı? Hani nerede kaldı **“seni görmeden, sesini duymadan yapamıyorum”** sözleri.

Dört S nedir bilir misiniz?

Evet, insanoğlunun soyu birdir de, her insanın huyu farklıdır. Evlilik sabır, fedakârlık ve özveri isteyen bir kurumdur. Güle oynaya kurduğunuz yuvanın devamını istiyorsanız, dört S'ye,(sevgi, saygı, sabır, sorumluluk) sımsıkı sarılmalısınız.

Tümüyle özetlemek gerekiyorsa; kurulan yuvada kadınlar sabırlı, erkekler de sorumluluk sahibi olmalıdır. Kurulan her yuvada boşanmak için yüzlerce, boşanmamak için de binlerce sebep vardır.

Evet, neymiş 4 S?

“Sevgi, Saygı, Sabır ve Sorumluluk”muş.

Unutmayın!

“seni seviyorum” demek o kadar mı zor?

“ Ah Sultan Ah!...”

Manisa’da merkezi bir camiinin din görevlisi hocamızdan dinlemiştim.

Manisa’nın tanınmış ailelerinden M. amcanın eşi vefat emiş. Cenazesi kabre götürülürken hoca ile beraber cenaze arabasına binen M. amca durmadan “Ah Sultan ah! ben seni ne kadar çok seviyordum” diyerek aynı cümleleri tekrarlayarak mezara kadar gitmişler. Cenaze arabadan indirilip mezara konarken de aynı cümleleri sayıklamaya devam etmiş.. M. Amcayı çocukları ve dostları her ne kadar teskin etmeye çalışmışlarsa da M. Amca üzüntülerini aynı cümlelerle tekrarlamaya devam etmiş.

Cenaze kabre konulup dini merasim bittikten sonra hoca mezarın başında telkin verirken M. Amca yine “Ah Sultan ben seni ne kadar çok seviyordum” diyerek mezarın başından ayrılmamış. Hoca Telkin verip mezarın başından ayrılırken “M. Amca haydi gidelim artık Sultan teyzeyle cennette buluşursunuz” dediğinde, “Hocam elbette cennette Allah’ın izniyle buluşacağıma inanıyorum. Çok temiz insandı, yalanı, dolanı yoktu, orucunu tutar, beş vakit namazını aksatmazdı. Ama ben dünyada iken 52 yıllık evliliğimizde **“Sultan ben seni çok seviyorum, diyemedim, ben ona üzüliyorum”** der.

Yine buna benzer bir olayı bir başka arkadaşımın dinlemiştim. Arkadaşımın komşusu imiş. Komşusunun 47 yıllık hayat arkadaşısı eşi vefat etmiş. Mevtayı mezara defnedip geri dönerlerken komşusunun iki gözü iki çeşme. Elbette üzülecek, gözleri yaşaracak ama bir çocuk gibi hıçkırarak ağlıyormuş.

“Onu sakinleştirmek, dertleşmek, teselli etmek için sakin bir yere götürerek üzülmede haklı olduğunu, ama neden bu kadar göz yaşları döktüğünü sorunca, derinden bir ah! Çekerek; **“Ona hiç de hayırlı bir koca olamadım. O, bana her seferinde iyilik ve güzellikle davrandı. Fakat ben hep kabalık ettim ve onu çok üzdüm. Kendisi çok temiz ve tertipli olmasına rağmen ben de oldukça dağınık, tertipsiz bir adamdım. Benim onun yaptıklarına değer vermemem onu çok üzüyordu. Böyle ani ölümünü hiç beklemiyordum, sanki beraberliğimizin kıyamete kadar sürecekmiş gibi zannederek onu çok sevdiğim halde ona olan sevgimi, bağlılığımı, hatta aşkıma hiç ama hiç, ifade edemedim. ‘Hep bir gün söylerim .’ diye erteledim. Şimdi mezara konduktan sonra söylemek neye yarar ki? O benim çilemi çekti 47 yıldır, fakat ben onu hep üzdüm özene bezene yaptığı yemekleri, titizliği ve düzeni çok hoşuma gittiği halde bir gün olsun takdir ve beğenimi ifade etmedim. Onun iyi meziyetlerini alay varı hep küçümsedim ama içimden de hep takdir ediyordum. Üç kız, iki erkek çocuğumu en güzel şekilde yetiştirdi. Çok iyi bir anaydı. Benim veremeyeceğim eğitim ve terbiyeyi çocuklarıma eşim verdi. Bana zaman zaman da “Hep senden sonra ölmek istiyorum. Sen benden sonra bu derbeder halinle kendine bakamaz rezil olursun.” derdi. Şimdi ben arkada yapayalnız kaldım, ne yapacağım ve onsuz nasıl yaşarım bilmiyorum? Kendisi umreye gitmeyi çok istiyordu. Benim ise o tezgâhta bezim olmadığı için hep erteledim ve isteğini yerine getirmedi.”** diyerek gözyaşları içinde itirafları devam etti.

Komşumun bu gözyaşları arasındaki itiraflarından şunu anladım. Eşimizin ve hayat arkadaşımızın kıymetini onu kabre koyduktan sonra değil, hayatta iken bilelim, ne söyleyeceksek yaşarken kulaklarına söyleyelim. Çünkü Kadınların beyni beğenilmeye, takdir edilmeye yönelik olarak çalışmış. Sevdiklerinden “Sevgi” sözcüğünü de toprak altına girdikten sonra değil, hayatta iken duymak isterlermiş.

Komşumdan ayrıldıktan sonra evime koşarak gittim, ne kadar bildiğim ve güzel kelimeler varsa eşime tekrarladım ve ‘**se-ni çok çok seviyorum**’ dediğim de eşimin yüzündeki güzelliğin bir kat daha arttığını gördüm.”

Her Kadının İçinde “Küçük Bir Kız Özlemi” Vardır

Erkeklerle kadınlar arasındaki farklardan biri de, kadınlar ilgi görmek, beğenilmek, sevildiğini hissetmek isterken; erkekler de, içinde bulunduğu toplumda kendini kanıtlamak isterlermiş. Buraya bir nokta kayalım da hemen hikâyemize girelim.

Bülent, avucunu açmış kendisine doğru elini uzatan adama ters ters baktı. Elli yaşlarında gösteren adam, o görmeye alıştığı hırpani kıyafetli dilencilere benzemiyordu. Üzerindeki giysiler eski fakat temizdi. Yüzü de sağlıklı görünüyordu. Sapasağlam adam, gidip çalışacağına dileniyor diye aklından geçirdi ve belki benden daha zengindir diye düşündü. Alaycı bir ses tonuyla, “Ekmek parası mı istiyorsun?” diye sordu. “Hayır, çikolata parası lazım!” diye yanıtladı adam.

Bülent adamın ciddi mi konuştuğunu, yoksa dalga mı geçtiğini anlayamamıştı.

“Bugün karnınız doydu üstüne tatlı mı istedi canınız?” dedi.

“Fakirin canı mı olur ki, tatlı istesin beyim. Bugün karımın doğum günü, ona çikolata götürmek istiyorum. Otuz yıllık evliliğimiz boyunca ona bir kez bile yaş pasta alamadım. Ama her doğum gününde mutlaka çikolata götürdüm” dedi adam.

Bülent o akşam karısıyla kavga etmiş, kapıyı çarpıp kendini sokağa atmıştı. Sahile kadar yürümüştü. Denizi seyretmek de onu rahatlatmamıştı. Karısının evde ağlıyor olduğunu bildiği

için, hiçbir şey onu rahatlatmıyordu. Dilenciyle konuşurken biraz kafası dağılmıştı. “Söyledikleri gerçek mi acaba” diye düşündü.

“- Cebinde çikolata alacak para yok mu şimdi?”

Adam ceplerini boşalttı, nüfus cüzdanından başka şey çıkmadı.

“- Ben dilenci değilim. Günlük çalışırım, ne iş bulursam yaparım. Bugün bütün gün iş aradım, aksilik bu ya, bulamadım.”

“- Dilenecek kadar çok mu seviyorsun karını?”

“- Hem de çok seviyorum. Otuz yılını aydınlattı o benim.”

“- Aşk, hem de otuz yıl süren aşk. Aşkın ömrü en fazla üç yıl diyorlar oysa.”

“- Geçen yıllar sevgimi azaltmadığı gibi artırdı.”

“- Söyle o zaman nedir evlilikte mutluluğun sırrı? Anlattıklarına bakılırsa sen mutluluğun formülünü bulmuş gibisin. Ben de altı yıllık evliyim. Sevdiğim kadınla evlendim, fakat mutlu değilim. Evimiz, arabamız, işimiz, her şeyimiz var, ama mutlu değiliz. Senin hiçbir şeyin yok, ama mutlusun.”

“- Hayır, benim her şeyim var. Karım her şeyimdir. Hayatımı paylaştığım insandan daha değerli ve daha önemli ne olabilir ki dünyada? Sizin ev, araba, iş diye, her şey dediğiniz şeylerdir aslında hiçbir şey olan.”

“- Öyle deme, şu kadar varlığın içinde bile karım her şeyden şikâyet ediyor. Bir de fakir olsam kim bilir ne olur?”

“- Altın tasın kan kusana faydası yoktur beyim. Sen kadın ruhunu hiç anlamamışsın. Bir kadın, kocasının her şeyi olduğunu bildiğinde ancak mutlu olur.”

“- Sizin mutluluğunuzun sırrı bu mu?”

“- Olabilir. Ben karıma değerli şeyler alamıyorum ama ona benim için ne kadar değerli olduğunu hissettiriyorum.”

“- Bir kadına değerli olduğu nasıl hissettirilir?”

“- Küçük kızı severek.”

“- Küçük kız mı? Hangi küçük kız?”

“- Yaşı kaç olursa olsun her kadının içinde hiç büyümeyen bir küçük kız vardır. O kızı ne kadar çok sever, ne kadar çok mutlu edersen, o kadını da o kadar mutlu edersin. Küçük kızlar hep beğenilmek, ilgi görmek isterler. Güzel olduklarını duymaya bayılırlar. Sürprizlerden hoşlanırlar.”

“- Haklısın. Benim dört yaşında bir kızım var. Her akşam boyuma sarılır “Babacığım beni ne kadar seviyorsun?” diye sorar. Giysisini değiştirdiği zaman etrafımda dönüp “Baba güzel olmuş muyum?” diye sorar durur. Güzelsin demem yetmez, “Prenses gibi olmuşsun” demeliyim illa.”

“- Kadınlar ömür boyu bunu duymak ister. Ben elli yaşındaki karıma böyle davranıyorum. Ona hep “bebeğim” diyorum, çok hoşuna gidiyor.”

“- Hiç kavga etmez misiniz siz?”

“- Kavga evliliğin tadı tuzu. Arada biz de tartışırız. Küsüp barışmanın tadı ayrıdır.”

“- Benim eşim çok ciddidir. Hiç küçük kız havası yok ki onda.”

“- Küçük kızlar büyüdükleri zaman artık sevgi, ilgi istemeye utanırlar. En ciddi ya da en yaşlı kadının bile içinde o küçük kız mutlaka vardır. Yeter ki sen o tatlı küçük kızı sevindirmeyi, mutlu etmeyi bil. Ve o küçük kızı asla aldatma. Yoksa bir daha sana güvenmez ve ne yaparsan yap hep kuşkuyla bakar.”

“- Bu tavsiyeni deneyeceğim. Her zaman yapabilir miyim bilmiyorum. Bazen işlerim yoğun oluyor eve çok yorgun dönüyorum.”

“- Bu sadece bir bahane. O küçük kızı mutlu etmek dünyanın en kolay işi. Çoğu zaman birkaç tatlı söz yeterli olur. O da seni rahat ettirmek için elinden gelen gayreti gösterir. Karısı mutlu olmayan erkek de mutlu olamaz.”

“- Haklısın da, ben de bütün gün ailem için çalışıp yoruluyorum.”

“ - Yine para. Evet, para önemli ve gerekli ama para geçici mutluluklar verir. Kadınlar hediye almayı severler. Paran varsa hediye al tabii. Ama sadece hediyeyle mutlu olmasını bekleme.”

Bülent, “Seni tanıdığıma çok memnun oldum, hadi gel, eşin için şuradan çikolatalı pasta alalım” dedi.

Pastayı aldılar. Adam hayatında ilk defa karısına yaş pasta götürmenin mutluluğuyla, bin bir teşekkür ederek evinin yolunu tuttu. Bülent de yan taraftaki manavdan karısının en sevdiği meyvelerden aldı.

Evine geldiğinde karısı şişmiş gözlerle mutfak masasında oturmuş su içiyordu. Bülent hiç konuşmadan meyveleri büyükçe bir tabağa döküp yıkadı. Sonra eşinin önüne koydu. “Bunlar dünyanın en şanslı meyveleri” dedi. İnci kızgın kızgın:

- “Niye” diye sordu.

- “Çünkü dünyanın en güzel ve en tatlı kadınının midesine gidecek” dedi çok ciddi bir ses tonuyla.

İnci şaşırmıştı. Bir anda yüzünün ifadesi yumuşamıştı.

“Hayret bir şey! Her zaman kendi sevdiğin meyveleri alırdın. Benim hangi meyveleri sevdiğimi hatırlamazsın sanırdım. Ama kıymeti yok. Çünkü sana çok kırgınım.”

Bülent, “Özür dilerim seni kırdığım için” dedi ve yere diz çöktü. “Cezam neyse razıyım. Ama seni delice seven bu adamı senden mahrum etme.” Bülent yere çömelmiş, boynu bükük bir vaziyette çok komik görünüyordu. İnci kıkır kıkır gülmeye başladı. “Affetmek o kadar kolay değil. Bakalım hangi cezalara katlanabileceksin.”

Bülent işte o zaman ona muzip muzip bakan eşinin içinde saklanan küçük kızı gördü ve bundan sonra her şey daha farklı olacak, diye düşündü.

İşte erkeklerin yüzünü ağartan o küçük kızdan örnek mi istiyorsunuz? Alın işte size müşahhas bir örnek.

Maltepe'nin Beş çeşmeler mahallesinde temizlik işçisi olarak çalışan Sivaslı Gazi Ceren'in ismini duydunuz mu? Gazi Ceren Maltepe belediyesinde temizlik işçisidir. Belediye Gazi Ceren'i çalıştığı Beşçeşmeler mahalleden alarak, başka bir mahallede görevlendirir. Bunun üzerine bütün mahalleli ve esnaf ayağa kalkar. Gazi Ceren'in tayinini durdururlar. Bir de kendi ceplerinden topladıkları paralarla mahallelerine Gazi Ceren'in heykelini dikerler. Bu durum gazetecilerin dikkatini çeker ve Gazi Ceren'e sorarlar:

- Mahalle neden bu kadar seni seviyor?" Gazi Ceren:

-İşimdeki başarıdan dolayı.

-Peki bu başarını neye borçlusun?

- Evdeki eşime.

Her başarılı erkeğin arkasında bir kadın vardır sözü, laf olsun diye söylenen bir söz değildir. Siz eşinizin içindeki **"Küçük Kızı"** keşfederseniz, o "Küçük Kız" hem dünyada, hem de öbür dünyada sizi mutlu eder. Aksi takdirde her iki dünyada da size cehennemi yaşatır. Bu tür örnekleri etrafınızda veya televizyon ekranlarında fazlasıyla görüyorsunuz.

Hayatın Hesaplarında (Servet- Kudret- Şöhret ve Şehvette) Yapılan Hataların Pişmanlığı Telafi Edilemiyor

Anton Çehov'un "Yolunu Şaşıranlar" isimli bir hikâyesi vardır. Kozyavkin ve Layev isimli iki avukat kasabada bir meyhaneye girerler, iyice içer ve sarhoş olurlar. Sarhoş olduktan sonra gecenin geç vaktinde sarhoş kafa ile yakınlarıdaki yazlıklarına doğru yola çıkarlar. Bir süre yürüdükten sonra bir yazlığın önünde dururlar. Layev o kadar bitkindir ki, yazlığın önündeki bir taşın üzerine çöker ve orada uyuyakalır.

Kozyavkin ise önünde durdukları yazlığın kendi yazlığı olduğunu sanarak, karısı Vera'yı neşelendirmek için pencerenin önünde şarkı söylemeye başlar. Karısından bir ses gelmeyince, kapıya bir omuz vurarak yazlıktan içeri girer. Avluda kümeste bulunan tavuklar, hindiler, horozlar bir anda uçuşmaya başlarlar. Kozyavkin'den ürken kanatlıların bağrıışları birbirine karışır. Soslere uyanan ev sahibi hırsız sanarak lambayla Kozyavkin'in olduğı odaya koşar. Onu yakaladığı gibi bir araba sopa atar. Sadece sopa yemekle kalmaz, ertesi günü ev sahibinin haneye tecavüzden hakkında açtığı dava ile birlikte kasabanın ünlü avukatı olarak cezaevini de boylar

Hayatın hesabında yapılan bir yanlışlık, beraberinde peş peşe yanlışlıklar getirir. Ünlü avukatın bir hatası dolayısıyla bütün ününü kalmaz, adı da "Hırsız Avukat" olarak kalır.

O günden sonra da ünlü avukatın müşterisi sıfırlanır. Hırsızlar dahi onu vekil olarak tutmaz.

Hayatta insanı en çok mutlu edenlerden biri de kendisinin başarısıdır. Başarı hayatta her kapıyı açan bir anahtardır. Başarılı insanlar sevilir, takdir görür. Bunun örneklerini çoğaltmak mümkündür. Mesela bir spor adamımız, bir bilim adamımız sevilir, sayılır. Örneğin olimpiyat ödülü kazanan ünlü bilim adamımız Aziz Sancar'ın başarısı, en sade vatandaşımızdan tepedeki Sayın Cumhurbaşkanımıza kadar herkesi ve hepimizi sevindirdi. Sadece kendi ülkemizin insanını değil, insanlık hayatına katma değer sunan diğer ülkelerin insanlarını bile severiz, takdir ederiz.

Ancak başarının toplumun ahlaki değerleriyle örtüşmesi gerekir. Ahlaki değerlerle bütünleşmeyen başarı, Kozyavkin örneğinde görüldüğü gibi bir anda çöp sepetine atılır.

Nasıl matematiğin toplama, çıkarma, bölme ve çarpma gibi dört temel işlemi varsa, hayatın da servet, kudret, şöhret ve şehvet gibi dört temel işlemi vardır. Matematiğin dört temel işlemindeki bir yanlışlığı tekrar tekrar deneyerek doğrusunu bulup yapabilirsiniz. Üniversite imtihanlarında yaptığınız dört yanlış bile bir doğruyu giderirken, hayatın hesabında yapılan bir yanlışlık bütün doğularımızı götürür. Örnek mi? O kadar çok ki. Hangi birisini sayayım.

Malının hesabında yaptığı bir yanlışlık sonucu tüm mal varlığını yitiren zenginler, makamında yaptığı bir yanlışlık sonucunda o makamdan alaşağı edilen kudretliler, şöhretten kafası dönüp, herkesi hakir gören bazı ünlülerin ünsüz halleri, evdeki huy ve yüz güzelini bırakıp da hem ailesinin, hem de çocuklarının yanında rezil olan beylerin düştükleri durumlar. Bunların örneklerini sizler de çevrenizde ve ülkemizde çokça görebilirsiniz. Mesela:

Manisa'nın ünlü müteahhitlerinden birinin, yanında çalıştırdığı bir öğrencimden sigara parası istediği, rahmetli Demirel'in gözde belediye başkanlarından birinin iki dönem belediye başkanlığı

yaptığı ilin sokaklarında ahir ömründe dilencilik yaptığı, bir zamanlar beyaz perdenin kraliçesi olarak dillendirilen bayanın ahir ömründe gazetecilerle yaptığı bir röportajında; bir zamanlar kapımın önünde mercedesler sıraya girerken, şimdilerde evimin önünden kaplumbağalar bile geçmiyor, diye yakınması, burnundan kıl aldırmayan ünlü türkücünün son halleri.

Evet, beyler *hayat, ancak dosdoğru yaşamaya yetecek kadardır. Yanlış yazılarak yaşanan yılların lekelerini silmek için ihtiyarlığın silgisi yetmez.*

İkinci Bölüm

HAYATIMIZDAKİ “KEŞKE”LERE BAĞLANMIŞ ESARET ZİNCİRİ KIRILMALI (Maalesef Keşke’lerin Telifisi Olmuyor)

*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Mavi Salonunda Gençlerin Hayal
Dünyasından Gerçek Hayata Pişmanlık İçinde Uyanış*

*Turgutlu Kaymakamlığının daveti üzerine Turgutlu'lu hanımlarla
"Ailenin Önemi" üzerine sohbetimizde.*

Ereğli Eğitim Fakültesinde Seminer Sonu öğrencilerle

En İyi Evlilik Birinci Evliliktir

Seminerlerimde çok enteresan itiraflarla karşılaşyorum. “**Ders çalış**” deyince kulağını tıkayan çocukları hakkındaki şikâyetleri annelerinden, anneleri hakkındaki şikâyetleri de çocuklarından dinliyorum.

Anneler! Annesi yüzünden psikolojik sıkıntı yaşayan bir öğrencimin itirafını sizlere aktarıyorum. Sizde de bu kusur varsa acilen değiştirin. Bu tür kusurlar çocuklar üzerinde psikolojik travmalara sebep oluyor ve okullarındaki başarılarını olumsuz yönde etkiliyor.

“Hocam! Annemin çift kişiliğini bir türlü hazmedemiyorum. Evdeki davranışları ile dışarıdaki davranışları arasında yüz seksen derece bir farklılık var. Evde özellikle babama karşı sert ve kaba davranan annem, dışarı çıktığında tam bir hanımefendi oluyor. Dışarıdaki hareketlerini inceliyorum. Geçenlerde alışveriş yaptığı mahalle bakkalına nazikçe teşekkürü, işyerindeki beylerle konuşurken son derece nazik ve kibar konuşan bir annemle karşılaşıyorum. Annem neden dışarıda başkalarına gösterdiği bu inceliği ve nezaketi, evdeki babama göstermiyor, anlamıyorum. Oysa babam, dışarıda nezaket gösterdiği beylerden daha beyefendi, nazik bir insandır. Elin adamıyla güzel geçinip, kendi kocasıyla hep tersine gitmek olacak iş midir? Yanlış anlamayın hocam! Annem ahlaksız bir kadın değildir. Namusu konusunda da son derece dikkatlidir. Bu konuda asla taviz vermez. Bu konuda, özellikle kız kardeşim konusunda da çok hassastır. Ama

dışarıda, hatta mahalle bakkalına gösterdiği nezaketi, evde babamdan esirgemesini bir türlü hazmedemiyorum.

Arkadaşlarımla konuyu paylaştığımda benim gibi bazı arkadaşlar da aynı konulardan şikâyetçi. Yarın evlendiğim hanımım annem gibi davranırsa, inanın hocam evimde bir saat bile tutmam!" diye devam eden bir gencin itirafları.

Seminerimden sonra boşanan iki katılımcının kendi rızaları dâhilinde şahsıma gönderdiği iki mesajı da sizinle paylaşmak istiyorum. Buyurun:

"Sayın hocam! Sizi sürekli gençlerle beraber görüyorum. Allah size güç kuvvet versin. Ne olur onlara söyle. Karar verip evlenirken mutlaka büyüklerinin olurlarını ve onaylarını alsınlar. Evlendikten sonra da ilk kocalarının ne kadar çilesi varsa çeksinsinler. Özgür yaşama adına sonu olmayan maceralara girmesinler. Sizin de tanıdığınız ilk eşim, çocuğum (.....)'nın babası meğer melek gibi adammış. Maalesef kıymetini bilemedim. Mesleğime güvenerek, maddi anlamda ayaklarımın üzerine durabilirsem her şeyin düzeleceğini sanmam en büyük hatam oldu. Bir dul kadının parası ve mesleği olsa da toplum içinde kendi ayakları üstünde kalabilme zorluğunu bizzat yaşadım. Ailecek görüştüğümüz arkadaşların beylerinin bile bir anda ne kadar değiştiğini ve gerçek yüzlerini ibretle gördüm. Başarı, huzur olursa lezzet veriyormuş. Huzursuz başarı mücadelesinde insan gıdım gıdım eriyor. Dul kalmamak için yaptığım ikinci ve üçüncü evlilikler hep hüsrarla ve acıyla sonuçlandı.

*Nefis Kalbe karşı durdu,
Gelen vurdu giden vurdu.
Aradığım çok şey değil,
Yalnız ve yalnız huzurdu.*

Onun da kıymetini ben bilemedim." (İsmi mahfuz)

11 Ağustos 2018 günü Manisa’da bir kamu kuruluşunda verdiğim seminer sonu gelen mesajlardan biri ile yazımı noktalamak istiyorum:

“Sayın hocam! Dünkü seminerde benim hayatımı anlattınız sanki. Keşkelerle dolu kocaman ve boş bir hayat. Hocam boşanmada, yanında olan yengeler, akrabalar, hatta “sen daha iyisine layıksın” diyen herkes, meğer hepsi yalanmış. Boşandım ve suçlu ben oldum. Boşanmam için bana destek olanlar:

- Çekseydin ya! dediler. Şimdiki aklım olsaydı, asla yuvamı yıkmazdım. Severek, âşık olarak evlendiğim kocamı ve evimi kendi ellerimle ikinci kadına teslim ettim. Kendi evim varken şimdi ben 9 yıldır baba evinde sığınmacı gibi yaşıyorum. Bu yüzden Suriyeli kardeşlerimizi çok iyi anlayabiliyorum. Asla bu doğduğum, büyüdüğüm evi kendi evim gibi göremedim. Evlenince insan, baba evine yabancı kalırmış derlerdi de inanmazdım, doğruymuş hocam. Şimdi TOKİ’den ev çıktı. İnşallah çalışır, kimseye minnet etmeden ödeyebilirim. Çok şükür Rabbime, dualarım kabul oldu, kızım ile yaşayacağım. Yeni bir ev, yeni bir hayat, kızım ile mutlu oluruz inşallah. Kızım yanımda oldu mu yıkılmam hocam. Kızım benim nefes arkadaşım, can yoldaşım, canım her şeyim...

Hocam! Boşanmak isteyen arkadaşlarıma asla **“boşanmayın”** derim. Ben boşandım ve 9 yıl oldu. Kızım üvey babada büyümesin diye evlenmeyi düşünmedim ve düşünmek de istemiyorum. Sizin de seminerde söz ettiğiniz gibi kızıma üvey baba kokusu koklatmak istemiyorum. Ama yanımda kızım da olsa yalnızlığın ağırlığı çok büyük ve yalnızlık çok zor. Ne olur, genç bayanlar eşlerinin iyi taraflarını düşünsünler ve yuvalarını yıkmassınlar. İnsanın yılları, doğduğu evden daha fazlası, kendi evinde geçiyor. Telli duvaklı gelin çıktığım baba evine dönmenin ne kadar zor olduğunu hiç düşünmemiştim. Tam dokuz yıldır baba evindeyim. İnanın doğduğum büyüdüğüm bu evde, ailemin ilgisine rağmen sığınmacı gibiyim.

Size gönderdiğim bu mesajımı, seve seve yazabilirsiniz. Hatta seminerlerinizde de okuyabilirsiniz. Başka eşler benim durumuma düşmesin. Hocam arkadaşlar eşlerine sahip çıksınlar, gerekirse bir şans tanısınlar, gelin gittiği yuvasında, yuvalarını terk etmesinler ve asla eşlerinden vazgeçmesinler. Giden geri gelmiyor hocam. Büyütmekte olduğunuz canınız evladınız bir kızınız varsa asla ikinci evlilik olmuyor, hayali bile ürkütücü. Gençler benim gibi ham hayallere kapılıp geleceğini karartmasınlar. Yuvalarına sahip çıksınlar. Sonradan, **“keşke, şimdiki aklım olsaydı”** gibi pişmanlık fayda vermiyor. Yaşadığım hayat şerit gibi gözümün önünden geçtikçe, kızımın yanında gözyaşlarımı içime akıtarak ağlıyorum. Baba sevgisinden yoksun çocuk yetiştirmek çok zor. Gösterdiğim anne şefkati, bu açığı kapatamıyor. Boşanmak isteyen bütün bayan kardeşlerime zararın neresinden dönerse-niz kârdır, diyorum. Yuva kolay kurulmuyor. Borç harçla kuruluyor. Yuva bozuldu mu beğenerek aldığımız eşyalar eskiyor, göze görünmüyor, hatta bazılarını gecenin karanlığında çöpe atıyorsunuz. Ama o eşyaların bıraktığı anılar ve yaşanan güzel yıllar unutulmuyor.

Hocam, semineriniz benim ve arkadaşlarım açısından çok yararlı oldu. Yuvaları konusunda sıkıntı yaşayan arkadaşlar sizi dinledikten sonra fikirleri değişti. Ne olur sizi daha sık dinleyelim. Biz gençlerin, siz büyüklere çok ihtiyacı var. Sizi tekrar dinlemek istiyoruz.” (İsmi Mahfuz)

Sevgili hanımlar! Yuveyı yapan dişi kuştur derler, doğrudur. Bu itiraflara hiç bir yorum eklemeyeceğim. Yalnız şunu söyleyeceğim. Boşanma olur mu? Elbette olur. Cinsel kusur, tedavisi mümkün olmayan zararlı alışkanlıklar, yüz kızartıcı suçlar, aldatma, hırsızlık, erkeğin eve bakmaması, kazandığı parayı eve getirmeyerek gece hayatında harcaması, alkol, uyuşturucu ve kumar bağımlılığı gibi kusurlar varsa, bu tür eşlerle yaşamak, dünyada cehennemî yaşamaktır. Ancak hastalık derecesindeki kıskançlık, büyüklerin kaprisi, zan, yanlış ve yanıltıcı bilgi, bazı bilgilerin

saklanması, asılsız dedikodu gibi sun'i sebepler yüzünden de yuvanızı yıkıp, yeni yuva kurma arayışına girmeyin. Şunu aklınızdan çıkarmayın! **Hiçbir evlilik birinci evlilik gibi değildir.**

Eşlerin en büyük yanlışlarından biri de eşleriyle yaşadıkları mutlu ilişkileri çevresiyle paylaşmazken yaşadıkları sıkıntıları, gözlerindeki yaşlarla kurşun asker gibi annelerine, babalarına, yengelerine anlatmaları ve farkında olmadan yakınlarını eşlerine karşı düşman yapmaları. Daha sonra da yaşanan bir sıkıntı ile de zaten şartlandığınız anneniz, babanız sizin gözünüze dayanamıyor ve **“boşan kızım”** deyip, sizin yuvanızın yıkılmasına sebep oluyorlar.

Unutmayın! Kör, köre kılavuzluk yaparsa her ikisi de çukura düşer. Kadın erkek birbirinizin iyi taraflarını görün. Kendi gözyaşlarınızla kör ettiğiniz anne- babanızı kılavuz seçmeyin. Seçerseniz hepiniz de çukura düşersiniz. Sonunda da **“keşke şimdiki aklım olsaydı”**, sözcüğünü ömür boyu tekrarlamak zorunda kalırsınız.

Bugün okuduğum gazete haberlerinde **“Uyuma”** haber hattı ile güvenlik güçlerimiz sokak sokak uyuşturucu ile mücadele savaşını başlatmış. Adana, Ankara- Sincan, Konya, Kütahya, Afyon, İzmir gibi girip çıktığım cezaevlerinde gördüğüm gençlerle, Türkiye genelinde dolaştığım okullardaki problemli olan gençlerin yüzde sekseni parçalanmış aile çocuklarıdır. Uzakta değil Akhisar'da seminer verdiğim bir okulun 590 öğrencisinden 157'sinin parçalanmış aile çocukları olduğunu okul müdürü arkadaşım söylediğinde şok oldum. Tehlikenin ne boyutta olduğunu da takdirlerinize bırakıyorum. Bence sokak sokak uyuşturucu ile mücadele yerine, ev ev aileyi yaşatma mücadelesi yapılırsa daha isabetli olur. Böylelikle sinekle mücadele yerine bataklığı kurutmuş oluruz.

Üzüntüler Paylaşılnca...

A ileye yönelik seminerlerimin sonunda, bazı hanım kardeşlerim sıraya girip:

- Hocam, müsaade ederseniz sizinle yalnız görüşmek istiyorum diyerek, beni bir köşeye çekip, içinde bulunduğu sıkıntılarını ve pişmanlıklarını anlatıyorlar. Yüz yüze anlatamayanlar da, sitemdeki elektronik postama mailler gönderiyorlar. Tabii bayan kardeşlerimin sıkıntılarını ve pişmanlıklarını telafi etmek mümkün değil. Çünkü ip kopmuş, bağlamak mümkün değil. Ancak onların dertlerini sıkılmadan dinliyor, gönderdikleri maillerini de zaman ayırarak okuyorum. **“Üzüntüler paylaşılnca azalmış”** düşüncesiyle, pişmanlıklarını paylaşarak onların rahatlamış olduğunu görüyorum ve dualarını alıyorum.

Boşandıkları gece gözüne uyku girmediğini, esen rüzgârla perdenin kıpırdamasından korktuğunu, özene bezene aldıkları hatıraları olan eşyaların, gecenin bir yarısında çöp sepetine atıldığını anlatıyorlar. Her ne kadar bazı boşanan anneler, “ben çocuğuma hem annelik, hem de babalık yapıyorum” dese de, bunun mümkün olmadığını, hiçbir annenin babasız büyüyen çocuklarına babalık yapamayacağını, her ikisinin de çocuklar üzerinde ayrı bir yeri olduğunu, gözyaşlarıyla anlatıyorlar. İşte buna benzer mailime düşen bir pişmanlık örneği:

Üniversiteden tanıştığım sınıf arkadaşımınla severek, âşık olarak evlendim. Eşimle on yıl süren evliliğimden dünya güzeli iki evladım oldu. Kendisi kariyer sahibi, okuyan, bilgili, birikimli,

donanımlı biriydi. İşini de çok seviyordu. Çevresi ile çok iyi bir iletişim kurduğu halde, nedense biz kendi aramızda iyi bir iletişim kuramadık. Baktık ki olmayacak. Hem çocuklarımızın, hem de kendimizin daha fazla yıpranmaması için boşandık.

Boşanma sonucu içimde büyük bir boşluk hissettim. Demek ki yalnızlık Allah'a mahsusmuş. Eşimden ayrıldıktan bir sene sonra bir dost ortamında eşinden ayrılmış, kendinden emin, yakışıklı, bakımlı, sanayici bir beyle tanıştırdım. Kısa zamanda aramızda bir yakınlaşma ve sevgi oluştu. Kısa süre sonra evlendik. İlk birkaç ay iyi giden evliliğimizden sonra, adamın tam bir işkolik olduğunu gördüm. Sosyal hayatım tamamen sıfırlandı. Adamın en büyük hırısı para kazanmaktı. İş gücü hesap kitaptı. Bu işkolik adamdan son derece sıkılmıştım. Altı yıl süren evliliğimden bir çocuğum da ondan oldu. Ama ne ben, ne de çocuğumuz onun umurunda değildi. Evliliğimizin bu şekilde yürüme-yeceğini kendisine söylediğimde:

- Fabrikaya geç kalıyorum diyerek kaçarcasına evi terk etti. Ben birinci eşim için duygusuz derken, ikinci eşim ondan da duygusuz, işkolik bir adam çıktı. Boşanma için avukat tutup, mahkemeye bile gelmedi.

Dul bir kadının toplum içinde ayakta kalmasının ne denli zor olduğunu görmüştüm. Ünlü bir mağazada, alış veriş yapıp kasıyere para öderken, sırasını bana veren bir başka beyle tanıştım. Yine kısa süre bir birbirimizi tanımanın ardından bana evlilik teklifinde bulundu. Çaresizlik içinde kendisiyle üçüncü evliliği yaptım. Oysa adam, ahlaksız, zamparanın tekiymiş. Bu üçüncü evliliğimde felaketler yaşadım. Bir sene süren evliliğimiz süresince bana dünyada cehennemiyi yaşattı. Hemen mahkemede so-luğu aldım ve ondan da boşandım.

Şimdi üç çocuğumla beraber yaşıyorum.

Allah'a şükür ailem dolayısıyla maddi bir sıkıntım yok. Fakat hem kendi içimde, hem de ailem üzerinde onulmaz yaralar açıldı. Keşke birinci evliliğimi yaşatsaydım pişmanlığı içinde

sıkıntılarımla kursağıma basarak yaşıyorum. Yaşadığım bu acıları bir başka hemcinsimin yaşamasını asla istemem. Onun için bayan kardeşlerime sizin vasitanızla diyorum ki, ilk eşinizin kıymetini bilmeniz adına aşağıda sıraladığım öğütlerimi mutlaka okusunlar.

Üç erkekle hayatını birleştiren bir kadın olarak diyebilirim ki, bütün erkekler üç aşağı beş yukarı hep aynıdırlar. Kazandığı parayı eve getiriyorsa, yüz kızartıcı bir suçu yoksa ilk eşiniz genelde en iyisidir. Kıymetini bilin, elinizden bırakmayın. İlk eşim üniversite aşkımdı. Beraber okuduğumuz üniversitede görenler bize, “**Ferhat ile Şirin**” derlerdi. O kadar seviyorduk ki, ayrı sınıflarda olmamıza rağmen teneffüslerde dahi birbirimizi görmeden yapamıyorduk. Üniversite bitti. Kısa sürede beyim iyi bir iş buldu ve evlendik.

Evliliğimizin ilk yılları umduğum gibi gidiyordu. Ancak aylar sonra kocam işine aşırı yoğunlaşarak, beklentilerimi ihmal etmeye başladı.

Bütün erkekler her daim işine önem veriyor, sadece benimki böyle ihmalkâr sandım. Beklentilerimi ısrarla ve açıkça söylememe rağmen bir karşılık bulamadım. Şimdi bu beklentilerimin ne kadar lüzumsuz olduğunu anladım ama maalesef bana çok pahalıya mal oldu.

Bekârken ele avuca sığmaz biri olabilirsiniz. Ama evlendikten sonra iradenize hâkim olarak kendinizi bir ele ve avuca sığdırmak zorundasınız. Yoksa bütün ellerden ve avuçlardan kayar gidersiniz. Bekârlıkta belli ölçüde çılgınlık hoş görülebilir. Fakat evlilikte sükûnet esastır. Çılgınlık insanı çıldırtır.

Yine bekârken kendi hayatınızı yaşayabilirsiniz. Fakat evlendikten sonra artık tek başına kendiniz yoksunuz. Aileniz var ve ailenizin müşterek hayatını yaşamaya odaklanmanız gerekir. Aksi halde evlilik yürümez. Sonunda herkes kendisiyle baş başa kalır.

Tamamen ilgisiz de olsa, baba ailenin başında iken çektiğiniz çocuk ve hayat yükü, babasız çekilenle asla aynı değildir. Çok

daha ağırdır. Anadolu'da **"kocan olsun, çamurdan olsun"** sözü, boş yere söylenmiş bir söz değildir.

"Nedir bu çektiğim, ben de biraz rahat etmek istiyorum" demeyin sakın. Dünya, yüzde yüz rahatlık ve mutluluk yeri değildir. Dünyada mükemmel, eşsiz koca aramak gerçekleşmesi zor bir ihtimaldir. Bugünkü gençlerin en büyük hatası, kendisi mükemmel olmadığı halde, mükemmel eş aramasıdır. Ben bu hatayı yaptım. Sizler yapmayın.

Sonuç mu? Refah seviyesi orta halli kişilerle yaptığım ilk iki evliliğin kıymetini bilemedim. Saray gibi oturduğum evlerin salonlarına sığmayan gönlüm, şimdi bir odaya kapandı kaldı.

Pişmanlıklarla Dolu Hayatlar

A ileye yönelik seminerlerim sonunda pişmanlığını ifade eden bay-bayan kardeşlerimin sızlanışları insanın yüreğini dağlıyor. O pişmanlıklardan bazılarını buraya alarak, ani bir öfke ile boşanmaya karar veren kardeşlerim, karar vermeden önce bir değil birkaç defa düşünmelerini tavsiye ederim.

İşte bir beyefendinin anlattıkları:

“İşimin stresi nedeniyle kulaklarımda kesintisiz yirmi dört saat ısıklık sesi var. Yüksek sesler, klakson, maçlardaki goool sesi ve monoton sesler beni inanılmaz rahatsız ediyor. Nişanlılık hayatımızda sus pus, ağzı var dili olmayan sakin bir kız arkadaşım ile evlendim. Ağzı olan dili olmayan eşimin evlendikten sonra öyle bir çenesi açıldı ki, Ağustos böceği gibi cır cır her şeyi problem yapar hale geldi.” Suyu dökme!, onu kırarsın elleme!” gibi evde attığım her adımda mutlaka bir talimat verirdi. Bunaldım. Bak-tım ki tahammülü mümkün değil. Bereket çocuğumuz yoktu. Kısa yoldan boşandım ve rahatladım.

Yalnızlık zor gelince ikinci evliliğe karar verdim. Karar verirken de birinci eşimden neden boşandığımı da ikinci eşime anlattım. Bütün şartlarımı kabul eden bu bayanla evlendim. Ama ne yazık ki bu eşim, ilkinden beter çıktı. Hele bir de sık sık beni eski eşiyi kıyaslaması yok mu? Beni çıldırıyor. Sabrediyorum ama bakalım ne zamana kadar.”

Bir başka örnek daha verelim:

“Üniversiteden sınıf arkadaşım ile evlendim. Ne yazık ki sınıftaki gibi çıkmadı. Meğerse yüzünde bir maske varmış. Dört sene o maskeyi görememenin bedbahtlığı içindeyim. Öğretmen değil, dedektif olması gereken bir kadınmış. Aldığım nefesi dahi kontrol ediyor. Hiçbir yanlışım olmamasına, evime bağlı bir erkek olmama rağmen beni bunalttı. Kızımın hatırı için ne kadar evliliğimi sürdürmeye niyetlendsen de olmadı, boşandım.

Sonra çalıştığım firmadan, benim gibi eşinden boşanmış başka bir bayan ile evlendim. Bu da öyle bir kadın çıktı ki, dünya yansa yarım hasırı yanmayan çok rahat bir kadın. Ev düzeni, mutfak becerisi sıfırdı. Evde her şey, her yer darmadağın. Aradığın hiçbir şeyi yerinde bulamazsın. Beş altı günlük bulaşıklar mutfakta. İlk eşimin tertip düzeni ve titizliği karşısında, bu o kadar paspal ki, anlatamam. Evliliğimizi bir yıl zorla devam ettirebildik. Ve ilk eşim gözümde büyüdü. Bereket versin o evlenmemiştir. Boşanarak ilk eşimle tekrar evlendim. Ama çenede bir değişiklik olmadı.

İnsan elindeki kıymeti kaybedince anlıyor. Ufak bir kapris büyüdü, boş bir sebepten dolayı ayrıldık. Gittiğimiz bir ahabap düğününde takı yüzünden tartıştık. Tartışma evde de devam etti. Kızgınlık sonucu attığım bir tokat gözüne geldi ve mosmor oldu. Olay komşularımız tarafından da duyulunca kapris yaptı. Bu tekrar evliliğimiz ise sabırlar içinde dokuz yıl sürmüştü. Ama işte böylece bu dokuz yıllık evliliğimiz de mahkeme salonunda bitti.”

Aşağıya bana derdini dökenlerden birkaç örneği sizlerle paylaşıyorum.

Bunlardan gerekli dersi/dersleri çıkarmak ilgisine kalmış diyorum.

Buyurun birlikte okuyalım:

“Sanki ben eşimle değil de anne- babasıyla evlenmişim. Bir türlü ayağını evimden kesmediler. Eve aldığım her şeye karıştılar. Niye onlara sormadan almışım. Eşimi aslında seviyordum ama maalesef o da hep anne- babasının yanında yer alıyordu. Daha fazla sabredemedim ayrıldım. Çalıştığım iş yerinde bir başka bayan ile

evlendim. Çok dar görüşlü kaprisli biriydi. İki tane çocuğumuz oldu. Ama hala ilk eşimi unutmuş değilim. Boşanıp tekrar onunla evlenmeyi çok düşünüyorum ama iki tane çocuk belimi büküyor.”

“Beyim tam bir ruh hastasıydı. En küçük bir şeyi büyütüp şiddet uyguluyordu. Apartmandaki komşulara rezil oluyorduk. Halimizi nerde ise duymayan kalmadı ve komşuların ağzına malzeme olduk. İşin kötüsü eşim, bir sivil toplum kuruluşunda aileye yönelik seminerler veriyordu. Artık tahammülü mümkün değildi. Boşandık ama beş yıldır kendime geledim. Bundan sonra evlenmek mi? Allah yazdıysa bozsun.”

“İlk eşim iyi tahsil görmüş bir köy delikanlısıydı. Tanımıyor olmama rağmen ailemin teşviki ile evlendim. Zihniyeti, yaşayışı ile tam bir uyum içinde idik. Yalnız tek eksiği düzensiz, rahat, oldukça dağınık biriydi. Ben ise aksine, kendime ve çevreme göre dört dörtlük bir ev hanımıydım. Her şeyi yerli yerinde, düzenli olsun isterdim. Eşim ise benim bu titizliğime hiç değer vermez, elini değdirdiği yeri talan ederdi.

Eşimin bu halleri beni sinir hastası yaptı. Yine bu dağınıklığı dolayısıyla aramızda çıkan bir tartışma sonucu, ailemin karşı çıkmasına rağmen boşandık. Gördüm ki, evlendikten sonra baba evi de olsa insana yabancı oluyor. Karşıma çıkan, yine dost çevresinin tavsiyesiyle, titiz ve temiz olduğu söylenen, eşinden ayrılmış bir beyle evlendim. Hay evlenmez olaydım. Temiz giyimli, tertipli, düzenli biri ama adamın gözleri velfecri okuyor. Adam kadın biti gibiydi. İkazlarım karşısında; **“hayatım, her gülün kokusu farklıdır”** diye bir de bana sırtarak karşılık veriyordu. Bir bayan olarak tahammülü mümkün değildi. Boşandık. Şimdi o dağınık, paspal olarak gördüğüm, dürüst, namuslu ilk eşim evlenmemiş olsaydı da, keşke onun ayaklarına kapanıp özür dileyerek evlenme imkânım olsaydı.”

“Büyük bir holdingde, aynı ofiste beraber çalıştığım kıza, **“onu kimse benim kadar tanıyor olamaz”** düşüncesiyle **“benimle evlenir misin?”** diye teklifte bulundum. Üç beş gün naz

ettikten sonra **“evet”** dedi. Kısa süren bir nişanlılık hayatından sonra evlendik.

Fakat aynı iş ortamında birbirimizi çok fazla gördüğümüz için, evlilik heyecanını hiç yaşayamadık. Bir de aşırı kıskanç olması işin tuzu biberiydi. Çalıştığım iş yerinde hiçbir bayan arkadaşla, işimi ilgilendiren konuları rahat rahat konuşamıyordum. Kendimi yirmi dört saat gözetim altında tutulan bir mahkûm gibi hissediyordum. İki yıllık esaretten sonra boşanma kararını birlikte aldık. Aynı iş yerinde, aynı serviste çalışan gençlere kesinlikle evlenip yuva kurmalarını tavsiye etmem.”

“Refah seviyesi oldukça yüksek bir aile kızıydım. Yakın çevremizde, ailemin konumuna denk, el bebek, gül bebek büyütülen bir delikanlı ile, kendi isteğim ve aile onayıyla evlendirildim. Ailelerimizin durumu birbirine denk olduğu için evin eşya donatımı konusunda birbiriyle yarışıldı. Bütün eşyalarımız en lüksünden ve en pahalısından alındı. Şaşalı bir düğünden sonra evlendik.

Yıldızlı otellerdeki balayından sonra evimize döndük. Aaa! Bir de ne göreyim? Özene bezene yaptığım yemeklere burun kıvrırmaya başladı. Karnını, annesinin evinde doyurarak eve gelir oldu. Niye eve yemeğe gelmiyorsun? Dediğimde:

- Sen annem kadar güzel yemek yapamıyorsun diye karşılık vermeye başladı. Öfkemi yutarak sabretmeye çalıştım. Başka bir gün baktım, çıkardığı çamaşırlarını bir torbaya yerleştiriyor. Ne yapacaksın bunları? Dediğimde:

-Yıkaması için anneme götüreceğim, cevabı karşısında nerde ise beynim yerinden fırlayacaktı. Sakince:

- Bak! Evimizde çok lüks bir çamaşır makinemiz var. Bırak ben onları yıkarım dediğimde:

- Hayır, sen annem kadar güzel yıkayamazsın cevabını verince, beynimin tasını attırdı ve ağzımdan annesiyle ilgili neler çıktı bilmiyorum. Sonra soluğu annemin evinde aldım. Ailem her ne kadar, kızım sabret, zamanla her şey yoluna girer, evlilik bir

sabır işidir dedilerse de, hayır bugünden sonra ne anasını, ne de eşim olacak o adamı görmek istemiyorum dedim. Soluğu mahkemede aldık. Boşandık. Artık evlilikten nefret etmiştim. Gelen hiçbir talibe olumlu cevap vermedim. Hayatımı ailemle beraber devam ettiriyorum.

Ancak boşanmamız sonrasında ikinci evliliğini yapan ana kuzusu olacak o muhallebi çocuğu, boynuna yular takılmış, adeta ikinci eşinin uslu finosu olmuş. Keşke ailemin, kızım evlilik bir sabır işidir sözüne kulak verseydim de, şimdi karşıdan özenerek, imrenerek baktığım o muhallebi çocuğunu elimden tersiyle itip terk etmeseydim.”

Telafisi Mümkün Olmayan Pişmanlıklar

Cezaevlerine girerken göz okumaları, üst aramaları, açılan demir kapıların ürkütücü sesleri insanı gerçekten ürpertiyor. Ama bir taraftan da yıldızlı otel görünümünde bir temizlik ve intizam var. Fakat duam dileğim Allah hiç kimseyi buralara düşürmesin. Hiç kimse de buralara düşmem diyemez. Ağzımıza ve elimize sahip çıkmazsak her an kendimizi buralarda bulabiliriz.

Seminer için gittiğim cezaevlerinde savcı, cezaevi müdürü, infaz memuru gibi eski öğrencilerimize rastladığım gibi, maalesef mahkûm öğrencilerimize de rastlıyorum.

Gittiğim cezaevlerinden birinde daha salona girer girmez aşına olduğum bir sima dikkatimi çekti. Seminer boyunca gözüm hep ona kaydı. O da dikkatlice hep bana baktı. Seminer sonunda Müdürden izin alan bu delikanlı bir anda bana atılarak elimi öpüp, boynuma sarılarak hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Biraz sakinleştikten sonra daha kendisini tanıtmadan ben kendisini hatırladım. Görev yaptığım ilin en elit ailesinin bir çocuğu idi. Daha kendisi konuşmadan önce:

- Hayırdır.....oğlum! Sen buralara düşecek bir delikanlı değilsin, ne arıyorsun burada? dediğimde,

- Sorma hocam! Diyerek yine ağlamaya devam etti. İyice sakinleştikten sonra anlatmaya başladı:

-Hocam! Yeni aldığım arabamla yağmurlu bir günde çarşıda giderken sarı ışıktı durdum. Benim bildiğime göre sarı ışıktı trafik kuralı gereğince durulur. Arkamda gelmekte olan benim

yaşta bir arkadaş hızlıca gelerek arkadan bana çarptı. Arabamın arkasında hasar oluştu. Arabamdan indim.

- Kör müsün? Ne yaptığının farkında mısın? diye, yüksek sesle bağırdım. Yüzde yüz hatalı olmasına rağmen benden özür dilemesi gerekirken, hem suçlu, hem de güçlü olarak bana:

- Sen kör müsün? Niye geçmedin? diye karşılık verdi. Münakaşamız küfürleşmeye dönüştü. O anda sinirlendim. Yanımda bulunan ruhsatlı tabancama elim gitti. Tek el ateş kalbine saplandı ve orada öldü. Bir anlık öfkelenme sonucu 12 yıl ceza aldım. Hocam! Arabamın hem kaskosu, hem trafik sigortası vardı. Üstelik de hasar 1.500 ile 2.000 lira arasında idi. Keşke kazada elim kırılısaydı da o tabancayı elim tutamasaydı. Çok pişmanım hocam, diye gözlerinden sicim sicim yaşlar dökülmeye devam etti.

Kendisini sakinleştirdikten sonra Nasrettin Hocamız aklıma geldi. Nasrettin Hoca Akşehir medreselerinin birinin hocasıymış. Bir gün derse giriyor ve öğrencilere diyor ki:

- Adam olmanın şartı nedir?

Öğrenciler muhtelif cevaplar veriyor. Hocamız istediği cevabı alamayınca bir delikanlıyı çağırıyor, kulaklarını yırtarcasına asılıyor ve diyor ki:

- Adam olmanın şartı kulaklardır.

1- Büyükleri dinleyeceksiniz,

2- Ağzınızdan çıkanı kulağınız duyacak.

İşte ağızdan çıkanı kulağın duymamasının bedeli.

Delikanlının biri artık Kırtık mezarlığında. Diğeri ise Kırtık mezarlığının 2 km. ötesinde betonarme duvarlar arkasında. Bir anlık öfkenin bedeli olarak o betonarme duvarlar arasında geçecek en güzel yıllar.

Cezaevlerinde buna benzer anlık kızgınlıkla işlediği bir suçtan dolayı, kimi suçsuz yere, kimi de gerçekten suç işlediği için oradalar. Dışarıda herkes işinin ve eşinin yanında iken hepsinin ortak özelliği ise, betonarme duvarlar arkasında yıllarca yaşayacak olmaları.

Cezaevleri bazı mahkûm kardeşlerim için tam da kendini bulma, kendini tanıma yeri. Bir mahkûm kardeşim:

- Cezaevi hayatı elbette iyi bir yer değil. Ama benim için çok iyi oldu. İşlediğim suç nedeniyle burada kendimi ve hayatın anlamını keşfettim. Keşke, keşke, keşke bu betonarme duvarlar arkasına düşmeden, buraya gelmeden kendimi bulsaydım. Oturup saatlerce sabahlara kadar bunu düşündüm. Ben kimim? Yaratıcı beni neden yarattı? Benim bu dünyadaki yerim nedir? Yaratıcım bana değer verip yaratıkların en şerefliisi olarak yarattıysa ben niye insan olmanın şerefini koruyamadım, buraya düştüm? diyerek, sabahlara kadar düşündüm. Ve kendimi suçlu buldum. İnşallah buradan çıkınca şerefli bir insan olarak yaşayıp Rabbimin rızasını kazanmaya çalışacağım. Konferansınız da beni çok etkiledi. Rabbimin yapma dediklerini yaptığım için buradayım. Onun yapma dediklerini yapmasaydım, beni buraya kim getirebilirdi?

Bu arada yine bazı mahkûm kardeşlerimin pişmanlıklarına şahit oldum.

“Her şey bir yudum alkolle başladı. Hocam! Beni yıkan davalar, depremler değil, beni yıkan en yakın arkadaşlarım. Arkadaşlarıma dikkat etmemenin bedelini ödüyorum ve kötü arkadaşın kobra yılanından daha tehlikeli olduğunu çok geç anladım. Dışarıda herkes işinin, eşinin çocuklarının yanında iken, ben ve benim gibi aklını kullanmayan arkadaşlar burada. KEŞKE, KEŞKE, KEŞKE...” vs. gibi sonu gelmeyen itiraflar. Maalesef gençlikte yapılan bazı yanlışlıkların kirini, ihtiyarlığın silgisiyle temizlemek mümkün olmuyor.

Hele Ankara Sincan Cezaevi ile İzmir Aliğa Çocuk ve Gençlik Cezaevlerinde çocuklarla birlikte yaşadığım saatler unutulmazdı. Çocuklardan biri:

- Hocam utanarak söylüyorum, ben uyuşturucudan buradayım.
 - Neden? Dediğimde:
 - Anam alkolik, babam alkolikti. Onların kötü örneği beni buraya düşürdü.

Bu gence şunu anlattım: Sarhoş ve derbeder bir adamın iki oğlu varmış. Babası gibi alkolik olup cezaevine düşen delikanlıya:

- Neden buralara düştün? Denildiğinde:

- Babamı biliyorsunuz daha fazla ne yapabilirdim ki' diye cevaplar.

Yine aynı soruyu bir şirketin CEO'su ve genel müdürü olan diğer oğluna sorarlar:

- Babamı tanıyorsunuz. Okumaktan, çalışmaktan, başka ne yapabilirdim ki, diye cevaplar. Keşke sen de babanın alkolik yüzünü örnek almasaydın? dediğimde, delikanlının cevabı sadece:

"- Keşke, keşke Hocam!" oldu. Ve ilave etti.

"- İyi ki sizi dinledim. Buradan çıktığımda "keşke" demek durumunda kalmayacağım hocam," dedi.

Her konferans salonuna girdiğimde çok üzülüyorum. Çünkü sağlıklı, gücü kuvveti yerinde, gözlerinden ateş fışkıran gençler görüyorum. Tam da iş tutma ve geleceğini kazanma çağı. Ama maalesef betonarme duvarlar arkasında gençlikleri heba olup gidiyor.

Beni esas üzen "*Çocuk ve Gençlik*" cezaevleri.

Ankara-Sincan Cezaevi ile İzmir-Çocuk ve Gençlik cezaevine girdiğimde yüreğim parçalandı. Sanki lisede bir sınıfa derse girmiş gibi hissettim kendimi. Hepside okul sıralarında olması gereken bu gençler, siyah ile beyazı, doğru ile yanlış ayıramayacak çağda cezaevine düşmüşler. Kimisi hırsızlık, kimisi cinayet, yaralama, uyuşturucu, cinsel istimrar veya gasp.

Cezaevi idarecileriyle ve eğitimcileriyle başa baş görüştüğümde görüyorum ki, çoğu çocuk ana-baba arasında yaşanan problem dolayısıyla, kimisi de üvey anne veya üvey baba korkusu ve horlamasından evden kaçmışlar. Ama bu arada çok elit aile çocukları da, babalarının ve analarının işkolikliği yüzünden ailede bulamadıkları ilgiyi dışarıda aramışlar. Ummadıkları kişiler tarafından uyuşturucuya alıştırılmışlar. Son yıllarda maalesef bu tür aile çocuklarının da cezaevlerinde sayılarının arttığını bizzat yöneticiler söyledi.

Dicle Kenarında Münakaşa Eden Karı- Koca

Bağdat'ta âlim bir zat öğrencileriyle gezinirken Dicle nehri kenarında birbirlerine öfke içinde bağırarak bir karı- koca görmüş. Öğrencilerine sormuş:

“- İnsanlar neden birbirlerine öfke ile bağırırlar?” Birisi:

“- Çünkü sükûnetimizi kaybederiz” deyince âlim zat tekrar sormuş:

“- Ama öfkelendiğimiz insan yanı başımızdayken ve ona söylemek istediklerimizi daha alçak ses tonuyla aktarabilecekken niye bağırırız?”

Öğrencilerden ses çıkmayınca anlatmış.

“İki kişi birbirine öfkelendiğinde kalpleri birbirinden uzaklaşır. Bu uzak mesafeden birbirlerinin kalplerine seslerini duyurabilmek için bağırarak zorunda kalırlar. Ne kadar çok öfkelenirlerse, arada açılan mesafeyi kapatabilmek için o kadar bağırarak gerekir. Peki, iki insan birbirlerini sevdiğinde ne olur? Bağırarak yerine sakince konuşurlar, çünkü kalpleri birbirine yakındır. Arada mesafe yoktur ya da çok azdır.

Peki, iki insan birbirini daha fazla severse ne olur? Artık konuşmazlar, sadece fısıldaşırlar, çünkü kalpleri birbirine daha fazla yaklaşmıştır. Artık bir süre sonra konuşmalarına bile gerek kalmaz, sadece bakışmaları yeterli olur. İşte birbirlerini gerçek anlamda seven iki insanın yakınlığı böyle bir şeydir. Bu sebeple tartıştığınız zaman kalplerinizin arasına mesafe girmesine izin vermeyin. Aranıza mesafe koyacak sözlerden uzak durun. Aksi

halde mesafenin arttığı öyle bir gün gelir ki, geriye dönüp birbirinize yaklaşacak yolu bulamayabilirsiniz.”

Boşanmaların en büyük sebeplerinden biri de, öfke anında eşlerin ağzından çıkan kelimelerdir. Kol kırılıyor, kan akıyor ama iyileşiyor. Fakat ağızdan çıkan göröl kırıcı laflar unutulmuyor. Ünlü İslam Bilgini İmam-ı Gazali; *“tartışmanın hiçbir zaman kazananı olmaz, iki testi çarpışırsa biri kırılır ama diğeri de çatlar. Tartışmanın, münakaşa etmeyin, münakaşanın sonu kavgadır. Kavganın sonunun da nasıl biteceği belli olmaz. Çünkü kavgaya öfke sonucu el karışır. Elin de ne tutacağı belli olmaz. Münakaşanın sonu da, kavganın sonu da düşmanlıktır. Münakaşa yerine sohbet edin. Sohbetin sonucu anlaşılamazsanız bile, sonu dostlukla sonuçlanır”*, diyor.

Eşler arasında en iyi anlaşma yolu da nişanlılık dönemlerinde olduğu gibi kimse görmesin, kimse duymasın diye fısıltı ve göz göze anlaşmaktır.

Boşanma Eşiğine Gelenler İçin

Boşanma eşiğine gelip de bir şekilde toparlananlar da az değil. Aslında evliliklerin çok büyük bir kısmı boşanma riskiyle karşılaşmış, fakat eşlerden biri veya ikisinin, kanayan yaraya bir şekilde neşter vurarak boşanmayı durdurmalarına dair birçok örnek vardır. İşte onlardan canlı bir kaç örnek:

“Boşanmaktan başka çare kalmadığını düşündüğümüz günlerde ilk adımı atan ben oldum ve kocama samimiyetle sordum.

- Beni gerçekten seviyor musun?

“Seviyorum” demedi ama “sevmeseydim şu anda yanında ne işim vardı? deyince, eşime bakışım değişti ve içimde tatlı bir serinlik oluştu. O günden sonra da doğan ufak pürüzleri de atlatarak bugüne kadar 32 yıldır aynı yastığa baş koymayı başardık.”

“Boşanma kararı aldığımız gün evimize gelen gazete de bir söz dikkatimi çekti. “Bir erkeğin en büyük hatası, kendisiyle gülmek isteyen kadını ağlatıp, başka kadınları güldürmeye çalışmasıdır.” Bunun üzerine hemen eşimi aradım, mahallemizdeki bir pastanede buluştuk. Ona bu sözü okudum. “Seninle gülmek istiyorum, var mısın?” diye sordum. “Varım” dedi gözleri yaşarak. O günden bugüne dek tam 15 yıl geçti. Nur topu gibi 3 tane yavrumuz var çok şükür.”

“Yanlış evlilik yaptığımızı ikimiz de daha ilk günden fark ettik. Ben ve eşim, birbirimizle ayrı dünyanın insanıydık. Böyle

yürümeyeceğini anlayıp ayrılmayı kararlaştırdık. Eşimin amcası devreye girdi. Hayatında alnı hiç secde görmemiş olan eşim:

- “Haydi, beraber umreye gidelim” dedi ve gittik. Fakat ben şoklar içindeydim. Umrede dualar ettim, çok farklı manevi hazlar yaşadık. Dönüşte her şey değişti. Rabbim evliliğimizi korudu. On sekizinci yıla iki evlatla girdik. Ve evliliğin karşılıklı fedakârlık olduğunu anladım. Kocamın hoşuma gitmeyen değil, giden davranışlarını gözeterek, gün geçtikçe ona âşık oldum. Acılar çekilmeden mutluluğa erişilmiyor.”

Eşinizle aranızda yaşadıklarınız ne olursa olsun, çocuklarınıza eşiniz aleyhinde tek kelime dahi konuşmayın. Çocuğunuzun sağlıklı gelişmesi için hem anneye, hem de babaya ihtiyacı vardır.

Boşanma kararı ister istemez hayatınızda önemli boşluklar, hayal kırıklıkları, derin ıstıraplar, duygusal yaralar açacaktır. Bunu başlangıçta bilin ve kabul edin. Sonradan duyulan pişmanlığın fayda getirmeyeceğini de unutmayın.

Eşinizi Kendinize Benzetmeye Kalkmayın

Dere tepe, dağ ova dolaşmasını seven tek gözlü bir adam varmış. Yürür gidermiş, gider gider yürürmüş. Bir gün uzaklarda renkleri karmakarışık bir köy görmüş. Alacalı bulacalı garip bir köy. Yaklaşmış köye doğru ama köy bir garip görünüyor. Yolları tuhaf, evleri tuhaf, insanları tuhaf bu köyün. Girince köye anlamış meseleyi. Körler köyüymüş burası. Kadınların, erkeklerin, çocukların velhasıl herkesin sımsıkı kapalıymış gözleri. Kısacası bu köyde herkes âmâ imiş.

Tek gözlü gezginci adam karar vermiş bu köyde yaşamaya. “Hiç değilse benim tek gözüm var, onlara yardımcı olurum” diye kendi kendini teselli etmiş. Körler ülkesinde şaşılar kral olur derler. Ben de bunların başına geçer, körlerin arasında yaşar giderim, demiş.

Körlerin gözleri yokmuş ama elleri, kulakları, burunları çok hassasmış. Kendilerine göre kurdukları düzen içinde yuvarlanıp gidiyorlarmış. Adam şaşkın şaşkın hallerine bakmış. Yürümeleri başka, konuşmaları başka, her türlü halleri başkaymış. Bir gün körlerden biri, bir başka körün malını aşırırmış. Köyde sadece tek gözlü gezgin adam görmüş bu hırsızlığı. Bağırarak ilan etmiş:

- Filanca, filancanın malını çaldı. Körler:
- Nereden biliyorsun? O kadar uzaktan duyulmaz ki, demişler.
- Ben duymadım, gördüm. Gözüm var benim görüyorum, demiş.

Körler göz diye, görmek diye bir şey bilmiyorlarmış. Uzun yıllar içinde çoktan unutmuşlar göz diye, görmek diye bir şey olduğunu.

- Ne demek görmek? demişler. Nasıl görüyorsun yani, duyulmayacak mesafeden anlıyor musun ne olup bittiğini?

- Anlıyorum tabii.

- İnanmayız, imtihan edeceğiz seni.

Adamı almışlar, uzakça bir yere dikmişler. Tecrübeleriyle biliyorlarmış o uzaklıktan hiçbir şeyin işitilmeyeceğini.

- Anlat bakalım şimdi biz ne yapıyoruz? demişler.

Adam anlatmaya başlamış. Oturuyorsunuz, konuşuyorsunuz, şu ayağa kalktı, bu elini oynattı, beriki bacağını sallıyor vs. Derken körler bir evin içine girmişler, bağırılmışlar.

- Anlatsana.

- İçeri girdiniz göremiyorum ki.

Körler girmenin ne olduğunu bilmedikleri için:

- Ne olmuş yani içeri girmişsek? Elli santim fark etti. Anlat, anlat demişler.

- Arada duvar var göremiyorum. Körler:

- Sen atıyorsun, demişler. Az önce tesadüfen anlattın. Bak şimdi bilmiyorsun.

- Çıkın dışarı söyleyeyim.

- Bu kadar uzaktan duyunca ha içerisi, ha dışarısı ne fark eder yani.

- Ben duymuyorum, görüyorum, diyormuş adam.

- Öyle şey olmaz, demişler. Sende bir bozukluk var. Acayip şeyler saçmalıyorsun. Hekime muayene ettireceğiz seni.

Yaka paça köyün hekimine götürmüşler. Hekim de kör tabii. Elleriyle tek gözlü gezgin adamı yoklamaya başlamış. Adamı yakalamış parmaklarını adamın yüzünde gezdirirken, **“buldum”** demiş. Bozukluk burada. Adamın açık olan gözünü kastediyormuş hekim. Saçmalaması bundan dolayı, diyormuş. Ben onu şimdi

halleder, düzeltirim. Ve parmağını bastırıldığı gibi gezgin adamın gözünü çıkarmış, onu da kendisi gibi kör etmiş.

Evlenenlerin sayısı ülkemizde günden güne azalırken, boşanmaların sayısında dikkati çeker bir şekilde arttığını TÜİK'in araştırmalarından anlıyor, biliyoruz.

Bu hikâyeden de anlıyoruz ki; genç evlilerin en büyük yanılgısı, birbirlerini kendine benzetmeye çalışmalarıdır. Sonuçta, bu uğraş içinde birbirlerinin gönlünü kırarak, onulmaz yaralar açıp, hüsrân ve pişmanlıkla baş başa kalıyorlar. (H.G. Well.)

Cephede Yapılan Savaşın Galibi Oluyor da Evlerde...

Ne kadar haklı olursak olalım, eşimizle öfkeli iken karşılıklı konuşmanın, itişmenin hiçbir faydası olmaz, üstelik zararı olur. Çünkü öfke, herkes için geçici bir delilik halidir. Bu durumlarda en nazik, en kibar insanlar bile nezaket kurallarına uymaz. Üstelik bu hallerde ağızdan çıkacak yanlış bir kelime ve hakaret kalbi yaralar. Yaralanan kalbi ise tedavi etmek zorlaşır, hatta imkânsızlaşır. Açık yarayı iyileştirecek pomatları eczane raflarında bulabilirsiniz ama yaralanan kalbi tedavi edecek pomat bulamazsınız. Örnek mi? Alın işte birebir yaşadığım bir örnek.

Bir gün odamda otururken telefon çaldı. Telefonu açtığımda feryat figan sesler duydum. Biraz dikkat kesilince okulumuz öğretmenlerinden (...) Hanım'ın sesi olduğunu anladım.

- Yetiş Müdür Bey, kocam beni öldürüyor, diye bağıırıyordu.

Eşini de tanıyordum. O da iyi tanıdığım öğretmenlerden biriydi. Duyduklarım karşısında dondum kaldım. Ne yapacağımı şaşırdım. Karı-koca kavgasının arasına nasıl girerim? diye düşündüm. Bir an polisi arayayım diye geçirdim aklımdan. Sonra karı koca her ikisi de öğretmen olduğu için, meslektaşlarımla onun düşünerek bu düşüncemden vazgeçtim. Böyle bir davranışa gönlüm razı olmadı.

Hemen müdür başyardımcısı olan arkadaşım Hikmet Öymer beyi ve bayan bir öğretmen arkadaşımızı da yanımıza alarak, arabaya atladığımız gibi (...) Hanım'ın evine vardık. Dünyanın cenneti mutlu bir evlilik, dünyanın cehennemi de mutsuz bir

evlilikmiş. Mutsuz evliliğin cehennem hayatı gibi olduğunu bu çiftler sayesinde görmüş oldum.

Eve varıp kapıyı çaldığımızda kapı açıldı, gördüklerimize inanmadık. Böyle bir şey olamaz! Erkeğin eli yüzü, tırnak izleriyle kan revan içinde; bayanın ise her yeri mosmor, yaka paça yırtılmış. Olayı daha fazla derinliğine anlatmak istemiyorum. Vitrinde tabak çanak ne varsa hepsi hurdahaş olmuş, yerlere atılmış. Sanki Üçüncü Dünya Harbi burada oluyor. Biz varınca kavgayı ayırdık. Birini bir koltuğa, diğerini başka bir koltuğa oturttuk. Sakinleşmelerini beklerken ben:

- Nedir kardeşim sizin derdiniz? Siz eğitilmiş kişilersiniz, siz bu davranışın insanları değilsiniz. İkiniz de beyefendi, hanımefendi insanlarsınız. Ne var, neyi paylaşamıyorsunuz? dediğimde, her ikisi birden konuşmaya başladı.

Her ikisi de kendi haklılığını izah etmeye çalışıyordu. Neticede anladım ki yaklaşan bayram nedeniyle biri, “benim aileme”, diğeri de, “Hayır, benim aileme gidilecek!” diye tartışmaya başlamışlar. Bu arada biriken diğer problemler de ortaya döküldükçe “öfke gelir göz kararır” hesabı, kabaran öfke neticesi ağızların fermuarı yırtılmış. Ağza alınmaması gereken hakaretler....vs. derken akıl gitmiş, yerine şiddet gelmiş ve işte karşılaştığımız sonuç.

Sonra ne mi oldu? “Benim ailem, senin ailen!” yüzünden boşandılar. Arkada boynu bükük iki yavru bıraktılar. Ve sonunda da aile içi savaştan her ikisi de mağlup çıktı. Cephedeki savaşın galibi oluyor da evlerde yapılan savaşların galibi olmuyor.

Saygı değer okurlarım, özellikle genç çiftlere sesleniyorum! Yaklaşan bayram nedeniyle aman sizler böyle bir inatlaşmaya girip de hem kendi bayramınızı, hem de büyüklerinizin bayramını zehir etmeyin.

Böyle Vefalı Kız Evlat Evliliği Yürütebilir mi?

İnsan en uzun anne- babasını, en çok da karı kocasını, koca da karısını sever. Anne- babaya olan sevgi bitmez ve kesintiye uğramaz. Ölümlerinden sonra hasretle ve dualarla anıldığı halde, eşler arasında aşkla başlayan sevgi, empati yapılarak yürütülmezse, zaman gelir nefrete dönüşebilir. Örneklerini de her akşam televizyon ekranlarında görüyoruz.

Çiftler bir gün gelip kendilerinin de kayınpeder ve kayın valide olacaklarını düşünmelidir. Hele gelinler. Kayınvalide olduklarında kendilerine nasıl davranılmasını isterlerse, kendileri de kayınvalidesine öyle davranmalıdırlar. Yüce peygamberimizin: “Kendisi için istediğini Müslüman kardeşi için de istemek imandandır” hadisi bugün dünyada genel kabul gören evrensel bir ölçüdür. “Kendinize nasıl davranılmasını istiyorsanız, siz de başkalarına öyle davranınız.”

Genelde yeni kurulan yuvalarda eşler arasındaki huzursuzluk, gelin- kaynana arasında yaşananlardan dolayı meydana gelmektedir. Gelin kocasını eşinin annesiyle, anne ise oğlunu gelini ile paylaşmak istemediğinden, kıskançlık damarları kabarmaktadır. Gelin kaynana arasında yaşanan sıkıntılar ister istemez delikanlılara da sirayet ettiğinde, erkekler bu durumu iyi yönetmezse, güle oynaya kurulan yuvalar, yaka parça kavga ve münakaşalarla tarumar olmaktadır.

Kayınvalideyi bir tarafa bırakalım. Ama gelinlerin kayınvalidelerini kıskanmasının hiçbir mantığı yoktur. Kayınvalide ile

oğlu arasında nikâh düşmediğine göre, neden bazı gelinler kayıinvalidede konusunda kıskançlık krizine girip de, mutlu yuvalarını kendi elleriyle yıkarlar, anlaşılır şey değildir.

Gelinler, kayıinvalidelerine kaynana diye bakmamalı “eşimin annesi” diye bakmalıdır. Kayıinvalidede eşinizin annesi, sizin de velinimetinizdir. Eşinizi memnun etmenin yolu, onun annesini memnun etmekten geçer. Mutlu olmak ve eşinizi de mutlu etmek istiyorsanız, kayıinvalidenizi anneniz olarak görün. Nasıl kendi annenize akıl danışıyorsanız, kayınvalidenize de akıl danışın. Eşinizle ilgili; “Anneciğim, eşimi en iyi siz tanırırsınız, çocukluğu, gençliği nasıldı? Nelerden ve hangi yemeklerden hoşlanır, onları bana da öğret de ben de yapayım, gibi. Kayıinvalidede ile yapacağınız bu görüşmeler saadetinizi pekiştirir.

Sözün burasında size ufak bir anekdotu aktarmama müsaade edin;

Nişanlı çift evlenmeden önce aralarında konuşarak anlaşmış; “Evlendiğimiz günün sabahına eve kim gelirse gelsin kapıyı açmayacağız” diye birbirlerine söz vermişti.

O büyük gün gelmiş, genç çift evlenmişti. Düğünün ertesi günü öğleye doğru ilk olarak damadın anne- babası evli çiftleri görmeye geldi. Kapının hemen ardındaydılar. Kadın ve kocası birbirlerine baktılar, adam kapıyı açmak istedi ama eşi yaptıkları anlaşmayı hatırlatınca vazgeçti. Anne- babası ise daha fazla beklemeyip gitti.

Aynı gün içerisinde bir süre sonra, gelinin ailesi geldi. Kapıyı çaldılar, açılmayınca, tam gideceklerdi ki, taze gelin kapıya yöneldi. Bunu gören adam; “ama anlaşmıştık, bana söz vermiştin!” dedi. Kadının gözleri dolmuştu, bunu yapamam diye fısıldadı ve kapıyı açtı.

Eşi hiçbir şey söylemedi...

Yıllar sonra dört erkek çocuğunun ardından, beşinci olarak kız çocukları dünyaya geldi. Baba yeni doğan evladı için büyük bir kutlama yaptı, eş dost tanıdık kim varsa çağırdı.

Misafirler gittikten sonra eşi kocasına diğer dört çocuğa yapmadığı hâlde, neden bu sefer böylesine bir kutlama yapmak istediğini sordu.

Eşi basit bir cevap verdi:

“Çünkü yalnızca kızım bana kapıyı açacak...”

Biliniz ki, her erkek bu kız babası gibi anlayışlı olmayabilir.

Bir Anadolu Anasının Evlenecek Kızına Nasihati

Yavrum sana bir anne olarak on nasihatim var. Bunları iyice öğren ki kocanla güzel geçinmeye muvaffak olasın:

1. Eve yiyecek ve giyecek her ne getirirse onu can-u gönül-den kabul et, güzel sözlerle karşıla

2. İsteddiği şeyleri yap, yapma dediği şeyleri de yapma. Sö-zünü dinle karşılık verme.

3. Üstünü başını ve evini temiz tutmaya dikkat et.

4. Kocanın yemek ve uyku saatlerini öğren, hangi vakitte alış-kanlık haline getirmişse, o vakitlerde sofranı ve yatağını hazırla. Çünkü açlık insanı ateşlendirir, uykusuzluk öfkelerendir.

5. Kocanın malını muhafaza et, israf ve ziyan etme.

6. Kocanın ve ailesinin saygınlığını düşün, onun akraba ve dostlarına hürmetli davran.

7. Aranızda tartışmaya girmeyin, problemlerinizi sohbetle gidermeye çalışın. Tartışmanın sonucu kavga, sohbetin sonucu dostluk oluşur.

8. Aile sırrını kimseye ifşa etme. Eğer sırrını saklamazsan öf-kesinden emin olamazsın.

9. Kocanın üzüntü ve sevincini paylaş. Kederli iken yanında neşeli durma. Neşeliyken de yüzünü asma. Bu durum aranızdaki muhabbeti azaltır.

10. Kocan hakkında tecessüse, gizlice, aşırı bir merakla onu takip etmeye, neler yapıyor diye araştırmaya tevessül etme. Te-cessüsü Allah yasaklamıştır. Bu uğraşın öğrenildiği zaman eşinle birbirinize olan itimadınız, güveniniz sarsılır. Hatta yuvanız bile yıkılır.

Boşanma Kararı Almadan Önce...

Diyelim ki aklınızda boşanma düşüncesi var veya boşanma kararı verme arifesindesiniz. Lütfen acele karar vermeyin. İlerideki yaşanılacak pişmanlıkları sizin de yaşamamanız için, boşanan insanların yaşadıkları sıkıntıları bir yerlerden bulup lütfen okuyun.

1- Evlilik ciddi bir iştir. Boşanma kelimesi, hatta düşüncesi bile normal bir şeymiş gibi zihinde canlı tutulmamalıdır. Çünkü boşanmanın şakası olmaz. Bu düşünce zihinde peyda olduğu andan itibaren eşler birbirlerinin iyi taraflarını göremez hale gelirler.

2- Sıklıkla boşanma kararı verip de vazgeçen biriyseniz, evliliğe büyük zarar veriyorsunuz demektir. Kolaycılığı değil sıkıntıyı göze alın. Evlilik kurumu fedakârlık isteyen bir kurumdur.

3- Çocuğunuz varsa **“her şeye rağmen”** evliliği korumak ve kurtarmak için çaba sarf edin. Çocuğunuza üvey baba, üvey anne kokusu koklatmayın.

4- Her kızgınlık ve kırgınlıkta boşanmayı aklınıza getirmeyin. Aksi halde alışkanlık yapar. Zihinde yoğunlaşan fikir icraata dökülürse, ileride geri dönüşü olmayan pişmanlık yaşarsınız.

5- Eşinizle problemlerinizi saklamadan, samimiyetle ayrıntılı bir şekilde paylaşın. Problemlerinizi duygudaşlık yaparak dinleyin. Atılması gereken adımı ilk olarak siz atınız.

6- Çok güvendiğiniz dostlarınız olsa bile, aile problemlerinizi dört duvar arasından çıkarmayınız.

7- Boşanma kararı almadan önce güvendiğiniz dostlarınıza ve aile danışma merkezlerine danışmadan kararınızı kesinleştirmeyiniz.

8- Boşandıktan sonra nasıl bir çözüm düşündüğünüz somut değilse boşanarak çok daha vahim maceralara sürükleneceğinizi unutmayınız.

9- Yıl içinde “hasret molaları” vermeyi ihmal etmeyiniz. “Hasret molaları” sizi sağlıklı düşünmeye ve birbirinizi özlemeye neden olabilir.

10- Bütün bunlara rağmen boşanma kararı aldıysanız, bunu ana- babanızla, tarafsız aile büyükleriyle istişare ediniz, ondan sonra adınızı atınız.

11- Eşinizle aranızda yaşadıklarınız ne olursa olsun, çocuklarınıza eşiniz aleyhinde tek kelime dahi konuşmayınız. Çocuğunuzun sağlıklı gelişmesi için hem anneye, hem de babaya ihtiyaçları vardır.

12- Boşanma kararı ister istemez hayatınızda önemli boşluklar, hayal kırıklıkları, derin ıstıraplar, duygusal yaralar açacaktır. Bunu başlangıçta biliniz ve kabul ediniz. Sonradan duyulan pişmanlığın fayda getirmeyeceğini unutmayınız.

Eyvah! Korktuklarım Başıma Geldi

Akıl hastanesi Başhekiminin olabildiğince kıskanç bir hanımı vardır. Hanımı, kıskançlığı yüzünden eşini, adeta gölgesi gibi takip eder. Bir gün akıl hastanesine mülakat için gelen bayan gazeteciye Başhekim, hasta odalarını teker teker gezdirip gazeteci bayana bilgi verirken, gazeteci bayan, koridorda rastladığı bir kadının kendilerine ters ters baktığını gördü. Başhekime sordu:

- Çok mu tehlikeli?

Başhekim:

-Oldukça tehlikeli.

- O halde neden böyle serbest bırakıyorsunuz? Kapasanız ya?

- Kapayamam! Çünkü o hasta değil, benim 47 yıllık eşim.”

Atatürk'ün eşi Latife hanım da oldukça kıskanç bir bayanmış. Kıskançlığı yüzünden Atatürk'ü oldukça rahatsız edermiş. Latife hanımın kıskançlığına tahammül edemeyen Atamız, boşanma sebebini; “Latife Hanım beynimde küflü bir çivi idi, çıkardım rahatladım” diye izah eder.

Atatürk gibi koskoca devleti idare eden ve savaş kazanan bazı devlet adamlarının, kıskanç eşleri karşısında nasıl aciz kaldıkları da tarihin sabit ettiği olaylar arasındadır.

3. Napolyon Teba Kontesi Marie Montijo'ye delice aşık olur ve Fransa kralına ve kraliçelik makamına layık olmadığı söylenmelerine: “Ne önemi var? Onun zarafeti, güzelliği her şeye değer” diyerek, çevresinin tepkilerini dikkate almadan, Marie Montijo ile evlenir.

Napolyon'un ve karısının dillere destan eşsiz aşkını tamamlayacak her şeyleri, servetleri, şöhretleri, kudretleri ve sağlıkları vardı. Ne yazık ki evlendikten sonra sevginin, aşkın ateşi Marie'nin kıskançlık ateşiyle yanmasına mani olamadı. Şüphe ve kıskançlık yüzünden olur olmaz şeylerden 3. Napolyon'u rahatsız etmeye başladı. Devlet işleri görüşülürken bile çat kapı içeri girer, devlet adamları ile yapılan müzakereleri keser, 3. Napoleon'un bir dakika bile yalnız kalmasına izin vermezdi. 3. Napolyon, yorgun düştüğü devlet işlerinde, bir dakika bile koskoca sarayda başını dinleyecek köşe bulamazdı.

Marie'nin dırdırından ve takibinden bunalan 3. Napolyon geceleri sarayın küçük arka kapısından çıkar, yanında yakın bir dostu olduğu halde ya kendisini bekleyen bir kadına gider ya hut bir imparatorun güçlkle gidebileceği arka sokaklarda avare avare dolaşır, kendini avutmaya çalışır.

Marie gerçekten güzel kadındı, tahtta oturuyordu, şanı şöhreti yerindeydi ama ne saltanat, ne güzellik kıskançlığın zehirli dumanları içinde kalan aşkı için yeterli olamamıştı. 3. Napolyon'un kaçamaklarını öğrenen Marie sonunda:

- "Eyvah! Korktuklarım başıma geldi" diye sarayda bas bas bağırmaya başlayarak akli dengesini kaybetmiştir. Bütün bu gidişlere kendi sebepti ama artık onu da idrak edecek noktada değildi. Şeytanların eşlerin arasını bozmak için en büyük gayreti, sevgiyi öldürüp, kıskançlık ateşini tutuşturmadır. Kıskançlık hastalığı kobra yılanının zehrinden daha tehlikelidir.

Tolstoy'un hanımı da kıskançlık ateşi ile eşine gün yüzü göstermeyen eşlerden biridir. Hatta bunu kızlarına; "Babanızın ölümüne ben sebep oldum" diye de vicdan azabı ile itirafta bulunmuştur. Çünkü onu kıskançlıkla, devamlı tenkitle, şikâyetle yıpratarak öldürmüştü. Buna da sebep Tolstoy'un meşhur olmasıdır. "Harb ve sulh", "Anna Karenina" gibi çok ünlü eserlerle ününe ün katan Tolstoy, bir anda Rusya'nın en meşhur insanı oldu. Hayranları

onun her sözünü kaydediyorlar hatta “Yorulдум, artık dinleneceğim” dese, bunu bile edebi söz diye değerlendiriyorlardı.

Başlangıçta eşi ile çok mutlu bir hayatları vardı. Fakat sonradan Tolstoy’un meşhur olması, kazancının artması Tolstoy’un değil, hanımının başını döndürdü. Kadın adeta mala, zenginliğe ve şöhrete tapar hale geldi. Karısı Tolstoy’u, eserlerinden daha fazla para alması için zorluyordu. Kocasını bunu reddedince, kendini yerden yere atıyor, intihar edeceğine dair yeminler ediyordu.

Fakir ve yoksul iken mutlu bir yaşantıları olan bu ailede, evliliklerinin 46 yılında Tolstoy, artık karısını görmeye bile tahammül edemez ve hatta karısından nefret eder hale gelmişti. Eşinin kıskançlığı, kendisinden soğutmuştu. Bu durumu çok geç anlayan hanımı, kocasının önünde diz çökerek, 46 yıl önce kendisi için yazdığı mektupların aşk pasajlarını yüksek sesle okuması bile Tolstoy’un yüreğinde en ufak bir esinti uyandırmamıştı.

Yazar, hanımına olan bu soğukluk nedeniyle, 82 yaşında iken, yuvasındaki huzursuzluğun üzüntüsüyle, karlı bir Ekim akşamı, evden çıkarak, karanlığın ve soğuğun içinde nereye gittiğini bilmeden yürüdü. Soğuk bir kış gecesi, tren istasyonunda zatürreden öldü. Ölürken karısının yanına çağrılmasını istemedi.

Demek ki insanlar, en uzun anne babasını seviyor, en çok da karı kocasını, koca da karısını seviyormuş. Seviyorlar ki evlilik beraberliği oluyor. Ancak, anne- babaya olan sevgi bitmiyor, ke-sintiye uğramıyor ama delice birbirine âşık olan insanlar gün geliyor birbirinden nefret eder hale gelebiliyor. Bu nefretin sonunda, sokak ortasında öldürülen eş cinayetlerinin, alınan tüm tedbirlere rağmen ardı arkası kesilmiyor. Anne- babaya olan sevgi bitmiyor. “Canım, cicim seni görmeden duramıyorum, sesini duymadan yapamıyorum” diye yapılan evlilikler ise, gün gelip nefrete dönüşerek, arkada boynu bükük evlatlar bırakılabiliyor.

Yoktan yere kıskançlık ve huysuzluk etmekle acaba bu kadınlar bir şey kazanabildi mi? Maalesef kazançları, iyi ve güzel günleri kötüleştirmek oldu. Kontes Tolstoy, kocasının ölümüne

sebepe olduktan sonra: “Şimdi anlıyorum, ben akılsızmışım” demiş ama iş işten geçmişti.

Kıskançlık da hasetlik gibidir. Önce kendini yakar. Bu ateşe dayanamayan haset kişiler, daha sonra haset ettiği insana zarar vererek rahatlarlar. Onun için Felak Suresin’de Rabbimiz: “De ki; haset ettiği zaman haset edicilerin şerrinden Allah’a sığınırım” buyuruyor. Kıskançlık ateşi de kıskanç kişileri yakar. Zararı da yukarıda ifade ettiğimiz gibi önce kendilerini sonra da kıskandığı insanı yakar.

Sosyal medyanın yaygınlaşmasından sonra, eşler arasında zanna dayalı kıskançlıklar daha da artmıştır. Televizyon seyretmekten başka uğraşları olmayan bazı eşler, hem seyrettikleri filmlerden hem de etrafının yalan ve yanlış bilgilerinden etkilenerek, eşlerini takip etmek için dedektif tutarak, paralar harcamaları, tutamayanların ise, eşlerini iş yerlerinde çat kapı baskın yaparak, çevresine rezil ettiğini basından duyuyoruz. Aileyi ayakta tutan güvendir. Bu tür davranışlar, var olan güveni zedeler ve yok olmasını sağlar. Ayrıca eşlerin kendi aralarında, telefonda bayan veya erkek ismi var mı diye, birbirlerinin huzurunu kaçırpıp başının etini yedikleri, yoktan yere mahkeme kapılarında cüzdan dolusu para sarf ederek, avukatların peşinde koşuştuklarını da duyuyoruz.

Seminerlerimde; “En talihsiz kadınla, en talihsiz erkek kimdir?” diye soruyorum. Bilene de kitaplarımdan hediye ediyorum. **“Dünyada en talihsiz kadın, güzelliğinin ve kadınlığının gücünü Adliye kapılarında, kanun maddelerinde arayan kadındır. En talihsiz erkek de, evdeki yüz ve huy güzelini bırakıp da dışarıda yüz güzeli arayan erkektir.”**

Zanna ve kulaktan duyma bilgilere itibar edip de kıskançlık ateşi ile tutuşup yanmayın. Kadın- erkek, sahip olduğunuz değerlerin kıymetini bilin. Elindeki değeri kaçırpıp da pişman olan eşlerin pişmanlıklarını içeren “En İyi Evlilik Birinci Evlilik” başlıklı yazımı hiç aklınızdan çıkarmayın..

Yazımı kulağıımıza küpe olacak bir Allah buyruğu ile noktalıyorum. İsrâ Sûresi 36. Ayetinde Allah: **“Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan (yaptığınızdan) sorumludur.”** Zanla, yanlış ve yanıltıcı bilgilerle cinayet işleyen gencecik insanları, cezaevlerindeki betonarme duvarlar arkasında, yüreğim burkularak görüyorum ve üzülüyorum.

Peygamber efendimiz (a.s.) de bir hadisi şeriflerinde zan’la alakalı şu ikazı yapıyor:

“Zandan sakının. Çünkü zan yalanın ta kendisidir. Birbirinizin konuştuğuna kulak kabartmayın, birbirinizin özel hallerini araştırmayın, birbirinizle üstünlük yarışına girmeyin, birbirinize hased etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah’ın kulları! KARDEŞ OLUN!” Müslim, Birr, 38

Bir Öğrencimin İtirafı

Babam, annemle aralarındaki birkaç problemi büyüterek 19 yıllık eşi olan annemden ayrıldı. Her şeyin istediği gibi ve mutlu olacağı düşüncesiyle evlendiği ikinci eşinden de iki yıl sonra boşandı. Annemle yaşadığı problemlere rağmen babamla aram çok iyidir. Her türlü problemini benimle paylaşır. Geçen buluşmamızda içini bana döktü ve dedi ki:

- Kızım, annen dünyadaki kadınların en uysalı, en anlayışlı kadınıymış meğer. Kıymetini çok geç anladım.

Babamın bu pişmanlığını, büyük bir sevinçle anneme koşarak anlattım. Babamla tekrar birleşmesini teklif ettim. Annem çok kırgın olduğu için başlangıçta tekrar birleşmeye niyetli değildi. Ama benim ve kardeşim için istemeyerek de olsa tekrar babamla evlenmeye razı oldu. Ve yeniden evlendiler.

Babamı hiç böyle tahmin edemezdim. Annemin karşısında adeta mum gibi oldu. Annem için önemli olan hiçbir gününü ihmal etmiyor. Artık evimizin reisi babam değil de sanki annem oldu. Annem ne derse o oluyor. Aile içi meselelerde son kararı annem veriyor. Evin kralı olan babam, sanki evin meleği oldu.

Ben de şunu anladım: Demek ki mutlu olmak ve gerçekleri fark etmek için illa damdan düşmek gerekmiyor. Eşler damdan düşüp de hem kendilerine, hem de çocuklarına psikolojik travma yaşatmasınlar.

Günümüz Babalarına Bir Baba Hikâyesi

“Babam talihsiz biriydi. Açıkçası okuma- yazması yoktu. Tek bildiği iş demircilikti. Sabahtan akşama kadar atölyesinden çıkmaz, kızgın fırın önünde örsün başında demir döverdi. Tıp fakültesini bitirdiğim gün diploma törenime annem ve 5 kardeşim geldiği halde, babam işin başından ayrılmayacağını söyleyerek gelmemişti. Doğrusu benimle iftihar mı ediyordu, yoksa kıskanıyor(!) muydu, anlayamadım.

Tören dönüşü doktor olmamın sevinciyle annem ve kardeşlerimle neşe ve büyük bir sevinç içinde babamın demirci dükkânına uğradık. Babam her zaman ki gibi önlüğü üzerinde kan ter içinde demir dövmektedir. Bizi görünce çekici elinden bıraktı. Annem sevinçle; “Oğlumuz okulun iftihar listesine girdi.” dedi. Babam hiç yüzüme bile bakmadan; ‘Madem okul bitti. Artık işe başlamak gerekir. Haydi, şu ocağı temizleyiver’ dedi. Annem karşı çıkarak gibi olduysa da babamı bilirdim. Kolay kolay kızmazdı. Ama işi konusunda çok ciddiydi. Eğer ocak temizlenecekse, gerçekten temizlenmesi gerekiyordu.

Tören cübbemi çıkararak işe koyuldum. Fazla süren iş değildi. Zaman zaman yaptığım ve bildiğim bir işti. Yarım saat içinde işim bitti. Ve ocağı tertemiz yaptım ama üzerim toz, duman ve kül oldu. Annem ve kardeşlerimle birlikte babama; “Allah’a ısmarladık” diyerek evin yolunu tuttuk. Annem olanlara çok üzölmüş, bir mana verememişti. Yol boyunca annem ağladı. Hatta üzüntüsü akşam yemeğine kadar sürdü.

Her zamanki gibi babam akşam ezanından önce eve geldi. Sofra kurulmuş babamı beklemekteydik. Annem babamı görünce bütün biriktirdiği öfkesini bir anda çıkarırcasına söylenmeye başladı. Babama bu yaptığının hem kabalık, hem de düşüncesizlik olduğunu, sevgili oğlunun mezuniyet törenine gelmemesi yetmezmiş gibi, bir de ona en mutlu gününde ocağı temizletmesinin akıl alacak şey olmadığını söyledi. Babamsa, hiç duymamış gibi sofraya oturdu ve bana dönerek şunları söyledi:

- “Sevgili oğlumun; üniversitede okudum, “Doktor oldum” diye burnu büyüyüp büyümediğini görmek istedim. Bugün iyi iş gördün. Sayende iş çabuklaştı, az da olsa bana zaman kaybettirmeden para kazandırdın. Sen doktor olmak istiyordun ve çok şükür de okulunu bitirdin ve oldun. Esnafıktan hoşlanmıyorsun, fakat şunu bil ki ünlü bir doktor da olsan paranın nasıl kazanıldığını iyi anlaman gerekirdi. Ben isteseydim beş on lira verip o ocağı başkasına temizletebilirdim. Bu işi sana yaptırmamın, hele böyle mezun olduğun bir günde senden bunu istememin tek nedeni vardı. Burnu büyük insanlardan olup olmadığını görmek, elindeki diplomadan daha çok sevindirdi beni.”

Sözlerini bitirdikten sonra, babam ayağa kalkıp beni kucakladı. Ağlamamak için kendini zor tuttuğunu anlayabiliyordum. Sonra da bana beyaz bir zarf uzattı. Göz ucuyla baktığımda gördüm ki içinde bir miktar harçlık vardı.”

Eğer ailemizi hayatımızın ilk sırasına koymuyorsak, işimizde ve ailemizde başarılı olmamızın yolu yoktur.

Bu hikâyeyi yıllar önce okumuştum. Ve çok etkilenmiştim. Köylü çocuğu olarak ben rahmetli babamdan böyle bir muamele görmedim. Ama bu olayın bir benzerini oğluma ben yaşattım. Rahmetli Özal’lı yıllardı. Türkiye dışa açıldı ve bir anda yurt dışından eşe dosta bin bir rica ile sipariş edilen mallar ülkemize girmeye başladı. O gün için gençlerin en büyük özlemi de ithal malı spor ayakkabıları idi. Tıp Fakültesi üçüncü sınıfa giden oğlum benden ithal malı ünlü bir markanın spor ayakkabısını istedi.

Lise müdürü olduğumdan dolayı, oğluma ben bu ayakkabıyı almam imkânım varken almadım ve dedim ki:

- Oğlum ben tek maaşlı bir devlet memuruyum. Benim maaşım bu ayakkabıyı almaya müsait değil. Gençsin, taşı sıksan suyunu çıkaracaksın. Bak her taraf inşaat dolu. Git bir iş bul, çalış, ayakkabını al. Ben de senin yaşında iken inşaatlarda çalışarak okudum, dedim.

Nitekim bulduğu bir inşaatta bir hafta çalışarak aldığı haftalıkla istediği ayakkabıyı almış, arta kalan para ile markete gidip alışveriş yapmış. Ben görmedim ama eşimin anlattığına göre eve girerken sanki zafer kazanan bir komutan edasıyla girmiş.

Çocuklarımızı büyütürken hayatın tek düze olmadığını, hayatın diğer yüzünü de tanıtmamızda yarar görüyorum.

Üçüncü Bölüm

“BİZİM ÇOCUKLAR” BOŞANMALARIN OCAĞIMIZA DÖKTÜĞÜ KOR ATEŞLER

Ankara Sincan Çocuk ve Gençlik Cezaevi

Salihli T Tipi Kapalı Cezaevi'ndeki sohbetim

*İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Cezaevi'nde
gelecekleri karartılmış bizim çocuklarla.*

Bizim Çocuklar

Sevgili anne- babalar aşağıdaki;

- Arkamızda İyi Bir Evlat mı, Yoksa İyi Bir Fabrika mı Bırakalım?

- Anne- Babalar İçin Anakurt- Yavrukurt Masalı

- Benim Oğlum Yorulmamalı

- Ben O Öğretmeni Döveceğim Ama Bakalım Ne Zaman?

- Merak Etme Oğlum Seni Mutlaka Yaşatacağım

- Ben Yalan Söylerim Ama Benim Kızım Asla Yalan Söylemez
Başlıklı yazılarımı sitemden okumanızı tavsiye ediyorum.

Kendilerine çok büyük değer verdiğim Manisa'mızın âkil ve bilge insanı Sayın Mustafa Pala kardeşimin Sayın Sami Özkan beyefendiye ait olan bir paylaşımını ben de sizlerle paylaşmak istiyorum. Dört yüze yakın eğitim semineri ve konferanslarımla, sayısız eğitim makalelerimle ifade etmek istediklerimi, Sayın Sami Özkan beyefendi çok güzel özetlemiş. Ben de bu güzel şiire 11. asırda yaşayan Türklerin ünlü bilgesi, Kutadgu Bilig'in yazarı Yusuf Has Hacip'in çocuklarla ilgili anne babalara nasihati ile seminerlerim sonunda gözyaşlarıyla itirafta bulunan velilerin ortak ıstırabını arz ederek sizi, bir değil birkaç defa okumanız gereken "Bizim Çocuklar" şiiriyle baş başa bırakacağım.

Çocuğu uyuşturucuya alıştıktan sonra para yüzünden babasını bıçaklayan 17 yaşındaki bir delikanlının velisi: "Doğduğundan beri bir dediğini iki etmedik, koruduk, kolladık, sevdik. Hiçbir şeyini eksik etmedik. Niçin böyle oldu?" (Şunu iyi bilelim ki; her gördüğünü isteyen değil, her istediği alınan çocuk çok

tehlikelidir. Uyuşturucu parası yüzünden bugün babasını, Allah korusun yarın da kimleri bıçaklayacağı belli olmaz.)

Bu itiraf üzerine bütün anne- babalardan özür dileyerek bir Rus atasözünü burada ifade etmek zorundayım: “Çocuğunun her istediğini yerine getiren ana- babalar, bilsinler ki iyi bir evlat değil, iyi bir domuz yetiştirmiş olurlar”

Ünlü Türk Bilgesi de diyor ki: “Çocuğuna acıyana, sonunda ağlamak düşer.”

Bizim Çocuklar

*Ne koç yaymaca var, ne inek gütme,
Ne yığın yığma var, ne tırmık çekme,
Ne tokat yeme var, ne de bir tekme,
Ama mutlu değil bizim çocuklar.*

*Odasında sepet sepet oyuncak,
Parka gitse, türlü türlü salıncak,
Karnı hep tok, üstü başı kalıncak,
Ama mutlu değil, bizim çocuklar.*

*Çarşıya gidince isteği bitmez,
Servis olmayınca okula gitmez,
Anneye babaya hiç yardım etmez,
Ama mutlu değil bizim çocuklar.*

*Daha büyümeden ister telefon,
Markasını sorma elbette ayfon,
Yalan söylemiyorum sen de görüyon,
Ama mutlu değil bizim çocuklar.*

*Ona hizmetçidir evdeki herkes,
Sakın incinmesin prens, prenses,
Annesi onlardan çok çalışır ders,
Ama mutlu değil bizim çocuklar.*

*Bak gerçek dünyaya böyle mi hayat?
Çocuklarda değil bizde kabahat,
Çocuk yetiştirmek bir büyük sanat,
Ondan mutlu değil bizim çocuklar.*

*Çocuk yetiştirmek en büyük sanat,
Ondan mutlu değil bizim çocuklar.*

Eline, diline, bilgisayarına sağlık Sami Özkan bey kardeşim. Benim söylemek istediklerimi çok güzel özetlemişsin. Bunun üzerine fazla söze hacet yok, ancak şu kadarını ilave edeyim.

Anne-babalar olarak şu soruyu kendimize soralım: El bebeği ve göz nuru olarak yetiştirdiğimiz çocuklarımız, bize ve insanlığa yararlı bir evlat mı olacak, yoksa biz anne- babaların yüz karası mı olacak? Bilelim ki çocuğumuz bir gün suç işlerse, kendisinden özür dileyelim. Ama sonunda onu felaket dolu bir hayata hazırladığımız için kendimize teşekkür etmeyi de ihmal etmeyelim.

Beni Esas Üzen “Çocuk ve Gençlik” Cezaevleri*

Hele Ankara Sincan Cezaevi ile İzmir Aliğa Çocuk ve Gençlik Cezaevlerinde çocuklarla birlikte yaşadığım saatler unutulmazdı. Çocuklardan biri:

- Hocam utanarak söylüyorum, ben uyuşturucudan buradayım.

- Neden? Dediğimde:

- Anam alkolik, babam alkolikti. Onların kötü örneği beni buraya düşürdü.

Bu gence şunu anlattım: Sarhoş ve derbeder bir adamın iki oğlu varmış. Babası gibi alkolik olup cezaevine düşen delikanlıya:

- Neden buralara düştün? Denildiğinde:

- Babamı biliyorsunuz daha fazla ne yapabilirdim ki’ diye cevaplar.

Yine aynı soruyu bir şirketin CEO’su ve genel müdürü olan diğer oğluna sorarlar:

- Babamı tanıyorsunuz. Okumaktan, çalışmaktan, başka ne yapabilirdim ki, diye cevaplar. Keşke sen de babanın alkolik yüzünü örnek almasaydın? dediğimde, delikanlının cevabı sadece:

“- Keşke, keşke Hocam!” oldu. Ve ilave etti.

“- İyi ki sizi dinledim. Buradan çıktığımda “keşke” demek durumunda kalmayacağım hocam,” dedi.

* Bu kısım önemine binaen buraya “Telaflisi Mümkün Olmayan Pişmanlıklar” makalesinden alınmıştır.

Her konferans salonuna girdiğimde çok üzülüyorum. Çünkü sağlıklı, gücü kuvveti yerinde, gözlerinden ateş fışkıran gençler görüyorum. Tam da iş tutma ve geleceğini kazanma çağı. Ama maalesef betonarme duvarlar arkasında gençlikleri heba olup gidiyor.

Beni esas üzen “Çocuk ve Gençlik” cezaevleri.

Ankara-Sincan Cezaevi ile İzmir-Çocuk ve Gençlik cezaevine girdiğimde yüreğim parçalandı. Sanki lisede bir sınıfa derse girmiş gibi hissettim kendimi. Hepside okul sıralarında olması gereken bu gençler, siyah ile beyazı, doğru ile yanlış ayıramayacak çağda cezaevine düşmüşler. Kimisi hırsızlık, kimisi cinayet, yaralama, uyuşturucu, cinsel istimrar veya gasp.

Cezaevi idarecileriyle ve eğitimcileriyle başa baş görüştüğümde görüyorum ki, çoğu çocuk ana-baba arasında yaşanan problem dolayısıyla, kimisi de üvey anne veya üvey baba korkusu ve horlamasından evden kaçmışlar. Ama bu arada çok elit aile çocukları da, babalarının ve annelerinin işkolikliği yüzünden ailede bulamadıkları ilgiyi dışarıda aramışlar. Ummadıkları kişiler tarafından uyuşturucuya alıştırılmışlar. Son yıllarda maalesef bu tür aile çocuklarının da cezaevlerinde sayılarının arttığını bizzat yöneticiler söyledi.

Kuralsız ve Sınırsız Büyütülen Çocuklar

Bir keçi, bağlı olduğu ipi koparıp boynunu kurtarmış. Artık özgürmüş. Dilediğince koşmuş kırlarda, dağlarda dolaşmış. İsteddiği her yere gitmiş. Yemyeşil otlardan doyasıya yemiş. Dağlardan gelen arı duru soğuk sulardan içmiş. Ne çoban karışmış o gün, ne de sahibi... Yanında hiçbir keçi kalabalık etmemiş. Kimse bir tarafa sevk edip, bir yöne çekmemiş. Kendince şarkılar mırıldanmış, türküler söylemiş.

Ve nihayet şen şakrak özgürce geçen bir gün bitmeye ve hava kararmaya başlamış. Önce ikindi gölgesi düşmüş her şeyin üzerine, sonra güneş ufukta kaybolmuş. Zifiri karanlık sarmış her yanı. Keçi ilk kez ürpermiş. Karanlıkta hiçbir pırıltı, hiçbir ışık kırıntısı kalmamış. İçini dehşet sarmış. Ve birden çalılıkların arkasından, karanlıkların içinden çıkmak çıkmak parlayan iki göz görmüş. Fakat her nedense bu parıltıya sevinememiş. Ve evet, aklına gelen başına gelmiş. Hayatında gördüğü en son şey, o parlayan iki göz olmuş. Kurt, bu taze ve özgür keçiye büyük bir afiyetle yemiş. Keçi özgürlüğün faturasını çok pahalı olarak canı ile ödemiş.

İpten kurtulan keçi gibi, günümüzde “çocuğumu özgür ve kişilikli yetiştireceğim” diye, çocuklarının her yaptıklarını hoş gören ebeveynler görüyorum. Nasıl çalılar arasından parlayan iki göz sahipsiz kalan keçinin sonunu getirmişse, henüz daha iyi ve kötünün ne olduğunu kavramayacak derecedeki beyinleri hukuk, edep, adap ve ahlakla bezeyip onlara gerekli rehberliği yapmazsak, toplumda yerimizi dolduracak, dağdaki kurttan daha vahşi

kurtların ağına çocuklarımızı kendi ellerimizle teslim etmiş oluruz. Konferansların esnasında, Çocuk ve Gençlik cezaevlerinde, koşuşları balıksırtı dolduran gençleri gördükçe içim sızlıyor. Biz büyükler bile zaman zaman birbirimizin rehberliğine ihtiyaç duyarken, çocuklarımızı “Özgür ve Kişilikli” yetiştirme adına atamayız. Çocuğumuza yürümesini, konuşmasını öğrettiğimiz gibi, özgürlüğün sınırsız olmadığını, hayatta başımızı taşa vurmamak, cezaevlerinin betonarme duvarları arkasına düşmemeleri için, özgürlüğün de, hayatta yaşamanın da kuralları ve sınırları olduğunu onlara anlatmamız lazım. Bunları yapmazsak yarın çocuğumuzla birlikte aynı sıkıntıyı çekeriz.

Sınırlar ve kurallar, çocuğu hayata hazırlayıcı, destekleyici ve koruyucu işleve sahiptir. Sınır koymak, çocuğu doğru yönlendirmek için kılavuz niteliğindedir. Çocuğa sınır koyma davranışını kazandıracak olan kişiler, anne- babalardır. Çocuğunun yanan sobaya elini değdirmemesi, elektrik prizine parmağını sokmaması, ayakaltındaki ilaçları şeker sanıp yememesi vs. sebeplerle çocuğumuzun canı yanıp onu kaybetmek istemiyorsak, büyüyen çocuğumuza da, hayatın tehlikeli şartlarına karşı gerekli kılavuzluğu yapmak ebeveynlerin öncelikli görevidir.

Anne- babalar, kendi içlerindeki arzu ve isteklerini daha objektif değerlendirmelidir. “Biz görmedik o görsün, biz yapamadık çocuğumuz yapsın” türünden eğilimlerini ciddi şekilde gözden geçirmeli ve yanlışlarından uzaklaşarak çocuklarına sınır koymalıdırlar. Sınırsız, kuralsız yetişen çocuk, görünürde sunulan bütün imkânlarla rağmen, ruhsal anlamda kendisini yalnız ve güvensiz hisseder. Bu ortamda yetişen çocuk, olgun bir kişiliğe sahip olamaz. Ve dolayısıyla da davranışlarının sonuçlarına katlanamaz. Bağımlı, güvensiz bir birey olarak yetişir.

Her istediğini ağlayarak, inat ederek elde etmeyi öğrenen çocuk, önce annesi ve babası ile ergenlik ve gençlik çağında daha fazla çatışma yaşayacaktır. Çocuk dürtülerini kontrol etmede zorlanacağı için ebeveyn- çocuk ilişkilerinde bu çatışmanın daha

fazla olması da kaçınılmazdır. Sürekli hazzın peşinde, “Hemen, şimdi, burada” düşüncesiyle işleyen bir benlik dürtüsüyle hareket eder. Bu dürtünün olumsuz etkisi, gençlik çağında daha çok hissedilmeye başlanır. Tıpkı hırsızın keman çalması gibi. Hırsızın biri, gecenin bir vaktinde dükkânın kilidini testere ile kesmeye çalışırken, oradan geçen saf bir adam:

- Hişt, hemşerim ne yapıyorsun? diye sorar. Hırsız:
- Keman çalıyorum, der. Saf adam:
- Sesi çıkmıyor ya? Dediğinde hırsız:
- Sabahleyin çıkar hemşerim, der.

Böyle yetişen çocukların sıkıntısı da sonunda ortaya çıkar. Eğitim seminerlerimde nice baba ve annelerin gözyaşlarına şahit oluyorum. On dört yaşındaki çocuğunun kendisini yaraladığını ağlayarak anlatan bir babayı unutamam.

Otuz iki yaşındaki oğlu için bir anne ise içinde bulunduğu çıkmazı şöyle anlatıyor: Doğru dürüst okumadı, ama okul bitti. Şimdi iş beğenmiyor, bulduğumuz işlere; “yorucu, bana yakışmaz, bu paraya çalışılır mı” gerekçeleriyle gitmiyor. Bütün gün evde televizyon başında, “onu getir, bunu al” şeklinde emirler veriyor. Yapmak istemediğimizde, “beni doğurdunuz, bakmak zorundasınız, çocuğunuz değil miyim?” diyor. Direnirsek üstümüze geliyor.

Bir başka anne de şöyle anlattı: On altı yaşındaki oğlumuz var. Her sabah özel şoförü okula götürüp getiriyor. Haftalık harcaması asgari ücretten daha fazla olan, kredi kartı ile istediğini alabiliyor. Fakat bunun bile az olduğunu, okulunu nasıl olsa bitireceğini, babasının işinin onu beklediğini ve bu nedenle gençliğini çalışarak geçirmenin anlamsız olduğunu söylüyor. Sabahlara kadar zamanını bilgisayar başında geçiriyor. Kızdığı zaman kendisine küfür ettiğini, el kaldırdığını ağlayarak anlattı.

Hepsinin son cümlesi şu oluyor: “Doğduğundan beri bir dediğini eksik etmedik, koruduk, sevdik. Niçin böyle oldu?” İşte zurnanın zırt dediği delik de burasıdır.

Akıllı insan kendi deneyiminden, daha akıllı insan da, başkalarının tecrübelerinden yararlanan insanmış. Sevgili anneler-babalar! Sınırsız ve kuralsız özgürlüğün, çocuklarımıza mutluluk değil, mutsuzluk getirdiğini unutmayın. Bunları, Allah’a şükür sorunsuz iki evlat, üç torun yetiştiren, bunun yanında 55 yıldır kesintisiz eğitimin içinde, cezaevlerinde, üniversitelerde, liselerde öğrencilerle velilere eğitim semineri ve konferanslar verip, elde ettiğim tecrübeler sonucu söylüyorum.

Unutmayın, çocuğunuzun eğitiminde yaptığınız bir yanlışlığın sonucunu kolay kolay telafi edemezsiniz.

Kısacası meramımı özetlemem gerekirse, günümüzün anne-babaları çocuklarına öğretmesi gereken iki şeyden birini mükemmel öğretiyorlar da, ikincisini hiç öğretmiyorlar.

Varlığı gayet güzel öğretiyorlar da “ **YOKLUĞU**” hiç öğretmiyorlar.

Ebeveynler! Çocuklarınızı Evinizdeki Kara Deliklere Kaptırmayın

Mevlana Mesnevisinde: “Öyle insanlar vardır ki dizimin dibindedir, ama onlar benim için çok uzaktadır. Uzakta olanlar da dizimin dibindedirler” der. Mevlana’nın bu sözünün, o günün insanına ne anlatmak istediği anlaşıldı mı bilmiyorum. Ama günümüzde, gün be gün artan sayıda gençleri yutan internet ve televizyon kutusu kara deliği ile ne anlatmak istediği iyice aşıkârdır.

Çocukluğunuzu hatırlarsanız, o günlerde insanın doyamadığı şey yaşlılarıyla oynamasıdır. Oyun, teneffüs ettiği hava kadar çocuğun ihtiyacıdır. Oyuna daldığımızda dua ederdim “Hoca akşam ezanını geç okusun, hatta unutsun da hiç okumasın” diye. Çünkü verilen talimat, akşam hoca “Allahü Ekber” demeden eve girmemiz yönündeydi. Hele akşama doğru çelik çomak, birdirbir oyunu daha bir tatlı olurdu. Akşam ezanı ile birlikte yemekler yenir, namaz kılındıktan sonra, sobasız odada ocağın başında, ninelerimizin ve dedelerimizin anlattığı dev ve peri masallarını dinlerdik. Bizler masal ve hikâye çocuklarıyız. Bize hayat dersleri masal ve hikâyelerle verilirken, günümüz çocukları tamamen ekrana teslim edilerek, hayat dersleri ekran vasıtasıyla verilmektedir.

Evet, bugün de bazı disiplinli ebeveynler, akşam ezanından önce çocuklarını, en büyük korunak olan evlerine almaktadır. Ama eve aldığı çalışma odasında yalnız kalan çocuk acaba evde mi?

Astronomi uzmanı adam: “Şu an hangi yıldız nerede, hangi gezegen ne halde bilirim” dediğinde, onu dinleyen eğitimci:

- Beyefendi sizin çocuğunuz var mı?" der.
- Biri kız diğeri erkek, iki evladım var" cevabını alır.
- Ne yaparlar? diye sorar.
- Biri lise, diğeri üniversitede okuyor.
- Peki, üniversitede okuyan oğlunun nerede olduğunu ve ne halde bulunduğunu biliyor musun? Uzman astronom susar. Bunun üzerine eğitimci taşı gediğine koyar.

- Beyefendi siz uzmanlığınızın gereği şu an gökteki yıldızların durumunu, konumunu biliyorsunuz. İyi güzel. Ama üniversitede okuyan oğlunuzun nerede ve ne durumda olduğunu bilemedikten sonra, bütün yıldızların nerede ve ne durumda olduğunu bilmeniz neye yarar?

Bu anekdot İşkolik meslek sahiplerinin kulağına küpe olmalıdır.

Mevlana'nın ifade ettiği gibi, insanlar arasına giren mesafe, uzaklık ve kayıp anlamına gelmiyor. Asıl mesafe, gönüller arasına giren mesafedir. En önemli ve ciğer yakıcı kayıplar, en yakınımızda, yanı başımızdaki kayıplardır.

Bugüne kadar Mavi balina oyununu, ebeveynin oturma odasının yanında kendi odasında oynayıp da Türkiye'de 6. dünyada ise 142. çocuk evlerinin balkonlarından ölüme atladığını basın-dan okuyup, TV. lerden seyrederek biliyoruz. Bizim ülkemizde 6. çocuk da Ordu'nun Altınordu ilçesinde 4. kattan atlayarak intihar eden İ. C. Duman'dır. Babası gözyaşları içerisinde; "Ne olur tedbir alın, benim ciğerim yandı, başka babaların ciğeri yanmasın" diye ekranlarda ağlıyordu.

Devlet nasıl senin evinin içine girip de tedbir alacak. Burada tedbir anne- babaların görevi değil mi?

Bugün evlerde ebeveynlerle çocuklar arasına duvar ören, ayrılık peyda eden, çocuklarınızı akılsız hale getiren akıllı telefonlar, televizyon ve internettir. Bu yüzden ebeveynler, akşamları ekranı karartıp, kalplerini aydınlatmaları gerekir. Televizyon, aile fertleri arasına giren dost görünümlü bir düşmandır.

Tedbir alınmadığı takdirde, her ne kadar akşamları beraber olsalar da, onların ayrı dünyalarda yaşamalarına sebep olmaktadır. Ebeveynler her gün ekrana baktıkları kadar çocuklarının gözüne baksalar, bu kadar gözyaşı dökmezler.

Büyük düşünür Mevlana ne diyor: “Öyle insanlar vardır ki dizimin dibindedir, ama onlar benim için çok uzaktadır. Uzakta olanlar da dizimin dibindedir.”

Bizimle beraber aynı sofrada yemek yiyen, aynı çatı altında beraber yaşadığımız çocuklarımızın, karanlık sokaklarda, pislik insanlarla buluşmasını istemiyorsanız, lütfen onların karadelik olan televizyon ve İnternetten kontrollü faydalanmalarına dikkat edin.

İçimizdeki Padişah

Seminerlerimin birinde Salihli T tipi kapalı cezaevi ile Salihli Serbest Denetimli kardeşlerimle beraberdim. Adana’dan, Ankara- Sincan dâhil İzmir’e kadar cezaevlerindeki gördüğüm mahkûm kardeşlerimin %90’ının bir anlık öfke sonucu oralara düştüğünü biliyorum. Onun için konferansına başlamadan önce mahkûm kardeşlerime:

- Size isnat edilen suçu bilmiyorum ve müdür beye de sormadım.

Diyerek söze başladım bu konferansına da.

Konferanslarımda dinleyenlerime, “geldiğinde gözü karartan, gittiğinde de yüzü kızartan nedir?” diye soruyorum.

“Öfke” diye cevap verenlere:

- Öfkenin tarifini yaparsanız size kitaplarımdan hediye edeceğim dediğimde, kimse bana öfkenin ne olduğunu tarif edemiyorlar. Oysaki onları oraya düşüren de öfkedir. Öfke ise, akıllı insanın bir anlık delilik halidir.

1980 öncesi Kırkağaç’ta çalışırken, Kırkağaç’a 10 km. mesafedeki Sünnetçiler Köyü’nde oturan merhum Ahmet Er ağabeyimizi sık sık ziyaret eder, gerek siyasi, gerekse sofi sohbetlerinden istifade ederdik. Kendileri derviş ruhlu bir Anadolu alpereni idi. Yüreği yanık bir Müslüman’dı. Allah mekânını cennet eylesin. Her sohbetinin sonunda; Gençler!

“Nefsiniz size padişah

Siz de onun kulu olmayın

*Sonra kurtulamazsınız kölelikten
Gerçek padişah olsanız bile”,*

derdi.

Nefsine güvenen ve nefisini aklın emrine veren insan, içinde en büyük kralı ve en büyük âlim müftüyü barındırır. O kral, korkusuzca haram ve helale dikkat etmeksizin her şeyi yapmayı emreder, her şeyi yapmaya da ruhsat verir. İsterseniz bu iddiamı Nasrettin Hocamızın bir fıkrasıyla açmaya çalışayım.

Hocamız bir gün kimin olduğunu bilmediği bahçeye dalıvermiş. Bahçede taptaze sebzeler, misk kokulu renk renk meyveler, velhasıl yok yokmuş. Hocamız fırsat bu fırsat deyip yanında bulunan çuvalını doldurmaya başlamış. Bir de bakmış ki ne görsün? Mal sahibi çatık kaşları ile hocaya doğru koşmuyor mu? Ne yapsın Nasrettin Hocamız, boynunu büküp beklemiş. Mal sahibi gürleyerek:

- Ne yapıyorsun sen burada? demiş. Hoca gayet sakin haliyle:

- Beni rüzgâr attı buraya, demiş.

- Ya öyle mi? Peki, rüzgârla bu bahçeye savrulduysan, bu meyveleri ve sebzeleri niye topluyorsun? demiş, bahçe sahibi. Hocamız hazır cevap ya hemen karşılık vermiş.

- Evet, inkâr etmiyorum topluyordum. Rüzgâr çok şiddetli olduğundan, beni oradan oraya attı. Ben de bu güzelim ağaçlara tutunayım, rüzgârdan korunayım dedim. Mal sahibi gür sesiyle:

- Peki, anladık diyelim, bütün bunları çuvala kim doldurdu? diye sorunca Hocamız:

- İşte şimdi ben de onları düşünüyordum demiş.

Bir defa yanlışı düşünüp, yanlışa adım atmayalım. Nefis bize bütün yolları açarak kolaylık sağlar ve vicdanımızı da susturacak bahaneleri, kedine göre anlamsız gerekçeleri, sağduyuları kısaltacak mazeretleri bulur. Örnek mi?

Yaşadığı fuhuş hayatını kitaplaştırarak kocasının genç yaşta ölümüne sebep olan şöhret yapmış bir bayan, bir konuşmasında:

- Ben gece evlenmeye karar vermişsem, sabah saat dokuza kadar belediye p....gini beklemek mecburiyetinde miyim? Düşüncesine destek için de yine allı pullu, unvanlı bir yazarımız:

- Bu ülkede insanlar, hayvanlar kadar özgür değil, diyerek yazılarıyla destek verdi.

Sözün bittiği yerdir burası.

Allah Tin Sûresi'nde: "Ben insanı güzel kıvamda, yaratıkların en şerefli olarak yarattım" buyuruyor. Ama Allah'ın değer verdiği ve insan olarak yarattığı insan da: "Hayır, ben hayvan gibi özgür yaşamak istiyorum" diye efelik taslıyor.

Dünya ehli için haramın cazibe gücü, helalin cazibe gücünden daha fazladır.

Okuma yazma bilmeyen, âlim olmamasına rağmen, irfan sahibi rahmetli dedem İbrahim Çavuş, her namazının arkasından: "Allah'ım! Beni bana bırakma, nefsimin kuracağı şeytani tuzaklardan, baldan tatlı olan öfkeden beni ve çoluk çocuğumu koru," derdi.

Çocukluğumdan beri kulaklarımda çınlayan dedemin duasına katılarak gelin hep beraber Âmin... Âmin... Âmin... diyelim.

Anne–Babalar!

Genç Kızlarımızı Tuzaklara Kurban Etmenin Pişmanlığını Yaşamayalım

Günümüz sosyal hayatı günden güne tehlikeli bir hal almaya başladı. Bazen hiç umulmadık bir şahsiyetin kızı beklenmedik tuzaklara düşebiliyor. Ana babalar en baştan tedbirli, dikkatli ve hassas davranmalıdırlar. Avrupa’da psikologlara en çok evlilik problemleri için müracaat ediliyormuş. Ana-babalar da genç kızlarıyla ilgili sıkıntıları danışıyorlarmış. Özellikle 17 yaş sonrası kızlar aile büyüklerini takmıyorlarmış. Hatta ebeveynlerinden nefret edenler bile varmış. Zaten bu konuda intihar olayları kızlardaki farkı ortaya koyuyor.

Ahlaksız, haylaz ve sorumsuz delikanlılar son derece profesyonelce uyguladıkları özel yöntemlerle ki, bu yöntem teknikleri internette geniş şekilde yer alıyor. Genç kızların en yumuşak karnı aşk meşk adı altında en donanımlı görünen genç kızları bile tuzaklarına düşürmeyi becerebiliyorlar. Öyle ki saf niyetli ve masum fikirli kızlar için onlara kanıp aldanmamak nerede ise imkânsız. Tabii, sonundaki hayati ve trajik sıkıntıyı başta genç kızlar ve ailesi çekiyor.

Cep telefonu, Chat gibi yollar kapana düşmeyi kolaylaştırıyor. Bazen erkekler kendilerini bayan, bazen de bayanlar kendilerini erkek olarak tanıtabiliyorlar. Yaşlar farklı olarak gösterebiliyorlar. İşin gerçeği ise randevulaşan yerde ortaya çıkıyor. Ama o güne kadar da ard niyetli kişiler kendileri hakkındaki bir

takım özel bilgilere sahip oluyorlar ve bu bilgiler şantaj vesilesi olarak kullanılmaya başlanıyor. Bu buluşma ve tanışmadan sonra da bu beladan kurtulmak için debelendikçe çamurun derinliklerinde batıyorlar, tabii bu bataklıktan kurtulmak da zorlaşıyor sonuç: Psikolojik bunalım.

Genç Kızı olan Anne- Babalar!

Kızınızın tuhaf, acayip, anlaşılmaz, bazen kırıncı, enteresan tavır ve davranışlarına aşırı tepkiyle değil, anlayışla yaklaşın. Çünkü bütün genç kızlar 17 yaş civarında böyle sarsıntılı dönemlerden geçerler Yapmamız gereken, onu doğru bilgilendirmek ve bazı tuzaklara düşmeyecek kadar donanımlı eğitmektir. Bu arada genç kız psikolojisi delikanlı psikolojisinden daha hassas olduğunu unutmamız gerekir. Karşınızda her an kendi kendisine yenilebilecek bir ruh var. Anne babalar ona kendisini yenmesinde yardımcı olmalarıdır. Kızınızın özel yeteneklerini, baskın yeteneğini keşfetmesine yardımcı olun. Ve bu alanda gelişmesi için onu gerekli olan zemine hazırlayın.

Günümüzde aşırı şımartılmış ve kibirli davranış sergileyen kızlar, şiddetli geçimsizlikten boşananlar listesinin başında yer almaktadırlar. Eğer onun şimdi ve gelecekte aza kanaat eden, küçük şeylerle mutlu olmasını bilen, sorumlu ve tertipli, kıymet bilir, anlayışlı sağduyulu, sempatik, hakperest olmasını istiyorsak kızımızın elini soğuk sudan sıcak suya sokmamız lazım. Aksi takdirde Allah korusun yarın kızımızla ve torunlarımıza da bakmak zorunda kalırız.

Aşk, meşk gönül meselelerinde pire için yorgan yakan cinsten bir ana baba olmayalım. Fakat kızımızı da kendi haline bırakırsak davulcuya ve zurnacıya gideceğini de unutmayalım. Rahmetli Cumhurbaşkanımızın kızı gibi. Yapmamız gereken bir anne baba olmanın yanında ona arkadaşça yaklaşarak kızımızı

bilinçlendirmek ve onu bekleyen tuzaklar hakkında uyanık tutmaktır. Gerekli eğitim ve terbiyeyi alan genç kız önüne gelen herkese âşık olmaz. İnternette **“Kız tavlama tekniklerini”** iyi okuyup uygulamakta olan masum yüzlü bir şeytanla karşı karşıya olduğunu hemen fark eder. En etkili çözüm kızlarımızın bu tür zararlılardan etkilenmeyecek çapta yetişmesini sağlamaktır.

Ana-babasına açılmayan, söz geçiremeyen, onlarla hemhal olamayan kız evlatlarımız bu ihtiyacını giderip rahatlamak için kendisini dinleyip anladığını sandığı biriyle buluşarak görüşmeyi düşünecektir. Günümüzde malum delikanlıların çoğu kızlara **“Senin bir sıkıntın var galiba? Benimle konuşmak ister misin?”** türünden yağlı ballı ve genç kızı anında tesiri altına alabilecek sözlerle işi pişirmektedir. Kızımızı dinlemeyi bilirsek kendini anlatmak için başkalarına ihtiyaç duymayacaktır. Bu arada bayanların kulaklarıyla, erkeklerin de gözleriyle sevdiğini unutmayalım. Yine unutmayalım ki bayanlar yanmayan bir sobadır. Onu yakacak olan erkektir. Soba bir kere yanmaya koysun onu söndürecek de yine erkektir. Yandıktan sonra sobanın nasıl söneceği belli olmaz.

Kısacası Analar, babalar! Lütfen çocuklarımızla arkadaş olalım! Çocuklarımızın dertlerini paylaşalım, sırlarını keşfedelim. İşimize, dizilere, ve maçlara ayırdığımız zamanın bir kısmını da çocuklarımız için ayıralım ki sonunda dizimizi dövmek durumunda kalmayalım.

Çocuklarımıza ayırmadığımız enerjimiz, sonunda karşımıza problem olarak çıkmasın. Bunun bedeli hem kızımız hem de bizim için hem maddi hem de manevi olarak altından kalkamayacağımız berdeller olmasın,

Parçalanmış Aile Çocukları: Toplumun Covid- 19'udur.

Bu konuyu önceki sayfalarda yazdığım makalemden önemine binaen buraya da alıyorum.

28 Şubat'ın havasını bilenler bilir. Muhafazakârlara karşı, adeta bir cadılı avı başlatılmıştı. Ben de o günlerde sadece bir **“Uyarma”** cezası ile görevden alındım. Üzüldüm. Ama sonu hayırla sonuçlandı. Daha önce bir okulum var iken, şimdi eğitim seminerlerim dolayısıyla bütün okullar benim oldu. Sadece okullar mı? Üniversitelerin yanında, Adana'dan Ankara- Sincan, İzmir'e kadar dolaşmadığım cezaevi kalmadı. Hayatımda olmadığı için üzüldüğüm her hadise, mutlaka sonunda hayırla sonuçlandı. İsterseniz siz de geriye dönüp bakarak bir muhasebe yapabilirsiniz.

Kur'ân-ı Kerim gerçekten bir şifâdır. Ama anlamıyla birlikte okunursa şifâdır. Yukarıda zikrettiğim ayette olduğu gibi Yunus Sûresi 107. ayetinde: **“....Eğer Allah sana bir zarar dokundursu onu, ondan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır isterse, onun lütfunu giderecek yoktur.”** Allah buyruklarını özümseyen bir Mü'minin başına ne türlü hadiseler gelirse gelsin yıkılır mı?

Bütün bunlardan sonra günümüze gelmek istiyorum. En sade vatandaşımızdan, tepemizdeki en yetkili insanlarımıza kadar herkesin ağzında, “Uyuşturucu gençleri tehdit ediyor” var. Evet, tehdit ediyor. Cezaevlerindeki gördüğüm gençleri siz görürseniz, gece başınızı yastığa koyup yatamazsınız. Peki, bu gençler burada keyfinden mi düşünüyor?

Bu çocukların büyük çoğunluğu parçalanmış aile çocuklarıdır. Geçenlerde yakın ilçelerimizin bir okulunda verdiğim seminerde 590 öğrencinin 157 si parçalanmış aile çocuklarıymış. Meslektaşım mesaisinin büyük bir çoğunluğunu adeta burnundan soluyarak bu çocuklar için harcıyor. Evliliklerin azaldığı, boşanmaların %2,5 arttığı ülkemizde, aile yapımızı pekiştirmeden, gençleri tehdit eden uyuşturucu konusunu çözmemiz mümkün değil.

Bu konuda yaşadığım bir örneği anlatayım da incir çekirdeğini doldurmayacak hadiselerden dolayı boşanmak isteyen ebeveynlere ders olsun.

Bir gün odamın kapısını hışım ile çalarak içeri giren öğrencim:

- Hocam, ben pansiyonda kalmak istiyorum, dedi. Ben de ailesinin durumunu yakından bildiğim için:

- Oğlum, sen pansiyonda kalamazsın. Yatakhaneler 16 kişilik ve 3 liraya da üç öğün yemek çıkarıyoruz, dediğimde:

- Hayır hocam, beni pansiyona alın evde yapamayacağım, dedi. Nedenini sorduğumda:

- Üvey babamın anneme olan davranışlarını hazmedemiyorum, dediğinde meseleyi anladım ve hemen öğrencimizi pansiyona aldım. Okudu, şimdi iyi bir meslek sahibi oldu. Zaman zaman karşılaştığımızda:

- Hocam o gün siz beni pansiyona almasaydınız, üvey babamın davranışlarından dolayı alkole başlamıştım, neredeyse uyuşturucuya da başlamak üzereydim, itirafında bulundu.

Şimdi genç evlilere sesleniyorum. Evliliklerin ilk beş yılda boşanma sebepleri yüzde seksen oranında çiftlerin anne- babaları yüzündenmiş.

Gençler! Eşinizle yaşadığınız onca güzellikleri, iyi günleri unutuyorsunuz, eşinizle yaşadığınız sıkıntılı bir hali iki gözünüz iki çeşme anne- babanıza yetiştiriyorsunuz. Sıkıntılı günlerinizi anlatıyorsunuz da, iyi günleri niye anlatmıyorsunuz? Anneniz babanız da gözyaşınıza dayanamıyor. Sonuç? Arkada boynu bükük evlatlar...

Çağımızın Hastalığı: “Ben Haklıyım”

Konferans için gittiğim cezaevlerinden birinde, konferansımın sonunda bir mahkûm kardeşimin:

“- Hocam! Türkiye’de yaşamak kolay mı? Bela insanın üzerine yağmur gibi geliyor” dediğinde, Amerika’da 22 polisi öldüren cani Crowley aklıma geldi.

Crowley’i yakalamak için polisler evini çevirmişler. Yanında sevgilisi de var. Elindeki silahla polisleri ateş yağmuruna tutuyor, polisler de gangstere ateş ediyorlar, sonunda gangsterin mermisi bitiyor, polisler içeri giriyor, gangster cani Crowley’i yakalıyorlar. Amerika’da bir numaralı halk düşmanı ilan edilen bu adamın kendisi için ne düşünüyor biliyor musunuz? Sevgilisine yazdığı mektupta:

“Şu insanlar beni hiç tanımıyor. Bende bütün insanlığın iyiliği için çarpan hassas bir yürek var”, diyor. Polis dâhil 32 kişiyi öldürmüş bu adam böyle söyleyebiliyor.

“Türkiye’de de yaşamak kolay mı?” diyen bu mahkûm kardeşime yaşını sordum; 37 olduğunu söyledi. Ben de kendisine, benim yaşımın kendisinin iki katı olduğunu, bugüne kadar, hiçbir polis ve jandarmanın elimden tutup da karakola götürmediğini söyledim. Ama hala ikna olmamış gibi bir tavır içinde olduğunu sezdim. Âdetim değildir ama konferans sonucu Müdür beye arkadaşına isnat edilen suçu sorduğumda Müdür Bey, basit bir trafik kazası sonucu, işlediği cinayet dolayısıyla hükümlü olduğunu söyledi.

Cezaevlerinde buna benzer olaylara yakinen tanık olduktan sonra Nasrettin Hoca aklıma geliyor. Hoca bir gün penceresinin önünde otururken iki kişinin kavga ettiğini görür. Onlar da hocayı görürler ve onun hakem olmasını isterler. Hoca birisini dinler, ona; “sen haklısın” der. Ötekini dinler; “sen de haklısın” der. O esnada mutfakta konuşmaları dinleyen karısı dayanamaz sorar:

- Hoca bu ne hal, ikisine de haklısın diyorsun, dediğinde Hoca karısına dönerek:

- Kızma be karıcığım, “sen de haklısın” cevabını verir.

Günümüzün kangren hastalığı, herkesin kendini haklı görmesidir. Trafikte yan bakma davasından cinayet işleyen mahkûm kardeşim, cezaevinde kendini haklı görüyor. Oğlu veya kızının yanlış davranışı dolayısıyla okula çağrılan anne, çocuğunu haklı görüyor. Amir, memur herkes kendini haklı görüyor. Onun için de basit bir münakaşa hemen kavgaya dönüşüyor. Ünlü İslam âlimi İmam-ı Gazali diyor ki : “İnsanlarla münakaşa etmeyin, sohbet edin. Münakaşanın sonunda kavga, sohbetin sonunda dostluk oluşur.” Dost olup, dostluğu ve sevgiyi çoğaltmak varken, niye zoru seçip de belayı yağmur gibi üzerimize çekiyoruz? Anlaşılabacak gibi değil.

Aslında paratoner gibi belayı savuşturmanın yollarını büyüklerimiz göstermiş. Peygamberimiz Uhut savaşından dönerken; “En büyük savaş insanın kendi nefsiyle yaptığı savaştır” buyuruyor. Bir başka büyüğümüz ise; “Kendisi ile mücadele eden insan en değerli insandır” diyor. Yine erenlerden bir büyüğümüz de; “Allah bile insanlar hakkındaki hükmünü onların ömürleri bittikten sonra veriyorken, biz aciz insanlar, kim oluyoruz da onları bir kere görmekle, üç-beş yazı okumakla, dedikodu dinlemekle insanlar hakkında hemen hüküm verip kanlı bıçaklı düşman oluyoruz.”

Dostlar! İnsanlarla geçinmenin birinci kuralı, karşındakini tenkit etmemek, ondan şikâyet etmemek ve insanlar arasında hüküm verirken aceleci olmamaktır. Bir atı suya götürebilirsiniz,

fakat ona zorla su içiremezsiniz. İsterse içer, istemezse içmez. İnsanlar da böyledir. Zorla insana bir şey yaptıramazsınız.

Lisemizin okul takımında iyi top oynayan bir öğrencimiz vardı. Beden eğitimi öğretmeni arkadaş bu öğrencinin sigara içtiğinden şikâyet ediyordu. Bir gün öğrenciyi odama çağırdım:

- Oğlum geçen gün Ticaret Lisesi ile yaptığınız maçı biliyor-sun ben de izledim. Aferin çok iyi oynuyorsun. Ama bu arada si-gara içtiğini duydum, doğru mu? dediğimde, öğrenci:

- Evet, hocam, dedi.

- Güzel, sigara içmeye devam edebilirsin ama sigara içtiğin takdirde iyi bir santrfor olamazsın, çünkü nefesin kâfi gelmez, dedim. Ve öğrenci hemen sigarayı bıraktı.

Buna benzer bir olayı da Almanya’da yaşadım. Bir öğrencim vardı. Kolunda, boynunda altın zincir, kulağında da altın küpe vardı. Yani çocuğun her yeri altındı. Babası da oğlunun bu durumundan son derece rahatsızmış. Bir gün çocuğu da yanındayken oğlunun bu durumundan şikâyetçi oldu. Ve benden yardım istedi. Ben de öğrenciye:

- Oğlum, altınlar yakışmış ama bunun tıbben mahzuru olduğunu söyleyen doktorlar var, dedim. Öğrenci:

- Ne gibi hocam? dediğinde:

- Altın takan erkeklerin kadın hormonlarının geliştiğini ve ruhen hanımlaştığını söylüyorlar dediğimde, öğrenci hemen üzerindeki altınları çıkararak babasına teslim etti.

Gelin insanlarla ilişkilerimizde insanların bizi anlaması yerine, biz onları anlayarak ilişkide bulunalım, belaları ve düşmanlıkları değil de dostlukları tercih edelim. İkna yolunu seçelim.

Kadın- Çocuk- Hasta Hakları Üzerine

Kış bahara gebedir. Bahar gelmeden bahçelerde ağaçlar meyve vermez. Her şey uygun ortam ve şartlarda, zamanı geldiğinde olur. Eğitim de böyledir. Mesela çocuğun kasları belirli bir olgunluğa ulaştığında ancak bir şeyler tutabiliyor, tırmanabiliyor, yürüyebiliyor, koşabiliyor.

Çocuklar yedi yaşına geldiklerinde okuma yazmayı öğrenebiliyorlar, on iki- on dört yaşına geldiklerinde soyut düşünebiliyorlar. Nasıl kışın bahçelerde meyve olmazsa, yedi yaşında da soyut düşünce olmaz. Yani kâinatta her şeyin bir zamanı ve bu zamana kadar da olgunlaşması gereken şeyler vardır.

Çocuklarda da anlama ve öğrenme potansiyeli gizlidir. Onu ortaya çıkarmak için öğretmenlere ihtiyaç vardır. Çocuğun ilk öğretmeni de anne- babalardır. Anne- babaların çocuğunun altını alması, giydirmesi, yedirmesi ve en güzel besinlerle beslemesi, çocuğu ile ilgilendiği anlamına gelmez. Zaten bunlar fitratten yapmaları gereken işlerdir.

Hiçbir idareci ve öğretmen laf olsun diye okula velileri çağırılmaz. O kadar öğrenci içinden işi yok da çocuğun yüzünden seni mi çağıracak? Çocuk hakları, hasta hakları ve kadın hakları derken işi biraz çığırımdan çıkardığımızın farkında mıyız? Hasta hakları ortaya çıktıktan sonra her gün hastanelerde ya bir doktor, ya da bir sağlık görevlisi öldürülür veya dövülür hale geldi. Çocuk hakları çıktıktan sonra da sokakta, sınıfta öğretmen dövmeler, öldürmeler... Kadın hakları da biraz zıvanadan çıktı gibi.

Geçen akşam gece geç vakitte bir toplantıdan evime dönerken sokakta eski bir öğrencimle karşılaştım. Hayrola nerden geliyor sun? Dediğimde:

- Sorma hocam, derdim çok büyük diye burnundan soluyarak derdini anlatmaya başladı. İkinci evliliğini yapan bu öğrencimin ikinci eşi:

- Birinci eşinden olan çocuğunu görmeyeceksin, annen- baban ve yakınlarını da eve istemiyorum, demiş. Hocam, kavga olur da elimden bir kaza çıkar korkusuyla kendimi dışarı attım, demesin mi?

Yine yakın bir dostumdan duymuştum. Meşhur bir bayan terzisine giden bayan, bana cinsel tacizde bulundu diyerek terziyi şikayet etmiş. Şikâyetinden vazgeçmesi için de şantaj olarak terziden on bin TL. para almış. Zavallı terzi de itibarının zedelenmemesi için bu parayı gözünü kırpmadan vermiş.

Seminerlerimde kadınların kocalarından şikâyetlerinin yanında, erkeklerin de eşleri hakkında akıl almaz şikâyetlerine muhatap oluyorum. Seminerlerimin birinin sonunda bir delikanlı:

- Hocam, eşim telefonumdan yakınlarımın telefon numaralarını silmiş. Ben buna ne yapayım? demişti.

Yaşım üççeyrek asır oldu. Hasta hakları çıkmadan önce hastane basıp doktor dövüldüğünü, çocuk hakları çıkmadan önce okul basılıp öğretmen ve müdür dövüldüğünü duymamıştım. Ama şimdi bu işler ülkemizde maalesef olağan hale geldi. Televizyon ekranlarında bu tür haberler duydukça yüreğim sızlıyor. Bunları laf olsun diye de yazmıyorum. Beyin cerrahı oğlum bazı ameliyatlara gireceği zaman bizden dua istiyor. Yapacağı işten değil, dışarıda bir bölüm bekleyen hasta yakınlarının korkusundan.

Tıp tahsili devletimize en pahalıya mal olan tahsillerden biridir. Bir uzman doktorun yetişmesi en az 30 ile 35 yıllık bir eğitim gereklidir. Hele Doçent, Profesör ise 40 ile 50 yılda yetişiyor. Bir doktorun cinayete kurban gitmesi halinde onun yeri kırk, elli

yılda dolarken, onu öldüreninin yerini hemen dolduracak sokakta bir sürü insan var. Bu değerlerin bu kadar basit şekilde harcanmasına müsaade edilmemelidir. Nasıl hasta hakları varsa, karşılığında neden doktor hakları yok? Veli şiddetine maruz kalan öğretmenlerle, kadın şiddetine maruz kalan erkeklere ne diyelim? Dışarı güzel görünmeye çalışıp da, kocasına surat asan, erkeğin yakınlarını dışlayan kadın şiddetine karşı erkeği kim koruyacak?

Doktorlardan söz açılmışken yine bu konuda birebir şahit olduğum bir olayı anlatayım da, sağlık görevlilerin ne şartlar altında görev yaptığını anlatmış olayım. Çok yakınım olan bir hastanenin Baştabibinin odasında otururken, büyük bir telaşa içeri giren hemşire hanım:

“- Başhekimim, inşattan düşen hasta acilde öldü. Dışarıda bir sürü hasta yakını bekliyor. Doktorlar korkusundan ölüm habelerini söyleyemiyorlar. Doktorlar, kendilerine ve hastaneye bir zarar vermemeleri için sizin polis çağırmanızı istiyor” dediğinde, ben dondum kaldım. Neticede Başhekim polis çağırdı, ancak polisler geldikten sonra hasta yakınlarına hastanın öldüğünü söyleyebildiler. Bu stres altında görev yapan doktorların psikolojisini düşünün.

Yazımın uzayacağı endişesiyle erkeklerin maruz kaldığı kadının şiddetine girmeyeceğim. Öğretmen- öğrenci- veli ilişkisine gelince. Bu konuda yaşadığım hadiselerden hangi birini anlatayım. Yıllarca benim yaşadığım olayları, (seminer için) okullardaki meslektaşlarım fazlasıyla yaşıyor.

Geçenlerde seminer için gittiğim bir okulda, çocuğunun yaramazlığı nedeniyle okula çağrılan bir veli okul müdürüne:

“- Hocam, siz benden çocuğumla ilgilenmemi istiyorsunuz. Ben çocuğumun ihtiyacı olan her şeyini alıyorum. İsteddiği çantayı, ayakkabısını ve kıyafetlerini hep en iyisinden alıyorum. Her gün de yeteri kadar cebine harçlık koyuyorum, daha ne yapayım?” dediğinde, okul müdürü meslektaşım:

“- Beyefendi, ben çocuğunuzun kaportasıyla ilgilenmediğinizi söylemedim. Çocuğunuzun içiyle, gönül dünyası ile ilgileniniz. Çocuğunuz ruhen uyumsuz, sürekli arkadaşlarından şikâyetler geliyor. Birçok öğrenci sizin çocuğunuz yüzünden sınıf değişikliği istiyor. Çocuğunuzun dersleri de oldukça zayıf. Biz ancak bir noktaya kadar çocuğa yaklaşabiliyoruz. Evdeki ortama müdahalemiz mümkün değil. Sizden istirhamım evde ne tür problemi varsa onunla ilgilenin. Derste ne işlenmişse onu takip ederek, derslerine çalışmaya yardımcı olun. İlginizi, sevginizi, şefkatinizi, onu dinlemeyi, söylediklerine değer vermeyi kastettim. Yoksa çocuğun ihtiyaçlarından bahsetmedim. Zaten onları fazlasıyla yerine getirdiğinizi çocuğunuzun üstünde görüyoruz,” diye cevap vermiş çocuğun velisine.

Veli okul müdürünün odasından çıktıktan sonra meslektasını tebrik ederek gözlerinden öptüm. Demek ki insan unsuru dün ne ise bugün de o. Dün benim yaşadıklarımın aynısını bugün benim meslektaşlarım fazlasıyla yaşıyor. Ebeveynler çocuklarının maddi ihtiyaçlarının karşılandığında, çocuğunun tüm sorunlarının halledildiğini sanıyorlar. Oysaki asıl olan, çocuğun manevi ihtiyaçlarını karşılamak ve çocuğuyla duygusal bağ kurmaktır.

Dün kızı veya oğlu için çağırdığımız anne-baba kurulmuş tüfek gibi:

- Ben yalan söylerim, benim çocuğum yalan söylemez diyorsa, bugünün anne-babaları da aynısını söylüyor.

Türklerin bilgisi Yusuf Has Hacıp dokuz yüz yıl önce; **“çocuğuna acıyana sonunda ağlamak düşer,”** diyor. Bu gün ben de diyorum ki; hayvan hakları konusunda sonuna kadar gidelim. Tamam. Ama hasta hakları, çocuk hakları, kadın hakları konusunda çok mu ileri gittik? Bunu kendimize soralım ve cevaplayalım.

“Hocam Arkadaşımlın Çok Hoşuna Gitmiş!”

Gerek 24 Kasım 1928 öncesi, gerekse 24 Kasım 1981 den sonra, Öğretmenler Günü ile ilgili çok şeyler söylendi ve söylenmeye de devam ediyor. Ben de yarım asır yaşadığım kırıntılardan söz edeceğim.

İslam âleminin ünlü âlim ve öğretmenlerinden Gazali, Bağdat sokaklarında karşılaştığı bir öğrencisinin selamına gülümseyerek karşılık verir. Kapılarının önünde oturan iki yaşlı kadından biri diğerini dirseğiyle dürterek:

- Bu bir öğretmendir, der. Diğeri:
- Nereden biliyorsun? deyince,
- Gülüşünden, der.

Öğretmen ile öğrenci arasındaki muhabbet; ne usta ile çırak, ne amir ile memur, ne de asker ile komutan arasında vardır. Bu muhabbeti yıllarca yudumlayan bir öğretmen olarak yaşadıklarımı, özellikle meslek hayatının başında olan genç meslektaşlarıma söylüyorum. Öğrencinizi sevin ki sevin. Gazali öğrencilerine icazet verip medreselere gönderirken:

- Gençler! Önce kendinizi sevdin ki öğrenciler de dersinizi sevsin, diye tembihlermiş.

İşte bugün okullarda gördüğümüz çıplak bir gerçek. Öğrenci öğretmenini seviyorsa dersini de sevir, öğretmeni sevmiyorsa dersini de sevmiyor.

Resim öğretmeni öğrencilerine serbest çalışma izni verir, herkes kendini etkileyen veya hoşuna giden bir resmi yapsın, der.

Öğrenciler ders sonunda yaptıkları resimleri öğretmenine göstermeye başlar. Kimi kuş, kimi dağ, kimi çiçek resmi yapmıştır. Öğrencinin biri de el resmi yapar ve öğretmenine resmini teslim eder. Öğretmen:

- Oğlum, bu el babanın mı yoksa annenin mi? diye sorar. Öğrenci:

- Hocam, bu senin elin, der. Öğretmen:

- Hayrola, neden benim elim? dediğinde, çocuk:

- Hocam, benim babam yok. Geçen dersimizde benim başımı okşamıştın, çok hoşuma gitmişti. Onun için sizin elinizi çizdim, diye cevaplar.

Bu olayın benzerini, görev yaptığım Özel Hedef Kolejinde yaşamıştım. 40 dakika olarak tespit edilen ders saati içinde, öğrencinin azami dikkati 20 dakikadır. 20 dakikadan sonra öğrencinin dikkati zayıflar. Benim bir âdetim vardır, 20 dakika sonra ya dersle ilgili ya da ders dışı, edep sınırlarını aşmayan bir fıkra anlatır, sınıfın dikkatini canlandırdıktan sonra dersime canlı bir şekilde devam ederim. Dersine girdiğim bir sınıfta, öğrencinin dikkati dağıldı ve uyuklamaya başladı. Hemen gittim boynunu hafifçe sıktıktan sonra kulağına:

- Aramızda kalsın, sınıfın en yakışıklısı sensin, diye başkalarının duyamayacağı şekilde fısıldadım. Diğer dikkat dağınıklığı olan öğrenciler, benim öğrencinin kulağına ne söylediğimi merak ederek pür dikkat kesildiler.

Ders zili çaldı. Dershaneden çıkıp öğretmenler odasına gitmeden, bir öğrenci salonda önüme geçti:

- Hocam! Benim boynumu da sık, dedi.

- Neden? Dediğimde:

- Arkadaşımın çok hoşuna gitmiş, dedi. Onun da boynunu sıktım ve:

- Sen de okulun en yakışıklısıydın dediğimde, öğrencinin gözündeki pırıltıyı hiç unutamam. Sonra bu öğrencinin dosyasını

incelediğimde, küçük yaşta trafik kazasında babasını kaybeden yetim bir çocuk olduğunu gördüm.

Soma Belediyesi adına SOBEM dershanesinin kuruculuğunu yaptım. Pazardan biber aldığım pazarcıya:

- Ben acısız yemek yiyemiyorum. Geçen hafta verdiğin biberler acı çıkmadı, dedim. En acısından bana biber ver dedim. Birkaç gün sonra, elinde siyah torba olan Eda Erol adlı öğrencim kapıyı çaldı ve mahcup bir şekilde odama girdi.

- Hayırdır Eda, izin mi istiyorsun? dediğimde, Eda:

- Hayır hocam, dedi.

- Peki ne istiyorsun? Dediğimde ise:

- Hocam! Annem sana acı biber gönderdi, dedi.

- Nereden icap etti? dediğimde ise:

- Siz geçen gün pazarcıdan acı biber istiyordunuz, ben de arkanızda idim. Eve geldim anneme söyledim, o da bu acı biberleri size gönderdi, deyince inanılmaz duygulandım.

1970 yılında görev yaptığım Biga İmam-Hatip Lisesi'nde bir öğrencime, dersteki başarısından dolayı; "Gelecekte büyük adam olmasını umduğum Mehmet Öztürk'e başarı dilekçelerimle" diye bir kitap hediye etmişim. İstanbul'a seminere gittiğimde 49 yıl sonra İstanbul'da beni bularak:

- Hocam, o büyük adam geldi, diyerek elimi öptü. Yıllar önce "Büyük adam olacağını umduğum" ifadesinin kendisini motive ettiğini, doktor olduğunu, İstanbul'da Özel bir hastanenin ortağı olduğunu söyledi. Bu çocuk, dar gelirli, köylü bir ailenin çocuğu idi. Dumlupınar Üniversitesi'nin davetlisi olarak gittiğim, Üniversitenin mavi salonunda, konferansımdan önce Manisa Lisesi'nden öğrencim Doç. Dr. Cenk Yoldaş'ın, konferansımdan önce, Dekan Atalay Bursalıoğlu'ndan müsaade alıp kürsüye çıkarak:

- Arkadaşlar! Ben dar gelirli bir ailenin çocuğu olarak, Manisa Lisesi'nde okurken, amcamı kaybettim. Aile olarak sıkıntıya düş-tük, ailem okuldan ayrılarak çalışmamı istedi. Tam okulu bırakma

aşamasında iken, bir gün sınıftan nöbetçi öğrenci vasıtasıyla, şu anda biraz sonra tecrübelerini bizimle paylaşacak olan müdürüm Kadir Keskin hocam çağırdı. Bana, bu saman kağıda yazılı, çerçevesi “Öğrenci Şeref Belgesi”ni verdi. Bu şeref belgesindeki ifadeler beni inanılmaz bir şekilde motive etti. Eğer bugün, bu üniversitede ders veren bir hoca olarak bulunuyorsam, bana verilen bu belge sayesinde, diyerek gelip elimi öpmesinin verdiği manevi hazzı bu satırlara dökmekten acizim.

Bu ülkede oynanan oyunlar ne zaman sona erecek bilmiyorum. Ama her kirli oyunun altında da İranlıların deyimiyle, büyük şeytan Amerika olduğunu da artık bilmeyen kalmadı sanırım. 12 Eylül oldu. Kavgalar, ölümler ve öldürmeler bıçak gibi kesildi. Okullara askeri disiplin getirildi. Her sabah ders başlamadan önce Beden Eğitimi öğretmenlerinin öncülüğünde, yarım saat öğretmen ve öğrenciler topluca spor yapması, öğrencilerin de asker traşı gibi traş olmaları talimatı geldi. Ve bu işleri denetlemek için de, rütbeli astsubay görevlendirildi.

Biz de her pazartesi, elimizde makasla öğrenciyi karşılar olduk. Gel zaman git zaman, Fatma Yaşar adlı öğrencimiz kanser hastalığına yakalandı. Sağlığına katkı olsun diye arkadaşlarının topladığı parayı vermek üzere evine gittik. Fatma son günlerini yaşamasına rağmen bizi görünce gözü ışıldadı ve çok sevindi. Ziyaretimizi tamamlayıp ayrılırken:

- Hocam, sizinle ben yalnız görüşmek istiyorum, dedi. Annebabaşının da çıkmasını istedikten sonra yalnız kaldığımız odada:

- Hocam, arkadaşlarımla saçını kesme, dedi.

- Hayırdır Fatma, dediğimde:

- Arkadaşım çok üzüldü, dedi. Başında tek tel saç kalmayan Fatma, kendi saçları için değil, erkek arkadaşının saçını kestiğim için, ölüm döşeginde onun üzüntüsünü taşıyordu. (Nitekim ziyaretimizden 11 gün sonra da rahmetli oldu.)

- Söz Fatma, bundan sonra makası elime almayacağım, dedim ve almadım. Kardeş okul ilişkileri nedeniyle Almanya'ya

gittiğimde, yaptığımız işin ne kadar anlamsız olduğunu anladım. Şimdi saçını kestiğim öğrencilerime rastladığımda helalleşerek özür diliyorum.

Manisa'nın eğitim çınarlarından, 44 yıl bil fiil hizmet yaparak emekli olan meslektaşım Veli Aslanbaba' nın bir anısıyla bitirmek istiyorum. Bu kardeşim öğretmenliğinin ilk yıllarında, verdiği ödevi kontrol ederken, ödevini yapmayan öğrencilerin elinin ucuna, elindeki kırmızı kalemle vurur. Ödevini yapmayan bir kız öğrencinin eline vururken kalem elinden düşer. Veli bey eğilip kalemi almaya fırsat olmadan, öğrenci gözyaşları içinde kalemi yerden alıp, cebinden çıkardığı mendille kalemi silip öğretmen eline verir.

- Neden böyle yaptın? Dediğinde, Veli beyin aldığı cevap:

- Öğretmenim, kalem tozlandı, elin batmasın, toz olmasın diye sildim, oluyor. Bu samimiyet ve gözyaşını gelin izah edin. Öğretmenlik böyle bir şeydir.

Genç meslektaşlarım! Hangi kepenek altında, hangi yiğidin yattığı belli olmaz. Bizim görevimiz o kepeneklerin altında yatan yiğitleri çıkarıp bulmaktır. Bu nedenle hiçbir öğrenciyi harcama lüksüne sahip değiliz. Ben mesleğime doyamadım. Allah sizleri de doyurmasın. Duam ve temennim, Allah benim son nefesimi öğrenci cıvıltısı içinde alsın.

Gençlerimizin Bir Kızıl Elması Var mı?

Osmanlı bir sefere çıkacağı zaman, yeniçerisinden en tepedeki seraskerine kadar; “Nereye gidiyoruz?” sorusunun cevabı, “Kızıl elma”ya olurmuş.

Fakat Kızıl elma’nın neresi olduğu algısında da bir birlik yokmuş. Herkesin kafalarında, yüreklerinde kendine göre bir Kızıl elma algısı oluşmuş. Kimisi Orta Asya’yı fethetmek, kimisi Avrupa’yı fethetmek olarak anlarmış. Kimisi de, Yavuz’un dünya küresini elinde çevirip, dünyanın üçte birinin kara olduğunu görünce; “Dünya bir padişaha yetmeyecek kadar azmış” söyleminde olduğu gibi, dünyayı Osmanlı hükümrانlığı altına almak olarak anlarmış.

Avrupa seferine çıkan Kanuni’nin otağında da “Kızıl elma” söz konusu edilir. Konu hakkında bir fikir birliği oluşmayınca, Otağa bir yeniçeri çağrılır ve Kanuni sorar:

- Oğlum, Kızıl elma neresidir? Yeniçeri cevap verir:
- Padişahım! Kılıcının uzandığı her yer bizim için Kızıl elma’dır.

Ve Türk Milletinin de Kızıl elma algısının ne olduğu böylelikle anlaşılmış olur.

Afrin harekâtına giden birlikteki tankın üstündeki Mehmetçiğe gazeteciler sordu:

- Nereye gidiyorsunuz? Tereddüt göstermeden Mehmetçik cevap verdi:
- Kızıl elma.

Gurur duyduğumuz bu cevap, benim olduğu kadar siz okurlarımın da hafızasında tazeliğini koruyor. Demek ki bu ülkü Türk Milletinin hayali ve değişmez hedefidir. Türk Milletinin güvenliğini tehdit eden her yer bizim için Kızılelma'dır. İnşallah bu yeni hedefte de Mehmetçüğimizin burnu kanamadan sonuca ulaşılır.

Bir milletin hayatında hedef ve hayal önemli olduğu gibi, insan hayatında da hedef ve hayalin önemli bir yeri vardır. Hele hele genç nesiller için. Meşhur laftır; "Gençler hayal ve hedefleriyle, ihtiyarlar da hatırlarıyla yaşarmış." Hatıralar yaşlıların koltuk değnekleri, hayal ve hedefler de gençlerin enerjisidir." Hayal kurmayan ve hedefi olmayan gencin, seksen yaşındaki bir yaşlı kadar gücü yoktur. Yaşlıların hiç olmazsa hatıralardan oluşan bir koltuk değnekleri vardır. Hayal ve hedefi olmayan delikanlılar, neye dayanarak ayaküstünde durabilirler ki.

Lise ve ortaokullarda "Eğitimde Hedef Kendine Güven" konulu eğitim seminerleri veriyorum. Verdiğim seminerler sonucu olumlu dönüşler bana koşuşturma azmi bahsediyor.

Gençlerin enerji kaynağı da "Hayal ve Hedef"tir.

Hedef: İnsanın ulaşmak istediği yerin tanımıdır. Hedef, şansa bırakılmayacak kadar ciddi ve alabildiğine önemlidir. Onun için gençlerin küçük hedefle, büyük hedefi iyi anlamaları gerekir. "Doktor olmak istiyorum" bir karardır, küçük bir hedeftir, ama beyin cerrahı olmak büyük bir hedeftir. Öğretmen olma isteği küçük, ama iyi bir eğitimci, iyi bir okul müdürü olmak büyük hedeftir. Anadolu'da herhangi bir üniversiteyi kazanmak küçük, Ortadoğu Üniversitesi'ni kazanmak büyük hedeftir. Boğaziçi Üniversitesini kazanmak istiyorsan derece yapman gerekir. Bakkal dükkânı açmak küçük, ama market sahibi olmak büyük hedeftir. Örnek mi?

Ahmet ile Vehbi mahallenin iki delikanlısıdır. Her ikisi de dükkân açmayı kararlaştırdı. Ahmet evine en yakın yerde, Vehbi de evine en uzak yerde, insanların yoğun olarak gelip geçtiği bir caddede bakkal dükkânı açtı. Ahmet devlet memuru gibi 8 ile 8.30 da dükkânını açarken, Vehbi 5.30 da bakkal dükkânını açarak

büyümenin yollarını arıyordu. 5.30 da kalkmak için saat filen kurmazdı. Kendini tamamen işine adanmış, ekonomi ile ilgili haberleri hiç kaçırmazdı. Ahmet ise sekize doğru açtığı dükkânında abone olduğu gazetenin magazin ve spor sayfelerini okurdu. Ekonomi haberleri hiç ilgisini çekmezdi. Sabah hareketliği bittikten sonra kapının önünde küçük bir sehpanın üzerinde sırtını güneşe dönerek komşusu manav Şakir Efendi ile tavlama atıyordu. En büyük hayali manav Şakir'i mars etmektir ve bundan da büyük keyif alırdı.

Aradan yıllar geçti. Bakkal Vehbi, hedefine ulaşarak ülkemin en büyük market zincirinin sahibi ve sanayicisi oldu. Bakkal Ahmet de hedefine ulaştı. Manav Şakir'i tavlama mars etmeyi başardı. Sonunda biri Bakkal Ahmet Efendi, diğeri de ülkemizin en büyük iş adamı Vehbi Koç oldu.

Yani Hayal;Başarı elde etmek için hayal etmek, canlandırmak önemlidir. Hiçbir başarı hayal edilmeden gerçekleşmemiştir. Başarılar tesadüfi ya da sıradan durumlar değildir.

Hayal olmadan motivasyon ve ilerleme olmaz. Hayal kurmak başarının ve motivasyonun itici gücüdür. Hayallerin gerçekçiliği, enerjisi hedefe giden yolda hız kazanmayı sağlar. İşte örneğimiz de görüldüğü gibi Ahmet'in tek hayali vardı; komşusunu tavlama mars etmek. Hayaline ulaştı. Vehbi ise hayal etti bir hedef belirledi. Sonuçta hem hayalini gerçekleştirdi hem de hedefine ulaştı.

Kâinata Allah'ın yarattığı (Sünnetullah) bir kanun vardır. Kuş, kurt, çiçek, böcek, sinek... Yaşama dair ne varsa, hepsi güneşle birlikte uyanır. İnsanın ise güneşten önce, sabah ezanında uyanması gerekir.

Zaman zaman Manisa Lisesi Mezunlar Derneği'nin yemeğine katılıyorum. Yemekte, lisemiz pansiyonunda kalan öğrencilerimizden sanayici, bürokrat, iş adamı öğrencilerimizi de görüyorum. Ama ne zaman sabahın köründe okula gitsem, etüt saati başlamadan bu öğrencileri etüt sınıflarında elinde kitap, ders çalışırken görüyordum. Manisa'da Merkez Efendi mahallesinde

oturuyorum. Ara sıra sabah namazı için evime yakın olan Şeyh Fenari Camiine çıktığımda, gecenin karanlığında cami önünde sanayiye gitmek için servis bekleyen öğrencilerimle selamlaşıyorum. Eğer bu öğrencilerim de zamanla annelerinin sıcak yataklarında on- on beş saat uyuyacaklarına, beş- altı saat uyusarlardı, onların konumu da bugün farklı olabilirdi.

Öğrenciliğim yaz tatillerinde inşaatlarda çalışarak geçti. Bir yaz tatilinde Denizli'nin merkezi Bayramyeri semtinde inşaatta çalışırken Hacivat gibi çok değerli bir inşaat ustamız vardı. Bizi hem güldürür, hem de yormadan çalıştırdı. Bazen bize, gelin çocuklar, size annesinin çok sevdiği çocukları göstereyim, derdi. Hemen harç tenekelerini bırakır ustanın yanına koşardık. Usta, yazın sıcağında dili bir karış çıkmış, sırtında küfe taşıyan bir hamalı gösterirdi. "Bakın çocuklar annesinin dizinin dibinden ayrılmamış, hamal olmuş" derdi. Usta ile beraber gülüşürdük. Bazen de, gelin çocuklar annesinin sevmediği çocuğu göstereyim, derdi. Yine harç tenekeleri bırakır ustanın yanına koşardık. Bu defa da bize, caddede takım elbiseli, elinde çanta ile yürüyen adamı gösterirdi. Gördünüz mü, annesinin dizinin dibinden ayrılmış, adam olmuş, derdi.

Evet, anneler-babalar! Çocuklarınızın adam olmasını istiyorsanız dizinizin dibinden ayırın. Gençler! Siz de adam olmak istiyorsanız analarınızın yataklarında daha az uyuyun. Anadolu'da; "Akşam yatırmayan, sabah kaldırmayan, aptal kutusu" diye isimlendirilen televizyona takılıp kalırsanız, o kutu sizi de aptallaştırır. Okyanuslarda pusulasız seyreden bir geminin, nerede batacağı ve hangi kayaya çarpacağı belli olmayacağı gibi, hedefi ve hayali olmayan gençlerin de hayatta ne olacağı belli olmaz. Nasıl ki Mehmetçiğimizin bir "Kızılirma" sı varsa, geleceğinize yönelik sizin de bir hedefiniz, "Kızılirma"nız olsun.

Hayatta Dosdoğru Arkadaş Seçelim

Tilkiyle yılan arkadaş olup beraberce gezintiye çıkarlar. Bir ırmağın kenarına geldiklerinde yılan tilkiye:

- Tilki kardeş, ben yüzme bilmem. Beni sırtına al da karşı kıyıya beraberce geçelim, der. Tilki arkadaşının teklifini kabul eder. Yılan tilkinin beline sarılır, o da ırmağa girer yüzmeye başlar. Tilkinin sırtındaki yılanın keyfi yerindedir. Bir ara fitratı icabı aşka gelir ve der ki:

- Tilki kardeş ben seni sokacağım.

Neye uğradığını bilemeyen kurnaz tilki:

- Yılan kardeş! Biz seninle arkadaş değil miyiz? Bak ben sana bunca iyilik ettim. Sırtıma almasam karşıya geçemeyecektin.

Ne kadar dil dökmeye çalıştıysa da yılan hiç oralı olmaz.

- Bu benim huyum. Sokmak benim fitratımda var, der.

Irmağı geçtikten sonra tilki bir anda durur, sonra yılana:

- Peki, yılan kardeş sok, bu benim kaderimmiş. Yalnız yüzüme bir defacık bak ki, ölmeden önce o güzel gözlerini son bir defa göreyim. Bu sözlere inanan yılan, keyifle başını uzattığı an, tetikte duran tilki derhal başını koparıverir. Sonra da ırmağın kenarında kumların üzerine boylu boyunca uzatır ve kendi hilesine kurban giden arkadaşına şöyle der:

-Yook! Yılan kardeş. Ben öyle eğri büğrü arkadaş istemem. Benimle arkadaş olacaksan, böyle dosdoğru olacaksın.

Arkadaş seçmenin, bu dünyada iş seçme kadar önemli olduğunu özellikle vurgulamak istiyorum. Cezaevlerine konferanslara gidiyorum. Çoğu mahkûm kardeşlerimin, maalesef arkadaş yüzünden betonarme duvarlar arkasında hayatları heba olup gitmektedir. Hele mahkûm bir kardeşimin:

“-Hocam! Beni yıkan davalar, depremler değil. Maalesef en yakın dostlarım ve arkadaşlarım. Kötü arkadaşın bir kobra yılanından çok daha tehlikeli olduğunu çok geç anlamam, bana pahalıya mal oldu,” şeklindeki yakınmaları hala kulağımda çınlıyor.

Güzellik Uğruna Telafisi Olmayan Pişmanlık

Yıllar  nce İstanbul Bağcılar’da, bir genç kızımızın, güzellik uğruna yaşadığı trajik bir olayı anlatan gazete haberini sizlerle paylaşmak istiyorum.

“Manken olmak istiyordum. Ama kiloluydum. Arkadaşımdan, “İz.....nide” adlı hapın zayıflatıldığını öğrendim. Fakat param yoktu. Ablam Neşe’nin altınları aklıma geldi. Evlerine gittim. Zili çaldım. 10 yaşındaki yeğenim Pakize kapıyı açtı. Ablamın işte olduğunu biliyordum. Pakize’ye annesinin altınlarının olduğunu yeri söyle, dedim. Söyledi. Yatak altındaymış. Altınları alacağım, babana çaldındı dersin dedim. Pakize ise, olmaz babam kızar dedi.

Ellerime orap giyip Pakize’ye, haydi oyun oynayalım dedim. El, ayak ve ağızını bağladım. Yere yüzükoyun yatırdım. Mutfaktan bıçak aldım. Pakize oyun oynadığımızı sandığı için kıpırdamıyordu. Bir an manken olduğumu düşündüm. Bıçağı kaldırdım ensesine, kafasına, beline doğru hızlıca vurdum. Pakize kan içindeydi. Yatağın altından altınları, bilezikleri aldım. antama koydum.

Ellerim kan içindeydi. Yan odadaki Ahmet aklıma geldi. Yanıma ağırdım. Kanı görünce korkup kaçmaya başladı. Yakalayıp yere yatırdım, tıpkı Pakize gibi... Bıçağı kaldırdım, ensesine, koluna, kafasına vurmaya başladım. Kaç tane vurduğumu hatırlamıyorum. Bıçağı yerine koymaya giderken Ahmet hareket ediyor gibi geldi. Döndüm, Ahmet’in ensesine son bir darbe vurdum.

Ellerimi ve bıçağı yıkadım. Bıçağı yatağın üstüne koydum. Para ve bilezikleri aldım, ıktım. Fenalaşmıştım. Bayrampaşa’ya

gittim. Üç çeyrek altını sattım. Oyalanıp eve gittim. Poşette yedi çeyrek altın, üç bilezik, üç küpe, iki harf vardı. Şimdi çok pişmanım.” (Star, 11.4.1999)

Gençlerle ilgili olumsuz ve olumlu haberleri takip ederim. Daha sonra gençlere bunları örnek olarak sunarım. Bu acıklı olayı da yıllar önce kesmiş, arşivime almışım. İnsanın içini burkan bu cinayet korkunç bir gerçeği gün yüzüne çıkarıyor. Allah yarattığı her insanı özel olarak yaratır. Her insanın kendine göre bir güzelliği vardır. Ya dişi güzeldir, ya gözü güzeldir, ya burnu güzeldir. Mutlaka güzel olan bir tarafı vardır. Dikkat edersek güzel olan o yönü, bizim güzel dediğimiz insanlardan daha güzeldir.

Çocuklarımız ve gençlerimizi, başkalarının güzelliğiyle kıyaslamayalım. Bu durum; başarısız öğrenciyi, başarılı öğrenciyle kıyaslamaya benzer. Daha küçük yaşlarda Barbie oyuncaklarla büyütülen çocuklar, ergenlik çağında da ekranlarda yıldız diye takdim edilen insanlara özendirilerek veya özenerek büyütülürler. Bunu sonunda gençler, kendi kişiliğinden soyutlanarak, başkalarına özenerek, başkaları olarak yaşamaya başlar. Sıkıntı da işte burada başlar. Manken olmak için 8 ile 10 yaşındaki gençlerini acımasızca katleden kız, sıradan bir ev kızı.

Ekranlarda ve yazılı basında, zayıflama ilaçları ile zayıflama aletlerinin tanıtımı her geçen gün artıyor. Hatta ilaçlardan dolayı ölen gençleri de yine basından okuyoruz. Bu reklam görüntülerinde, bir hafta içinde nasıl zayıflanacağı ballandırılarak anlatılıyor, alan kimselerin “manken” gibi olacağı vaat ediliyor. Çok sık ara ile ekrana gelen bu spotun, diğer kanallarda da çakıştığını düşünün. Kim bilir kaç saat görüntü olarak ekrana geliyor. Bu reklamları seyreden gençlere manken gibi vücudun “ideal ölçü” gibi lanse edildiği bir ortamda değil gençler, hafif yağlı kadınlar bile komplekse girmez mi? İhtimal ki kızcağız bu kompleksle bu cinayeti işledi. Cinayeti işleyen bu sıradan aile kızı. Hapse giren de bu kız.

Pekâlâ, cinayetin sorumlusu kim? Her gün TV ekranlarında mankenlerin hayatına özendirip zayıflama ilaçları veya aletlerinin satılmasını teşvik eden medya mı? Yoksa aldanan insanlar mı? Zayıflamanın yemeğe dikkat etmek, spor ve beden hareketleri yapmak gibi daha masum ve kolay yolları niçin göz ardı ediliyor.

Yüce Peygamberimiz: "Sofraya tok oturun, aç kalkın, midenizi üçe ayırın, ancak üçte birini doldurun. Üçte ikisini de su ile havaya ayırın" buyuruyor. Doktorların ifadesine göre bugün birçok hastalığın sebebi fazla yemektir. Unutmayalım ki insanoğluna, midesinden daha zararlı başka bir kap verilmemiştir.

Büyüklerimiz de sağlığın ve mutluluğun sırrının, az yemek, az uyumak, az konuşmak olduğunu söyler. Bunun böyle olduğu hem dinen hem de tıbben sabittir. Karnını tıka basa doyuran, onu hazmetmek için de ilaç kullanan kardeşlerimiz, lütfen; su içsem de kilo alıyorum, diye kendilerini aldatmaya kalkmasınlar. Can boğazdan gelir, yine boğazdan çıkar. Mübarek Ramazan ayında oruçla bedenimizin ne kadar hafiflediğini hissetmiyor muyuz? Kilolu kardeşlerimiz, neden peygamberimizin sünneti olan pazartesi, perşembe orucunu tutmayı düşünmüyorlar. Oruca niyetlenmekle tüm sindirim organlarımızın dinlenmeye çekildiğini doktorlar söylüyor. Oruçsuz ağza disiplin getirmek mümkün değildir.

Acem hükümdarlarından biri, peygamberimiz zamanında Müslümanların hizmetinde bulunmak üzere bir tabip (doktor) gönderir. Fakat kimse muayene olmak ve ilaç almak üzere doktorun yanına gelmez. Hekim, bir gün peygamberimizin huzuruna çıkarak der ki:

- Hükümdarımız beni buraya Müslümanların tedavisi için gönderdi. Oysa burada bulunduğum süre içerisinde bana kimse müracaat etmedi. Dolayısıyla mesleğimi yapamadım.

Efendimiz buyurdular ki:

Ashabımın bir âdeti vardır. Acıkmadıkları sürece yemek yemezler. Yemek yerken de, daha iştahları varken sofradan ellerini çekerek.

Bunun üzerine hekim:

- İşte sağığın esası bundan ibarettir, der. Efendimize hürmetlerini arz ettikten sonra ülkesine döner.

Kilo fazlalığı olan kardeşlerimiz tıbb-ı nebevide tavsiye edilen yemek adabına uyarlarsa sanırım, problemlerini zayıflama ilaçlarına ihtiyaç duymadan kendileri hallederler.

Anneler- babalar da çocuklarını başkalarına (mankenlere, artistlere, futbolculara) benzeterek değil, kendi güzelliğini öne çıkararak eğitirlerse, yukarıdaki acılı haberleri duymak zorunda kalmayız.

Sözün burasında Lokman Hekim dâhil ünlü hekimlerden ikisinin yemekle ilgili önemli hikmetler barındıran sözlerini sizlerle paylaşmak isterim.

“Ey oğul, elindeki yiyeceğı ihtiyacın yoksa bırakman, onu tok karına yemenden daha hayırlıdır.”

“Akıllı kişı; sevdiği şeyi, hoşuna gitmeyecek ilaçları kullanmamak için terk eden kimsedir.”

“Ancak hazmedebileceğın kadar ye. Hazmedemeyeceğini yediğinde sen onu değil, o seni hazmeder.”

Dördüncü Bölüm

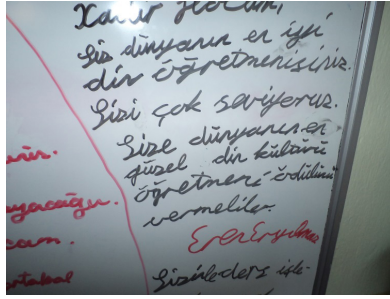
OKUMANIZ VE BİLGİNİZ SİZİ DAHA FAZLA İNSAN YAPMALI ÖYLEYSE BİRLİKTE OKUYALIM

Sevincim o ki, yapmakta olduğumuz hizmetleri taltif ve takdir ediliyor.

Çocukların Diliyle Çocuklara Din Eğitimi

Öğretmen ile Öğrenci arasındaki Gönül bağı

Ankara Liselerinden seminer sonrası bir grup öğrenci ile

Manisa Müsiad başkanı Reşit Ürper

Her Ailenin Bir Baba Yasası Olması Gerekir

Medya hep kötü örnekleri dillendiriyor. Saçını süpürge yaparak çoluk çocuğunun rızkını kazanan, lokmalarını paylaşarak çocuklarını okutan anne- babaların örnek ve namuslu davranışları maalesef ekranlarda pek görünmez, gazete sahifelerine pek yansımaz.

Manisa Müsiad Başkanı Sayın Reşit Ürper kardeşimle fazla oturup kalkmışlığımız yoktur. Ama aramızda azami bir müsterekliğin olduğunu da biliyorum. Bu nedenle de kendilerine karşı özel bir muhabbetim vardır. Geç kalmış bir ziyaretimi gerçekleştirmek üzere kendileriyle Müsiad'da buluştuk. Ticari hayatında lekesiz bir insan olduğunu biliyordum da, fikri derinliğini, darbe yapmalarını meşru göstermek için daha fazla gencin ölmesi, sakat

kalması ve okullarını bırakması (12 Eylül öncesi) için cuntanın seyrettiği malum dönemde, Reşit bey kardeşimin TIP fakültesi 5. sınıftan tahsilini yarım bıraktığını doğrusu bilmiyordum. Reşit bey kardeşimle aynı pınarlardan su içmişiz. Benim çok sevdiğim ve değer verdiğim rahmetli Ayhan Songar hocamız, kendilerinin de TIP fakültesinden hocası olmuş. Hocamızı da anarak rahmetliyi yâd ettik. Ülkemizin önemli bilim adamlarından biriydi. Allah gani gani rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

Mehmet Yılmaz beyle, geçtiğimiz yıl vefat eden rahmetli meslektaşımız Bergamalı merhum İsmail Soykök'den dinlediğim kadarıyla, Ürper ailesinin Bergama'da gerek ticarette, gerekse siyasette pürüzsüz, lekesiz, saygın bir yeri olduğunu duyuyordum. Ve Ürper ailesinin ticari birikimlerinin de atalarından kaynaklandığını sanıyordum. Meğerse hiç de düşündüğüm gibi değilmiş. Doksanın üzerindeki yaşıyla (Allah uzun ömürler versin) Muhterem pederleri Yusuf amcamız protez, tek bacağıyla hem ayakkabı tamiri yapıp, hem de omzundaki heybesiyle köylerde ayakkabı satarak, çalışarak, didinerek lokmasını paylaşmış, üç oğlunu da okutmuş. Ormancı korkusuyla merkeple dağdan odun yapıp satan, beni okutan babam gibi. Benim çektiğim mahrumiyetin aynısını, hatta fazlasıyla Reşit bey kardeşim ve kardeşleri de çekmiş. Hayret ederek kendilerine:

- Siz ve kardeşleriniz, siyasetteki ve ticaretteki bu başarınızı nasıl yakaladınız? Dediğimde, aldığım cevap kısa ve netti:

- Hocam! Hala sağ olan babam (konuşmadan bir süre sonra vefat etti- Allah rahmet etsin) bize fazla nasihat etmedi. Yalnız hayatıyla bize örnek oldu. Protez tek bacakla çok çalışarak bizi okuttu. Ve bizim kulağımıza küpe olacak üç cümle söyledi:

1. Çok çalışacaksınız,
2. Dürüst olacaksınız,
3. Tutumlu olacaksınız.

Bu üç cümle Ürper kardeşler olarak bizim “Baba yasamız” dır. Baba nasihatı bizi buralara kadar getirdi. Ayrıca, ailece saygı duyduğumuz bir manevi büyüğümüz vardı. O rahmetli de bize derdi ki:

“Ye aşını, kıl beşini, i...

Düşünme elalemin üçü-beşini...

“Hükümetin gidişine, fakirin işine, dervişin zikrine karışma seyret.”

“Yani demek isterdi ki, önce sağlığını koru ve yaratanını unutma, kıl namazı, çünkü sağlık olmadan ne iş, ne ibadet olur. Başkalarının işine karışma, dedikodusunu, gıybetini yapma. Gıybet hem günah, hem de zaman kaybıdır. Hükümetin işine karışma, yani dışarıdan gazel okuma. Fakirin çok çoluk çocuğu var diye ayıplama, çünkü rızkını sen vermiyorsun. Hangi kepenek altında kimin yattığı bilinmez. Bakarak değil, görerek seyret ve ibret al.”

“Sayın Hocam, baba yasasıyla bu beş nasihat, Ürper ailesinin “Aile Yasasıdır.” Ürper ailesi olarak çoluk- çocuk hepimiz bu yasaya titizlikle uyarız. En önemli prensibimiz, çalışanlarımızın sosyal haklarını geciktirmeden, tam olarak vermektir. Arzumuz ve temennimiz, aile yasamızın torunlarımız vasıtasıyla de devam ettirilmesidir.”

Keyifli bir sohbetle yanından ayrıldığım, her aileye örnek olacak Ürper ailesinin baba nasihatleri ve “Aile Yasaları” sadece bende kalmasın istedim.

Bir İyi, Bin Kötüden İyidir

Rahmetli dedem köyde İbrahim Çavuş olarak bilinirdi. Okuma yazması olmadığı halde komutanları onu ÇAVUŞ yapmışlar. Allah rahmet eylesin çok zeki bir insandı. Dedemin yanında büyüdüğüm için bana küçük yaşta ne verilmesi gerekiyorsa, dedem vermiştir. Yukarıdaki “Bir iyi, bin kötüden üstündür” sözünü de ilk defa dedemden duymuştum. Ama küçük yaşlarda ne anlama geldiğini de bilmiyordum. Yaşım ilerledikçe, insanlarla hemhal oldukça, bu sözün ne anlama geldiğini o zaman anladım.

Her iyinin kıymeti, kendi cinsinin kötülerıyla kıyas edilerek anlaşılırmış. Örneğinin tane yük arabası çeken atı bir araya getirsen iyi bir yarış atının yerini tutmaz ve kıymetini ve fiyatını etmez. Miadı dolmuş 20 tane eski arabayı bir araya getirsen, fabrikadan çıkmış sıfır km. yeni model bir arabanın yerini tutmaz. 30 tane kötü komşu bir araya gelse, iyi bir komşu etmez. Bu kural hayvanlar için, eşyalar için de aynıdır. Bu insanoğlu için de aynıdır;Çünkü bin kötü adam, bin kötü dost bir araya gelse, iyi bir adam, iyi bir dost etmez.

Dolu bal tabağına her türlü sinek üşüşür. Ama tabaktaki bal bitince tabağın etrafında uçuşan sinek göremezsiniz. Şanı, şöhreti, makamı ve parası olan insanlar da tıpkı dolu bal tabağı gibidir. Etrafında dolaşan insanları dost sanırlar. Ama insanoğlunun sahip olduğu imkânlar da, insanda kalıcı değildir. Bunları kaybettiği takdirde, dolaşan çıkarıcı dostların hiç biri kalmaz. İşte gerçek dostlar o zaman ortaya çıkar.

Yine rahmetli dedemden dinlediğim bir dostluk hikâyesiyle devam etmek istiyorum. Zengin aile çocuklarının arkadaşları çok olur. Oldukça zengin bir adamın şımarık büyüyen bir çocuğunun çokça arkadaşı varmış. Gecenin geç saatlerine kadar arkadaşları ile beraber gezer, tozarmış. Babası sorduğunda:

- Babacığım merak edilecek bir şey yok. Dostlarımla, arkadaşlarımla beraberim, dermiş. Babası:

- Oğlum dost dediğin, arkadaş dediğin birkaç tane olur, o da her zaman değil, ihtiyacın olduğunda seni gelir bulur, dese de delikanlı aldırılmaz:

- Baba, benim bütün arkadaşlarım gerçek dostumdur, diye cevap verirmiş. Baba oğluna:

- Madem hepsi de gerçek dostun, istersen bir denemesini yapalım demiş ve oğlu da razı olmuş. Babası ahırda bir oğlak kesmiş, çuvalın içine koyarak ağzını da bağlamış ve oğluna:

- Şimdi bunu sırtına al ve ben birini vurup öldürdüm, bana bunu saklamada yardım edin diyerek, bütün dost bildiği arkadaşlarının kapısını dolaş.

Çocuk babasının dediğini yapmış. Her kapısını çaldığı arkadaş, duyar duymaz kapıyı yüzüne kapatmış. Üzgün bir şekilde eve dönen delikanlı babasına:

- Baba, sen çok haklıymışsın der. Bu defa babası:

- Benim çok değerli Yumurtacı Ali diye bir dostum var, ona götür der.

Delikanlı babasının dostu Yumurtacı Ali'nin kapısını gecenin geç vaktinde çalar ve aynı şeyi ona söyler. Yumurtacı Ali delikanlıyı hemen evinin arkasındaki soğan tarlasına götürür. Kanlı çuvalı soğan tarlasına gömerler. Yumurtacı Ali babana selam söyle diyerek delikanlıyı babasına yollar.

Delikanlı büyük bir sevinçle babasına döner.

- Baba dostluk bu olsa gerek, diye sevincini ifade eder. Baba:

- Hayır, oğlum dostluk bu değil der. Şimdi sen bu hafta Pazar yerine git. Orada Yumurtacı Ali'nin yumurta tezgâhı var. Git tezgâha bir tekme vur, yumurtaları kır. Eğer Ali amcan bir söz söylemeye kalkarsa, ona bir de tokat at der. Delikanlı şaşırarak:

- Olur mu baba? Bu kadar iyi insana bu yapılır mı? dediğinde baba:

- Sen git dediğimi yap, demiş.

Delikanlı çekine çekine pazara gitmiş. Yumurtacı Ali'nin tezgâhına bir tekme vurup yumurtalarını kırmış. Yumurtacı Ali:

- Ne yapıyorsun oğlum? dediğinde, delikanlı bir de tokat atmış ve arkasına bakmadan kaçmaya başlamış. Yumurtacı Ali arkasından bağırmış:

- Oğlum, babana selam söyle, biz bir tokada, bir soğan tarlasını kazmayız, bin tane yumurtanın kırılmasına da aldırmayız, demiş. Delikanlı sonunda gerçek dostluğun ne olduğunu anlamış.

Bütün bunları Yunus gönüllü ve Alperen ruhlu yanık bir Müslüman kardeşimden aldığım, "Dostluk Nedir?" adlı güzel bir örneği sizlerle paylaşmak için yazdım. Hep beraber okuyalım:

Dostluk Nedir?

Ömer Nasuhi Bilmen'in Büyük İslam İlmihali'ni okurken, şu hadis-i şerifle karşılaştım: "Eski dostluğu devam ettirmek, imandandır."

Dostlukta kıdem esastır nasihati gereğince, hemen üç eski dostumu aradım ve Peygamber Efendimizin bu mübarek sözünü onlarla paylaştım.

İslama göre dostluk bir nasip meselesidir ve insanın dışında gelişir. Şununla dost olayım deyip olamazsınız. Dostluk, yürürken belirginleşen bir şeydir. Katlandığımız değil, razı olduğumuz insanlar dostlarımızdır. "Önce refik, sonra tarik" denilerek, yola çıkacağımız insanları dikkatli ve rikkatli seçmemiz tembihlenir.

İlk olarak şunu söyleyelim: **“İnsanı yol değil, yol arkadaşları yorar.”** Yola çıkacağımız insanları yüzde yüz isabetle seçme şansımız ise maalesef yoktur. Çünkü bu seçimi veya elemeyi esas itibariyle yapacak olan bizler değilizdir; yoldur, yolculuktur. Yanımızdakinin dostumuz olup olmadığı, yolculuk esnasında ortaya çıkar. Özellikle siyasette ve ticaretle, bu yürüyüşlerin büyük bir kısmı hüsrarla sonuçlanır. Tanıdığımızı sandığımız insanları tanıyamamış olmanın üzüntüsü ve şaşkınlığı bizi, yolculuktan daha fazla yorar. Kırk yıl birlikte olmuş olsak bile, bir insanı ne kadar tanıyabiliriz?

Rakamlar maddiyatı, harfler ise maneviyatı temsil eder. Dolayısıyla rakamlar (hesaplar) üzerinden sahici bir dostluk oluşmaz, sadece ortaklık kurulur. Taraflar, ancak bir harfin (anlamanın) ucundan tutarlarsa, dost olabilir veya kalabilirler.

Rakam ile harfi toplamaya kalkışırsanız eğer, bu işlem sizi Nurettin Topçu’nun şu sözüne götürür: “Menfaat yaşamak, ahlak ise yaşatmak ister.” Kadim bir dostluğun oluşabilmesi için zorluklara, yokluklara ve imtihanlara ihtiyaç vardır. Bütün bunlardan alınının akıyla çıkan dostluklara ise **‘sınanmış dostluk’** diyoruz.

Asıl marifet, bahar aylarında veya yaz mevsiminde değil, çiçek olup kışın açabilmektir. Yani iyi gün dostu olmak kolaydır. En önemlisi, kötü gün dostu olabilmektir.

Yani dünyevi çıkar veya hesaplar için kırk yıllık dostların birini yok saydığı günlerden geçiyoruz. Hesap yapmaktan, iş yapmaya veya dostluk kurmaya vakit bulamayanların sayısı da her geçen gün artıyor. Bazı dost bildiklerimiz ise kırıcı, kıyıcı ve ifşa edici. Oysa dostluk, açmayı değil, kapatmayı gerektirir.

Sözgelimi dostunun sırrını herkesten saklamak, ayıplarını örtmek, sözüne müdahale etmemek, iyiliğini istemek, onun hüznüyle mahzun olmak; bütün bunlar, dostluğun adapları arasındadır. Çünkü dostluk ve kardeşlik, öldükten sonra da devam eden kıymetlerimizden biridir. **“Ahret kardeşliği”** diye boşuna denilmiyor.”

Şoför Bey Evladım! İnşallah Sen Benim Gibi Yaşlanmazsın

Geçenlerde çarşıya gitmek üzere bindiğim dolmuşa, Şeyh Fenari Camii durağında yaşlı bir amca elinde bastonuyla binmeye çalıştı. Binerken de baya zorlandı ve biraz da gecikti. Şoför, güya kendine göre espri ile karşılık:

-Haydi ihtiyar çabuk ol, dedi. Oysa “Bey amca” diye hitap edebilirdi. Bunun üzerine yaşlı bey amcamız şoföre dönerek:

- Şoför evladım, gördüğüm kadarıyla ihtiyarları sevmiyorsun. İnşallah sen benim gibi yaşlanmazsın dediğinde, şoför renkten renge girdi ve sonra yaşlı amcamızdan özür dilemek zorunda kaldı.

Şahit olduğum bu olay, bugünkü toplumumuzda bir gerçeği açık seçik beyan ediyordu. O da gençlerin yaşlılara olan bakışı. Sanırım seksen üzeri yaşı olduğunu tahmin ettiğimiz bu amcamız günümüz gençlerinin yaşlılara olan bakışı ve bakışlarına karşılık iğneli cevabı, yazımın konusu olan meramımı çok güzel yansıtmaktadır.

Manisa Merkez Efendi mahallesinde oturuyorum. Zaman zaman Cuma namazlarına Haki Baba Camiine giderken, yolumun üzerindeki belediyenin Huzur evine uğrar, yaşlı amcalara selam verir, hal hatır sorarım. Çoğu terk edilmiş, yakınları tarafından ziyaret edilmeyen yaşlı amcalarımız, birbirleriyle hatıralarını paylaşarak son günlerini doldurmaktadırlar. Ben de yanlarına oturup selam verdiğimde, bazıları vefasız evlat ve torunlarından söz

ederken, bazıları da çocuklarından ve torunlarından asla söz etmemektedir.

Günümüz gençleri sanki ihtiyarlamayacakmış ve hiç ölmeyecekmiş gibi bir havanın içindedir. Gençlerin ara sıra böyle yerlere gitmeleri gerekir. Geleceğinizi benim gibi görmek istiyorsanız her hafta değilse bile, hiç olmazsa senede birkaç defa böyle yerlere uğramalısınız. Manisa Lisesi'nde görev yaparken mutlaka her sınıfın burasını ziyaret etmelerini sağladım. Ara sıra ben de bu huzur evi gezilerine katıldım. Hanımlar bölümüne girince hemen sağ taraftaki birinci odada kalan bir teyzemiz vardı. Her gelen kişiye; "Aman! Malınızı kimseye vermeyin" diye sürekli tekrarda bulunurdu. Hikâyesini dinlediğimizde, bir trafik kazasında kocasını kaybedince buraya düşmüş. Yedi evlattan hiç biri kendisini ziyaret etmez olunca çok zoruna gitmiş, bu kahır onda sürmenaj hale gelmiş.

Dünyada en korkunç şey yalnız kalmaktır. Ondandır daha korkuncu da hiç yalnız kalmamaktır. Yalnız kalanlar yirmi dört saat kendini dinlerler. Yalnız kalamayanlar da kendilerine hasret kalırlar, kendi hayatını yaşayamaz hale gelirler. Zaman gelir kalabalıklar etrafından dağılınca, zamanla yalnızlık çeken insanlardan daha çok bunalıma girerler.

Yaşlılık ve bunaklık çoğu kez yaşın ilerlemesinden kaynaklanmaz. Çoluk çocuk tarafından sahip çıkılan yaşlılarla, yararlı olduğu sürece bir şeylerle meşgul olan yaşlılar, yaşlanırlar ama bunamazlar. Zihni melekelerini kolay kolay kaybetmezler. Bunu ben değil, işin uzmanları söylüyor.

Yaşlılara saygı ve yaşlılara hizmet kültürü bizde, Amerika ve Avrupa ülkelerinden daha güçlüdür. Avrupa'daki işçi kardeşlerimizden duyduğumuza göre evlatların, hastaneye düşen anne babalarını dahi ziyaret etmedikleri söylenmektedir. Nitekim Almanya'da bulunurken, Almanya'da çalışan rahmetli öğretmen arkadaşım Mehmet Dursun anlatmıştı. Beraber çalıştığı okulda

Alman öğretmen Stefan bir gün oldukça neşeli olarak öğretmen odasına girer:

- Arkadaşlar bugün kahveler benden, diye bağırır. Arkadaşları:
- Hayrola Stefan, büyük bir ikramiye mi çıktı? Dediklerinde:
- Babam öldü çok para kaldı, diye cevaplar.

Yine aynı Stefan ertesi sene öğretmenler odasına girdiğinde, yüzünden düşen bin parçadır ve oldukça üzüntülüdür. Arkadaşları sorduğunda:

- Lezi'm (köpeğim) öldü, diye cevap verir.

İşte, babası ölünce sevinen, köpeği ölünce üzülen, medeni diye imrendiğimiz batının durumu bu. Yaşlı anne babalar, evlatları tarafından bugün batıda bir yük olarak kabul ediliyor. Elden ayaktan düşen yaşlıların evlatları tarafından değil de huzur evlerinde bakıldığını duyuyoruz. Her ne kadar bizde de huzur evleri varsa da, yaşlılarımızın çoğu bugün ülkemizde hala evlatlar tarafından bakıldığına şahit oluyoruz. Yaşlılara saygı ve hizmet kültürü bize İsrâ Sûresi 23. Ayetindeki: “Rabbin, kendisinden başkasına asla ibadet etmemenizi, anaya-babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri, ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa, sakın onlara “ÖF” bile deme. Onları azarlama, onlara tatlı söz ve güzel söz söyle.” Emrinden kaynaklanmaktadır.

Tam bu yazımı yazarken internette bir haber dikkatimi çekti. “Yaşlılara yer verirken iki kere düşünün” haberinin, toplu taşıma araçlarında yaşlılara yer vermeyi tavsiye ettiğini sanıyordum. Haberi okuyunca adeta afalladım. Açıkça “yaşlılara yer vermeyin” diyor. Neymiş, Oxford üniversitesinden Halk sağlığı Danışmanı SirMuirGray’a göre, yaşlıların hareket etmeye ihtiyaçları varmış, ayakta kalmaları onlar için bir aktiviteymiş. Ne kadar da (...) meraklısıyız. İnancımıza, örfümüze, geleneğimize, uygun olmayan bir ecnebi görüşüne, inancımızı ve geleneğimizi hiç dikkate almadan, kafa yormadan otomatikman doğruluğunu onaylıyorlar.

Bundan sonra yer vermek isteyen gençler de yer vermemek için bir gerekçe bulmuş oluyor. Böylelikle yaşlılara yer verme gele-neğimizin kaybolmasını istiyorlar. Bir ara yine Amerikan filmle-rinden esinlenerek öğretmenlere de öğrencilerin “Hocam” değil de ismiyle hitap etmelerini istedikleri gibi. Bereket bunu tuttu-ramadılar.

İnsan da tıpkı yanan bir gaz lambası gibidir. Lambadaki yağ azalınca nasıl ışığın şavkı azalıyor, lambanın fitili yanmaya baş-lıyor ve sonra da sönüyorsa, insan da yaşlandıkça enerjisi aza-lıyor, dizler dermansız kalıyor, eller, kollar tutmaz hale geliyor. Ayakta zor duran bir insana toplu taşıtlarda yer vermediğinizi dü-şünün. Yaşlı insanların ayakta gitmesine hangi vicdan razı olur? Lütfen dini, insani örflerimizi bu kadar göz ardı etmeyelim. Av-rupalı kendi geleneklerine göre düşünürken, bizim de aynı şeyi düşünüp benimsememiz mi gerekir?

Örf ve geleneklerini küçümseyerek, Avrupalının her görü-şünü onaylayıp benimseyen bizim Avrupalı mukallitlere, ben de dolmuşa binen bey amcamızın şoföre söylediğinin aynısını söy-lüyorum: “İnşallah bu Amerika mukallitleri bembeyaz sakallı piri fani yaşlılarımız gibi yaşlanmazlar(!)”

Gençlere de sözüm: “Gençler! İnşallah sizler de dedeleriniz ve nineleriniz gibi yaşlanırsınız. Siz yine de örfümüz ve inancı-mız gereği yaşlılara yer vermeye devam edin. Kişi, iyilik ve gü-zellik adına ne yaparsa her iki dünyada da karşılığını bulur. Siz böyle mukallitlerin kirli ve yanlış fikirlerine kulak asmayın. Zerre kadar iyiliğin ve zerre kadar yanlışın mizanda karşımıza çıkaca-ğını söyleyen bir inancın sahibiyiz. Onun için yaşlılara saygı duy-maya, toplu taşıt araçlarında yer vermeye devam edelim.

Boş Vermişlik Pişmanlığı

Biliyorsunuz Nihilizm (boş vermişlik) diye bir akım vardır. Bunun da temsilcisi Alman filozof Nietzsche'dir. Bir papazın oğlu olarak dünyaya gelen Nietzsche, başlangıçta babası tarafından papaz okuluna yazıldıysa da daha sonra bu okulu bırakarak filoloji eğitimi aldı. 18 yaşından itibaren de Hıristiyanlık karşıtı görüşlerini açıklamaya başladı ve sonra da hayatını sadece Hıristiyanlık değil tamamen din karşıtı bir insan olarak sürdürdü.

Tabi bu düşüncenin sonucu olarak dünyada yaşamayı bir kâr sanarak kendini tamamen eğlence hayatına verdi. Cinselliğe düşkünlüğü nedeniyle hafif meşrep kadınlarla düşüp kalkmaya başladı. Kendine ait hiçbir kutsallığı yoktu. Bu hayat onu inadına acımasız hale getirdi.

Kısaca görüşlerini de şöyle ifade ediyordu: "Merhamet acizin ifadesidir. Aciz ve zayıf insanları derhal yok etmek gerekir. Nitekim Eskimolar böyle yapıyorlardı. Çalışamaz duruma gelen yaşlılarını kar ve buz içinde ölüme terk ediyorlardı. Bence doğrusu da budur. Yaşlılar artık üretici değil, tüketici sınıf olduklarına göre, mantık onları bertaraf etmemize izin verir. Hak zorunludur, kaba güç ve zor ister."

Nietzsche'ye göre, ne kadar bakış açısı varsa o kadar hakikat vardır. Dolayısıyla hakikat diye bir şey yoktur. O sebeple sadece dinlere değil tüm felsefi görüşlere karşı çıkmıştır. Bu sorumsuz hayat ve düşkün olduğu gece hayatı sonucu frengi hastalığına

yakalanır, hastalık beyne intikal edince de akli dengesinde gelgitler başlar.

Bir zamanlar lanetlediği merhameti ahir ömründe savunmaya başladı. Bir gün sokakta yürürken, yüklü bir arabayı çeken atın çukura düşmüş olduğunu gördü. Arabacı da atı kaldırmak için olanca gücüyle atı kamçılıyordu. At can acısıyla ayağa kalkmaya çalışıyordu ama bir ayağı kırılmıştı. Durumu gören Nietzsche'nin fitrattan gelen merhamet damarı depreşti. Ve ata acıyarak arabacıya sinirlendi, arabacıya böyle davranmaması gerektiğini söyledi. Burnundan soluyan arabacı, Nietzsche'ye attığı bir tekme sonucu Nietzsche'yi yere düşürdü. Bu tekme de zaten Nietzsche'nin ölüm sebebi oldu. Evine geldikten sonra da frengi hastalığı nedeniyle halsiz düşen Nietzsche, beyin kanaması sonucu öldü.

Merhamet duygusundan yoksun, acizlere karşı düşman birinin fitratında bastırıldığı acıma duygularının açığa çıktığı bir olay sonunda ölmesi bence ibretlik bir olaydır.

Sağlığı yerinde, parası cebinde, şanı şöhreti ve unvanı olan bazı insanlar da farkında olmadan; "Boş ver, bu dünyaya bir daha mı geleceğiz?" düşüncesiyle, Nietzsche gibi bütün kutsalları göz ardı ederek yaşamayı kâr sayabilirler. Ama unutmayalım ki her şeyin son bulduğu bir dünyada yaşıyoruz. Sahip olduğumuz her güç zamanla ters orantılıdır. İlelebet sağlıklı kalamayız. Sahip olduğumuz şan, şöhret ve unvan kalıcı değildir. Zamanla sahip olduğumuz her şey gün be gün bizi terk eder. Türk sinemasının en ünlü bayan artistlerinden biriyle ahir ömründe yapılan röportajında: **"Bir zamanlar kapımda mercedesler sıraya dizilirken, şimdi evimin önünden kaplumbağalar bile geçmiyor"** yaklaşması ne kadar manidar değil mi?

Nietzsche'nin "Ne kadar görüş varsa o kadar hakikat var. Dolayısıyla hakikat diye bir şey yoktur" diyerek, ilahi kuvveti inkâr edip kendini aldatması, gerçek hakikati kaybetmenin getirdiği bir ruh hastalığıdır. Halimizi, geleceğimizi ve sonumuzu

kuşatan ilahi bir kuvvetin varlığına, yok demekle yok olmuyor. Kaldı ki “yok” olan bir şey, zaten yoktur. Onun varlığından söz edilmez. Demek ki İlâhi kuvvet “Var” ki varlığından söz edilmektedir. Ahir ömründe Nietzsche de bu kuvvetin varlığını anladı ama artık çok geçti...

Aylakç ıların Beyinleri...

“Deniz Üzüümü”, deniz bitkisine benzeyen bir deniz hayvanı olup, onun canlı olduğunu fark etmek çok zordur. En büyük özelliği, belgesellerde de gördüğünüz gibi, adeta bir su jeti gibi, içine aldığı suyu fıskırtmasıdır. Yumurtadan çıkınca, okyanusta dolaşarak bir yer aramaya başlar. Besin ve tutunmak için bir kaya parçası ararken, suda yüzdüğü sürece beynini kullanır. Uygun bir yer bulup demir atarak kendini kaya parçasına yapıştırdıktan sonra, bir daha asla yerinden kımıldamaz. İşte o andan itibaren, kontrolü deniz üzümünde değildir. Artık okyanus, kendi doğal hareketleriyle ona besin taşırsa ne ala, getirmezse kendi beynini yemeye başlar ve beynini tüketir. Sonra da hayatı sona erer. Tıpkı boş bırakılan, boşa dönen değirmen taşı gibi. Dönen değirmen taşına buğday atılmazsa, boşa dönen değirmen taşı da döne döne kendini tüketir.

Aylakçı insanlar da böyledir. Bir iş üretmeyince dedikodu ve gıybet gibi boş işlerle, deniz üzümü gibi kendi beynini tüketmeye başlar. Bitirdikten sonra da iz bırakmadıkları için ertesi gün unutulur giderler. Çağlar boyunca büyük düşünürler, aklını beslemek için fikirlerden ve ürettiklerinden daha fazlasına ihtiyaç duyarak sürekli çalışmışlardır. İstanbul’u almak için geceleri Fatih’in uyuymayıp sürekli planlar yaptığı, Edison’un elektriği bulmak için en az bin defa (hatta binlerce kez diyenler vardır) deney yaptığı anlatılır. Öğrencileri; “Hocam, bu olmayacak, bu araştırmalara bir son verelim” dediklerinde ise Edison:

- Biz bu konuda başkalarına göre bin kat daha bilgiliyiz, çalışmalara devam..." diyerek asistanlarıyla beraber çalışmalara devam ettiği ve 1000. deneyde elektriği bulduğu bilinmektedir.

Düşünür Martin Heidegger: "Teknoloji bir gün büyüleyici cazibesiyle insanları öyle bir tutsak edecek ki, sonuçta beyinleri tembelleştirecek, eli kaleme gitmeyecek, matematiğin dört temel işlemini dahi makine üzerinden yapacak ve çalışmayan, çalıştırılmayan beyinler tembelleşecek. Gün gelecek, gerçekten önem taşıyan şeyler üzerindeki düşünme yeteneğini kaybedecektir" diyor.

Geçenlerde kargo teslim etmek üzere PTT kargosuna gittim. Teslim ettiğim kargonun ücretini stajyer öğrenci kalemle değil de, akıllı telefondan hesap etmeye çalıştı. Telefonun şarjı bitince de kargonun ücretini arkadaşının telefonu ile hesapladı. Öğrencinin bu durumunu görünce ister istemez Alman düşünür Martin'e hak verdim. Sadece bizim eğitim sistemimiz değil, bugün modern eğitim sistemi, mükemmel koyunlar yetiştirir hale geldi. Düşünmüyor, üretmiyor, kim düşünüyorsa onun arkasından bir koyun gibi sürüklenip gidiyor.

Oysaki Cenab-ı Hakkın insanoğluna verdiği en büyük nimetlerden biri akıldır. Aklın sorumluluğu ise, insanlık yararına düşündürmektir, proje yapıp üretmektir. Düşünüp üretmeyen akıllar ancak çalışan ve üreten insanların gıybetini yaparlar. Ne gibi dersiniz? İzah edeyim:

Uzun süreli deniz yolculuğunda korkunç bir fırtınaya yakalanmış adamı düşünün. Limanı terk eder etmez oraya buraya sürüklenir, sert rüzgârlarla bir çemberin içinde dönüp durur. Bu adam uzun bir yolculuk mu yaptı? Hayır. Uzun süre dalgalarla aynı noktada boğuştu durdu. Şu gerçeği asla unutmayalım. Hayat ancak gün boyu düşündüklerimizden ve yaptıklarımızdan ibarettir.

Çalışan, düşünen, işinin başında alın teri dökenler için söyleyeceğim bir şey yok. Onları elbette takdir ediyorum. Ancak ben kendi emekli emsallerimi göz önüne getirdiğimde üzülüyorum. Öğretmen evine meşgalelerim dolayısıyla yolum düşmüyor. Ancak

ara sıra yolum düştüğünde şöyle bir manzara ile karşılaşıyorum. Bir bölümünde oyun, diğer bölümünde geyik muhabbeti yapıyor. Ne zaman gitsen muhabbet salonunda kelimesi kelimesine aynı muhabbetler, oyun salonunda da taş döşemeler. Haydi, oyun salonu ismi üzerine oyun salonu. Ama geyik muhabbeti salonu “Okuma Salonu” olarak isimlendirilmesine rağmen, okuma salonunda raflarda bulunan kitaplardan bir kitap alıp da okuyan öğretmen arkadaşla rastlamadım. Sadece emekli arkadaşlarım değil, çalışan genç meslektaşlarımın da kitap okuduğunu görmedim.

Dünyanın en güzel üç kokusu varmış. Biri çocuk kokusu, biri anne kokusu, diğeri de kitap kokusuymuş. Anne kokusunun tadını çocuklar, çocuk kokusunu anneler bilir. Kitap kokusunun tadını da en iyi meslektaşlarım bilmesi gerekirken, bu kokuya karşı kayıtsız kalmaları üzüntü verici. Kitap kokusu tatmayan meslektaşlarım öğrencilerine bu kokuyu nasıl tattıracaklar onu da hiç bilmiyorum, bilemiyorum vesselam.

“Hocam! Dilenci Değil, Dükkân Sahibim”

Kölelikten gelen Memlûkler’in kurduğu devletin en ünlü emir-
lerinden Atabek’in, ilerlemiş yaşının son günlerinde, pembe
yanakları sararıp solmuş, yüzü guruba yaklaşan güneş gibi ol-
muştu. Hekimler günden güne sararıp solduran, zayıflatan has-
talığına bir türlü çare bulamıyorlardı.

İstemese de ecel şerbetini içeceğini anlayan Atabek, titrek
ve alçak bir sesle:

- Mısır’da acizken (soyu kölelikti) aziz oldum. Ama bugün
yine aciz oldum. Dünya malını topladım ama meyvesini yiyeme-
den bıraktım. Öbür dünyaya eli boş gidiyorum. Sonuç bu olduktan
sonra Mısır’da aziz olmak da bir şey ifade etmiyormuş, diyordu.

Sadi-i Şirazî, Atabek’in bu durumunu anlattıktan sonra şöyle
devam eder: “Akıllı başında olan insan, dünya malını toplayan fakat
hem yiyen, hem de yedirmek üzere kendisi için dağıtan kimsedir.
Başkalarına bırakmak için değil, kendin için kazanmalısın. Dün-
yada kalacak maldan ne olacak. Kendinle birlikte gidecek olana
bak. Senden geriye kalan senin değildir.” Devamla Sadi-i Şirazî:

“Zengin, ölüm döşeğinde can verirken bir elini uzatır, bir elini
çeker, dili kilitlenmiştir, konuşamaz, bize hal diliyle şunları an-
latmak ister: “Sakın cömertlik ve keremden el çekmeyesin, öbür
elini de hırs ve tamahtan çekmelisin. Elin kolun serbest iken hayra
çalış. Yarın kefen vücudunu hapsedince, elini kolunu çıkaramaz-
sın. Kabrinin üstünde güneş, ay ve Ülker daha nice zamanlar par-
layacak, fakat sen mezar yastığından başını kaldıramayacaksın.”

Sadi-i Şirazi'nin bu tespitlerine ben de, bizzat şahit olduğum bir olayı aktararak yazıma devam edeyim.

Geçenlerde bilgisayarıma format attırmak üzere bir bilgisayar dükkânına gittim. Dükkân sahibi, yakın dostum ve arkadaşım. Bilgisayarı kendisine teslim ettikten sonra ayrılmama müsaade etmedi. Söylediği çayı içmek üzere sandalyeye oturduğumda, dükkâna ayağında doğru dürüst ayakkabı olmayan, pejmürde kıyafetli bir vatandaşımız girdi. Dilenci olduğunu sanarak ben de kendisine bir şeyler vermeyi düşünürken, arkadaş, kasasından çıkardığı banknotları sayarak kendisine teslim etti. Dilenci sandığım bu kardeşimize bu kadar para vermesi, beni çok şaşırttı. Benim şaşkınlığımı gören dükkân sahibi:

-Hocam! (.....) bu dükkânın sahibi. Bu dükkân gibi daha bu çevrede on bir tane dükkânı var. Kiranın günü geldiğinde tarih ve saati sektirmez. İlk önce de benden toplamaya başlar deyince, hayretim bir kat daha arttı. Arkadaş devamla:

- Hocam! Bu (....) amcamız sadece toplamakla meşgul. Topladığını bankaya yatırır. Değil fakir fukaraya yardım etmek, çocuk ve torunlarına dahi zırnık koklatmaz. Çocukları zaman zaman dükkânıma gelip:

- ".....bey, paranı hazırla. Babamı mezara koyar koymaz önce senin dükkânından satmaya başlayacağız, diyorlar. Şaka yapıyorlardır dediğimde, arkadaşım, yok yok hocam, ciddiler dedi. Çünkü babalarına karşı çok hınçlılar. Biz şimdi bu malları yemeyeceğiz de ne zaman yiyeceğiz diyorlar. Duyduklarım karşısında adeta şok oldum. Ve Hümeze Sûresinin 2 ve 3. Ayetleri aklıma geldi: "O ki, malı topladı ve onu (hep) saydı. Malı, kendisini ebedi kılacak sanıyordu."

Kirletmezsek, dünyanın en temiz maddelerinden biri de sudur. Suyun akarı olmazsa kirlenir. Cenab-ı Hak, verdiğiinden vermemizi de istiyor. Veren o, vermeyebilirdi. Sahip olduklarımızı çalışmamızın ve alın terimizin sonucu olarak görmeyelim. Bir inşaat işçisi, bir tarım işçisi, telefon başında milyonlar kazananadan daha

çok çalışıyor, daha çok ter döküyor. Yarın ahrette herkes sahip olduğu imkânları ölçüsünde sorumlu olacaklardır. Sürekli toplayan, sürekli sayan insanların ruhen daha sıkıntılı olduklarını psikologlar söylüyor. Bunun en büyük örneği, Amerika'nın meşhur zengini Rockefeller'dir. (Hayat hikâyesini okuyunuz.)

Yazımı Şeyhülislam Zihni Efendinin ölüm döşeğindeyken, bir eli sakat olan oğluna verdiği şu nasihatle noktalamak istiyorum:

- Bak evladım! Yetmiş sene boyunca dünyaya dört elle sarıldım. Fakat biriktirdiğim her şeyi bırakıp gidiyorum. Sen sakın benim gibi hırs gösterme. Benim dört elle tutamadığımı sen tek elle asla tutamazsın.

*Dünyasına dünyasına,
Aldanma dünyasına.
Dünya benim diyenin,
Dün gittik yasına.*

Olmaz Olmaz Demeyin!

Yaşı hayli ilerlemiş malı, mülkü olan zengin bir adamın biri kız, dördü erkek 5 tane yetişkin çocuğu vardır. Yaşının ağırlığı nedeniyle kendinde çalışma gücü kalmayan adam, bir akşam hanımıyla görüşür ve ona bir teklifte bulunur. “ Hanım ben bu işleri takip etmekte artık gücüm yetmiyor. Yarın akşam çocukları toplayalım servetimizi çocuklara eşit olarak taksim edelim. Nasıl olsa bunlar bizi aç susuz bırakmazlar” diye teklifte bulunur. Uysal bir hanım olan eşi: “Bey sen nasıl istersen öyle yap. Elbette çocuklarımızı, çalıştık, didindik aç susuz bırakmadık. Onlar da bizi aç susuz bırakmazlar.” diyerek beyinin teklifini onayladı.

Zengin adam ertesi akşam bütün çocuklarını yemeğe davet etti. Yemekler yenip kahveler içildikten sonra: “Çocuklar hayatım boyunca annenle didindik, çalıştık, sizleri aç susuz bırakmadık. Allah verdi yeteri kadar malımız, mülkümüz oldu. Benim yaşım ilerledi artık işlerimi takipte güçlük çekiyorum. Bunları artık bu akşam size taksim edeceğim. Herhalde annenle beni aç susuz bırakmazsınız” diye teklifte bulunur.

Çocukları: “Baba ne biçim laf ediyorsun, biz sizleri aç susuz bırakır mıyız?” diye babalarının tekliflerini büyük bir sevinçle kabul ederler. Mallar çocuklara babaları tarafından eşit olarak taksim edilir. El etek öpülerek gecenin geç saatinde evden ayrılırlar.

Ertesi günün sabahında eve beş çeşit kahvaltı, öğle, akşamları beş çeşit eve yemek gelir. Adam hanımına : “Gördün mü hanım bugüne kadar seni mutfakta boş yere yordum. Ne kadar hayırlı

evlatlar yetiştirmişiz” diyerek gelen yemekleri yiyemedikleri gibi yakın komşularıyla da paylaşmaya devam ederler.

Bu minval birkaç ay devam ettikten sonra eve gelen yemek çeşitleri zamanla dörde, üçe, ikiye, bire düşer. Daha sonra da eve yemek gelmez olur. Zengin adam çok zekidir. Karı - koca durumlarını etrafına söyleyip de mahcup duruma düşmek istemezler, hayırsız çocuklarının da komşularının yanında rezil duruma düşmesini istemez. Bir kurnazlık düşünür. Büyük bir camız boynuzu bulur. Ve boynuzun içini demir parçaları, çakıl taşları ve bozuk paralarla doldurur. Küçük çocuğu olan kızı ile damadını çağırır. der ki: “Kızım çocuklarımın içinde en çok seni seviyorum. Kocanı da damadım değil, 5. Oğlum olarak görüyorum. Benim ölümlük dirimliğim “Şingirtadarak” bu boynuzun içinde ve yatağımın altında saklıyorum. Ama katiyetle kardeşlerine söyleme. Ben ölünce bir servet değerindeki altınlarım bunun içinde ve yatağımın altında. Bunları sen alırsın ama kardeşlerine katiyetle söyleme” der. Küçük kız ve damadı büyük bir sevinç içinde teşekkür ederek eve dönerler. Babalarının evine her gün bir tabak yemek gelmeye başlar. İkinci çocuğunu ertesi gün, üçüncü çocuğunu ertesi gün, dördüncü ve beşinci çocuğunu da birer gün arayarak aynı şeyleri de onlara söyler. Yine eskisi gibi eve her öğünde beşer tabak yemek gelmeye başlar ve yine gelen yemekleri komşularıyla beraber paylaşmaya devam ederler.

Nihayet gün gelir emr-i hak vaki olur. Ve baba ölür. Babanın öldüğünü duyan çocuklar yıldırım hızıyla eve gelirler ve hepsi birden yatağın altına saldırırlar. Boynuzu bulurlar. Boynuzu boşalttıklarında küflü demir parçalarıyla, bozuk paralar ve çakıl taşları çıkar. Boynuzun içinden bir de mektup çıkar. Mektupta: **“Evlatları için binbir sıkıntıyla servet yapan ve sağlığında çoluk çocuğuna miras bırakanın bu boynuz gözüne batsın”**

Kardeşlerin hepsi de suskun halde, babalarına gösterdikleri ilgisizlikten ve riyakârlıktan pişman vaziyette babalarının defin işlerini gerçekleştirirler.

Bunu bir hikâye olarak kabul etmeyin. Bir veli toplantısında çocuğu öğrencimiz olan yakın dostum ve arkadaşım Hâkim A. bey gayet üzgün bir şekilde selam vererek odama girdi. Çocuğunun notlarını zayıf olduğunu düşünerek, “ Hayırdır Hâkim bey S.nin notları zayıf mı yoksa?” dediğimde “Hayır müdür bey çocuğumun dersleri gayet iyi. Gördüğüm kadarıyla da takdir getiriyor.” dedi. Ben de “Ama çok üzgün görünüyorsun hasta mısın yoksa bilmediğimiz bir üzüntün mü var” dediğimde, Hâkim bey devamla: “Müdür bey bugün insanlığımdan utandım.” “Hayırdır Hâkim Bey ne oldu?” dediğimde, “Müdür bey bir cenaze evinden geldim veli toplantısına. Sizin de bildiğiniz gibi buranın zengin ailelerinden Ölmüş. Evlatları cenazeyi defnedecekleri yerde mal paylaşımına düşmüşler. Cenaze evin bir başka odasında yattarken ben masa kasaya tedbir koyarak buraya geldim.” dediğinde, adeta nutkum tutuldu.

Olmaz! Olmaz! Demeyin. Akla gelmeyecek şeyler oluyor.

“Yıllardır Patronum İçin alıştığımı Sanıyordum.”

Saçımızın, gözümüzün, tenimizin renginin ne olacağı, hangi Sanneden nerede doğacağımız, babamızın kim olacağı kaç yıl yaşayacağımız, nerede, hangi sebeple öleceğimiz “kader”dir.

Beyrut’un değil, dünyanın sayılı zenginleri arasında yer alan zengin iş adamı Ortadoğu’nun Paris’i, büyük patlama ile şimdi de harabeye dönüşen Beyrut’u, en iyi noktadan gören hâkim bir tepede kendisine görkemli bir mezar yaptırarak varislerine oraya gömülmeyi vasiyet etti. Ama İlâhi kader farklı tecelli etti, özel uçağı okyanusa düştü. Büyük masraflara mal olan aramalar sonunda uçağı bulundu ama iş adamının cesedine ulaşılamadı, mezar boş kaldı.

Cimri adamın biri müsrif çocuklarından malını korumak için bütün servetini satıp, altına çevirip kendince belirlenen kimsenin göremeyeceği bir yere gömer. Ama gönlünü de altınlarla beraber gömdüğünden haftanın belirli günlerinde gelip toprağı kazarak altınlarla hasret giderirmiş. Bu hareketi işçilerinden birinin dikatini çeker ve bir gün gizlice giderek efendisinin altınlarını çalar.

Cimri adam ertesi gün altınlarının yerinde yeller estiğini görünce, dizlerini döver, saçını başını yolarak ağlamaya başlar. Onun cimriliğini bilen, bu perişan halini gören yakın bir dostu: **“ Ne ağlıyorsun be adam? Çakıl taşlarını topla, bir torbaya koy. Çünkü paralarını harcayamadığına göre çakıl taşları da aynı işi görecektir.”** Bu anlatımına masal deyip de burun kıvrmanın. Buyurun aynısı İngiltere’de de yaşanmıştır.

Lord Teshlid İngiltere'nin en zengin adamlarındandı, Zaman zaman devlete bile borç veriyordu. Malikânesinde oldukça büyük ve korunaklı bir odayı servet kasası olarak kullanıyordu. Bir gün cimri adam gibi altın ve sterlinleriyle hasret gidermek için hazinesine girdi ve yanlışlıkla bastığı bir düğme sonucu içerden kapı üstüne kilitlendi. Oda çok özel inşa edildiği için, ne kadar bağırıp çağırdıysa, yardım istediye de sesini kimseye duyuramadı. Seyahati çok seven Lord Teshlid zaman zaman eve gelmediği için, evdekiler onu arama ihtiyacı hissetmedi. Günler sonra servet odasında cesedi bulunan Lord, bir şekilde parmağını kesmiş ve kanıyla servet odasının duvarına şu cümleyi yazmış: **"Dünyanın en zengin insanı, açlıktan ve susuzluktan ölüyor!"** ... Oda içindeki altın ve sterlinler açlık ve susuzluğuna çare olmamıştır. **"Para var, çare var"** anlayışı ve inancıyla yaşayanlara mal ve servetin her şeyi çözdüğü sanılmasın.

Midas efsanesini bilmeyenimiz yoktur. Altını çok seven ve zenginliğin yalnızca kralların elinde olması gerektiğine inanan zengin bir kraldı. Altın ışığı saçan Apollo'yu çok kıskanıyordu. Midas da Apollo gibi dokunduğu her şeyin altın olmasını istiyordu. Bu nedenle o da altını çok sevmeye başladı. Apollo da ona dokunduğu her şeyi altın haline getirme armağanı verdi. Ancak yiyeceği ve içeceğinin altın haline geldiğini görünce pişmanlığı fayda vermedi.

Yazları Şakran'da kalıyorum. Bulunduğum mahalde ünlü bir sitenin karşısında geniş bahçenin içinde adeta köşk diyebileceğimiz nitelikte eve sahip İstanbul'dan oldukça zengin, yaşlı bir iş adamı oturuyordu. Komşularının anlattıklarına göre bu köşkte yıllardan beri köpeği ile kendi dışında üçüncü bir canlı görülmemiş. Geçen sene vefat eden rahmetlinin evine şimdi kimin gelip, kimin gittiği belli değilmiş.

Cin'de zengin bir iş adamı öldüğünde bankadaki 1,9 milyar dolar karısına miras olarak kalır. Karısı da ölen kocasının şoförüyle evlenir. Şoför şöyle söyler: **"Ben bugüne kadar hep patronum**

için çalıştığımı sanırdım... Şimdi anlıyorum ki meğer o benim için çalışıyormuş!!! “

İnsanoğlu hayatı boyunca evden çıkar, sonra tekrar döner, ama bir gün çıkar bir daha da dönemeyebilir... Sahip olunan akçalar sayesinde hiç kimse kendini kimseden üstün görmemeli. Büyük İskender, bir gün baba dostu ünlü filozof Diyojen'i mezarda birbiri üstüne yığılmış insan kemikleri arasında bir şeyler ararken görür ve ne yaptığını sorar. Baba dostu Diyojen zafer sarhoşluğu içinde olduğunu gördüğü hükümdara, ölüm gerçeğini hatırlatmak amacıyla **“Biliyorsun rahmetli baban yakın dostum ve arkadaşımıdır. Onu ziyarete geldim. Babanızın kemiklerini arıyorum. Ama hangisinin kölelere, hangisinin babanıza ait olduğunu kestiremiyorum.”** cevabını verir.

Her şeyi para, dolar ve altın olarak görenlerin kaçınılmaz sonu bu. **Cimri adam gibi tiplerin yaşarken harcayacak yeterli paraları yoktur. Ama öldüklerinde de harcanmamış paralarını harcayan çok olur.**

Sonuç: Para ilaç satın alabilir ama sağlık satın alamaz.

Sağlık getirirse bile ömür satın alamaz!

Para dünyayı, dünyaları alabilir ama ahreti satın alamaz.

O yüzden; ne için neye yatırım yaptığımızı, ne için, neleri sattığımızı iyi düşünmek gerek...

Herkes İçin Bir Doktor Reçetesi

Bir gün doktora, gerginlik ve tedirginlikten şikâyetçi işkolik bir hasta gelmiş. Yapması gereken çok işinin bulunduğunu, işlerinin beklemeye tahammülü olmadığını söylemiş. Doktor:

- Bu işleri başka biri yapamaz mı? Ya da bir başkası size yardımcı olamaz mı? diye sormuş. Adam:

- Onları yalnız ben yapabilirim. Bütün işler bana bakıyor, diye cevap vermiş. Doktor:

- Sana bir reçete vereceğim. Bu reçeteyi aynen tatbik etmen gerekiyor, diyerek reçete yazıp eline vermiş.

Adam reçeteyi eline alıp baktığında, hayretler içinde kalmış. Reçetede; her gün en az iki saat işi bırakıp yürüyüş yapacaksın ve her haftanın yarım gününü bir mezarlıkta geçireceksin, yazıyormuş. İşkolik hasta adam:

- Yürüyüşü anladım ama neden mezarlık? diye sormuş. Doktor:

- Oraya gidip mezar taşlarına bakmanı istiyorum. Mezarlıklar, kendilerini vazgeçilmez sanan insanlarla doludur. Sen de onlar gibi ölüp mezarlığa gömülünce, kendinden başkasının yapmasına imkân olmadığını zannedenlerin işlerinin, başkaları tarafından da yapılmaya devam ettiğini anlayacaksın, demiş.

Evet, bulundukları koltukta kendilerini vazgeçilmez gören, halbuki orada, problem çözmek yerine problemin bir parçası olduğunun farkına varamayan insanlar için de, doktorun reçetesi geçerli değil mi? Aslında kendini hasta gören bu adam gibi, herkes ve hepimiz için geçerli bir reçete değil mi?

Bugün yapılan istatistiklerde işkolik insanların çoğunun depresyon ilaçları kullandıkları söylenmektedir. Bu tip insanlar işlerini kendilerinden başkasına emanet etmezler. Sanki dünyayı kendi sırtında taşıyormuş gibi bir ruh hali içindedirler. Bu ruh halini insan bedeninin kaldırmaması ve tahammülü mümkün değildir. Bu tür insanların hem bedenlen, hem de zihnen kendilerini yorgun bıraktığını ve bunların sonucunda da isteksiz, mutsuz, huzursuz, tedirgin, hasta bir hayat sürme mecburiyetinde kaldıklarının maalesef farkına varamıyorlar.

İnsan hayatı çok kısa. Esen rüzgâr, akan su gibi çabuk gelip geçiyor. Herkesin hayatı, gönlünde yatan işleri yapamadan sona eriyor. Mutlaka her insanın bu dünyada bitmemiş, yarım kalmış işi olacaktır. Trafikte bazı kamyonların arkasında; “Ömür biter yol bitmez” yazıları görürüz. Nasıl şoför arkadaşlar ömür boyu kat ettikleri yolu bitiremiyorlarsa, bütün insanların da ömürleri boyunca bitiremeyeceği ve yarım kalacak işleri olacaktır.

Dikkatleri sadece dünya hayatına ve dünya işlerine odaklanan insanlar, ne işlerini bitebilirler, ne de huzurlu bir hayat yaşayabilirler. Çünkü dengesiz bir hayatı seçmişlerdir. “Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için, yarın ölecekmiş gibi de ahiret için çalışın” buyuran yüce Peygamberimiz, 21.yüzyılda doktorun yazdığı “Huzur” reçetesini 14 asır öncesinden vermiştir. Sadece dünya hırsıyla yaşayan insanın dünyada huzuru araması, susuz bir insanın çölde serap görmesine benzer. “Hırs” kelimesinin bir anlamı da; “Toprağı alıp götür-en şiddetli yağmur”dur. Yağmurun azı rahmet, çoğu afettir. Hırsın, insanın insanlığını sel gibi alıp götürmemesi lazım.

Yine depresyona girip de huzursuz olan işkolikler için peygamberimizin ikinci huzur reçetesi: Ashaptan biri geliyor:

- Ey Allah'ın Resulü! Dünyalık hiçbir sıkıntıyı yok, her şeyim var. Ama bunalımdayım, huzursuzum, hayattan zevk alamıyorum, mutlu değilim, diyerek Peygamberimizden yardım istiyor. Allah'ın Resulü yüce Peygamberimiz:

- Git, bir yetimin başını okşa, bir aç doyur, buyuruyor.

Cenab-ı Hak da İbrahim Sûresi'nin 34. Ayetinde: "Allah, istediğiniz şeylerin hepsinden size verdi. Eğer Allah'ın nimetlerini saymaya kalkışsanız sayamazsınız. Şüphesiz İnsan çok zalimdir, çok nankördür."

Şu halde Allah bize bolca, cömertçe, sayısız nimetler vermişse, biz de vermekle yükümlüyüz. Rabbimiz de, Peygamberimiz de mutluluğun ve huzurun iksirini bize bildirmişlerdir. O da, Rabbimizin bize verdiklerinden bizim de gücümüz nispetinde vermemizdir. Gideri olmayan havuza akan su zamanla kirlenir, yosun tutar içilemez hale gelir. Biriktirmek de insanı bozar ve huzursuz eder. Ancak Rabbimizin bize verdiğinden vermekle huzur bulabiliriz.

Yüce Peygamberimize sorarlar: "Ya Rasûlallah! Günah nedir, sevap nedir?" Cevap verir:

- Günah; yaptığınızda içinizde sıkıntı ve darlık uyandıran işlerdir. Sevap ise; yaptığınızda içinizde ferahlık uyandıran işlerdir."

Bugün bay - bayan her birimizin gardolabında değil 80- 90 yıl, beş yüz yıl yetecek giysilerimiz var. Sadece geçici dünyanın zevklerinden ve giysilerimizden yapacağımız bir tasarrufla, her birimizin elibir yetimin başına uzanıp, -gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında- okşayabilir.

Yine yüce Peygamberimiz; "Ölüyü kabre kadar üç şey takip eder. Bunlar çoluk-çocuğu (dostları), malı ve amelidir. Çoluk-çocuğu ve malı geri döner, kendisiyle baş başa kalan sadece amelidir.

Unutmayalım ki, inancımıza göre bu dünyada kazandığımız tapulu, tapusuz mallar, emanet mallardır. Bize ait olanlar ise, yiyip- içtiklerimizle, götürdüklerimiz (amellerimiz)dir.

Kişi, Dilinin Altında Gizlidir

Şark klasikleri bir hazinedir. Sadi-i Şirazî'nin "Gülistan" adlı kitabından bir alıntı ile yazıma giriş yapmak istedim.

Eskiden Mısır'da iyi huylu, temiz giyimli, ama konuşmayan, kelli felli yaşlı bir adam yaşıyormuş. Bu yaşlı adamın bulunduğu ortamlarda herkes konuşurken o, sürekli susmayı tercih edermiş. Birçok akıllı insan, uzaktan- yakından geliyor, etrafında pervane gibi dönerek onun bilgi ve görgüsünden faydalanmayı düşünüyormuş. Ama o nedense hep susmayı tercih edermiş. Bu arada çevresinden gördüğü ilgi ve itibar üzerine de kendinin herkesten daha bilgili olduğu zannına kapılmış.

Bir gece kendi kendine enine- boyuna düşünmüş. Kişi dilinin altında gizlidir, diyerek konuşmayı düşünmüş. Eğer bu şekilde konuşmayarak kendi içime kapanıp kalırsam, insanlar bilgili olduğumu nerden bilecek?

O günden sonra konuşmaya başlar. Fakat az zamanda herkes görür ki bilgi küpü sandıkları bu yaşlı adam cahilin biridir. Hatta Mısır'da ondan daha cahil biri varsa, yine odur kanaatine varırlar. Herkes çevresinden uzaklaşır. Pervane gibi etrafında dolaşan insanların hiç biri etrafında kalmaz. Ziyaretine de gelen olmamış.

Bir anda itibar kaybı yaşayan bu yaşlı adam, pılı pırtısını toplayıp Mısır'dan ayrılmayı düşünür. Mısır'dan ayrılırken oturduğu mahallenin çıkış kemerine şu sözleri yazar: "Aynada kendi çirkinliğini görmüş olsaydım, yüzümü örten perdeyi asla yırtmazdım.

Kendimi güzel ve bilgili sandığım için, perdeyi açmam ne kadar yanlış oldu.”

İmam-ı Azam akşamları dükkânını kapattıktan sonra, evinin bir odasında, müşkili olan Müslümanların isteklerini dinleyerek, onların müşkillerine çözüm bulmak üzere vaktini ayırmış. Müşkili olanlar gelirler, sorularını sorarlar İmam-ı Azam da fetvasını verir gönderirmiş. Ama üstü başı düzgün bir bey de her akşam İmam-ı Azamın huzuruna gelir, İmam-ı Azam’ın verdiği fetvaları dinlermiş. Ama hiç soru sormazmış. Günlerdir gelip bir şey sormadan giden bu kişi İmam-ı Azam’ın dikkatini çeker ve ona sorar:

“- Sizin bir müşkiliniz var mı?” Cevaben adam:

“- Var efendim”, der.

“-Nedir?” dediğinde, adam:

“- Akşam güneş battığında hava kararmaz ve hala aydınlık olursa, akşam namazının vaktini nasıl tayin edeceğiz?”

İmam-ı Azam cevaben adama der ki:

“- Senin soru sormaman, soru sormandan daha yeğdir.”

Geçenlerde oturduğumuz yazlığın yol sorunu çözmek üzere ilçenin Belediye Başkan yardımcısına arkadaşlarla beraber gittik. Yanımdaki arkadaşlar hemen konuya girdiler, meramlarını anlatırken, ilgisi olmayan konulara da girdiler. Başkan yardımcısı arkadaş, arkadaşlarımı dinliyor ama bir taraftan da dikkati benim üzerimde. Ben ise hiç konuşmuyorum. Sadece karşılıklı konuşmaları dinliyorum. Ama arkadaşların konuştukları konuların % 80’ni de lüzumsuz konuşmalar. Lüzumsuz konuşmalardan sıkılan başkan yardımcısı bir taraftan gözüyle süzdüğü bana dönerek:

- Sizi ilk defa görüyorum, sizi tanıyabilir miyim? diyerek bana döndü. Ben de:

-Arkadaşlarımla dileği benim dileğimdir, diye cevapladım.

Bilahare arkadaşlar çıktıktan sonra beni odasında alıkoyan başkan yardımcısı ilave söylediği çayla bana yarım saat daha ayırdı.

Hep dikkat etmişimdir. Toplumlarda az konuşan insanların sesi daha güçlü oluyor. Pür dikkat herkes onun ne diyeceğini merak ederek dinliyor. Çok konuşan insanların sesi ise insana arı vızıltısı gibi geliyor.

Hayvanlar susar, insanlar konuşur. Ama saçma sapan söz sarf edenler dinlenmez. Hatta etrafına sıkıntı verir. Çünkü en zor şey toplum içinde konuşmak, ama daha zoru da, boş konuşma dinlemektir.

Papağan da konuşur. Ama papağan konuştuğu kelimelerin cahilidir. Çünkü papağan söyledikleri kelimelerin manasını bilmez. Bazı insanlar da tıpkı papağan gibi konuştuğu kelimelerin manasını ve ne anlama geldiğini bilmeden konuşurlar. Mevlana'nın dediği gibi, kıyafetimizle karşılanıp, lüzumsuz konuşarak bulunduğumuz topluluktan itibarsız uğurlanmayalım.

“Kaynak Kurursa Bunlar Önce Beni Halleder”

Dar gelirli bir ailenin çocuğu olarak liseyi inşaatlarda çalışarak okudum. İnşaatla iş bulamazsam İzmir-Kemeraltı cad-desinde çorap, mendil satardım. Bir gün inşaatla çalışırken iyi giyimli biri geldi.

- Oğlum! Bahçe işlerinden anlar mısınız?” dedi. Ben de:

- Ne gibi amca? dedim.

- Bahçe çapalayacaksın, dedi. Ben de:

- Amca zaten köyde o, benim yaptığım iş dedim ve anlaştık.

Ertesi günlüks bir arabayla geldi ve beni kaldığım yurttan alarak İzmir Balçova’da denize nazır bahçesi olan lüks bir eve götürdü. Elime bir çapa ve bel küreği vererek bahçeyi bellememi istedi.

Ben bahçeyi bellemeye başladım. Güzel iş bulmanın sevin-ciyle kan ter içinde çalışırken, öğleye doğru daha başka kelli felli bir adam gelerek bana:

- Kolay gelsin evlat! dedi ve benimle konuşmaya başladı. Öğ-renci olduğumu anlayınca bana yakınlık duyduğunu hissettim. Öğleyin de güzelce karnımı doyurdu. Akşamüzeri işi bıraktığımda da bana umulanın üzerinde bir para verip, gelecek hafta sonu tekrar bahçeye gelerek çalışmamı istedi.

Ertesi hafta yine aynı bahçeye gittim ve geçen haftadan ka-lan yeri de belledim. Yine akşamüzeri bana geçen haftadaki gibi işçi yevmiyesi üzerinde bir para verdi. Bu arada ben de bahçeyi belleme işini bitirmiş oldum. İş bittiği için onların gel deme-sine rağmen ertesi hafta işe gitmedim. Rahat rahat tatil keyfini

yatağımda çıkarırken baktım ki yurttan benim ismim anons ediliyor. Giyindim ve aşağı indim. Baktım ki gelen beni ilk defa bahçeye götüren adam. Yine beni alarak bahçeye götürdü. Ve evin sahibine çıkardı. Aynı adam bana dedi ki:

- Oğlum! Sen her hafta buraya gelip ağaçların dibini çapala, düşen yaprakları topla, elinden geliyor ağaçları buda, yazlık, kışlık sebzeler dik. Nasıl olsa köy çocuğu olarak bunları biliyorsun. Her akşam da yevmiyeni al git.

Bunun üzerine ben de her hafta sonu evin bahçesine gidiyor, bahçede oyalanıyor, karnımı doyuruyor, akşam yevmiyemi alıp yurda dönüyordum.

Derken evin sahibi beni sevmeye, bana babacan tavırla yakınlık duymaya başladı. Ben de kendisini çok sevdim. Öğrenciliğimin son yılını (.....) amcanın bahçesinde çalışarak, sıkıntısız bir şekilde geçirmiş oldum.

Sonunda bizim okul bitti öğretmen oldum. İzmir’den ayrıldıktan sonra onun bir mafya babası olduğunu öğrendim. Ama ben Allah rahmet eylesin (.....) amcaı hiç unutmadım. Bayramlarda ailemden sonra mutlaka İzmir’e gider elini öperdim. Yaşının ilerlediği son günlerde, yine bir bayram ziyaretimde beni görmekten dolayı son derece mutlu oldu. Beni bırakmadı ve akşam yemeğine alıyordu. Beni denize nazır evinde misafir etti. Yemekler yenip evin balkonunda kahvelerimizi içerken, (.....) amcaya sıkılarak:

- Amca, ben seni çok seviyorum. Bakıyorum her şeyin var. Kimseye muhtaç da değilsin. Artık bu işlerden elini ayağını çeksen olmaz mı?” dediğimde, efkarlanarak bir ‘Ah!’ çeken (.....) amca, derinden gözlerimin içine bakarak:

“- Ah Kadir oğlum! Ah! Benim bu işlerden memnun olduğumu mu sanıyorsun? Yaşadığım bu hayatın, hayat olmadığını ben de biliyorum. Ama gel gör ki etrafımda bunca fedai var. Bunları ben besliyorum. Kaynak kurursa bunlar, önce beni hallederler,” dedi. Hayatını çok değiştirmek istediği halde değiştiremeden, pişmanlık içinde son nefesini verdi.

Geçtiğimiz yıl Kanada Ottawa Üniversitesinde görev yapan eski öğrencim Mehmet Bey ziyaretime gelerek bana:

- Hocam, Kanada’da kulağını çınlattım, haberin oldu mu? dedi.

- Hayırdır, dedim.

- Hocam sen bize ilk dersinde: “Çocuklar! Çok hata yapma çağındasınız, hayat çizginizi doğru seçin. Yanlış çizgi, sizin bugün karakterinizi, yarın da hayatınızı şekillendirecek” demiştiniz. Kanada’nın kuzeyi 6 ay kış, 6 ay da yaz. Yazın eriyen donlar, yolda çamur deryası oluşturuyor. Yazın bu yolu kullanan kamyonların yaptığı izler, kışın donduğunda derin çukurlar oluşturuyor. Yolum başında, yolu kullanacak şoförler için şöyle bir trafik levhası vardır: “Sürücü! Gitmek istediğin yere varabilmen için lütfen hangi izi takip edeceğini iyi seç.”

Levhayı görüp okuyunca yüzümü tatlı bir tebessüm kapladı. Doğrusu sizi hatırlamamazlık edemedim.

Birbirimizin yüzüne bakarak gülümsedik...

Geçtiğimiz hafta mesaim Manisa Açık Cezaevi, Manisa T Tipi kapalı Cezaevi ile Manisa Serbest Denetimlilerle devam etti. Gittiğim cezaevlerinde müdürlere konuşacağım salonda hangi suçlular var? diye sormuyorum. Sorarsam rahat konuşamıyorum. Ama ben konuşurken konuştuğum konulara göre salonda hangi suçlular olduğunu yüzlerinin şekillerinden anlıyorum.

28 Şubat Cuma günü Manisa Baş Savcısı Sayın Ahmet Çiçek beyefendinin talimatı, Manisa Serbest Denetimli Müdürü Sayın Nurullah Menteşe beyin de organizesi ile, Manisa Yeşil Kitap Kahve salonunda Serbest Denetimli kardeşlerimle beraber oldum. TÜİK’in alkol kullananların işlediği suç oranlarını söylerken, dinleyicilerden bir mahkûm söz isteyerek:

- Hocam! Madem öyle, devlet niye yasaklamıyor? diye itirazda bulundu. Belli ki mafya babası (.....) amca gibi, nefsi ona uygun bir mazeret üreterek vicdanını rahatlatmak istiyordu.

Her insanın fitri yaratılışı sebebiyle, aslı, özü iyidir. İnsanın kötülüğü, iyilik potansiyeli ile kıyaslanırsa ışığa göre gölge nispetindedir. Ama ne var ki o ışığı tutuşturacak bir rehber gerekli. O rehber de bizi yaratan, yaşatan ve yaratırken bu dünyada nasıl yaşayacağımıza dair iyi ve kötünün, doğru ve yanlışın yer aldığı reçete; Kur'an'dır.

Kur'an'ın iyi ve doğru diye belirlediği şeyleri yaparsak, üzerimize gökten taş yağsa başımıza düşmez. Ama onun kötü ve yanlış olarak belirlediği (uyuşturucu, alkol, kumar, yalan, zina vs.) şeyleri yaparsak öbür dünyayı bilmem ama bu dünyada iki şey kaybederiz: 1- Para 2- İtibar.

Benzetmek gerekirse, hasta bir insanın doktora gidip de doktorun yazdığı reçeteyi eline alınca:

- Doktor bey. Ben seni tanımıyorum, reçeteni de kullanmıyorum, derse ne olur? Boşu boşuna hastalığı artar ve neticede ölür. Tıpkı insan da yaratanını ve yaratanının kılavuzluğunu kabul etmezse, dünyadaki sefilliğini kadere yükleyerek kendini, "kader mahkûmu" diye avutamaz. Avutsa da eline bir şey geçmez. Nasıl ki tuvalin başına geçen ressam en güzel resmi yapmaya gayret ediyorsa, Allah da hiçbir insanı kötü insan olsun diye yaratmaz. O, bizim iyi insan olmamızı ister. Nitekim iyi insan olmamız için hiçbir canlıya vermediği akıl nimeti ile vicdan denen teraziyi bize bahşetmiştir. Akıl ile vicdanını rehber edinmeyip de nefsini rehber edinen insanlar, dünyanın karanlık sokaklarında kaybolmayı, bataklıklarında batmayı göze almalıdırlar.

Kepenek Altında Kimin Yattığı Belli Olmaz

Uluslararası nakliyat firmasında çalışan iri yarı bir öğrenci velim vardı. Hepimizin başına gelebilecek bu olayı, ben de bu yazımda sizinle paylaşmak istedim.

Hocam, bundan otuz- kırk yıl önce gençtim, dinçtim ve hayatı tozpembe gördüğüm yıllardı. Güçlüydüm ve taşı sıksam suyunu çıkaracak güçte idim. Yolda giderken bir dalgınlığın sonucu fabrikadan yeni çıkmış gıcır gıcır bir arabaya çarptım. Suçluydum. En iyi müdafaa, “saldırıymış” derler ya, baktım içindeki adam benim yarım. İndim adama bağırıp çığırmaya başladım.

Amacım hem suçumu örtmek, hem de kırılan farımın parasını ondan sızdırmaktı. Ben bağırıldıkça adam beni sakinleştirmeye çalışıyor, bense avazım çıktığı kadar bağırıyordum. Çok sesi çıkmanın haklı olduğu düşüncesiyle bağırıyordum. Adam çok korktu. Korktuğunu görünce ben de efelenmeye devam ettim. “Lütfen bağırmayın” dedikçe, ben bunu fırsat bilerek iyice abarttım ve adama yüklendikçe yüklen dim. Kırılan farın parasını almak için bağırmaya devam ettim.

Adam da: “Peki o zaman karakola gidelim”, dedi. Karakoldaki bütün polisler arkadaşımdı, komiser dahil. Çünkü sürekli yurt dışına gelip gittiğimiz için siparişleri oluyordu. Dolayısıyla buradan gelen bir tanışıklığımız vardı. Ve hemen kabul ettim, adamı karakola götürdüm.

Karakolda, komiserin odasına girdiğimizde, ayağa kalkan komiserin benim için ayağa kalktığını zannederken, “Buyurun

savcım” demez mi? İçimden bir “Eyvah!” çektim... Rezil olduğuma mı yanayım, sabaha kadar yiyeceğim dayağa mı? Biliyorsunuz şimdi yok ama eskiden nezarete düştün mü işin bitikti. Komiser savcı beye:

“ - Ne içersiniz efendim?” deyince savcı:

“ - Ben bir çay alayım, arkadaş'a da soğuk bir su verin harareti sönsün,” dedi. Sakin olmamı ve oturmamı söyledi. Utancımın yerin dibine girmek istedim. Bu arada çay ve su geldi. O, çayını içti ben de suyu içmeye çalıştım ama su boğazımdan geçmiyordu. Ve biraz sonra nezarete atılıp dayak faslını gözümün önüne getiriyordum. Gerekli işlemler ve raporlar tutulduktan sonra savcı bey büyük bir nezaketle elimi sıkıp:

- Geçmiş olsun kardeşim, her ikimizi de Allah çoluk çocuğumuza bağışladı, gidebilirsin, dedi.

Ben haksız yere farın parasını almaya efelenirken hem zararlı, hem de büyük bir mahcubiyet içinde idim. Keşke beni dövseydi, keşke nezarete atsaydı, eminim çok daha az üzülürdüm. İçtiğim su hala boğazımda. Ama o gün öğrendiklerim beni tam kırk yıldır yönetiyor. O günkü aldığım ders bana hayat dersi oldu. Şimdi sinirlendiğim zaman komiser ve komiserin yanındaki savcı aklıma geliyor, hemen sakinleşiyorum.

Hocam, hangi kepenegin altında hangi yiğidin yattığı belli olmuyor. İki testi çarpışınca biri kırılabilir diğeri de çatlıyor. Onun için kavga mı asla. Ne demiş atalarımız: “Erkekliğin onda dokuzu çalıyı dolanmak.” O günden beri ben de iri cüsseme rağmen hiç kimseyi küçük görmüyorum. Atalarımız gibi hep çalıyı dolaniyorum. Allah’a şükür hiçbir sıkıntıya düşmüyorum. Çalıyı dolanmayan arkadaşlarımdan ayağına her şey dolanıyor, sonunda da hem kendilerini, hem de çoluk çocuklarını sıkıntıya düşürüyorlar.

Ünlü İslam bilginine sormuşlar:

- Nasıl insan oluruz?

- Üç adımda, demiş.

- Nedir onlar? diye sorduklarında:

1- Hiç kimseyi küçük görme. Sana kötülük yapanlar hakkında kötülük düşünme.

2- Sana kötülük yapanlara iyilik yapmaya başlarsan, insan olmaya başladın demektir.

3- Nihayet sana iyilik yapanla kötülük yapan arasında bir fark hissetmemeyi başarırırsan, işte insanlığın doruk noktasına ulaşmış olursun.

Rabbimiz de Fussilet 34 de: “İyilikle kötülük bir olmaz. Sen (kötülüğü) en güzel olan davranışla sav. O zaman bir de göreceksin ki seninle aranızda düşmanlık bulunan kimse kesinlikle sıcak bir dost oluvermiştir.”

Her Şey Para Değil...

Ben Sizi Kazanırken Hayatımı Harcadım...

1961 yılının bir kış günü, sabah kaldığım Kestane Pazarı Yurdu'ndan, oda arkadaşım Osman Okur'la okula giderken, gazete bayisinde Yeni Asır gazetesinin manşeti dikkatimi çekti. Gazetenin manşetinde; "İzmir'in meşhur iş adamı, milyoner F.A. intihar etti" yazıyordu. Çocuk düşüncesiyle zengin adamın ne sıkıntısı olur ki, diye merak ettim. Gazeteyi alacak para da yoktu yanımda. Arkadaşımla cebimizdeki parayı birleştirerek gazeteyi aldık ve merakla okuduk. Manşetin altında milyonerin normal resmi, resmin yanında da kanlı banknotlar gözüktüyordu. Haberin içeriği ise şöyleydi:

"İzmir'in meşhur milyoner iş adamı midesinden rahatsızlanır. İzmir'in, İstanbul'un en ünlü doktorlarına muayene olur, sonuç alamaz. Daha sonra yurt dışına gider. Muayene olduğu klinikte kendisine; çok ilerlemiş bir kanser hastası olduğu, tedavisinin mümkün olmadığı, son günlerini rahat bir şekilde evinde geçirmesi söylenir.

Morali bozulan iş adamı İzmir'e gelir. Bankalarda ne kadar mevduatı varsa çeker. Alsancak'ta denize nazır evine gelir. Ailesine, dinleneceğini söyleyerek kendisinin yalnız bırakılmasını ister. Hanımı da eşinin dinlenebilmesi için, çocuklarını alarak aynı apartmandaki yan komşusuna çıkar. Yarım saat sonra apartmanda silah sesi duyulur. Eve koştuklarında, yatak odasında can çekişirken "..... Paraları! Sizi kazanmak için hayatımı harcadım. Şimdi

siz beni niye kazanmıyorsunuz?” diye etrafa saçılmış deste deste paracıklarına küfreder şekilde bulurlar.

Yani zengin iş adamımız kendi beylik tabancasıyla kafasına sıkarak intihar eder.

O gazete manşeti ve resmi, hala arşivimdedir. Zaman zaman bu manşete ve kanlı paralara bakar, bazen derslerde de öğrencilerime gösterirdim. “Para var, çare var” zihniyetiyle yaşayan bir zengin dramı.

Tarihte en korunaklı Şato ve surların yerini, çağımızın en son teknolojisiyle donatılan güvenlik sistemleriyle korunan akıllı evler ve siteler almasına rağmen, hayatı suikastla sonlandırılan kardeşlerimizin yanında, bu şato ve konaklarda, bir eli yağda, bir eli balda doktor kontrolünde yaşayan nice insanlar vardır; doyamadıkları hayatın sonu ile yüz yüze gelen. Yüce Rabbimiz Kur’an-ı Kerim’de: “Para, mal, şan, şöhret, makam, mansıpla ve evladın” da bir imtihan vesilesi olduğunu buyurmaktadır. Kısacası bize bahşedilen “Hayat”ın bir imtihan olduğunu unutmayalım.

An Şimdiki An

Gelecekte var olma garantisi yok. Bu, hemen herkes için kaygı uyandıran bir durum. “Ben gelecekte mutlaka hayatta olacağım, kimse beni yarın yaşıyor olmaktan men edemez” diyememenin tedirginliği, düşünen herkes için aynıdır.

Değil yarın hayatta olmak, bir saat, bir dakika hatta bazen saniyeler sonra bile hayatta olabilme garantisi yok. Hiç bir bilimsel gelişme, herhangi bir tedbir de bir insana gelecekte var olma imkânı bulamıyor. Örnek mi? Sabahleyin sapa sağlam evden çıkıp da, trafik magandaları yüzünden veya bir inşaatın önünden geçerken, başına düşen bir tuğla ile evine dönemeyen kardeşlerimizi akşam haber bültenlerinde seyrediyoruz. Hatta daha da garibi hiçbir annenin ve babanın tahayyül dahi edemediği Mehmet- Fatma Kalkan çiftinin başına gelene ne demeli?

15 Mayıs'ta İzmir- Bayraklı'da siyanür şerbetiyle annesini, babasını öldüren ve kardeşlerini de öldürmek isteyen üniversiteli Murat Kalkan'ı hatırlayalım. Ailecek, güle oynaya yemekler yeniyor. Yemek sonrası çay- kahve yerine, ailenin büyük çocuğu üniversiteli kimyager Murat Kalkan, kendisinin icat ettiği yeni bir şerbeti sürpriz olarak babasına ve annesine tattırmak isteyerek, büyük bir sevinçle ikram ediyor. Sevinçle dünyaya getirdikleri oğullarının gülerek ikram ettiği siyanür şerbetini kemal-i afiyetle içen anne baba, 15 dakika içinde yemediklerini yedirip, giymediklerini giydirip, lokmalarını paylaşarak okuttukları evlatları

tarafından zehirlenerek öldürölüyor. Ölürken de annenin son dileği: “Aman ağabeyinizi polise ihbar etmeyin” yakarışı oluyor.

Bugün hangi anne ve baba gözünün nuru, canının bir parçası olarak, bin bir güçlölkle okuttukları çocuklarından böyle bir şey bekleyebilir? Rahmetli Mehmet- Fatma Kalkan’ın, gözünden sakınarak büyüttükleri Murat’tan böyle bir şey yapabileceğini aklından bile geçirdiklerini sanmıyorum. Tıpkı biz anne- babaların geçirmedeğimiz gibi. O halde, ne yapmalı, nasıl yaşamalı ve zamanı nasıl değerlendirmeliyiz?

“Gelecek” elimizde değıl, “geçmiş” de geçti gitti. Sahip olduğumuz, elimizde olan tek şey var, o da “şu an.” Yani, içinde bulunduğumuz zamandır.

İnsanoğlunun tasarrufu altındaki tek imkan sadece önüne konulan “şu an”dır. Nefes almakta olduğı, ağızındaki lokmayı çiğnediğı, suyunu yudumladığı, lezzet, ya da acılarını tattığı an.

Bu anlamda ne “geçmiş” var, ne de “gelecek.”

İnsanoğlunun ömrü ne kadardır? diye sorulsa, verilecek en doğru cevap kısa, “bir an” olmalı. O “an”, işte “şu an.” Şu an aslında: “Bütün bir zaman”

Hayat bir “an”dan ibarettir. Bütün bir ömür, bu “an”ların toplamıdır. Her şey, bu “an” içinde olup bitiyor. İşte bu “an”lardan biri bizim için “son an” olacak. O “an”ımız, yani “şu an.”

Öyle anlaşılıyor ki, “ebedilik duygusu” ölümden sonra hayatın var olduğuna inanmayı kaçınılmaz kılmış ve ölüm yeni bir hayatın başlangıcı olarak görölmüştür. Ölüm kaygısı böylece bir nebze olsun hafifletilmiştir.

Netice olarak hemen hemen bütün dinler ve kültürler, ölümden sonra hayatın bir şekilde devam edeceği inancını telkin ederek, huzur kaynağı olmuştur.

Gazali de ölümlü bir uyanış olarak değerlendirir. Şöyle der: “İnsan uykudayken rüyasında gördüğü bir takım şeylerin varlığına inanır. Uyandığında ise rüyasında gördüklerinin aslı olmadığını

anlar. Dünya hayatı da, ahrete göre bir uyku hali sayılabilir. Öyleyse içinde bulunduğumuz hayat da bir rüyadan başka bir şey değildir. Muhtemel ki bizler de ölünce uyanacağız.”

Öyleyse dünyayı değiştirdiğimiz son anda nasıl bir hayat yaşamış olmayı istersek öyle yaşayalım ki, uyandığımızda yaşadıklarımızın hakikat olduğunu anlayabilelim.

Her “an”ı, “son an” bilinciyle yaşamak. Nasıl bitirmek ve nasıl başlamak istiyorsak, işte tam öylece bitirmek üzere...

Nerede Olursanız Olun

Hikayeyi birlikte okuyalım;
Tanrının mümin bir kulunu, ölünce Tanrı'nın huzuruna çıkarmışlar. Tanrı, kendisine hayatı süresince yaptığı işleri, sanki video kasetteki film gibi bir bir göstermiş. Üzüntülerini, kederlerini, sevinç ve mutluluklarını âdeta adamcağız tekrar yaşamış. Yalnız adam bir şeye özellikle dikkat etmiş. Mutlu ve sevinçli günlerinde yürüdüğü yolda iki çift ayak izinin varlığını fark etmiş. Adam, Tanrı'ya sormuş:

- Bunlar kimin ayak izleri? Tanrı cevap vermiş:
- Biri senin, biri de benim. Adam çok sevinmiş. Yalnız üzüntülü, kederli, zor ve güçlüklerle karşılaştığı günlerde adam dikkat etmiş ki sadece bir çift ayak izi var. Tekrar sormuş:
- Bu izler kime ait? Tanrı cevaplamış:
- İyi günlerinde seninle beraberdim, beraber yol aldık. Kötü günlerinde ise seni ben omzuma aldım, gördüğün ayak izleri benimkidir.

Anlatılan hikayedir ama Kur'an-ı Kerimin Hadid Suresinin 4. Ayetiyle konu çok daha açık bir şekilde anlatılmaktadır: "O, gökleri ve yeri altı günde, altı devirde yaratandır. Sonra Arş üzerinde sınırsız kudret ve iktidar makamında hükümranlığını kurandır. Yere atılan tohumu, yere düşen yağmuru bilir, yerden çıkan ekini, suyu ve madenleri bilir. Gökten ineni bilir, göğe yükseleni bilir. Nerede olsanız, Allah orda sizinle beraberdir. Allah işlediğiniz amelleri biliyor, görüyor."

Cenab-ı Hakk'ın doksan dokuz isimlerinden biri de El-Muğni'dir. Bu isimle istediğini öncelikle kişi öyle dilediği için zengin eder, ömür boyunca zengin olarak yaşatır. Dilediğini de kişi öyle dilediği için ömür boyunca fakirlik içinde bırakır. Bazı kullarını zenginken fakir, bazılarını da fakirken zengin yapar. Kıyamet günü fakirlik, zenginlik tartışılmayacak. Fakirliğe ne ölçüde sabır edildiği, ne ölçüde zenginliğe şükredilmiş olduğu hesap edilecek. Mesele çok fakir veya çok zengin olmak değil, çok sabır etmek ve çok şükretmektir.

Allah, hiçbir insanı sürekli sıkıntılarla sınamaz. İnsanın iyi günleri aslında kötü ve sıkıntılı günlerinden daha çoktur. Hayatı boyunca aldığı verdiği sağlıklı nefesleri bir düşünün. Ne yazık ki insan, iyi günleri değil de hep sıkıntılı günlerini dile getirir. Nice fakirler maddi bakımdan kendinden üsttekilere imrenir. Ama bilmez ki o varlık içindekilerin birçok dertleri ve sıkıntıları vardır. Yarın ahrette de verilen o servetin hesabı vardır.

Fakirdir ama sağlığı ve evinde huzuru vardır. Kur'an kadar insan fitratını bütün çıplaklığıyla ortaya döken başka bir kitap yoktur. Yarattığı insanı en iyi bilen, tanıyan Allah'tır. Nimetleri alınca uzaklaşan da, dilekleri gerçekleşince azan da insandır. Emeline kavuşunca da kendine yönelen yine insanoğludur. İyi, sağlıklı, güçlü, kudretli olduğu zamanlarda, Allah'ı unutan, sıkıntılı, üzüntülü, hastalıklı günlerinde O'na dönerek yalvaran tüm insanlık hâlleri Kur'an-ı Kerim'de mevcuttur. İnsanı en iyi tanıyan Allah, Haşır Suresi 19.Ayetinde: "Allah'ı unutan, bu yüzden (Allah'ın da) onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın! İşte onlar, fâsıkların ta kendileridir." Buyurur. Unutulmamak için bizler de Rabbimizi iyi, sağlıklı, mutlu, kudretli, şöhretli, servetli günlerimizde unutmayalım ki, bizler de hem dünyada, hem de ahrette Allah'ın unuttuğu kullar olmayalım.

Tecrübe... İlla ki Tecrübe...

Bir grup müteşebbis iş adamından oluşan gençler, Bilkent'i kuran rahmetli İhsan Doğramacının tecrübelerinden yararlanmak üzere, randevu alarak Doğramacının kapısını çalar. Doğramacıya derler ki:

- İhsan Doğramacı'yı İhsan Doğramacı yapan nedir?" Bu soruya İhsan Doğramacı şu karşılığı verir:

- Ben yardımcılarımı, daima o konuyu benden daha iyi bilen, daha iyi yöneten birilerinden seçerim. Aksi takdirde ben onun yardımcısı olmak zorunda kalırım. Yerine göre yardımcım; "Olmaz hocam! O öyle değil. Yanlış yapıyoruz" demeli ve beni yanlışımдан vaz geçirecek bilgi ve tecrübeye sahip olmalıdır. Yoksa benim hoşuma gidecek sözler söyleyip de benim hatalarıma seyirci kalmamalıdır.

- Ben, beni tenkit eden herkese, düşmanımın sözlerine bile dostlarınkinden daha çok önem veririm. Çünkü belki de beni kötülerken gerçekten bir hatamı ve yanlışımı tespit etmiş olabilir. Çünkü insan kendisinin hatasını göremez ve dostları da hataları dostuna, dostunu kaybetmek korkusuyla söylemekten çekinebilir. İnsanın hatasını en iyi gören düşmanıdır. Onun için düşmanımdan ve sevmeyenlerden gelen eleştirilere çok önem veririm. Boş söz söylemişlerse de hiç aldırmam.

(Bu tespitin çok önemli olduğuna inanıyorum. Bu konuda sanırım ben de bir makale okumuştum. Bugün dünya çapında büyük şirketler kendi hatalarını söyleyecek "şeytanın avukatı"

dedikleri kimseleri para ile tutarmış. Yaptıkları yanlışları ve hataları bulup söylemelerini istermiş. Ayrıca eskiden İslam alimleri de, eleştiri yapan insanları “Manevi İkram Dostu” olarak kabul ederlermiş. Çünkü insan kendi yanlışını göremez. İnsanın hatasını ve yanlışını dostlarından ziyade düşmanları görür.)

- Ben hiçbir zaman çok pahalı projesi olan düşmanlarımı yok etmek gibi işlerin içine girmem. Onun altından kalkmak gerçekten çok zordur. Ama ucuz ve kolay bir proje olan anlaşmada, uzlaşma yolunu tercih ederim.

Tecrübe kazananlar bunu çok zor kazanır. Ama öğrenmek isteyenler çok kolay öğrenir. Bu arada “Lüzumlu Adam” adlı kitabında, ülkemizin önde gelen iş adamlarından Müteveffa İshak Alaton, gazetecilerin; “İş hayatınızdaki bu başarıyı nasıl elde ettiniz?” sorusuna:

- İş ortağım Üzeyir Garih’le baş başa oturduk ve dedik ki; hanımlarımız birbiriyle görüşmeyecekler. Bir de işimizin başına ne senin oğlun, kızın veya yakının, ne de benim oğlum, kızım veya yakınım getirilmeyecek. Şirketlerimizin başına işi bilen ehil elemanlar getirilecek. Getirdiğimiz yönetici faraza şirketimizde en sevdiğimiz, beğendiğimiz personeli bile işten el çektirirse, hiçbir itiraz olmayacak. Bu şartlarda mutabık kalarak iş hayatına başladık ve bu noktaya geldik. Kızım Leyla 18 yaşına gelinceye kadar benim holding sahibi olduğumu bilmiyordu. Nitekim Amerika’da okurken bile benim paramla değil, kendisi Türkiye’den götürdüğü kadın çantalarını pazarlayarak okudu. Dönüşte de bir araba parasıyla döndü.

Doğru Kararlar ve Doğru Sonuçlar

1 32 Yıllık Manisa Lisesi'nin tarihinde idareci olarak en uzun kalan benim. 18 yıl idarecilik yaptığım bu okulda, benden sonra 19 yılda 17 müdür değiştiği söyleniyor. Burada en uzun kalmamı kendi yeteneğime değil, müdür yardımcısı olarak görev yapan on dört arkadaşıma borçluyum. Başta Müdür Başyardımcısı Sayın Hikmet Öymener, Mustafa Çağaydın, İzzet Bilge, Selim Bal ve Ahmet Okur gibi, bilgili ve birikimli arkadaşlarıma borçluyum. Bu vesile ile her zaman olduğu gibi yine de buradan kendilerine teşekkürlerimi tekrarlıyorum.

Bu görevim esnasında birçok hatıram var. Birisini paylaşmak istiyorum. Müdür oldum. Amirim İl Milli Eğitim Müdürü, benden 45 günde öğretmen olan bir yakını, Manisa Lisesi'ne Müdür Başyardımcısı olarak teklif etmemi istedi. O zamanlar müdür yardımcılarını ancak okul müdürü belirliyor, valiliğe teklif ediyor, İl Milli Eğitim Müdürlüğü de onaylıyordu. Şimdiki gibi okullara okul müdüründen habersiz tepeden inme müdür yardımcısı atanmıyordu.

Ben Milli Eğitim Müdürünün bu teklifine sıcak bakmadım ve sıcak bakmadığımı da Müdür beye gerekli nezaketle birlikte izah ettim. Teklif yazısını bütün baskılarına rağmen yazmadım. Ve boş olan o makam için Sayın Hikmet Öymener beyi teklif ettim. Bundan dolayı bana tavrı alan İl Milli Eğitim Müdürümüz bana çok büyük sıkıntılar yaşattı. Ama ben yine de hakkımı helal ediyorum. Eğer ben sayın müdürümüzü dinleyip, o arkadaş Müdür

Başyardımcısı yapsaydım, o okulda uzun süreli idarecilik yapmazdım. Bizim bürokraside yanlış bir algı vardır. Kim bir parmak üstte ise, onda her şeyi ben biliyorum anlayışı vardır. Bu çok yanlış bir düşüncedir. Onun için idareciliğimde, her zaman arkadaşlarıma danışarak, onların fikirlerini alarak kararlarımı aldım.

Ferdi hareketler, tek başına verilen kararlar, ben bilirim, benim başkasının aklına ihtiyacım yok havasındaki tavırlar ve hele hele sormadan, danışmadan, aceleden verilen kararlar, her zaman bizi altından kalkılmaz bir maceraya sürükleyebilir. İki akıl bir akıldan, üç akıl iki akıldan üstündür.

Her Devirde Eksikliği Çekilen Adam Sıkıntısı

Nizam'ül Mülk'ün sınıf arkadaşı Ömer Hayyam'a yakarışı: "Bir imparatorluk ne kadar geniş, ne kadar kalabalık ve bereket içinde olursa olsun, hep adam kıtlığı çeker. Dışarıdan baktığında karınca yuvası gibi kaynayan meydanlardaki yoğun kalabalıklardan başka bir şey göremezsin. Ama ben zaman zaman savaş nizamında ilerleyen ordumu, namaz saatinde bir camiye, çarşısı, hatta kendi divanımı seyreder ve kendi kendime şunu sorarım: Etrafımdaki bu kalabalıklar içinden marifet, bilgi, sadakat, karakter sahibi kaç şahsiyet bulabilirim? Sonra ye'se (umutsuzluğa) kapılıyorum. Devletin makamlarına kendini layık gören çok, ama içlerinden layık olanı ben bulamıyorum. Bu yüzden yalnızım Ömer, çok yalnızım!"

Nizamiye Medreselerin kurucusu ünlü devlet adamı Nizam'ül Mülk'ün yakarışına yüce Peygamberimizin bir hadisiyle ortak olmak istiyorum. Peygamberimiz, herhangi bir kişide hoş olmayan bir duruma veya söze rastladığında; ***"filana ne oluyor ki şöyle diyor (veya yapıyor), demezdi. Bazı kimselere ne oluyor ki şöyle şöyle diyor (veya yapıyorlar),"*** buyururdu. Böylece hatanın kim olduğunu teşhir etmezdi. Ben de yüce peygamberimizin tavsiyesine bağlı kalarak, üzüldüğüm bir gazete haberini sizinle paylaşmak istiyorum.

Geçenlerde gazetelere bir haber düştü. Bizim meslekten bir İlçe Milli Eğitim Müdürü Avrupa gezisine çıkıyor. Koltuk boş kalıyor ama gölgesi veya hayali, görev yerindeki işlerini kendisi

varmış gibi devam ettiriyor. Yapılan ehliyet sınavlarındaki ve diğer paralı işlerde komisyon başkanlığı aynen devam ediyor. Avrupa dönüşünde gölgesinin yaptığı işlere, cismi imza atıyor ve paraları cebe indiriyor. Konu ortaya çıkınca da, onu o koltuğa getirenlere dayanarak kabadayılık yapmaya kalkıyor.

Bunu kim yapabilir diye düşündüm. Bunu ya bir deli, ya da kanun nizam bilmeyen bir cahil yapabilir. Çünkü cahil insan, cecur insandır. Bilmez ki, iffet ve para konusundaki yanlışları çuvala konup ağzı bağlanamaz.

Bu meslektaşımız hakkında daha bir sürü yaptığı yanlışlar maddeler halinde gazetelerde sıralanmış. Ama ben onlara girmek istemiyorum. Seminerlerim dolayısıyla ülkemizi gezen, gezgin bir eğitimci olarak işinin ehli, liyakatli meslektaşlarımın yanında; eş, dost, ahbab yakını olarak göreve getirilen bu tür bürokratlara da oldukça sık rastlıyorum. Kendi yaşımın değil, meslek yaşımın yarısı olan bir müdürün bana gösterdiği kibir ve gururu anlatamam.

Ne zaman yatıp, ne zaman kalktığı belli olmayan gece gündüz mesaisini ülkemizin geleceği için harcayan değerli devlet yöneticileri olan bürokratlara; “Kibirlenmeyin, gururlanmayın” derken, birilerine sırtını dayayıp, merdiven basamaklarını atlayarak çıkıp, koltuğa oturan bürokratların, kirpi gibi nasıl kibir yumağı olduğunu çok görenlerdenim. Maalesef bu tiplerin yanlışlarının faturası da canla başla çalışan devlet büyüklerine kesilmek isteniyor. Dolayısıyla bunları gördükçe insanın üzüntüsü bir kat daha artıyor.

İktidar partisinde gördüğümüz bu yanlışlıkları tenkit ederken, haklı olarak muhalefet de eleştirirken, muhalefet partilerinin de aynı hataları yapmasına ne demeli? Seçildiği ilçenin seçmenlerinin %52 oranda oyunu alan başkan, henüz daha okulunu bile bitirmeden, oğlunu başkanı olduğu belediyeye ait bir şirketin başına; “etrafımda güveneceğim kimse yoktu” gerekçesiyle Genel Müdür Yardımcısı olarak getirebiliyor. Demek ki, 56.137

kişi başkana güveniyor, oy veriyor, ama başkan kendisine güvenen 56.137 kişi içinden itimat edip güvenebileceği bir insan bulamıyor(!). Şahsen ben bu gerekçeye pek inanmadım. Ama seçmenlerinden kaç kişi bu cevapla ikna olacak bilmiyorum.

Günlerden bir gün, Nasreddin Hoca büyük gayret ve çabayla eşeğini evin çatısına çıkarır. Bir müddet sonra indirmek istediğinde, bakar ki eşek bir türlü inmek istemiyor. Hoca şaşar kalır ve ne yapacağını bilemez. Yukarı çıkan eşek aşağıya inmemekte direnir. Hoca bir süre daha uğraşır ama nafiye, ineceği yok. Sonunda yorulur ve mecburen tek başına kendi iner. Kendisini özgür ve güçlü hisseden eşek, zevkten damda koşturmaya, anıra tepine çifteler atmaya başlar. Ama çatı bu baskılara dayanamaz, çöker ve eşek de enkaz altında kalıp oracıkta ölür. Hoca bu hâli görünce düşünür ve ona şöyle der:

“Ah ah! Seni yüksek bir mevkiye çıkardığımda, hem o mevkiyi tahrip edeceğini hem de kendini telef edeceğini bilmeliydim.”

Elinde gücü tutan eş, dost ve ahabplar yakınlarınızı layık olmadıkları yere getirirken hem yakınınıza, hem de ülkemize kötülük yaptığınızı unutmayın. Cismiyle seyahat edip hayali ve gölgesiyle iş yapan bürokratımızın durumu gibi olmasın. Okulunu dahi bitirmeden henüz bıyığı yeni terleyen genç bürokratımızın da, babasına güvenerek inşallah cismiyle gezip hayaliyle iş yapan bürokrat gibi hatalar yapmasın diye “Amin” diyerek dua edelim. Birleri alt alta değil, yan yana toplarsanız bir anlam ifade eder.

Gözler Perdeli Olunca...

Çanakkale ilçelerindeki seminerlerim dolayısıyla, Bandırma mavi treniyle yaptığım yolculuğum sırasında, yemekli vagona, kulağıma takılan bir aile sohbetini aynen siz okurlarıma aktarıyorum.

Trenlerle seyahat eden kardeşlerimiz, trenlerin yemekli vagon bölümünü biliyorlardır. Vagona mümkün olan ölçüde sıkça masalar yerleştirilir. Bu masalarda yapılan sohbeti ikinci bir masadan oturanların duymaması mümkün değildir. Hele sohbetin dozu biraz yüksek perdeden ise daha rahat duyulur.

Neyse kahvaltı için gittiğim vagona arkamda oturan iki ailenin sohbetine kulağım takıldı. Hal ve tavırlarından, giyim ve kuşamlarından anlaşıldığına göre, her iki ailenin de refah seviyesi orta halin üstünde gözüküyordu. Çünkü hem beylerin, hem de eşlerinin üzerinde pahalı sayılabilecek giysiler vardı. Belli ki refah seviyeleri yüksekti. Birçok aileye göre mutlu olmaya yetecek bir yaşam seviyesine sahiptiler. Fakat bayanlardan birinin, her şeyden şikâyet eder bir hali vardı. Hiçbir şeyden memnun değilmiş gibi şikâyetler sıralıyordu.

Yolculuk ilerledikçe mesleklerinden de söz etmeye başladılar. Aile reisinin biri İstanbul'da avukat, diğeri de şirket sahibiymiş. Avukatın eşi olan bayan, yukarıda da izah ettiğim gibi her şeyi eleştiriyordu. Efendim, vagon neden bu kadar sallanıyormuş, yemek çeşitleri neden bu kadar azmış, garsonlar yeteri kadar ilgilenmiyormuş... Oysa Avrupa'da trenler daha konforlu

imiş. Yılan gibi kayıyor, hiç sarsıntı yapmıyorlarmış. Hâlbuki bizim trenler, insanın içini dışına çıkarıyormuş vs. Erkekler gülümseyerek dinliyor, diğer bayan da bozacının şahidi şıracı hesabı tasdik ediyordu.

Bayan diğerlerine söz hakkı tanımadan konuşmalarına aralıksız devam ediyordu. Komşuları çok lüks araba almış, diğer bir komşunun eşine bilmem nereden kürk getirtmiş, Marmaris'ten çok pahalı bir siteden yazlık almışlar...

Sıra güncel konu tanzim satış mağazaları ile devam etti. Tanzim satış mağazalarının eski komünist rejimlerde olduğunu, gerici hükümetin ülkeyi komünistlikle idare ettiğini, bir adamın, bir ülkenin başında bu kadar kalmaması gerektiğini, ülkenin her şeyini sattığını, ülkenin gelirini taşla toprağa gömdüğü gibi yakışsız ifadelerle eleştirilerine devam etti.

Bayanın gözünde kara bir gözlük yoktu, ama içi kapkara olduğu için her şeyi kara ve kusurlu görüyordu. Etrafa sürekli mutsuzluk saçıyordu. Kadının konuşmalarından ve diğerlerinin de lakırtılı tasdiklerinden rahatsız olduğum için, yemekli vagonu terk ederek yerime döndüm ve düşünmeye başladım. Karnı tok, sırtı pek olan bu insanlar neden bu kadar mutsuz. Bu düşünceler bana, bir yatsı namazı sonrası evime dönerken çöp konteynirından çöp toplayan bir kardeşimle yaşadığım bir olaya götürdü.

Gecenin karanlığında hafifçe çiseleyen yağmurda, şarkı söyleyerek konteynirdan çöp toplayan kardeşime selam vererek yaklaştım:

- Nasılsın hemşerim, bu topladıklarından para kazanabiliyor musun? dediğimde:

- Sağol amca. Allah'a şükür çoluk çocuğumu aç bırakmıyorum, ailemin ihtiyaçlarını karşılıyorum derken, ağzından çıkan kanaatkar sözleri hala kulaklarımda çınlıyor. Bir tarafta pahalı elbiseler içinde sırtı pek, karnı tıka basa doyan insanların mutsuzluğu, diğer tarafta karnı tıka basa doyan insanların attıkları çöplerden topladıklarıyla karnını doyuran kanaatkar insanlar.

Elde ettikleriyle yetinmeyen, bazı insanlar daha fazla elde ediyor diyerek ondan daha fazlasını elde etmek için yarışan muhteris insanlar... Bu tiplerin dünyada kazandıklarıyla karınları doysa bile, gözlerinin doyması mümkün değildir. Gözü doymayan insanların da bu dünyada mutlu olmaları da asla mümkün olmaz.

Bu tipler için Anadolu'da söylenen bir söz vardır:

“Allah gözünü toprakla doyursun.”

Timur Kitapları Niye Yaktırdı?

Korku insanın fitratından gelen bir duygudur. Herkes korkar. Yalnız korkmaması gereken bir sınıf vardır. Onlar da ilim adamlarıdır. İlim adamları doğru bildikleri ve inandıkları konularda, bildikleri doğruları söylemekten korkmazlar, korkmamalıdır.

Birileri başka türlü istiyor ya da bazıları hoşlanmıyor diye endişe ederek, doğru gördüklerini söylemekten çekinen, korkan insanlar ilim adamı olamazlar. Bu cesareti Galile’de gördük. Korkaklığın timsalini de Bağdat’ta gördük.

Timur’un gözü pek ordusunun çetin bir mücadelesinin sonucunda Bağdat düşer. Ulema Timur’u karşılamak üzere şehrin giriş kapısında toplanır. Timur’a ulemanın şehrin giriş kapısında kendisini karşılayacağı haberi verilir. O da, ulemanın bulunduğu yere atından inip yürüyerek gelir.

Timur onlara doğru giderken, bilime ve ulemaya hürmeten börkünü başından çıkarmıştır. Yanlarına vardığında gördüğü manzara karşısında müthiş hiddetlenir. Çünkü ulema da başından sarığını çıkarmış ve esas duruştaki bir asker gibi Timur’u beklemektedir. Timur öfke içinde şöyle bağırır:

- Âlim insan cesur olmalıdır. Korkak adamdan âlim olmaz. Âlim korkak olursa, gördüğü hakikatleri açıkça söyleyemez, insanları yanıltır. İnsanları yanıltan âlim ise dünyayı yanıltır. Askerlerine şöyle emir verir: “Yakın bu ödlekerin kitaplarını!”

Böylece o meşhur Bağdat kitapları tarihe karışır. Yakabildiklerini yakarlar, yakamadıklarını da Dicle nehrine atarlar. Günlerce Dicle mürekkep rengine boyanarak kapkara bir zift gibi akar.

Yazık olur yanan kütüphanelere ve kitaplara ama bu arada bir gerçek ortaya çıkar. Bilgi ve Korku bir arada olamaz. Ödeklilik, bilim adamının bilime ve insanlığa ihanetidir.

Hülâgu, Moğol İmparatorluğunun kurucusu Cengiz Han'ın torunu, İlhanlı Devleti'nin kurucusu Mengü Kağan'ın da kardeşidir. 1255 yılında ağabeyi Mengü Han tarafından, Ortadoğu'da henüz ele geçirilmemiş toprakların ele geçirilmesi için görevlendirilir.

Hülâgu, 1258 tarihinde Bağdat'a girerek Abbasi Halifesi Mu'tasım'ı keçeyle sarıp Moğol atlarının ayakları altında ezdiren öldürtür. Şehirde katliamlara başlar ve şehri yağmalar. Kadın, yaşlı, çocuk, hamile demeden bazı kaynaklara göre 200.000, bazılarının göre de 400.000 kişiyi katleder. Cami, hastane, saray ve benzeri ne varsa hepsini yakıp yıkıp yok eder. Kütüphaneleri ve tarihi eserleri yakar, yıkar. Milyonlarca dini ve ilmi eserin büyük bir kısmını Dicle Nehrine attırır. Hülâgu'nun zalimliğini anlatmak için, Dicle'nin günlerce kan ve mürekkep aktığı söylenir.

Hülâgu bir gün, şehrin dışına kurduğu karargâhında, o beldenin en büyük âlimi ile görüşmek istediğini bildirir. Bu haber, âlimler arasında korku ve endişeye sebep olur. Kimse Hülâgu tarafından öldürülmek korkusuyla bu davete icabet etmek istemez. Bu haber zamanın genç âlimlerinden Kadıhan'a ulaşır. Kadıhan, ufak tefek tıfıl bir gençtir. Daha sakalı bile çıkmamıştır. Böylesi bir daveti kabul ettiğini söyleyerek Hülâgu ile görüşmeye gidebileceğini, bunun için kendisine bir deve, bir keçi ve bir de horoz verilmesini ister. Böyle bir fedainin ortaya çıkması ulema sınıfını rahatlatır. Çünkü bir kurban bulunmuştur. Hülâgu'nun şerrinden korkan ulema sınıfı bu isteği hemen karşılar.

Kadıhan, hayvanlarla birlikte çadıra varır. Hayvanları çadırın dışında bırakarak içeriye girer ve kendisini tanıtır. Kendisiyle görüşmek üzere geldiğini söyler.

Hülâgu, genci tepeden tırnağa süzer ve beklediği tipte birisi olmadığını görerek:

- Bana göndermek için bula bula seni mi buldular. Gönderecek başka birini bulamadılar mı? diye sorar.

Kadıhan gayet sakin bir şekilde; görüşmek için iri yarı, boylu poslu birini istiyorsan bir deve getirdim. Sakallı, yaşlı birisi ile görüşmek istiyorsan, bir keçi getirdim. Eğer gür sesli birisiyle görüşmek istiyorsan, horoz getirdim. Üçünü de çadırın önüne bıraktım. Onlarla görüşebilirsin, der. Hülâgu birazda ürpererek karşısındakinin sıradan birisi olmadığını anlar ve:

- Şöyle otur bakalım” diyerek ilk sorusunu yöneltir.

- Söyle bakalım, beni buraya getiren sebep nedir?” diye sorar. Kadıhan gayet sakin bir şekilde:

- Seni buraya bizim amellerimiz getirdi. Allah’ın bize verdiği nimetlerin kıymetini bilemedik. Esas gayemizi unutup makam, mevki, mal, mülk peşine düştük. Zevk ve sefaya daldık. Cenab-ı Hak da bize verdiği nimetleri almak üzere seni gönderdi, der.

Hülâgu bu sefer ikinci sorusunu sorar:

- Peki, beni buradan kim gönderebilir? Cevap çok manidardır.

- O da bize bağlı. Benliğimize dönüp ne kadar kısa zamanda toparlanıp, bize verilen nimetin kıymetini bilir, zevk ve sefadan, israftan, zulümden, birbirimizle uğraşmaktan vazgeçersek, işte o zaman sen buralarda duramazsın.

Bugün İslam Âlemi perişan bir durumdaysa, emin olun bunun müsebbibi bizleriz. Biz ne zaman kendimize çeki düzen verirsek, işte o zaman, en gür seda İslam’ın sedası olacaktır. Şer güçler bizimle uğraşma cesaretini kendilerinde bulamayacaklardır.

Kendi İşimizin Hastası, Elin İşinin Ustası Olmayalım

Dünyada ilk kalp nakli ameliyatını gerçekleştiren ünlü kalp doktoru De Bakey'in arabası arızalanmış, arabasını tamirciye götürmüş. Tamirci arabanın kaputunu açmış ve De Bakey'a dönerek: "Size bir şey soracağım: Neredeyse ben ve siz aynı işleri yapıyoruz. Mesela ben şimdi itinayla kaputu açacağım, bir bakışta problemin nerede olduğunu anlayacağım, kapakçıkları temizleyeceğim, gerekirse kabloları, motor yağını değiştireceğim, hatta çok gerekliyse motoru çıkarıp yerine yenisini takacağım. Söyleyiniz, nasıl oluyor da siz milyon dolarlar kazanıyor ve isminiz dünyanın en ücra köşesinde biliniyor da, ben milyon dolar kazanmayı bırak, meteliğe kurşun atıyorum ve ismim de kasabanın dışında bilinmiyor?"

Bunun üzerine De Bakey tamircinin kulağına eğilerek: "Bunların hepsini motor çalışırken yapmayı denesiniz ya!" der.

Günlük hayatta çevremizde öyle sohbetlere şahit oluyoruz ki, bazen nezaketen dinliyoruz, bazen de dinler gibi gözüküyoruz. Örnek mi? İktidarı beğenmeyenler, bakanları, cumhurbaşkanını beğenmeyenler, muhalefet partisi başkanlarını beğenmeyenler, çalıştığı dairenin müdürünü, fabrikada şefini beğenmeyenler... Bunun ardı arkası kesilmez. Bu arkadaşları eleştirdikleri yerlere getirsek ne olur acaba?

Hiç unutmam, Bosna Hersek'de Srebrenitsa katliamın yaşandığı yılda bir dost ortamında arkadaşlarımızdan biri o günkü

iktidarı ve dönemin başbakanını ağı köpürürcesine eleştiriyordu. Bu arada arkadaşlarımızdan biri: “Arkadaş sen şu anda Türkiye Cumhuriyetinin Başbakanı olsan ne yapardın?” dediğinde, arkadaş dut yemiş bülbüle döndü, bir daha ağzını açmadı.

Aynı yıl yaşadığım bir başka olayı anlatayım. Evimin önündeki durakta dolmuş beklerken tanıdığım emekli bir meslektaşım ile karşılaştık. Bazı emeklilerin bizden fazla para aldıkları konusunda şikâyet etmeye başladı. Üstelik arkadaşın hem eşi, hem kendisi emekliydi ve çocukları da olmadı. Karı koca aldıkları maaşı bitirdiklerini de sanmıyorum. Çünkü para harcama yaşları çoktan geçmişti. Bu para muhabbetini dinlerken dolmuş geldi ve beraberce dolmuşa yaşımız gereği ücretsiz bindik. Dolmuş da balıksırtı, olabildiğince kalabalıktı. Düşmemek için ayakta askılara yapışarak yola devam ediyorduk.

Durakta başlayan muhabbet dolmuşta da devam etti. Bir ara arkadaş; “Ne bu yav! Yarasa gibi yapıstırıyorlar, böyle rezillik olur mu?” diye, bu defa da bindiğimiz arabadan ve şoförden şikâyet etmeye başladı. Kendisini kırmamak için içimden; “Rahatına düşkünsen arabanla veya özel taksi ile gitseydin” dedim.

Yine bir defa daha arkadaşla yolumuz kesişti, beraberce öğretmen evine gittik. Masada oturan ve halen görevde olan bir grup genç meslektaşımız bizi masalarına davet etti. Söyledikleri çayı içerken biraz da onlara kulak verdim. Nasıl emekli arkadaşım maaşlardan, şoförlerden şikâyet ettiyse, genç meslektaşlarım da muhabbetlerinde, okul müdürlerinden, Milli Eğitim Müdürlüğünden, bakandan ve eğitim sistemine kadar her şeyden ver yansın şikâyet ettiler. Yıllar önce Bosna harbinde Özal’ı durmadan şikâyet eden arkadaş, bir arkadaşımın sorduğu; “Sen Özal’ın yerinde olsan ne yapardın?” sorusunun aynısını genç meslektaşlarıma sordum: “Gençler, siz bu saydığınız makamlarda olsaydınız ne yapardınız?” Hepsi de dut yemiş bülbüle döndü.

De Bakey ve tamirci anekdotundan nerelere geldik. Etrafımda şunu gözlüyorum. Eğer bir insan işini seviyorsa, kendi işiyle

meşgul oluyor, muhabbeti de genelde kendi işiyle ilgili oluyor. Fakat işinde yetersiz ve gerekli birikimi yoksa işiyle meşgul olmaya değmez buluyor kişi, işinden uzaklaşarak başkalarının işiyle iştigal etmeye başlıyor. Başkasının işiyle meşgul olmak da, yukarıda arz ettiğim gibi hasetlenerek dedikodu yapmak, kirli çamaşırlar aramak, başkalarının işine burnunu sokmak vs. şeklinde oluyor. Böylece kendinden ve kendi işinden uzaklaşan kişi, ya başkasının sırtına biner, ya da yoldan geçen belayı satın alarak, burnunu soktuğu, gıybetini yaptığı insanlarla gırtlak gırtlığa gelir.

Ben şuna inandım, işin ne olursa olsun, o işin hakkını veriyorsan, sepetinde pamuk varsa Allah insanlara sizi bulduruyor. Bunun misallerini etrafınızda siz de görebilirsiniz. Maltepe’de çöpçülük yaparak geçimini sağlayan, Maltepe Başçeşme meydanında heykeli bulunan Belediye işçisi Sivas’lı Gazi Ceran’ı Bütün İstanbullular bilir. Belediye görev yaptığı yeri değiştirmeye kalktığında bütün Maltepeliler ayağa kalkar, tayinini durdururlar. Mahalle halkı bir de kendi aralarında topladıkları paralarla heykelini diktirirler.

Eğitimden Bu Nedenle Kuşku Duyuyorum

Şark klasiklerinde anlatılır. Henüz bıyığı yeni terleyen, bir genç İranlı Ubeyd-i Zakani, Ömer Hayyam, Battani, İbn-i Heysen, Biruni gibi ilim adamlarına özenerek bilim adamı olmak ister. Genç yaşta bilimsel araştırmalara ilgi duyar. Çalışmalarını da matematik ve astronomi üzerine yoğunlaştırır. Büyük çaba harcayarak genç yaşta uzay hakkındaki çalışmalarını sunmak üzere, o zamanın âdetine uygun olarak, çalışmalarını Şiraz hükümdarı Ebu İshak'a takdim etmek üzere, bugünün özel kalem müdürü olan Şahın mabeyincisinin huzuruna çıkar. Amacını Mabeyne anlatır.

Şahın Mabeyini, Şah Ebu İshak'a, huzuruna çıkmak isteyen genç bilim adamı Ubeyd-i Zakani'nin bu isteğini iletir. Şah ise, o anda maskarasıyla, çalgıcısıyla eğlenip vakit geçirdiği için, genç bilim adamı Zakani'yi huzura kabul etmez. Şah'ın huzurundan çıkan Mabeyinci, gence:

- Şahımız şu anda maskarasıyla eğleniyor. Dolayısıyla sizi içeri kabul etmiyor, diyerek genç bilim adamı Zakani'yi geri çevirir. Zakani büyük umut kırıklığı içinde Mabeyin odasını terk ederken ağzından şu sözler dökülür:

“İlimde ve hünerde benim gibi ilerlemeye çalışma ki, büyükler katında önemsiz görünüp hakarete uğramayasın. Sen zamane adamlarının gözüne girmek istersen arsız ve yüz­süz ol, dalkavukluk et, çalgı çal.”

Bu delikanlı, büyük bir moral çöküntüsü içinde, Şahın sarayından çıkar çıkmaz yaptığı bilimsel çalışmaları yırtar atar. Ve o

günden sonra da bilimsel çalışmalarla uğraşmayı bırakır. Şayet Şah Ebu İshak maskarayı bırakıp, bu genci huzuruna davet edip dinleseydi, İslam medeniyetinde ve ilim tarihinde kalıcı harflerle onun ismi de “Ubeyd-i Zakani” olarak yazılacaktı.

Bilimsel çalışmalarının dikkate alınmaması Zakani’nin son derece gücüne gider. Bunun hıncını almak için, kendini edebiyata vererek çok içneli cümlelerle, nüktelerle, fıkralarla bilimsel çalmalara mani olanları konu alan yazılar yazar. Ve der ki:

“- Ey Hoca! Gücün yettiği kadar ilim tahsil etmekten vaz geç. Böyle yaparsan bir günlük nafakanı bile kazanamazsın. Var git maskaralığı, dalkavukluğu kendine sanat yapıp, çalgıcılığı öğren de büyük- küçük, Şah dâhil herkes sana itibar etsin.”

Şimdi buraya bir nokta koyarak günümüze gelelim. Demek ki tarihten ibret alınmayınca, tarih tekerrür ediyor.

Eğri oturalım ama doğru konuşalım. Ağzımızı eğip bükmeden konuşalım. Oturduk mu en sade vatandaşımızdan tepedeki büyüğümüze kadar hepimiz, başta evladından (çok şükür ben etmiyorum, etmeyen arkadaşlara da bir sözüm yok) olmak üzere gençlerden koro halinde şikâyet ediyoruz. Hep birden: “Gençler laf dinlemiyor” diye şikâyet ediyoruz. Ben her yerde şu kanaatimi ısrarla vurguluyorum. Elli beş yıldır gençlerle beraberim. Gençler kadar laf dinleyen başka bir kesim görmedim. Ama genç, boş laf dinlemiyor. Söyleyecek sözünüz varsa gençler laf dinliyor.

Tarihin en büyük sosyologlarından İbn-i Haldun’a soruyorlar. “Çocuklarımızı nasıl terbiye edelim?”

İbn-i Haldun: “Çocuklarınızı terbiye etmeye çalışmayın. Zira onlar zaten size benzeyeceklerdir. Yeter ki siz kendinizi terbiye edin.”

Şimdi şapkayı önümüze koyalım ve düşünelim. Biz anne- baba, büyükler olarak çocuklarımıza örnek olabiliyor muyuz? Ekmeği elimizden düşürdüğümüzde rahmetli ninem, yerden ekmeği al-dırır, üç defa öperek alnımıza koydururdu. “Ekmeğe hürmet edin

ki karnınız doysun, yoksa ekmek tavşan olur, siz tazı olarak hayat boyu arkasından koşmak zorunda kalırsınız,” derdi. Okuma – yazma bilmeyen ninemin sözüne bir itirazınız var mı? Hepinizin “yok” dediğini duyuyorum.

Yeni öğretim yılının başında, geleceğin anne- babalarını, ilim ve devlet adamlarını yetiştirecek bir eğitim kurumu olan Kadıköy Anadolu Lisesi’nde, eğitim yılının açılışını havaya simit atarak kutlayan, sonra da yere atılan simitleri süpürge ile temizleyen hizmetlilerin yürek yakan görüntüsüne bakalım. Beyoğlu’nda geleceğin pırıl pırıl mühendis adayının, alkol parası vermediği için öldürülmesine ne diyelim? Ya trafikte yan baktın, yol vermedin diye bir araba sopa atılıp öldürülen vatandaşlarımızı hatırlayalım. Bu misalleri olabildiğince çoğaltabilirsiniz. Demek ki yol, köprü ve gökdelenler, akıllı evler, akıllı telefonlar insanı medenileştirmiyor.

“Bir toplama kampından sağ kurtululardan biriyim. Gözlerim hiçbir insanın görmemesi gereken şeyleri gördü. İyi eğitilmiş ve yetiştirilmiş mühendislerin inşa ettiği gaz odaları, iyi yetiştirilmiş doktorların zehirlediği çocuklar, işini iyi bilen hemşirelerin vurduğu iğnelerle ölen bebekler, lise ve üniversite mezunlarının vurup yaktığı insanlar... Eğitimden bu nedenle kuşku duyuyorum. Sizlerden isteğim şudur: Öğrencilerinizin insan olması için çaba harcayın. Çabalarınız bilgili canavarlar ve becerikli psikopatlar üretmesin. Okuma yazma, matematik, çocuklarınızın daha fazla insan olmasına yardımcı olursa ancak o zaman önem taşır.”

Bugün okullarımızda eğitimin yerini tamamen öğretim almıştır. Herkes şampiyon çıkarmaya çalışıyor. “İyi İnsan” yetiştirmek gibi bir derdimiz yok. Okullarda okuyan çocukların hepsini doktor, mühendis yapamayız. Ama eğitime en açık ve aç olarak yaratılan insanı, eğitimle iyi insan yapabiliriz. Bedava kitap, tablet,

bilgisayar vermeyen, sınıflarında akıllı tahta bulunmayan ülkeler bu eğitimi veriyor da, sayıları bir milyonu aşan eğitimci arkadaşlarım bu eğitimi neden veremiyor? Bu konuda şakağımızı iki elimizin arasına koyup hep beraber düşünelim. Bana göre eğitimde terazinin dili yanlış. Yanlış terazi ile doğru tartı yapamayız. Üstelik eğitimdeki yanlışları hemen yarın telafi edemeyiz. Bu yanlış telafi için yıllar gerekir.

İlimizin her ilçesinde ve Türkiye genelinde belediyelerin çalışmalarını gözlüyorum. Varsa yoksa festivaller. Her belediye bir şey uydurmuş. Festivalde çalgı, türkü, eğlence gırla ve buralara dökülen paraların haddi hesabı yok. Ama bu festivallerde okullara ve gençlere yönelik en ufak bir eğitim faaliyeti göremezsiniz. Bazı belediyeler öğrencilere defter, kalem, cetvel dağıtmayı da eğitim faaliyeti sanıyorlar. Eğitim; çocuğun dimağını şekillendirmektir. Festivallerde ise maskaralık, dalkavukluk, çalgıcılık tavanda, eğitim tabanda. Hiç kimsenin diğerinden şikâyet etmeye hakkı yok. Durum böyle devam ettikçe, yarın trafikte, sokakta, en korunaklı akıllı evlerde kendimizi güvende hissedemeyeceğiz.

Daha ülkemizde Erasmus, Avrupa projesi gibi çalışmaların adının duyulmadığı bir dönemde, müdürü bulunduğum Manisa Lisesi olarak, 1985 yılında Almanya'nın Ingolstadt şehrindeki Apian Lisesi ile "Kardeş Okul" projesi başlatmıştık. Meslektaşım F. Riederer, odasında çerçeve içinde gayet güzel bir yazı ile yazılmış bir levhayı göstererek, bunun bir mektup olduğunu, her öğretim yılı başında bu mektubu, kendi okulunda ve ilde görev yapan öğretmenlere yazarak gönderdiğini söylemişti. Mektubun içeriğini aynen aktarıyorum:

"Bir toplama kampından sağ kurtulanlardan biriyim. Gözlerim hiçbir insanın görmemesi gereken şeyleri gördü. İyi eğitilmiş ve yetiştirilmiş mühendislerin inşa ettiği gaz odaları, iyi yetiştirilmiş doktorların zehirlediği çocuklar, işini iyi bilen hemşirelerin vurduğu iğnelerle ölen bebekler, lise ve üniversite mezunlarının vurup yaktığı insanlar... Eğitimden bu nedenle kuşku duyuyorum.

Sizlerden isteğim şudur: Öğrencilerinizin insan olması için çaba harcayın. Çabalarınız bilgili canavarlar ve becerikli psikopatlar üretmesin. Okuma yazma, matematik, çocuklarınızın daha fazla insan olmasına yardımcı olursa ancak o zaman önem taşır.”

Ben de diyorum ki: Sınıfta öğretmen arkadaşlarımızın burnunun kırılmaması, sokakta veliler tarafından dövülmemesi, asker ve polislerimizin tuzağa düşürülüp şehit edilmemesi, hasta taşıyan ambulanslarla gelerek okuduğu okulun molotofla yakılması için iyi insan yetiştirmeliyiz. Kısacası rahmetli üstad Necip Fazıl’ın deyimiyle; **“Gavurun çocuğu okuyunca atomu bölen, bizim çocuk okuyunca vatani bölen”** olmasın.

Hünkârım! Muvakkat Dünyada Hiç Müebbet Hapis Olur mu?

Dünya fani, ömür kısa, yol uzun. İnsanoğlu buna inanıyor ama nedense kendi başına böyle bir şeyin geleceğine ihtimal vermiyor. Anası- babası gidiyor, arkadaşı gidiyor, komşusu gidiyor. Bütün bunların gittiği yere kendisinin gideceğine bir türlü ihtimal vermiyor. Sadece dört elle değil, dört ayakla bağlanıyoruz bu dünyaya. Burada açıkça şunu da itiraf edelim; o zaman da dört ayaklılardan farkımız kalmıyor. Çünkü onlar da ölümü düşünmüyorlar.

Hâlbuki insan ömrü yıl itibariyle ne kadar uzun olursa olsun, ömür uzadıkça ikinci güneşine benziyor. İkinci güneşinin de gölgesi uzayıp, sarararak çabucak batıyor. Sönen, gölgelenen dünya, hüznümüze hüznün katıyor.

Kral baş düşmanını idama mahkûm edince mahkûmun yüzü sararır. Çünkü ölüm karşısında korkmayan ve korkmayacak insan yoktur. Kral sorar:

- Ne o, korktun mu, neden yüzün sarardı? Mahkum cevap verir:
- İkinci güneşi de sarararak batıyor.

Unutmayalım, dünya, kendi yüzüne gülünlere sahte malları (mal, mülk, makam, şan, şöhret, köşk) gerçek diye satıyor. Dünyada sahip olduğumuz hiçbir şey bizim değildir. Bize verilen bir oyuncaktır. Tıpkı çocuğun elindeki plastik oyuncaklar gibi. Nitekim Rabbimiz Hadîd Sûresi 20. Ayetinde: “Bilin ki dünya hayatı, bir oyun, bir eğlence, bir gösteriş, aranızda bir övünme, mal ve

evlâta çokluk ve yarışından ibarettir. Tıpkı bir yağmur gibi ki, bitirdikleri çiftçileri imrendirir, sonra kurumaya yüz tutar, bir de bakarsın ki sararmıştır, ardından da çerçöp haline gelmiştir. Ahrette ise ya çetin bir azap yahut Allah'ın bağışlaması ve hoşnutluğu vardır. Dünya hayatı sadece aldatıcı bir yararlanmadan başka bir şey değildir" buyurmaktadır.

Bahçesinde envai çeşit meyve ağaçları yetiştiren bahçıvan hasta olup ölüm yatağına düşünce, eline aldığı bir değnekle bahçesine girer. Ömrü boyunca sulayıp, budadığı gözü gibi baktığı ağaçlara değnekle vurmaya başlar. "Ben sizin için ömrümü verdim, yetiştirdim. Neden siz de benimle gelmiyorsunuz?"

Eskiler sahip oldukları mal, mülk, evlat için, "Senin mi?" diye sorulduğunda; "Hayır, emanet" derlerdi.

Ecelin borusu ötünce sahip olduğumuz her şey, hiçbir şeydir. Başında gözyaşı dökken eşiniz, çocuklarınız bile. Rabbimiz Mü'minünSûresi101. ayetinde: "Sûr'a üfürüldüğünde, o gün aralarında akrabalık bağı kalmaz. Birbirlerinin halini sormazlar. (Herkes kendi derdine düşer.)" Abese Sûresi 34/42. Ayetlerinde ise: "Kişi kardeşinden kaçacak. Annesinden, babasından, eşinden ve oğullarından kaçacak. O gün onlardan her kişinin yeterli bir işi (derdi) vardır. O gün nice yüzler vardır ki pırıl pırıldır. Gülmekte ve sevinmektedir. O gün nice yüzler de vardır ki üzerinde toz vardır. Onları karanlık kaplayıverir. İştten onlar kâfirlerin, fecirlerin ta kendileridir" buyrulmaktadır.

Bir gün Nûşirevan'ın vezirlerinden biri, Nûşirevan'ın sevineceği bir müjdeyi vermek üzere koşarak saraya geldi. Ve Nûşirevan'ın çok sevineceği müjdeyi verdi: Efendim! Yüce Allah filan düşmanını dünyadan kaldırdı. Müjde karşısında sevinmeyen Nûşirevan: "Beni bırakacağını duydun mu? Hiç ölüme sevinilir mi? Düşmanın bile olsa ölüme sevinilmez. Çünkü ölüm, seni de beni de bu dünyada unutacak değildir."

Devrin padişahı, bir suçluyu müebbet hapse mahkûm etmiş. Bunu duyan adamcağız, büyük bir şaşkınlık içinde sormuş: “Bre Hünkârım! Muvakkat dünyada müebbet hapis olur mu?”

İki çocuk yolda buldukları bir cevizi paylaşmakta anlaşılmazlar. Tartışmalarına şahit olan bir eren, çocukların elinden cevizi alarak kırıp paylaştırmak ister. Cevizi kırdığında cevizin içi çürük çıkar. Eren çocuklara der ki: “Evlatlarım, içi boş ceviz için kavga edip birbirinizi kırmaya ne gerek var?”

İçi boş ceviz için dört elle çalışıyoruz. Birbirimizin hakkına hukukuna tecavüz edip elini yüzünü tırmalıyor, kalbini kırıyoruz da, dolu olan ebedi âlemi hiç gündemimize almıyoruz.

Kim Kimi Kovuyor?

Dünya düşünce tarihi, insanı bu dünyada huzura kavuşturmak için birçok ideolojiler ve felsefi görüşler üretmiştir. Bizim kuşak ülkemize komünizm gelecek korkusuyla ürkütüldü. Hatta ünlü devlet adamımız müteveffa Celal Bayar da; “Bu kış bu ülkeye komünizm gelir” kehanetinde bile bulunmuştu. Onun için gariban çocukları olarak sağ- sol diye ayrıldık. İnadına, kıyasıya dövüştürüldük. Her iki kesimden de bıyığı henüz terleyen beş bin genç toprak altına girdi. “Tanrıyı gezegenden kovup yok edeceğiz” diyerek Marksizmi savunan gençlerimizi Rusya, komünist ideolojiye karşı duran cenahı da Amerika destekliyor sanıyorduk. Amerikan elçisinin ifadesiyle, **“bizim çocuklar”**ın başardığı 12 Eylül sonrası anladık ki, her iki cenahı da destekleyip, eline silahı veren Amerika imiş. Yeni nesil bunu anladı mı bilmiyorum.

İranlıların deyimiyle büyük şeytan, nereye girerse orayı kan gölüne çeviriyor. Bu şeytan yok olmadıkça dünyaya huzurun gelmesi çok zor görünüyor. Dünyada yıkılmadık imparatorluk yoktur. Bizim nesil görür mü bilmiyorum. İnşallah bizden sonraki neslimiz, bu şeytan imparatorluğunun yok oluşunu görür.

1917’de ortaya çıkan Marksizm’in iddiası gezegenin tamamı üzerinde “TANRI” düşüncesinin silineceğini, bunun yerine yeni bir toplum düzeni kurulacağını vaat ediyordu. Yarım yüz yıldan biraz fazla yaşayan bu ideoloji, ekonomik, politik ve ahlaki alanda vaat ettiği konuların hepsinde başarısızlığa uğradı ve yok oldu.

Dünya üzerindeki dinleri tarihin çöplüğüne atmak isterken, tarihin çöplüğünde kendisini buldu. Din bir kimliktir ve manevi bir sığınaktır. Onun için ünlü bir tarihçi diyor ki: “Dünyayı dolaşınız! Dünya üzerinde kültürsüz, edebiyatsız, susuz, yolsuz, elektiksiz doktorsuz, mektepsiz vs. köyler ve kentler bulabilirsiniz, ama asla Mabetsiz ve Mabutsuz köyler ve kentler bulamazsınız.” Ben de diyorum ki, bu köy ve kentlerde dinsiz insan bulabilirsiniz ama dinsiz bir toplum bulmanız mümkün değildir. Tarihin bugüne kadar dinsiz bir toplumu tespit ettiği vaki değildir. Camileri ve kiliseleri gençlik lokali haline getiren, yetmiş sene de Rusya’da -haşa Tanrı’yı yok ettiğini sanan- komünizm yıkıldıktan sonra en büyük rağbeti mabetler görmüştür.

Tarih boyunca, zaman zaman Allah’la problemi olanlar artık şunu anlamalıdır; hiçbir ideoloji ebedi değildir. Dinle savaşa kalkan her ideoloji ve her kişi, kendi inanç dünyasından “Tanrı’yı” söküp atarken, yerine de kendine göre bir “Tanrıçık” bulur ve koyar. Nasıl mide aç duramazsa, gönül ve ruh dünyası da açlığa tahammül edemez.

Nitekim “Ben hiçbir şeye inanmam, ben Tanrı tanımam” diyen insanın, kendisi gibi bir insanı ilahlaştırarak, onun yazdıklarını kutsallaştırdığını tarihte çokça görüyoruz. Bunlar bilim adına şaşıran kişilerdir. Bülbülü et, gülü ot gibi gören maddenin fiziki yapısını, kimya karışımını öğrenir ama o bülbülün minnacık göğsünden binlerce nağmeyi vereni, o çamur yiyen gülden hiçbir fabrikanın üretmediği kokuyu yaratını göremez. Çünkü ilah edindiği hevâ ve hevesi kalbine mühür, gözüne perde olmuştur.

Allah’la problemi olan insanlar, içindeki şeytanının fısıldamasını dinleyen insanlardır. Bu tip insanlar mevsimlik böcek gibidirler. Ağustos ayında dünyaya gelen böceklerle: “Bekleyin ileride kış var, arkasından bahar ve yine yaz vardır” denilse, hayatında hiç kış ve baharı görmeyen böcekler ve sinekler bunu inkâr edecekleri gibi, ahrete inanmayan insanlar da ahreti inkâr yoluna gidiyor. Hangimiz anamızın karnında iken bu dünyanın

var olduğunu ve buraya gelerek kanla değil de, bembeyaz süt ve sayısız nimetlerle beslenmeyi bekliyorduk. “Bu bir rıza lokmasıdır, yiyemedin demedim mi?” diye dillendiren Derviş Yunus’un tabiriyle, “İman” da bir nasip, talep ve rıza işidir.

Kar üzerinde ilk araştırmayı yapan ABD’li ateist Wilson Bentley, elli yıl boyunca kar kristallerinin altı bin fotoğrafını çekmiş. Bu kar tanelerinin hiçbirinin diğerine benzemediğini fark etmiş. Kitabının son bölümüne de şu notu düşmüş: **“Sanki bir sanatçı inadına sanatını sergiliyor. Artık inanıyorum.”**

Birileri istediği kadar gırtlığını yırtarcasına **“Yoook!”** diye bağırırsın. Rabbimiz de eşsiz yaratıcı gücü ve sanatıyla; **“Ben varım”** diyor.

Dünün ve Bugünün İbretlik İki Ölümü

Hz. İbrahim ile onun çağdaşı Nemrut'un ölümünü bilmeyen Hyoktur. Rab'lığa soyunan Nemrut'un bir gece burnuna giren bir sinek beyninde korkunç kaşıntılar meydana getirir. Günün hazıkları (doktorları) çare bulamaz. Kaşıntı ve ıztırabın geçmesi için kafasını tokmaktatırır, sonuç alamaz yatak odasında duvardan duvara danalar gibi toslaya toslaya kendi hayatına son verir. Yani Tanrılık taslayan bu azgına Cenab-ı Hakk'ın gönderdiği o günün deyimiyle bir sinek bile fazla gelmiştir. O sinek yıllar sonra yukarıda da ifade edildiği gibi **“Ben gezegenden “Tanrı” düşüncesini sileceğim”** diyen Lenin'in de beynine girdiğini biliyor musunuz?

Bildiğiniz gibi insan kendini yeterli gördüğünde ilk yaptığı iş kendini diğer insanlardan üstün görerek, kendini Tanrılaştırmaktır. Firavun da aynısını yapmıştır. Hz. Musa'nın ilahi vahiyi dillendirmesi karşısında Kur'an-ı Kerimde ifade edildiği gibi Hz. Musa'yı küçümseyerek kavminin karşısına çıkıp “ Ene Rabb-ükümül ala”; **“Ben sizin Rabbiniz değil miyim?”** diye meydan okuyan biriydi. O da Mısır'da Kızıldeniz'de boğulurken **“Musa'nın Rabbine inanıyorum.”** diyerek su altında son nefesini vermiştir.

Bu tür misalleri tarihte sıkça görebiliriz. Ama biz, yakın tarihimiz 21 Ocak 1924 yılına gelelim.

Milyonlarca masumun ölümüne sebep olan, bütün ülkelerin korkulu rüyası insan fitratına uymayan komünizmin kurucusu Lenin çıldırarak can verdi. Hastalığı 1922'de beyin kanamasından

sonra hızla ilerlemeye başladı. 53 yaşında ölümüne yol açan hastalığın Sifülüs adlı kanser mikrobu olduğu anlaşıldı. Otopside bulunan Dr. Ods ve Dr. Petroviç, Lenin'in beyinde irili ufaklı yüzlerce Sifülüs adlı kanser tümörü olduğunu yıllar sonra açıklayabildiler.

Beyninde oluşan Sifülüs adlı kanser mikrobu nedeniyle felçler, sara krizleri, deliliğe kadar varan anormal davranışlar ve hafıza kaybı gibi belirtiler gösteren Lenin'in yüzü tamamen değişmişti. Moskova'ya 60 km. mesafedeki Datça'da hasta yatarken, uzak evlerden bile duyulan ısırap ve çığlıkları durdurulamamıştı. Ölümüne kadar yanında bulunan eşi ve kız kardeşi, Lenin'in kendilerinden insaniyet namına yalvararak siyanür istediğini söylerler. Nihayet dayanılmaz ısırap karşısında bir deri bir kemik kalan Lenin 21 Ocak 1924 de bağıra, çağıra can vermiştir.

Bir başka söylentiye göre de çığlıkları dayanılmaz hale gelince Lenin'in en yakın arkadaşı Stalin'in müsaadesiyle zehirli bir iğne ile öldürülmüştür.

Şimdi Gelelim Nemrut'a. O gün için mikrop biliniyor muydu? Hayır. Nemrut'un da ölüm sebebinin, Lenin'in beynini kemiren Sifülüs adlı kanser olmadığını kim inkar edebilir?

Buradan ibret alınacak nokta şudur. Siz ne kadar büyük olursanız olun, Rabbimizin gözle görülmediği, elle tutulmadığı mini minnacık bir mikrop bütün büyükleri gazel haline getiriveriyor, büyüğüm diye dünyaya meydan okuyan büyüklerin yeni nesil uçaklarını ve gemilerini kıpırdatamaz hale getiriveriyor. İşte Corona bunu yapmadı mı?

Esas ibret alınacak nokta ise; çağlar öncesinden “**Tanrılık**” taslayanın ölümü ile “**Ben dini yer küreden kovacağım**” diyen iki “**TANRI TANIMAZ**” ın ölüm sebeplerinin aynı olması. O beyinlerin görevi, kendilerini yaratanını tanıması idi. Tanımayınca ister sinek deyin, isterse gözle görülmeyen mikrop. Nihayetinde her ikisi de görevlerini kusursuzca yerine getirdiler.

Seher Vaktinin Bereketi

İlkokul son sınıfında idim. Öğretmenimiz: “Köpekler birden fazla, beş altı tane yavru yapıyorlar, koyunlar ise tek, nadiren ikiz yavru yapıyor. Köpekler doğumda fazla kayıp vermedikleri halde sayıları bir türlü çoğalmıyor. Oysa sürülerden her gün üç beş tane kesilerek eksildikleri halde, sayıları durmadan artıyor. Bakın kurban bayramında 150 haneli köyümüzde, en az 100 koyun kurban kesildiği halde, koyunların sayısı sürekli artıyor. Bunun sebebi nedir?” konulu bir ödev verdi.

Çocuk yaşımızla buna bir cevap vermemiz mümkün değildi. Okuma yazma bilmeyen, askerliğini de çavuş olarak yapan, İbrahim Çavuş diye anılan, âlim değil ama irfan sahibi bir dedem vardı. Öğretmenin sorusunu aynısıyla dedeme sordum. 75 yıl sonra da olsa belleğimde iz bırakan dedemin ödevime verdiği enfes cevabı şöyleydi:

“- Sebep seher vaktinin bereketidir Kadir oğlum. Köpekler gece boyunca havlayıp dururlar. Tam sabaha karşı da uyurlar. Koyunlar ise seher vakti uyanık bulunurlar. Seher vakti uyanıp, işinin başında olanlara Allah darlık çektirmez. Bir Müslüman’ın üzerine güneş doğmaz. Sen sen ol, ekmek tavşan olup, sen tazı olup arkasından koşturmak istemiyorsan üzerine güneşi doğdurma,” diyerek verdiği cevabıyla birlikte, davudi sesiyle okuduğu ilahiyi hiç unutmadım. Davudi sesiyle söylediği o güzel ve anlamlı ilahi, her koyun sürüsünü gördüğümde hala kulaklarımda çınlar.

*Seher vakti bülbüller/ Ne de güzel  terler,
A ınca tüm   ekler/ Birlikte zikrederler.
Aman Allah illallah/ Dertlere derman Allah,
G nle  ifa veren / Ya Allah, L  il he illallah.*

Küçük ya larda yatılı okulda okumam ve etüde kalkma alışkanlığımdan dolayı, erken kalkmak hayatımın bir parçası oldu. Ya ım 3  eyrek asır olmasına rağmen üzerime güneşin do du u çok nadirdir.

Ya ım ilerledikçe de  unu öğrendim. K inatta Allah'ın yarattığı bir kanun vardır. Dini terminolojide buna "Sünnetullah" diyoruz. Sünnetullah'a göre; ku , kurt,   ek, böcek, sinek... Yaşama dair ne varsa, hepsi g ne le birlikte uyanır. İnsanın ise güneşten önce sabah namazında uyanması gerekir.

Evet, i  dünyaları aydınlık olanlar, seher vaktinin serin havasını ve manevi güzelliğini doya doya yaşarlar. Uykuya uzun zaman ayıranlar ise bu nimetten mahrum kalırlar. Unutmayalım, mahrumiyet ile mahcubiyet ikiz karde tir.

Bir de geceleri kendi yalnızlığıyla ba  ba a kalmamak için, kendilerini eğlence ve sefahat  lemlerinin kucağına atarak, gecenin çok geç saatlerine kadar e lenip sabahın k r nde yatağa giren, öğleden sonra ikindiye kadar uyuyanları düşünelim. Hele bu, yazın sahillerde olağan bir durum. Biz bunları bir tarafa bırakarak, bir de her türlü tedbire rağmen uyuyamayanlarla uutulamayanlar var ki, bunların başında da küçük çocuklar geliyor.

Kadının biri çocuğunu bir türlü uyutamıyormu . Çaresiz ve uykusuz kalınca mahallenin hocasına gitmiş, konuyu anlatıp: "Hocam, ne olur, çocuğuma bir muska yaz da boynuna takayım, hem o uyusun, hem de ben uyuyayım" demiş. Hoca Efendi: "Be hatun, bunun için muska gerekmez. Sen  ocu un altına dikkat et, bakımını iyi yap" demi se de, kadın diretince, hoca çaresiz bir muska yazmak zorunda kalmış ve kadına vermiş. Olacak bu ya, muska boynuna takıldığı ak am, sabaha kadar  ocuk deliksiz bir

uyku uyumuş. Durumdan memnun olan annesi, acaba hoca ne yazdı diye merak edip muskayı açmış. Muskanın içinde şöyle yazıyormuş: “Ey kadın! Çocuğun ağlayınca hemen emzir, yine durmazsa al sırtına gezdir.”

Hocanın çocuğu ağlamaya başladığında bir türlü susmak bilmezmiş. Hanımı her türlü çareye başvurur ama başarılı olamaz. Çocuk, feryat- figana devam eder. Hocanın da buna canı sıkılır ve karısına seslenir:

- Hanım! Şu duvardaki kara kaplıyı bana getir. Eşi:

- Hoca, Allah aşkına, bunun çocuk susturmakla ne alakası var?

Güldürürken düşündüren, düşündürürken güldüren bilge hocamız taşı gediğine koyar:

- Hanım, sen bilmezsın. Ben camide bu kitaptan vaaz ediyorum. Daha iki satır okumadan cemaat uyuklamaya başlıyor.

“Siz seher vakti uyananlardan mısınız, yoksa uyuyanlardan mısınız?

Padişahın Korkulu Rüyası

Günlerden bir gün, padişah kendisinin ve aile fertlerinin rüyasında fakr-u zaruret içine düştüğünü görerek çok korkmuş. Rüya gördüğü gecenin sabahında, bilgisine değer verdiği vezirini çağırarak, tüm malının ve hazinenin hesabını, kitabını istemiş. Vezir hesabı çıkarıp padişaha: “Elimizdekilerle hem siz, hem çocuklarınız, hem de yedi ceddiniz zillate düşmeden yaşayabilirler, müjdesini vermiş. Padişah rahatlamış ve derin bir **oh!** çekmiş.

Ama bir kaç gün sonra, yine bir gece rüyasında gaipten bir ses: “Dünyalığın tamam da, ölümden sonraki hayatını da hiç merak ettin mi?” diye seslenmiş. Bu ikazdan sonra kan ter içinde yatağından kalkmış. Sabahın erken saatinde, endişe ile yine bilge vezirini çağırmış. Bu sorunun da cevaplanmasını istemiş. Vezir: “Sultanım bu soru beni aşar. Bu soruyu cevaplarsa cevaplarsa şu karşıdaki dağda münzevi hayat yaşayan derviş cevaplar,” demiş.

Bunun üzerine askerler, garip dervişi apar topar Sultan’ın huzuruna getirmişler ve padişah aynı soruyu dervişe sormuş. Yaşlı derviş:

- Peki Sultanım! Sen bu dünyadayken ahiret hayatı için hangi hayır işleri yaptın? diye sormuş. Sultan da hemen yaptırdığı yetimhaneleri, aş evleri, hastaneleri, yolları, medreseleri vs. saymış. Derviş:

- Hiç merak etme, bu kadar hayır ve hasenat yaptıktan sonra senin öbür dünya da mamur olacak, deyince padişah sevinçten coşmuş ve:

- Dile benden ne diler sen, demiş. Derviş:
- Ver o zaman bir kâse pirinç, demiş. Sultan gülmüş:
- Bak derviş baba, sen olayı anlamadın. Ben bu ülkenin melikiyim, her istediğini verebilirim, çekinme deyince, derviş gülmüş ve:

- Ver o zaman iki kâse pirinç, demiş. Padişah ödül konusunda ısrar edince, derviş:

- Bak Sultanım, sen anlamadın demiş ve devam etmiş:

- Biz bir kâse pirinç bulduğumuzda şükreder, yeriz ve yarını düşünmeyiz. Ama sen bana iki kâse pirinç verirsen, üçüncü gün ne yerim? diye düşünmeye başlarım ve bu böyle devam ederse sonunda senin gibi olurum, diyerek Sultan'ın şaşkın bakışları altında müsaade isteyerek huzurdan ayrılmış.

Tabii ki burada, çok özel bir insanın hayat tarzı, teslimiyeti ve güveni anlatılıyor. Yoksa bu, hiç kimse yarını düşünmesin, yarın için hazırlık yapmasın manasına gelmez.

Kanaat; yeterince çaba sarf ettikten sonra, eline geçenle yetinme, isyan etmeme halidir. Özellikle bir de günümüzde, gideceği yeri (ölümlü dünyayı) hiç düşünmeden, sahip olma hırsının isterik haline dönüşmüş, cebindeki paradan başka, bankamatik kartlara dayanılarak, AVM'lerden yapılan çılgınca alışverişler sonucu, altından kalkılamayacak borçlar oluşmaktadır. Sonunda her geçen gün yıkılan yuvalar, ortada kalan çocukların uğradığı psikolojik travmalar kaçınılmaz olmaktadır.

Yüce peygamberimiz: "Kim kalbi korkudan emin, bedeni afiyet içinde, yanında da günlük yiyeceği bulunarak sabahlarsa, sanki bütün dünya kendisine verilmiş gibidir" buyuruyor.

Avrupa'da ve Amerika'da hastası en yoğun olan doktorlar Psikiyatri doktorlarıymış. Psikiyatristler, çağımızın hastalığını, tedavisi mümkün olmayan "Kronik hastalık" olarak teşhis etmektedir. Çünkü ne iş yerlerinde, ne de evlerde, kanaat ve şükürün olmadığı ifade edilmektedir.

Psikiyatri doktorlarına göre, insanlardaki “Kronik kaygı atağı”, akabinde panik atakları tetiklemekte, insanlarda aşırı isteme, her şeye sahip olma duygusunu körüklemekte, bu hırsta vücuttaki hormon dengesini bozarak başka hastalıkları tetiklemektedir.

Her gördüğünü isteyen değil, her istediği alınan çocukların gelecek için çok tehlikeli olacağını söyleyen pedagoglar da, anne- babaların dikkatini çekerek, çocuklara “kanaat ve şükür” inancının ve düşüncesinin küçük yaşlardan itibaren verilmesini öğütlemektedirler. Nitekim büyük bir tüketim toplumu olan Amerika’da bazı okullarda, “kanaati ve şükrü geliştirme” dersleri konulduğu ifade edilmektedir. “Şükran Günlerinin” Amerika’da kutlanması boşuna değildir.

Yine Amerika’da anneler, çocuklarının arkadaşlarının anneleriyle beraberce, haftanın iki günü, çocuklarının her istediğine “Hayır” demeyi kararlaştırmışlar. Sebep; yarın hayatta, “Hayır” kelimesi ile karşılaştıklarında bunalıma girmesinler, diye.

Hep “Evet” ile büyüyen bir kız çocuğu ile yine “Evet” le büyüyen bir erkek çocuğu, yarın hayatın sıkıntıları ile karşılaştığında nasıl ayakta durabilirler ve evliliklerini nasıl yürütebilirler?

İnsanın dünyada sahip oldukları ile huzur bulması mümkün değildir. Gazali: “Dünyaya tamahı olan bir insanın durumunu, susamış bir insanın, susuzluğunu deniz suyu ile gidermesine benzetir. Susuzluğunu gidermek için içtiği deniz suyu, hararetini daha da artırır. İçtikçe içesi gelir, sonunda çatlar ölür,” diyor. İki vadi dolu malı olan kanaatsiz insan da, üçüncüsü ve dördüncüsü ile yetinmez, sahip olduklarını da yiyemeden, meşguliyetten huzuru da tadamadan terk-i dünya eder.

Kur’an- ı Kerim’in Râd Sûresi 28. Ayetinde: “..... İyi bilin ki kalpler, ancak Allah’ı anmakla huzur bulur” buyurulmaktadır.

Peygamberimiz de: “Kanaat tükenmez bir hazinedir” diyor.

Rahmetli ninem de: “Aza kanaat etmeyen, çoğu da bulamaz. Bulsa da vefasını göremez” derdi.

Dertsiz Adam ve Dertli Kral

Çisil çisil yağan yağmur altında, Ak Mescit camiinden yatsı namazı sonrası evime dönerken, çöp konteynirinin başında, şarkı söyleyerek kullanılmış plastik eşyalar toplayan başka bir orta yaşlı bir kardeşime rastladım. Kendi kendine mırıldanarak, çocukluk çağlarımda duyduğum “Ah Meşeler” türküsünü söylüyordu. İçimden, tanışarak kendisine bir miktar para vermek geçti. Selamımı verdim. Beklemediği selamımı alan işçi kardeşime:

- Nasılsın? Bu toplananlardan ekmek parası kazanabiliyor musun? dediğimde:

“Allah’a şükür amca! Çoluk çocuğumun rızkını helalinden kazanabiliyorum, kimseye muhtaç olmadan, dedi. Çocuklarını sordum, üç tane çocuğu olduğunu, üçünün de okullara devam ettiğini ve derslerinin de çok iyi olduğunu söyledi. Karşılıklı hal hatırdan sonra ayrılırken, çocukları için içimden kopan bir miktar parayı okul harçlığı olarak vermek istediğimde:

- Hayır, katiyetle alamam amca, ben çocuklarımla ihtiyaçlarını, kimseye muhtaç olmadan gideriyorum. Daha mağdur insanlar vardır, siz onlara verin, demesin mi?

Kendisinden ayrılıp, evime gelirken, elinde çek ve senetlerin bulunduğu siyah çanta olduğu halde, aşağıdaki iş yerindeki dertleri ve sıkıntılarıyla bunalan iş adamlarımız, mağazası tıka basa mal dolu olduğu halde, durumundan şikâyet eden bazı esnaf kardeşlerimiz, her ay devletimizin aksatmaksızın ödediği maaşlara “az” diye burun kıvıran meslektaşlarımız aklıma geldi.

Yine geçenlerde evimin önündeki çöp konteynırından hurda kâğıt toplayan 12 yaşındaki çocuğa gözüüm takıldı. Ona da selam vererek yaklaştım. Ve annen- baban var mı? diye sordum. Çocuk, bozuk bir şive ile konuşunca, Suriyeli olduğunu anladım. Babası Suriye’de Katil Esed askerleri tarafından şehit edilmiş. Dedesi, annesi ve iki kardeşiyle Türkiye’ye gelmişler. Manisa’da oturuyorlarmış. Öğleye kadar hurda kâğıt topluyor, öğleden sonra da Manisa Necati Bey ilkokuluna gidiyormuş. Cebimden çıkardığım bir miktar parayı kendisine vermek istedim. Ancak mümkün mü? Çocuk bir türlü almak istemedi. Neyse gönlümden geçeni, zorla çocuğun cebine koymak zorunda kaldım.

Uzun zaman önce yaşamış krallardan birisi, tedavisi olmayan hastalığa yakalanmış. Onu, son olarak muayene eden hekim:

- Eğer hiç derdi- tasası olmayan birinin hırkasını giyersen iyileşirsin, demiş. Bunun üzerine ülkenin her tarafına adamlar gönderilerek, hiç derdi olmayan bir adam bulmak için köşe- bu- cak, dere- tepe aramaya başlamışlar. Uzak yakın demeden her yerleri arıyorlarmış.

Günlerden bir gün, dağların arkasındaki çok uzak köyleri araştırıp şehre dönerlerken, yolda rastladıkları, sırtına çalı- çırpı yüklenmiş, ıslık çalıp, neşeli neşeli türkü söyleyerek giden adama şakadan takılmışlar:

- Arkadaş! Pek de mutlu görünüyorsun, senin hiç derdin yok mu? Adam da onlara:

- Ne derdim olacak. Yakacak odunumuzu hazırladım evime gidiyorum. Bu odunlar çorbamızı pişirmek için en az iki akşam yeter. Eşim de tarlamızdan mısır- fasulye toplayıp dönecek. On- lar da yemeğimiz olur. Çok şükür kimseye muhtaç olmadan ya- sayıp gidiyoruz işte, demiş.

Kralın adamları duyduklarına inanamayarak heyecanla sor- muşlar:

- Yani şimdi senin hiç derdin yok öyle mi? Bize doğruyu söyle?

- Yok kardeşim, demiş adam. Hem siz de kimsiniz? Size niçin yalan söyleyeyim?

Bunun üzerine kralın adamları:

- Bak arkadaş, senin başına devlet kuşu kondu. Kralımız hasta. Doktorlar hiç derdi- kederi olmayan birisinin hırkasını giyerse iyileşir dediler. Ver hırkanı götürelim kralımıza. Sonrada dile bizden ne dilerse. Ne istersen veririz sana, demişler. Adam:

- Dostlarım! Benim hiç derdim yok dedim, bu doğru. Ama benim hırkam da yok, demiş.

Dünyada, dünyanın sahte mallarıyla mutlu olmak mümkün değildir. Ama yine de mutlu ve huzurlu olmak istiyorsak, peygamberimizin (s.a.s) öğüdü gereğince manevi bakımdan kendimizden üsttekilere, maddi bakımdan da kendimizden alttakilere bakarak şükrederim.

Üstat Necip Fazıl da: “Ayakkabım yok diye üzülürken, yolda ayaksız birine rastladım,” diyor. Sizce ayaksız olmak mı iyi, yoksa ayakkabısız olmak mı?

Müdür Bey! Bugün Bakkal Ekmek Vermedi

Kumar bağımlılığı da tıpkı sigara, alkol, uyuşturucu gibi zararlı bir bağımlılıktır. Genellikle bir heves ile başlamaktadır. Fakat bu heves zamanla yerini daha çok kazanma hırsına bırakmakta ve kişiyi kumar oynamaya bağımlı hale getirmektedir. Tıpkı sigara içen, alkol ve uyuşturucu kullananların, yaptığına zararlı olduğunu bilmelerine rağmen, nasıl bu zararlı alışkanlıkları bırakamıyorlarsa, kumar bağımlılığı olanlar da bu bağımlılıktan kolay kolay vaz geçemiyorlar.

İdareci olarak bulunduğum bir okulda, piyango bileti alma alışkanlığı olan bir personelimiz vardı. Bu arkadaşımız piyango bileti almadan duramazdı. Mutlaka her ay üç- beş piyango bileti alırdı. Ve bu biletlerden para kazandığını söylerdi. Aldığı biletlerden bir tanesine büyük değilse de, bugün için önemli sayılabilecek miktarda para çıkmıştı. Malum piyangoda büyük ikramiye kazananlar önce hanımını değiştirir ya, bereket bu arkadaşımız işe hanım değiştirmekle başlamadı ama onun kadar kötü bir alışkanlık kazandı: Masa başı kumar oynamaya başladı.

Kumarbazlar ilk oyunlarında mutlaka para üterlermiş. bizimki de başlangıçta kazandığı paralarla arkadaşlar arasında hava atmaya bile başlamış. Öğretmen arkadaşlara, siz bir ay çalışıyorsunuz, şu kadar para alıyorsunuz. Ama ben, bir gecede sizin kazandığınızın üç beş mislini alıyorum, diye övünüyormuş.

Türkiye’de ben hiçbir insanın kumardan karın doyurduğunu görmediğim için, arkadaşımızı da zaman zaman uyarmaya

çalışıyordum. Bir gün odama çağırarak kendisine gerekli ikazı yaptığımda: “Müdür bey, ben heyecan duymak için zevkine oynuyorum,” diye karşılık verdi. Ben de kendisine: “Heyecan duymak istiyorsan hırsızlık yap, daha heyecanlı olur” dediğimde, ortalık bir anda gerginleşti. Ben yine ortamı yumuşatmak için: “Bak! (.....) bey kardeşim, işin şakası bir yana, bu zevkin sana ileride çok pahalıya mal olacağını özellikle belirtmek istiyorum.” dediğimde hiç oralı olmadı.

Evliya Çelebi diyor ki: “En lüzumsuz laf, tütün içen bir insana, tütün içme” demektir. Bu söz aklıma gelince, arkadaşımıza kumar konusunda ne söylesem, fayda etmeyeceğini anladım.

Çünkü köyümüzdeki kumarcı Martin amca aklıma geldi. Rahmetli Martin amcanın kumar illeti yüzünden nasıl öldüğünü, çocuk çocuğunun nasıl darmadağın olduğunu bildiği için, herkes köyde çocuklarına rahmetli Martin amcayı örnek gösterirlerdi. Arkadaşımızın sonunun ne olacağını tahmin edebiliyordum. Nitekim ülkemizin en büyük kumarbazı olan L. T. bir tavuk gibi sokakta öldürüldü.

Bu ikazlarım ve uyarılarımı hiç ciddiye almayan arkadaşımız ilçe dışına çıkarak, bu işin profesyonelce oynandığı yerlere, hatta kumar için Kıbrıs’a bile gitmeye başladı. Meşhur atasözü-müz; “Haramın binası olmaz” der ya. Bizimkinin başlangıçta yaver giden kazanma talihi tersine dönmüş. Piyangodan ve masadan kazandıklarını kaybetmeye başlamış. Sonunda gölün suyu tükenmiş. Bu defa kumar sermayesi sadece maaş olduğu için, aldığı maaşı da haftasında kaybetmeye başlayınca, evin kirasını, bakkal borcunu ödeyemez duruma düşmüş.

Bir gün hiç gözümün önünden gitmiyor. Eşi, müdür odama gelerek:

“- Müdür bey, bugün çocuklarıma kahvaltı yaptırmak üzere ekmek almak için bakkala gittim. Bakkal: “Beyin üç aydır borcunuzu ödemedi” diyerek ekmek vermedi” diyerek, hüngür hüngür ağlamıştı. Bu kardeşimizin ihtiyacını gördükten sonra öğretmen

arkadaşlara da danışarak, bu işe nasıl bir çare bulalım diye aramızda istişare ettik. Arkadaşlardan biri: “Müdür bey, muhasebeye söyleyin, maaşını arkadaşımıza değil, (o zamanlar bankamatik yoktu) hanımına versin” dedi. Çünkü arkadaşın artık ne uyarmadan, ne de yazılı cezalara aldırış ettiği yoktu.

Ben de bu teklifi makul bularak muhasebeciye talimat verdim. Maaşı arkadaşımıza değil de, hanımına vermesini söyledim. Nitekim ay sonunda maaşı hanımına teslim edildi. Ama ne mümkün, kendisi değil, masa arkadaşları bu defa beni tehdit etmeye başladı. Çünkü kumarbazların, kumar oynama sıklığı azalırsa sinirlilik, huzursuzluk, depresif ruh durumu bozukluğu ortaya çıkarmış. Bunların ne yapacağı belli olmazmış. Nitekim bazen ekranlarda kumarbazların, parası yüzünden en yakınlarını, hatta anasını bile öldürdüğünü de duyuyoruz. Mehmet Emin Yurdakul’un “Kesildi mi Ellerin?” (kumarbaz bir delikanlının kumar parası için annesini bıçaklaması) şiiri bunun en güzel örneğidir.

Açıkçası korktum. Maaşını yine kendi eline vermeye başladık. Neticede bulunduğu ilçede iyice itibarını kaybeden bu arkadaşımızın, ilin başka bir ilçesine atamasını yaptırdık. Eşine ve çocuklarına bakamaz duruma düşen bu arkadaşımızın eşi, iki çocuğuyla ailesine sığındı. Kendisi de gittiği yerde masa başında kumar oynarken çıkan bir anlaşmazlık sonucu, arkadaşını bıçaklayarak öldürdü ve cezaevine girdi. Sonucunu artık bilmiyorum.

Ama şunu çok iyi biliyorum: Dünyada borcunu ödemedi en sadık insanlar kumarbazlarmış. Seminer esnasında karşılaştığım cezaevindeki bir kardeşimizin, 30.000 lira olan kumar borcunu ödemek için 13 yaşındaki kızını satlığa çıkaran bir baba olduğunu öğrendiğimde kahroldum. Bu suçundan dolayı cezaevine düştüğünde, hiçbir koğuş kendi aralarına kabul etmemiş. Artık yapayalnız bir hücrede, ne insan, ne de kuş sesi duymaksızın mahkûmiyeti devam etmektedir.

Bizim ülkemiz kadar hayırsever bir ülke olduğunu sanmıyorum. Medeni olarak kendini lanse eden batı insanı, yararı yoksa

insana bir bardak su bile vermez. İşte göçmenlere olan tavrı ortada. Ama bizim milletimiz harpte, depremde, yangında, trafikte mağdur olan insanların yardımına hep beraber koşar. Fakat ahlaksızlığı yüzünden mağdur olan insanın durumuna da dönüp bakmaz. Ülkemizde idam yok. Bu baba mutlaka çıkacak. Çıktığında bu kız bu adama baba der mi? Bulunduğu ilin sokaklarında dolaşsa, buna kim çeyrek ekmek verir. Çünkü Rabbimiz buyruğunda Maide Sûresi 90-91. ayetinde: “Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar, fal okları şeytan işi iğrenç (necis) şeylerdir. Bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan içki ve kumar yoluyla aranızda düşmanlık ve kin sokmak, sizi Allah’ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vaz geçtiniz değil mi?” buyurmaktadır.

Yani, Allah’ın yapma dediklerini yapanlar bu dünyada iki şeyi kesinkes kaybediyorlar:

1- Para,

2- İtibar.

Bir insanın karısının, çocuğunun yanında itibarı olmazsa diğer insanların, ondan da öte Rabbimizin yanında itibarı olur mu?

Körün Gözü Açıldığında İlk Kırıldığı Şey, Elindeki Bastonuymuş.

Kişinin menfaati bitince iyilik gördüğü kişiyi gözden çıkarması, ahde vefa duymaması, yani ondan çıkar sağladıktan sonra o kişi ile arkadaşlığı ve dostluğu bitirmesidir. Böyle insanlar dinlerde de insanlar arasında da “ Nankör” olarak dillendirilir. İnsanın nankörlüğü, kime ait olduğunu bilmediğim yukarıdaki sözden daha güzel anlatılmaz herhalde. Nankörlüğün karşıtı da ahde vefadır. Yakın arkadaşım ve komşum vefat eden kayınvalidesine ait bastonunu da “ 11 yıl kayın validesini taşıdığı için evinin bir köşesinde muhafaza etmektedir.”Burada ahde vefaya bir nokta koyalım yazımın başlığına geçelim.

Seminer için gittiğim bir ilde iş adamı olan bir öğrencimle karışlaştım. Seminerim sonu beni davet eden okula “ **Hocam bana ait.**” diyerek müsaade alıp beni iş yerine götürdü. Gördüğüm kadarıyla işinde başarılı bir iş adamı. Biz öğretmenler işi- aş, mutlu bir eşi olan öğrencilerimizle karışlaştığımızda kendi çocuğumuz gibi gurur duyar, mutlu oluruz. Ama işsiz- aşız, mutsuz olursa, ona da kendi çocuğumuz gibi üzülrüz. Öğrencimi tebrik ettim başarılarının devamını diledikten sonra sohbetimiz esnasında: “ **Hocam çok sevinçliyim. Allah’a şükür 17 yıl sonra Rabbim bize bu sene nur topu gibi bir kız evladı verdi.**” deyince ben de kendisiyle sevindim. Çünkü çocuk özleminin yerini ne mal, ne şöhet, ne de makam doldurabilir. Sohbetinin devamında “ **Hocam bir de üzüntüm var**” dedi. “ **Hayırdır** ” dediğimde “**Çocuğumun**

sevinci karşısında takriben yıllık kazancımın yarısını 57 çalışanıma ikramiye olarak dağıtmama rağmen içlerinden teşekkür edenin sayısı iki elimin parmağını doldurmaz.” Şimdiki aklım olsaydı onlara bir kuruş bile vermezdim.” deyince, ben de kendisine, öğrencimin de öğrencilik yıllarından tanıdığı bir personelimle ilgili yaşadığım bir olayı anlattım.

Tanıdığı kişi personelimiz bir başka kurumda ilkokul mezunu olup şef olarak istihdam ediliyormuş. Her nasılsa kurum müdürü kızıyor şefliğini iptal ederek eski işi hizmetli kadrosuna indiriyor. Bir gün tuvaletlerin ve odaların daha temiz olması için emir verdiği insanlarla o işi yapma durumunda kalıyor. Bu kişinin refüze olmasına üzülen kurumun müdür yardımcısı konuyu bana iletir. Ben de empati yaparak muvafakat verdim, kadrosunu lisemize aldık. Masadan düşen personeli yine lisemizde masaya oturttuk. Baktım kişi kooperatife girmiş, iki çocuk okuyor. Maddi bakımdan büyük bir çıkmazın içinde. Kendisine emekli olmasını ve Koruma Derneği kanalı ile emekli olduğu için SSK destek pirimi yatırmaksızın asgari ücretle işe devam etmesini sağladım. Emekli oldu. İkramiyesi ile kooperatife olan borcunu ödedi. Çocuklarını ücretsiz dershaneye yazdırdım, üniversitede okuyan diğer çocuğuna da okulumuz öğrencisi olmamasına rağmen okulumuz koruma derneğinden tahsil hayatı boyunca burs verilmesini sağladım

Sonuç; malum post modern 28 Şubat dönemi başladı. Personelimize SSK destek pirimi yatırılmadığı gerekçesiyle şikâyet konusu oldu. Kendisini çağırarak:” **Ben emekli oldum. Yerime memur verilmediği için kendi isteğimle memur gelesiye kadar SSK Destek pirimi talep etmeksin kendi isteğimle çalışıyorum.**” diye bir dilekçe vermesini istediğimde, cevabı: “ **Sa-
yın müdürüm ben sorumluluk altına giremem** “ diye cevap verdiğini anlatarak öğrencime şu misali verdim.

Hız. İsa bir günde on tane cüzamlı hastaya yardım eder, iyileştirir. Ama içlerinden bir tanesi ona teşekkür eder. İsa havarilerine

dönüp: **“Diğer dokuz kişinin nerede olduğunu sorduğunda,”** hepsinin kaçmış olduğunu öğrendi. Hepsi de bir teşekkür bile etmeden ortadan kaybolmuşlardı. Bu durumu anlattıktan sonra öğrencime: “ Şimdi soruyorum: Ne ben, ya da siz. Hz. İsa’nın yapmış olduğundan çok daha küçük iyilikler yaptığımız halde, onların bize minnet duymalarını bekliyoruz. Peygamberimiz de gözü kan çanağına dönmüşçesine taş atan Taif nankörlerini 7 yıl sonra tümüyle affetmedi mi? Hele hele Mekke’de ve Medine’de yapılan nankörlüklerden hiç söz etmiyorum.

Cenab-ı Hak da Adiyat:6. Ayette: **“ Gerçekten insan Rab-bine karşı çok nankördür.”** Abese 17: **Kahrolası insan ne ka-dar da nankördür.”**buyurmasına rağmen insanoğlunun temel yaşam kaynağı olan Enasır-ı Erbaa: **Su, ateş, hava, toprağın** nimetlerini verirken bir ayrım yapıyor mu? Doğan güneşin ışınla-rını, alıp da içimizde bir dakika tutmakta zorlandığımız nefesi, hayatın kaynağı olan yağmur sularını verirken inanan, inanma-yan, nankör, münkir diye bir ayrım yapıyor mu?

Öğrencim gibi yaptığı iyilikten pişman olan bir zat, bir piri faniye sorar: **“ Efendim ben iyilik yaptığım insanların çoğun-dan hep zarar gördüm. Bundan sonra hiç iyilik yapmak is-temiyorum”** dediğinde, Piri fani dizini, dizlerine yanaştırarak ellerini avucuna alır. **“ İnsanlar iyilik yapılmaya, sen de iyilik yapmaya layıksın.”** diye kısa cevabını verir.

Son sözüm: Ne ki nefsimize ağır geliyor, onu yapmaya de-vam edelim Kaldırdığımız ağırlık nikbetinde içimizdeki ferah-lığı hissedeceğiz.

Kadir Keskin, Necmettin Erbakan Üniversitesi (NEÜ) Engelsiz Yaşam Topluluğu tarafından düzenlenen 'Gençlerin Hayal Dünyasından Pişmanlık İçerisinde Gerçek Dünyaya Uyanışları' konulu üç farklı günde üç fakültede gerçekleştirilen konferansta öğrencilere konuşurken.

Balıkesir Anadolu Lisesi öğrencileriyle

Acısız İnsan

Tek oğlunu kaybeden Çinli bir kadın üzüntü ve keder içinde din adamına gider ve:

- Ne yaparsam oğlum bana geri gelir? diye sorar.

Ona birkaç teselli sözü söyleyip geri yollamak yerine din adamı:

- Bana asla acıyı tatmamış bir evden, bir hardal tohumu getir. Acıyı da hayatından yok edip, oğlunu sana getirmek için kullanacağız, der. Kadın hemen bu büyülü tohumu aramaya başlar. Çok güzel, kocaman bir evin önüne gelir ve kapıyı çalar.

- Hiç acıyı yaşamamış bir ev arıyorum. Burası böyle bir yer mi? Bu, benim için çok önemli, der. Onu içeriye alırlar ve:

- Sen yanlış yerdesin, diyerek anlatmaya başlarlar. Başlarından geçen nice trajik olayları anlatmaya koyulurlar. Kadın kendi kendine düşünür: "Bunlar benden daha acılı, bunlara birinin yardımcı olması gerekir."

Orada kalıp onlara yardımcı olmaya karar verir. Daha sonra acısı olmayan başka evler aramayı sürdürür. Ama nereye gitse bir birinden acı dolu, binbir hikâye duyar. Ancak, insanların acılarını azaltabilme işine öylesine kendini kaptırır ki, neredeyse oğlunun acısını ve o acıyı unutturacak olan hardal tohumunu aramayı unuttur. Böylece yavaş yavaş acı, onun hayatından çıkar gider.

Mekke'den Bosna'ya

Mekke feth edilmiştir. Peygamberimiz Mekkelilere hitaben: “Silahını bırakarak, kendi evine giren, kapısını kapayan emniyettedir. Kâbe'ye sığınan emniyettedir. Her kim Ebu Süfyan'ın (ki peygamberimizin bir numaralı düşmanıdır.) evine girerse yine emniyettedir” diyerek, Mekkelilere mal, can, namus güven-cesi vermişti.

Mekkeliler için genel af ilan etti.

Affedilenlerden bazıları şunlardır:

Mekke döneminde hem Peygamberimize hem de yeni Müslümanlara çok büyük işkenceler yapan ve aynı zamanda müşrik ordularına 22 yıl komutanlık yapan Ebu Süfyan,

Peygamberimizin kızı Hz. Zeynep'i okla yaralayıp sakatlanmasına ve bebeğinin düşmesine sebep olan, Bedir Savaşında ölen Ebu Cehil'in oğlu İkrime,

Kıralık katil ile Hz. Hamza'yı şehit ettirip ciğerini ağzına alarak geveleyip yere tüküren HİND adlı kadın,

Peygamberimizin çok sevdiği amcası Hz. Hamza'yı şehit eden kıralık katil Vahşi gibiler...

İki kişi ile çıktığı Mekke'den, 8 sene sonra binlerce sahabe ile birlikte dönen Peygamberimiz, Mekke'yi fethetti. Sahabeler son derece hırslıydı. Peygamberimizin göz ucuyla işaret edeceği her kişinin hemen cezası verilebilirdi. Ama O, hiç de öyle yapmadı. Sahabelerine sükûnet tavsiye ediyor, asla kan dökülmesini istemiyordu.

Ebu Süfyan geliyor, affediliyor, Hind geliyor, affediliyor, Vahşi geliyor, bağışlanıyor, Ebu Cehil'in gelini İkrime'nin hanımı geliyor, affediliyor. İkrime'nin hanımı diyor ki:

- "Kocam da gelsin mi?"

Peygamberimiz de:

- Gelsin, gelsin! buyuruyor.

Korkudan dağlara kaçıp saklanan İkrime'ye karısı haber gönderiyor. İş bildiğin gibi değil, gel diyor. Peygamberimizin kızını, attığı okla sakat bırakan ve bebeğinin düşmesine sebep olan İkrime'nin geleceği sırada, sahabeler son derece kızgınlık ve intikam duyguları içinde:

- Bu da affedilir mi? diye tepkilerini gösterince, Peygamberimiz yine sükûnet tavsiye ediyor ve İkrime'yi ayakta karşılıyor. Bu arada sırtındaki hırkasını yere seriyor. Onu yanına oturtuyor ve özel bir itibar gösteriyor. İkrime, daha Peygamberimizin konuşmasına fırsat vermeden, Kelime-i Şahâdet getirerek Müslüman oluyor. İkrime, utancından neredeyse yerin dibine batacak bir halde:

- Ben çok hatalar yaptım. Hem senin yüzüne, hem arkandan, hem de senin canının bir parçası olan kızına zarar verdim. Beni nasıl bağışlarsın? dediğinde, rahmet Peygamberi Hz. Muhammed (AS):

- Bunları cahil iken yaptın. Şimdi Müslüman oldun. Bundan sonra aynı hataları yapmazsın artık, diyor. Böylece İkrime de Müslümanlar arasına katılıyor.

İkrime, öyle bir Müslüman oluyor ki, Peygamberimizin hem yüzüne karşı hem de arkasından yaptığı yanlışlıkları affettirmek ve hatalarını telafi etmek için, geri kalan ömrünü savaş meydanlarında, bir şahin gibi bıkmadan yorulmadan sürdürerek tamamladı.

Yermuk Savaşında Ordu komutanı Halit Bin Velid:

- Ya İkrime! Yeter artık, şöyle arkaya çekil de biraz dinlen, dediğinde:

- Hayır, yâ Halid! Benim dinlenmeye zamanım yok. Ben, müşrik olarak ölmüş bir babanın evladıyım. O müşrik babanın evladı olarak çok büyük günahlar işledim. Mutlaka bunları telafi etmem lazım, diyerek gözünü kırpmadan savaşmış ve ömrünü İslâm yolunda harcayarak tamamlamıştır. Kur'an-ı Kerim'deki: "Yaptığınız kötülükleri, iyilikle telafi ediniz" Ayet-i Kerime'sinin hükmünü yerine getirmeye çalışmıştır.

Evet, neticede Mekke fethedildi. Büyük af ilan edildi. Kâbe, bütün putlardan temizlenirken Peygamberimiz, Kâbe'nin içine girerek iki rekât şükür namazı kıldı. Öğle ezanı Bilal-i Habeşi tarafından okunduktan sonra Cuma hutbesinde Rasûlullah, Mekke'li müşriklere hitaben; "Artık bu gün size geçmişten dolayı ayıplama ve ceza yoktur" buyurdu.

Şimdi gelelim 1992 Bosna savaşı ve bilge Kral Aliya İzzetbegoviç'e.

1995 Yılında Birleşmiş Milletler adına görev yapan 600 Hollandalı askerin gözetiminde 8.300 Bosnalı kardeşimiz şehit edildi. Kadınlara, kızlara tecavüzün yanında toplamda 105 bin Müslüman kardeşimiz katliama uğradı. Bu savaşta yakılıp- yıkılan, sadece Bosnalıların bedenleri değildi. Çoğu ecdadımız Osmanlı döneminden kalma camilerin yaşlı duvarları, kurşun delikleriyle göz göz oldu. Top atışlarıyla duvarları yıkıldı, minareleri göçtü. "Sniper"lara hedef olan canlar elbette mukaddestir, ama hem dini, hem tarihi Mukaddeslerine saldırılmış olması, Bosnalı kardeşlerimizi daha derinden sarstı. Bu sarsıntı ve öfke ile bilge kralları merhum Aliya İzzetbegoviç'ten; "Biz de onların kiliselerine ateş açalım" diye izin istenir. Bilge Kral'ın cevabı ve davranışı, tıpkı 630 yılında, Peygamberimizin Mekkeli müşriklere olan davranışının aynısıdır: "Bizim onlardan bir farkımız var. Onlar gibi yapamayız. Biz Müslümanız."

Bir de bakıyoruz, ABD'nin Dış İşleri Bakanı'nın dolaştığı yerlerle, onun uçağının indiği her ülkede huzursuzluk ve iç çatışma otomatikman hemen başlamış. Atalarımız; "Gâvurdan dost, domuzdan post olmaz demişler." Yeryüzünde bu kadar fesat

çıkardıklarını ifade etmek için de yine: “Gavurun dolaştığı yerde ot bitmez” demişlerdir. Sadece ot mu? Irz, namus, yer altı ve yer üstü zenginliklerini de talan etmektedirler. İşte Irak’taki Ebû Gureyb hapishanesinde kadınlara yaptıklarına bakalım. Yine petrol denizinde yüzmesine rağmen Iraklıların arabalarına yakıt bulamamalarına bakalım.

Bunlar bugüne kadar girdikleri hiçbir yere ne demokrasi ne de huzur getirmişlerdir.

Boyayı mı, Yoksa Boyacıyı mı Beğenmedin?

Müslüman olup da, Lokman (a.s.)'ın adını duymayan yoktur. Çünkü adına Kur'an-ı Kerim'de ismiyle anılan "Lokman Suresi" indirilmiştir. Hz. Davut zamanında yaşamıştır. Bilgili, hikmet sahibi, güzel konuşan, donanımlı, Allah'ın veli kullarından biri olarak bilinir. Aynı zamanda ünlü bir tabiptir. Menkıbelere göre nerde ise ölüme bile çare bulmak üzere imiş.

Lokman Hekim'in teni siyah olduğundan, onun çalışmalarını ve saygınlığını kıskanan bir densiz, teninin renginden dolayı küçük düşürmek ister. Lokma Hekim ise:

- Ne o kardeşim! Boyayı mı, yoksa boyacıyı mı beğenmedin? diyerek adamın tavrına nezaketle, bilgece cevap verir. Kıskanç adam ise özür dilemek zorunda kalır. En güzel yaratan, musavvir (tasvir eden) Rab'bımızın yarattığı her şey güzeldir. Bize göre çirkin olarak gördüğümüz şeyde bile mutlaka güzel bir taraf vardır. Ya dişleri, ya gözleri, ya da aklı güzeldir. En güzel olarak gördüğümüzde olmayan bir güzellik, onda mutlaka vardır.

Yine densizin biri kıskançlığından Lokman Hekim'e:

- Sen bir koyun çobanıyken, insanlar senin sözlerine neden değer veriyorlar? dediğinde:

- Ben gözümü harama kapadım, dilimi tuttum, az yemekle yetindim, sözümü yerine getirdim, beni ilgilendirmeyen şeylere karışmadım, sustum, der.

Hz. Lokman'ın efendisi, bir koyun kesip en iyi tarafından iki parçasını kendisine getirmesini istemiş. O da kestiği koyunun

dilini ve kalbini kesip getirmiş. Sonra da yine kestiği koyunun en kötü iki parçasını getirmesini istemiş. Lokman Hekim tekrar kestiği koyunun dili ile kalbini getirmiş. Efendisi bu işe bir anlam veremeyip sebebini sorunca Lokman Hekim:

- İyi oldukları zaman dilden ve kalpten iyisi, kötü oldukları zaman da yine onlardan kötüsü yoktur, diye cevap vermiş.

Yine sormuşlar:

- Âlim kime denir?

- İnsanların bilgisinden yararlanıp, kendi bilgisini artırandır, demiş.

Şu aşağıdaki inciler de Lokman Hekim'e aittir.

Dört yerde dört şeyi korumak, iki şeyi unutmamak, iki şeyi de unutmak gerekir.

Korunacak şeyler: Namazda gönül, halk içinde dil, yemekte boğaz, el evinde göz.

Unutulmayacak şeyler: Allah'ın büyüklüğü ve ölumdür.

Unutulması gerekenler de; yaptığın iyilik, sana yapılan kötülüktür.

Lokman Hekim'in bu hikmetli sözlerini özümseyen bir insanın yukarıdan taş yağsa herhalde başına düşmez.

İkinizin de Özünü Anladım”

Bir Bey iki hizmetli, eski tabirle iki köle satın alır. Kölelerden biri temiz yüzlü, inci dişliydi. Nefesi gül gibi kokuyordu. Diğeri ise bu yakışıklı köleye göre yamuk, yumuk ve kamburdu, üstelik de gayet çirkindi, dişleri çürük, ağzı da kokuyordu.

Bey yakışıklı köleye ihsanlarda bulunarak onu hamama gönderdi. Dişleri çürümüş, ağzı kokan köleyi de yanına çağırdı ve kendisini çok beğendiğini ama arkadaşının onun hakkında çok kötü şeyler söylediğinden dem vurdu. Maksadı onun da arkasından kötü huylarını dışa vurmasını sağlamaktı. Fakat çirkin köle arkadaşına toz kondurmadı, arkadaş hakkında gayet övücü ve takdir edici sözler söyledi. Bey ne yaptıysa bir türlü bu çirkin köleye arkadaş hakkında kötü söz söyletemedi.

Nihayet yakışıklı köle hamamdan geldi, bey bu defa çirkin köleyi hamama gönderdi. Yakışıklı köleyi huzura çağırdı. Kendisine övücü sözler söyledi ve “sıhhatler olsun ne kadar zarif ve latif olmuşsun, keşke öbür arkadaşının da dedikoducu, kötü huyları olmasaydı” dedi. Bunun üzerine yakışıklı temiz yüzlü köle arkadaş hakkında aslı astarı olmayan kötü şeyler ve sözler sıralamaya başladı. Arkadaşına karşı hasetlik damarı kabardıkça, arkadaşının iyi davranışlarını bile kötü yorumlayarak beye anlatmaya devam ederken, bey daha fazla tahammül edemedi:

- Yeter artık, diyerek yakışıklı köleyi susturdu. Ve dedi ki:

- İkinizin de özünü anladım. Arkadaşın senin kadar yakışıklı değil, ağzı da kokuyor, ama senin için kokuşmuş. Bundan sonra

senin amirin o olacak ve onun emrinde çalışacaksın, haydi git, diye huzurundan kovdu.

Anlattığım bu kıssayla günümüze ayna tutalım. Birbirimize karşı kibarlıkta ve iltifatta üzerimize yoktur. Ama sırtımızı döner dönmez neler söylendiğini benim burada anlatmama gerek var mı?

Dedikodu, arkadaşını çekememe, hasetlik insana ne kazandırır? Aksine çok şey kaybettirir. Hasetlik duygusuyla dedikodu yapan insanlar, dedikodusunu yaptığı insanları küçük düşürmek, onların toplum nezdindeki itibarlarını zedelemek isterler. Ama aslında başkalarının itibarını zedelemek isteyen insanlar, farkında olmadan kendi itibarını zedeler. Dinen de çok ama çok çirkin ve günahtır.

Bir insanın kardeşinin arkasından çekiştirmesi Hucurât Suresi'nin 12. âyetinden daha güzel anlatılamaz: "Kimse kimseyi çekiştirmesin. Biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz. O halde Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah, tövbeyi çok kabul edendir, çok esirgeyicidir." Gerçekten de hangimiz bir tabağa konularak önümüze getirilmiş olan Müslüman kardeşimizin etini yiyebilir ki? Mümkün değil. Tiksiniriz. Tiksinilecek şey, insanın mutlaka sakınması gereken şeydir.

Ahmet Zühtü Çelenk'in bir çocukluk şiiriyle yazımın başlığına ve kıssaya dönmek istiyorum:

*Seviyorum seni çocuk,
Safsın, paksın, temizsin,
Kin, nefret, dedikodu bilmezsin,
Yalakalık olsun diye el, ayak öpmezsin.
İçin bir, dışın bir,
İçinde yok bir nebze kir.
Büyüme be çocuk,
Büyüdükçe kirlenirsin.
En sevdiklerine,
En dar günlerinde bile gitmezsin.
Büyüme be çocuk,
Çevrendeki çirkinliklerden nefret eder, öğrenirsin.*

Müsaadenizle ben de bir ilave yapayım:

Büyüme çocuk, büyüdükçe kirlenirsin, yere düşünce elim, yüzüm çamur oldu diye üzülme çocuk. Zira yüreğin ak ve pak ya.

Allah, yarattığı her şeyi en güzel ve en temiz olarak yaratmıştır. Bir papatyanın, bir gülün ve bir kır çiçeğinin yaprağı, rengi, kokusu şöyle olsun diye bir fikir beyan edemiyoruz.. Temiz ve güzel olarak yaratılan canlılar âleminde en temiz yaratılanlarından biri de Âdemoğlu Âdemdir, insandır. Bir çocuğa yalan söyletemezsiniz, insanlar hakkında yanlış düşündüremezsiniz, sigara içse öksürür, alkol alsa kusar. Sadece ruhen değil, bedenlen de temiz yaratılmıştır. Büyüdükçe giysilerimiz daha temiz, yüzümüz sinekkaydı traştan sonra traş kremi ve losyonlarla, daha güzel kokuyor, ama bir taraftan da hasetlik, kin ve ihtirasla içimiz kokuşuyor.

Melek ve Şeytan

Çoğu kez insanlar şeytanı kazma dişli, acayip suratlı, saçı başı dağınık bir varlık olarak, harabelerde ve izbe yerlerde arar. Meleği de beyaz kanatlı, gökyüzünde uçan bir kuş olarak hayal ederler. Oysaki her ikisi de uzakta değil, içimizde ve yanımızdadır. Allah hiç birimizi bu dünyaya yalnız göndermiyor. Bir omzumuzda melek, diğer omzumuzda da şeytanla beraber gönderiyor. Ama hayatta hangisini dinleyeceğimizin kararını bize bırakıyor. Bunu anlamak için psikolog olmaya gerek yok. Hayatınızda bir iş yapmaya kalkın mutlaka içinizde bir fısıldama meydana gelir: “Yap yap! yapmayapma!”

Yapacağınız iş iyi ve hayra yönelikse “Yap” diyen içinizdeki meleğin fısıldamasıdır. “Yapma” diyen de şeytanın fısıldamasıdır. Sizin elinizden tutup yanlışa götüren en sevdiğiniz arkadaşınız da olsa, şeytanın bir elemanıdır. Nitekim Nas suresinin son ayetlerinde; “Göğüslere vesvese veren insan ve cin şeytanlarının şerrinden de Allah’a sığın” buyruluyor.

Ben derslerimde öğrencilere soruyorum: “Melek mi daha güçlü kuvvetlidir, yoksa Şeytan mı?” dediğimde hep birlikte “Melek” diye bağırlıyorlar. Ben diyorum ki, hangisinin güçlü olacağı size bağlıdır. Şeytanı ve şeytanın elemanlarını dinlersen, şeytanın güçlü kuvvetlidir, meleğini dinlersen, “Melek” güçlü kuvvetlidir. Anlayabileceği örneklerle anlatmaya çalışıyorum. Amacım size ders vermek değil. Ancak şu var ki, içindeki şeytanını besleyen, şeytanını dinleyen insanlar, insanlığa çok pahalıya mal olmuştur

ve halen de olmaktadır. Bu tip insanların en büyük gıdası, insanların gözyaşındır. Size hepinizin bildiği meşhur Firavun, Nemrut ve Allah'la savaşa kalkan, ünlü Babil kulelerini yaparak Allah'a ok atan ve sonra da ahir ömrünün son on yılında hafızasını kaybederek, kendini öküz sanan, ömrünün son on yılını "Öküz" olarak yaşayan Buhtunnasır'dan da bahsetmeyeceğim. Uzakta değil hemen yakınımızda, Rusya'da 19. yüzyılda yaşamış bir generalin canavarlığından söz etmek istiyorum.

19. Yüzyılda Rusya'da mesleğinde gösterdiği başarılar nedeniyle General Boris, Rus halkı tarafından kahraman olarak ilan edilir. Halkın bu teveccühü ve aynı zamanda anadan atadan kalma, sonra da kendisinin de ilaveleriyle General, Rusya'nın en büyük toprak (çiftlik) sahibi olur. Çiftliğinde tam iki bini aşkın can (işçi) çalışır. Servet ve şöhreti hazmedemeyen general, kibri ve gururu yüzünden, içindeki şeytanın tuzağına düşer, içindeki şeytanı dinler, şeytanı besler ve şeytanını güçlendirir. Melek de elini ayağını generalden çekerek tamamen şeytanı ile baş başa bırakır. Şeytanın hâkimiyetine giren insanın da neler yapacağı belli olmaz.

Şeytanın en büyük kozu hâkimiyetine aldığı kişiyi "kibirliendirmektir." Bulunduğu şehirde ve çiftliğinde görüldüğünde herkesin eğilerek saygı duyduğu bu general, herkese yukarıdan bakmaya başlar. Daha aşağıdaki komşularına sanki onlar yanaşmaları, ya da kendi soytarılarıymış gibi davranarak, onları küçümser.

Çiftliğinde yüzlerce köpek, yüz kadar da köpek bakıcısı vardır. Hepsi de üniformalı ve atlıdır. Bir gün çiftlikte çalışan işçilerden birinin oğlunun oynarken fırlattığı bir taş, generalin en çok sevdiği av köpeğini bacağından yaralar. General:

- En çok sevdiğim köpeğin neden topallamaya başladı" diye sorar. Kendisine:

- İşte şu çocuk köpeğinize taş attı. Onu ayağından yaraladı, diye bildirilir. General çocuğu tepeden tırnağa süzer.

- Ya! Demek sensin bunu yapan, der. Yakalayın şunu.

Çocuğu yakalamışlar, annesinden zorla kopararak alıp götürmüşler. Çocuk bütün geceyi hapis odasında geçirmiş. Ertesi sabah gün doğarken general tam bir av giyim kuşamı içinde ava hazırlanmış. Atına binmiş, etrafındaki beslemeleri, köpekleri, köpek bakıcıları ve av kovalayıcıları hazır vaziyette. Hepsini de at üstündeymiş. Etraflarına da çiftlikte çalışanları toplamışlar. Bu iş çiftlikte büyük küçük yaşayan herkese ders olsun diye. En önde suçlu çocuğun annesi duruyormuş. Bulutlu, sisli, soğuk bir sonbahar günüymüş. Av için ideal bir günmüş. Hapis odasından çıkarılıp getirilen çocuğun soyulmasını emretmiş general. Çocuk çıtırçıtlak soyulmuş. Yavrucuk soğuktan tir tir titriyormuş. Korkudan aklı başından gitmiş, bağırmağa bile cesaret edemiyormuş. General:

- Koşturun şunu!" diye bir komut vermiş. Köpek bakıcıları çocuğa; "Koş koş!" diye bağırılmışlar. Çocuk koşmaya başlamış. General avazı çıktığı kadar:

- Tut! Getirin şunu, diye bağırılmış ve tüm av köpeği sürüsünü çocuğun üzerine saldırtmış. Çocuğu anasının gözleri önünde köpeklere kovalatmış. Köpekler de çocuğu annesinin gözleri önünde paramparça etmişler. General:

- Güzel bir avdı, diyerek özel dostlarına verdiği partide meşhur Rus votkası ikram edip, avını (!) kutlamış.

Bir insan şeytanın emrine girmişse, şeytandan daha zalim hale gelir.

Dünün ve Bugünün Müzmin Hastalığı: “Yalakalık”

Bir bilge, bir gün odasında otururken şehir halkından bir kişi onu selamlayarak huzuruna gelir:

- Ey bilgelerin bilgesi! Filan kişi seni çok beğenmiş. Nerde olursa olsun hep senin iyiliğinden ve bilgeliğinden söz ediyor. Sizi çok seviyor ve sizi çok övüyor, der. Bu habere sevineceği yerde bilge haddinden fazla üzülür ve gözlerinden yaşlar dökmeye başlar. Çünkü her mecliste kendisini öven kişi, herkesin atına binen menfaatçi, günümüzün tabiriyle yalakanın tekiymiş, haberi getiren:

- Ey bilge! Ben sana ne kötü söz söyledim ki sen üzüldün ve ağlamaya başladın. Eğer benim bir zahmetim ve kusurum ol-duysa, sizden özür dilerim, lütfen kusurumu bağışlayın. Bilge:

- Senden bana zahmet ve kusur erişmedi. Beni cahil, halk içinde güvenilir olmayan, üstelik de son derece menfaatçi olan bir kişinin övüyor olmasına üzüldüm. Bundan beter horluk ne olabilir? Ben nasıl bir iş işlemiş olayım ki cahil, üstelik de halk nezdinde zerre vahit itibarı olmayan bir kişi, beni beğenmiş olsun. O kişinin beğendiği nice bilgisizce iş işlediğimi bileydim, tövbe ederdim. Onun gibi bir iş işlemezdim. Çünkü bir menfaatçiyi, ancak başka bir menfaatçi över. (Arkadaşını söyle, senin kim olduğunu söyleyeyim) gibi.

Ünlü şark klasığı “Kabusnâme”de anlatılan bu olayı gelin günümüze uyarlayalım.

İdareciliğim süresince çok sayıda Milli Eğitim Müdürü ve yardımcılarıyla beraber çalıştım. Bu görevlere atanmadan, bazı meslektaşlarım bu arkadaşlara selam bile vermezken, atandığında ilk çiçek götüren kişiler oldu. Her platformda, yapılan her toplantıda, en büyük “Evet” çileri bunlar oldu. Ama ne var ki koltuklar kadılara mülk olmadığı gibi, bu arkadaşlar o koltuklarından ayrıldıklarında, arkadaşların halkasını ilk terk eden yine bunlar oldu. Kendi mesleğimden verdiğim bu misali varın siz başka alanlarda, özellikle de seçim sonrası meclise giren vekillerimizle, meclise giremeyen vekillerimizin etrafına bakın. Buraya kadar yazdıklarımı en müşahhas bir şekilde görebilirsiniz.

Şunu peşinen kabul ediyorum. Ne kadar küçük ve önemsiz olursa olsun, her insanın değişmeyen temel ihtiyacı vardır. Ve o da “takdir edilmek” yani adam yerine konulma ihtiyacıdır. Yalnız bu ihtiyacı, icabında kusur ve yanlışlarımızı da yüzümüze söyleyebilecek insanlarla giderelim. Yalaka ve dalkavuklarla değil. Unutmayalım ki dalkavukların kimseye verebilecekleri bir şey yoktur. Onların en büyük hüneri boş kaşıkle (riyakârlıkla) efendilerini beslemeleridir.

Padişahın biri, patlıcanı çok severmiş. Ne zaman; “Şu patlıcan musakkaya bir türlü doyamıyorum” dese, dalkavuşu da; “Aman padişahım! Siz söyleyince ağzımın suyu akıyor. Akşam olsa da yesek” dermiş. Padişah imambayıldıdan söz edecek olsa; “Padişahım, şu imambayıldıyı icat edenin mekânı cennet olsun, nefis bir yemek. İnsan yemeye doyamıyor” dermiş. Padişah, karnıyarık, patlıcan dolması, kızartması, kebabı, salatası ve turşusundan söz ettikçe, dalkavuk da göklere çıkarırmış...

Gel zaman git zaman, padişah patlıcandan nefret etmiş. Sofraya değil yemeği, salatası, turşusu, tatlısı, patlıcanın (P) harfinin gelmesini bile yasaklamış.

“Şu patlıcan musakkanın neresini beğenirler de yerler, bir türlü anlamıyorum” dediğinde, dalkavuk da padişahın sözünü

tamamlayıp; “Aman padişahım! Bu musakkanın yenilmesini yasaklamak lazım” dermiş.

Padişah, bir başka gün; “Bu insanlara hayret ediyorum. O kadar güzel salata çeşidi varken akşam yemeğinde tutup patlıcan salatası yiyorlar. Anlamak mümkün değil” dediğinde, dalkavuk sözünü kesercesine atılarak eklemiş: “Padişahım, bu insanlarda damak zevki diye bir şey yok. En iyisi, patlıcanın yetiştirilmesini yasaklamalı. Adını bile duymaktan nefret ediyorum” demiş.

Bu konuşmaları duyan biri dayanamamış ve padişahın olmadığı ortamda, dalkavuğa sormuş:

- Yahu! Sen bir zamanlar patlıcanı metheder ve adeta göklere çıkartırdın. Şimdi ise patlıcanı ve yemeklerini kötülüyor-sun. Nasıl olur da bu kadar değişebilirsin, hayret! Dalkavuk hemen cevaplamış:

- Bana bak arkadaş, bana bak. Ben patlıcanın değil, padişahın dalkavuğuyum. Anladın mı?

Siz de mal, makam, rütbe, şan, şöhret sahibiyseniz bakın bakalım etrafınızda ne tür dalkavuklar var?

Sultanın Yağcılara Verdiği Ders

Bir zamanlar, uzak diyarlardan birinde bilge bir sultan yaşardı. Bal tabağına üşüşen sinekler gibi, onun da etrafında çok sayıda yağcı ve dalkavuk bulunuyordu. Kim huzuruna çıksa övgülerin ve iltifatların bini bin para idi. “Siz gelmiş geçmiş en kudretli sultansınız efendim, sizin kudretinizin yetemeyeceği hiçbir şey olamaz, siz sultanların sultansınız efendim, hiçbir hükümdar sizin karşınızda duramaz” gibi cıvık cıvık laflar ederlerdi.

Bilge kral her şeyin farkında idi. Bunların tabasbusundan sultanın gerçek dostları, sultanın huzuruna çıkamaz olmuştı. Sultan aklı başında bilge bir insan olduğu için, bu tür aptalca sözlerden bıkmış, usanmıştı. Bu nedenle de etrafını saran bu yağcılara ders vermek istiyordu.

Bir gün deniz kenarında etrafındaki yağcılarla gezinti yaparken, her zaman ki gibi kendisine övgüler yağdıran saray yağcılarına:

- Benim bu dünyadaki en büyük hükümdar olduğumu söylüyorsunuz öyle mi?” diye sordu.

- Sultanımız, diye atıldı hepsi bir ağızdan. Sizin kadar kudretli, sizin kadar büyük hiç kimse gelmedi bu dünyaya. Dünyada size baş eğmeyecek hiç kimse yoktur.

- Demek öyle, dedi sultan. O zaman bana tahtımı getirin ve kumların üzerine kıyıya koyun.

- Derhal sultanımız.

Ve taht getirildi, deniz kenarında kumların üzerine yerleştirildi. Sultan, onu denize iyice yaklaştırdı, dedi. Sonra tahtına

oturdu ve önündeki denize bakmaya başladı. Biraz sonra yağcılara sordu.

- Bir dalganın gelmekte olduğunu görüyorum, sizce ona emir versem olur mu? Sultanın yağcıları ne diyeceklerini bilemediler. Hayır demeye de cesaret edemediler. Sonunda:

- Siz emredin sultanım, demek zorunda kaldılar. Pekâlâ dedi sultan:

- Ey dalga, sana emrediyorum! Dalgalanmayı bırak. Daha sonra sessizce bekledi sultan. O arada küçük bir dalga geldi, sahile vurdu. Dalga sultanın ayağını ıslamıştı. Bu ne cüret? diye bağırdı. Sultan ayağa kalkarak:

- Ey deniz! Derhal geri dön. Sana önümden çekilmeni emrediyorum. Bana itaat et. Sultan bunları söylerken, bu defa daha büyük dalga gelip, ayaklarını ıslattı. Uzaklardan geçen bir gemiden olacak ki, dalgalar büyüdükçe büyüdü. Öyle ki sultanın tahtı bile sular içinde kaldı. Sadece ayakları değil kaftanının etekleri de ıslandı. Bütün bu olanları hayretle izleyen saraylı yağcılar, fısıltıyla sultanlarının aklını kaçırıp kaçırmadığını soruyorlardı.

- Evet, dostlarım, dedi sultan adamlarına dönerek. Öyle görünüyor ki, sizin inandığınız ve söylediğiniz kadar kudretli birisi değilim. Bakın küçük dalgalara bile sözüm geçmiyor. Nerede kaldı dağlara, denizlere hükmedebileyim. Bu size ders olsun. Bundan böyle tek bir Sultan olduğunu, sadece O'nun kudretinin her şeye yeteceğini, bütün denizlerin onun kudreti elinde bulunduğunu hatırlarsınız umarım. Sultan da olsam, ben de O'nun aciz bir kuluyum. Bana yönelttiğiniz övgülerin gerçek adresi O'dur.

En bilinen tarihi şahsiyetlerden biri olan Makedonya kralı Büyük İskender, genç yaşta dünyanın yarısını fethetmişti. Etrafındaki dalkavukları ve yağcıları, onu yarı Tanrı olarak ilan etmişler, Büyük İskender'i de buna inandırmışlardı. Bir gün girdiği bir savaşta yara aldığı kolundan kıpkırmızı kan çıktığında, kendisini "Tanrı" diye inandıran dalkavuklara:

- Bu ne? Tanrıdan kan çıkar mı? Defolun etrafımdan, diyerek yağcı ve dalkavukları kovdu.

Bir Kral can sıkıntısından kurtulmak için dalkavuk aramaya başlamış. Ama sıradan bir dalkavuk değil, ülkenin en namlı dalkavuğunu arıyormuş. Dört bir yana haberler salınmış. Ülkenin çeşitli yerlerinden yüzlerce kişi kralın dalkavuğu olmaya talipmiş. Kral, adayları sırayla huzurunda kabul etmeye başlamış. İlk aday kendisini tanıtip çalıştığı yerleri anlatmış. Kral sabırla dinledikten sonra:

- Aslında sen pek dalkavuğa benzemiyorsun, demiş. Dalkavuk adayı:

- Nasıl olur kralım? Hizmetinde bulunduğum herkes benden övgüyle bahsederdi. Sorsanız benim ne kadar iyi bir dalkavuk olduğumu anlatacaklardır, diyerek kendini savunmaya çalışırken, kral bunun istediği dalkavuk olmadığını söyleyip diğer adayı çağırtmış. Aynı konuşmalar defalarca tekrar etmiş. Gelen herkes kendini tanıtip çalıştığı yerleri referans olarak gösteriyormuş. Kralın, “Sen pek dalkavuğa benzemiyorsun” sözüne karşılık, kendilerini savunmaya fırsat bulamadan sıra diğer diğer dalkavuğa geliyormuş.

Nihayet bir aday da kendini tanıttınca, kral yine aynı sözle eleştirmiş:

- Aslında sen pek dalkavuğa benzemiyorsun!

- Pek benzemem kralım.

- Dur bakayım, sanki biraz benziyorsun.

- Biraz benziyor olabilirim kralım. Bu sözler üzerine kral adamı sarayın dalkavukluk kadrosuna atamasını yapmış.

Paşa'nın biri dalkavukları arasında yarışma açmış. Dalkavuklardan biri, bir satırını Arap harfleri, bir satırını da Latin harfleriyle yazdığı bir mektup göndermiş paşaya.

Paşa dalkavuğu çağırıp, mektubu neden bu şekilde yazdığını sormuş. Dalkavuk sırtarak cevaplamış.

- Paşa hazretleri, Boyn-u aziziniz yorulmasın diye böyle yaptım. Arap harfleri ile okurken sağdan sola ilerlersiniz. Ertesi satırda başa döndürmenize gerek kalmadan Latin harfleriyle soldan sağa ilerlersiniz. Böylece her satırın sonunda başa dönmenize gerek kalmaz. Mübarek boynunuz yorulmaz.

Büyük olmayan adamlar çevrelerini küçük adamlarla doldurmuş. Geçmişte böyle olduğu gibi günümüzde aynı gelenek devam ediyor. Yarım asırdır Manisalıyım. Manisa'da milletvekili olanlarla, iktidar partisinin il başkanı ve parti yöneticisi olanları hep uzaktan izledim. Bu mevkilere gelenleri hava alanında karşılayanlar, o mevkii kaybettiklerinde, corona virüsten kaçır gibi nasıl kaçtıklarına benim gibi bütün Manisa şahittir.

İktidar partisinin bir yetkilisi, o yetkiye tırmanmadan önce ağabey dediği, çayını, kahvesini içtiği, benim de çok yakından tanıdığım Manisa'nın dürüst, en verimli ve en çalışkan bir bürokratiyle beraber aynı uçaktan iniyorlar. Parti yetkilisi, Manisa'dan kendisini almaya gelen arabanın arka koltuğuna yalnız başına kibir ve gururla oturuyor. "Ağabey" diye hitap ettiği bürokrata, "buyur ağabey" deyip arabaya almıyor. Bunu bürokrat arkadaşımından değil, olayı gören bir başka kişiden duymuştum. İnanmak istemedim. Bütün Manisa'nın saygı duyduğu bürokrat dostuma sordum sıkılarak, "doğru" olduğu söyledi.

Yine bütün Manisa'nın tanıdığı Manisa'da gelmediği makam kalmayan bir meslektaşımız, elinden tutarak kendisini bu makamlara getiren bürokrat iktidar nezdinde kredisi erozyona uğradığında, aleyhinde ilk twiti atan kişi olmuştu.

Dünya malı çanaktaki bal gibidir. Boş tabağa hiçbir sinek konmaz. Ama tabakta bal varsa, o tabağa üşüşen sinek çok olur. Makam, mevki, mansıp sahibi insanlar da bir bal tabağı gibidir. Etrafında dolaşan dalkavuklara dikkat etmelidir. Dalkavuklar

tabaktan bal emen sinek gibi, kendilerinden bir şeyler kapmak isterler. Kendileri bir şey vermezler. Zaten verebilecekleri hiçbir şeyleri de yoktur. Sadece dalkavukluk yaptığı insanı boş kashıkla beslerler.

Bu tiplerin getirdiklerinden çok göturdükleri vardır. Dalkavukluk yaptıkları insanların itibarını, güneşin karı erittiğı gibi eritirler. Bunların getirdikleri ve göturdükleri sözlerle bir anda yırttıkları, bir yılda yamanmaz, açtıkları yaralar da yıllarca kapanmaz.

Bir Daha İşin Düşmeyecekse İstedliğini Yap

Gazneli Mahmut, imanı güçlü, hak ve adalete önem veren bir sultandı. Hindistan'a yaptığı seferlerden bir türlü olumlu sonucu alamamıştı. Son seferinde ellerini kaldırarak:

- Allah'ım! Bu seferimde muvaffak olursam, elde ettiğim bütün ganimetleri yoksullara dağıtacağım, diye adakta bulundu. Savaş bitti, Sultan galip geldi. Sayısız paha biçilmeyecek ganimetler elde edildi.

Sultan vezirlerinden birini çağırarak, adağı gereği elde edilen ganimetlerin hemen yoksullara dağıtılmasını istedi. Bunu duyan baş vezir ve komutanlar Sultan'ın huzuruna çıkarak:

- Sultanım, seferler dolayısıyla hazineden büyük harcamalar yapıldı. Hazine boşaldı. Nerde ise memurların maaşlarını ödemede sıkıntıya gireceğiz. Hiç olmazsa ganimetlerin tamamı yerine yarısını dağıtalım, hazineyi sıkıntıya sokmayalım, diye teklifte bulunurlar. Bu durum karşısında Sultan adağını yerine getirip getirmeme konusunda tereddüde düştü. Kendisine değer verdiği gönül ehli, bilge Ebul Huseyn'e müracaat ederek durumu olduğu gibi kendisine anlattı, onun fetvasını istedi. Gönül ehli bilge Ebul Huseyn sultanı dinledikten sonra:

- Sultanım, şimdi iki şeyden birini yapmak gerek. Eğer bir daha Allah'a işin düşmeyecekse, baş vezirin dediğini yap. Yok, bir zaman gelecek yine işin Allah'a düşecekse, baş vezirine uyma, hemen adağını yerine getir.

Yunus Suresi ayet 21: “Onlara dokunan bir zarardan sonra insanlara bir rahmeti tattırdığımızda, bir de bakarsın ki ayetleri-mize hile yapmaya çalışırlar...” Yine Yunus Suresi ayet 12: “İnsana bir zarar dokunduğunda, yan yatarken, otururken veya ayakta iken bize dua eder. Ondandır zararı kaldırdığımızda, sanki ona dokunan sıkıntıya bizi çağırmanın gibi geçer gider. İşte müsriflere yaptıkları böyle süslü gösterildi.”

Ayetlerde de görüldüğü gibi, Gazneli Sultan Mahmut’un yaşadığı bu ikilemi bizler de günlük hayatta yaşamıyor muyuz? Başımıza gelen bir sıkıntı dolayısıyla ellerimizi açıp: “Allah’ım! “ diye başladığımız dua ve yakarışlarımızı, sıkıntımız geçince unutmuyor muyuz?

Hiçbir ünlü psikiyatrist bizi yaratan, bizi yaşatan Rabbimiz kadar insan fitratını bilemez. Eğer bu dünyada Rabbimize işimiz düşmeyecekse bazılarının özendiği gibi, bir hayvan özgürlüğü içinde dilediğimiz gibi yaşayabiliriz. Ama O’na işimiz düşecekse, ağızımızdan çıkan söz ve attığımız adımı, O’nun razı olacağı şekilde atmamız gerekir.

Oldukça zengin adamın biri, günümüzün akıllı evleri gibi, o günün şartları içinde dillere destan bir saray yaptırmış. En yakın dostunu da sarayına çağırması. Dostu sarayı gezdikten sonra, çok güzel bir saray yaptırmışsın, ama duvarlarında “Her şey fanidir” yazıyor, demiş. Saray sahibi:

- Ben öyle bir yazı yazdırmadım deyince,
- Var, demiş. Ben okuyorum. Saray sahibi:
- Hani nerede? Dediğinde, dostu:
- Doğanlar ölmek için gelirler, yapılanlar yıkılmak içindir. Hangi şey vardır ki, yapılmış ama yıkılmamış. Hangi insan var ki, doğmuş ama ölmemiş.

Dünyanın en zengin insanı Rockefeller bile üç beş defa organ değiştirmesine rağmen, 105 yaşında ölmedi mi? Batmakta olan gemide, düşmekte olan uçakta “Allah’sız” insan olmazmış.

İşte nerede, nasıl karşımıza çıkacağını bilemediğimiz, göremediğimiz cicili бүcölü mini minnacık bir canlı, zengini fakiriyle, bilgili- bilgisiziyle, güçlüsü- güçsüzüyle, hepimizi hizaya getirmede mi?

Onun için “Evvel”de Allah, “Ahir”de Allah. Her şey yok olur. Allah Bakidir.

Doğruluk, Kime ve Neye Göre?

Sekiz milyar insandan, doğruluğu istemeyen hiçbir kimse çıkmaz. En güçlü devlet başkanları Trump'tan, Putin'e, en zayıf Afrika ülkesinin başkanına kadar herkes doğruluğu ister. Fakat herkesin istediği doğruluk kendi aklına göredir. İstedikleri doğruluk kendi ülkesinin menfaatine göredir. Trump'a göre, Afganistan ve Irak halkı aç susuz kalmış, petrol denizinde yüzdükleri halde Iraklı'ların arabalarına yakıt bulamamış, hiç önemli değildir. Suriye halkı Esed denilen canavar yüzünden vatansız kalmış, Putin'in umurunda değildir. Onlara göre doğruluk, kendi mantıkları içerisinde halklarının menfaatidir.

Çete kuran çete başının mantığı, çetesinin menfaatine göredir. Hırsız bile kendine göre yaptığı işe bir gerekçe bulabilir. Hatta; "Benim akşamdan canım istemişse, sabah dokuza kadar belediyegini (Belediye nikâh memurunu) bekleyemem diyene kim mani olabilir?" diye, ahlaksızlığı ahlak olarak değerlendirip, kitap yazanlara rastladık. Hatıra ve hayale gelebilen bütün kötülükler, kötülüğü yapana süslü gelir. Onun için Rabbimiz: "Şeytan onlara amellerini süslü gösterir" buyuruyor.

Onun için Rabbimiz, yaratılmışların en değerlisi peygamberimize ve şahsında bizlere; "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!" buyuruyor. Yani doğruyu kafamıza ve menfaatimize göre ayarlayamayız. Nasıl altının miyarını ölçmek için mihenk taşına müracaat ediyorsak, doğruluğu da Allah'ın koyduğu kurallara göre ölçmemiz gerekir.

Kendi aklımıza ve kurallarımıza göre “Doğruluğu” anlamaya ve uygulamaya kalkarsak ne olur? Hepimizin kendi aklına göre bir doğruluk anlayışı olur. Herkes kendine göre bir mantık geliştirir. “Beni doğuran, besleyen, büyüten, geceleri uykusuz kalan, yemeyen yediren annemi, babamı ölünce toprağa gömecek kadar zalim değilim. Onları yerim, vücudumda onlarla beraber yaşarım” diyen yamyama, Hindistan’da annesini yakan başbakanı da mantıksız diyemeyiz. Herkes kendi mantığına göre doğruyu yaptığı inancındadır.

O halde “Doğruluğu” kendimize veya herhangi bir insanın aklına, mantığına göre belirleyemeyiz. Bütün akılları yaratan Rabbimiz: “Emrolunduğun gibi dosdoğru ol, onların hevasına uyma” buyurur.

Hevâyı, İmam-ı Gazali de şöyle tarif ediyor: “Seni Rabbinden alıkoyan her şey hevâdır.” Yani insanın nefsinin istediği gibi yaşaması, istediği gibi hareket etmesi, istediği gibi davranması hevâdır.

Hz. Âdemden beri, günümüze kadar yaşanan olayların yorumunu Rabbimiz etrafıca bildirmiştir. Şu lafları dün olduğu gibi bugün de sıkça duyuyoruz. Kanunlar, kurallar güzeldir. Ama bu kuralları ve kanunları ilk bozanlar, yine bu kuralları koyanlar oluyor. O zaman da ikinci bir mazereti söylüyoruz. Kanunlar, kurallar güzel ama uygulayanlar kötü. Ama uydurduğumuz mazeretler, çocuklara cinsel tacize, kadına şiddete, artan hırsızlığa, uyuşturucu patlamasına mani olamıyor. Onun için Rabbimiz; “Bunların kurallarına uyarsan, sen de zalimlerden olursun” (Bakara, 145) buyuruyor.

Bütün işlerimiz Allah’ın şaşmaz terazisine uygun olmalıdır. Eğer ölçüler yanlışsa, başına en dürüst, en salih insanı koysanız bile haksızlık ve hırsızlık devam eder. Yanlış terazi ile doğru tartı mümkün değildir.

Kuru Kafa ve Bir Tas

Eskiden televizyon ve radyo olmadığı için kralların sesi duyulmaz, kendisi de görülmezdi. Bu nedenle de Krallar, tebdil-i kıyafet yaparak halkının arasına girerek halkını denetlerdi. Nitekim Osmanlı Padişahları da zaman zaman tebdil-i kıyafet yaparak halkının arasında teftiş yaparlardı. Nitekim 4. Murat'ın bütün yasağı koyup da tebdil-i kıyafetle halkın arasına girerek yaptığı denetimlerle ilgili çok sayıda fıkraları biliyoruz.

Adaletiyle ünlü Pers kralı Nuşirevan, böyle bir kıyafet değişikliğiyle vezirlerini de yanına alarak deniz kenarında gezinti yaparken, oltasıyla balık avlamaya çalışan bir garibana rastlar. Kral adamlarıyla beraber adama selam verir ve sorar:

- Ne yapıyorsun?
- Efendim çoluk çocuğumun rızkı için balık avlamaya çalışıyorum.
- Peki, yakaladığın balık çoluk çocuğun için yeterli oluyor mu?
- Allah bereket versin efendim, aç susuz kalmıyoruz.
- Beni tanıyor musun?
- Hayır efendim.

- Ben kralınızım. Haydi, bakalım sana tuttuğun balık ağırlığında akça vereceğim dediğinde, gariban heyecandan tir tir titremeye başlar. Denizin içindeki olta beklenmeye başlar. Bu arada oltaya ağır bir şey takılır. Adam kan ter içinde, heyecanla oltayı çekmeye başlar. Olta suyun yüzüne çıktığında bakar ki, oltaya takılan balık değil, kuru bir insan kafası. Adam iğne batırılmış balon gibi üzüntüden büzülür kalır.

Garibanın bu üzüntüsünü gören kral, adamlarına der ki:

- Kuru kafa ile bu garibanı hazineye götürün. Bu kafa ağırlığınca akça verin.

Kralın adamları garibanı kuru kafa ile hazineye götürürler. Terazinin bir kefesine kuru kafa, diğer kefesine de akça koyarlar. Fakat bir türlü kuru kafanın olduğu kefe yerinden kıpırdamaz. Bunun üzerine kralın adamları durumu krala iletirler ve derler ki:

- Efendim, hazineyi koysak bu kuru kafanın olduğu kefe yerinden kıpırdamıyor. Kral durumu yerinde görünce, oda hayrete düşer.

Kral bilgisine değer verdiği bir bilgeyi çağırarak durumu ona sorar. Bilge kuru kafayı eline alır, evirip çevirdikten sonra der ki:

- Efendim, bu adam dünyada iken yaşayan açgözlü bir adamın kuru kafası. Değil sizin hazine, komşu kralın hazinesini de koysanız bu yine yerinden kıpırdamaz. Sonra yerden aldığı bir avuç toprağı terazinin diğer kefesine koyduğunda, "hooooop" diye yukarı kalkar.

Diğer bir kral da sabah gezintisinde dilenciye rastlar. Kral içinden coşar ve der ki:

- Dile benden ne dilersen. Dilenci güler:

- Sanki dileğimi gerçekleştirecekmiş gibi soruyorsun. Kral dilencinin küçümseyici tavrından alınır.

- Elbette her dediğini yerine getirebilirim, ben bu ülkenin kralıyım. Sen söyle hele, ne istiyorsun?

- Söz vermeden önce iki kere düşünün kralım, der dilenci. Kral kendinden emindir.

- Çekinme, ne istersen verebilirim. Ben güçlü bir kralım. Yerine getiremeyeceğim hiç bir dilek yoktur. Bunun üzerine dilenci elindeki taşı krala uzatıp:

- Şu taşı gönlünden geçenle dolduruver, der.

Kral kahkaha atıp vezirine tasın altınla doldurulmasını emreder. Dilencinin elindeki tas dolup taşmakta iken, anında boşalmaktadır. Altınlar sanki buhar olup uçmaktadır. Kralın gururu incinir. Bir dilencinin tasını doldurmaktan aciz kaldığı kulaktan kulağa yayılır düşüncesiyle pırlantalar, elmaslar, yakutlar tasa akıtılır. Ne var ki, tasın dibi yoktur sanki. Tas konan akçaları sanki yutuyor. Gururu incinen kral:

- Tamam dileğini yerine getirmekten aciz kaldım. Ama ne olur bu tasın neden yapılmış olduğunu söyler misin?
- Çok basit, insanoğlunun nefsinin arzu ve isteklerinden, der.

Zülkarneyn'in ve Yavuz'un Vasiyeti

Zülkarneyn İslam dininin kutsal kitabı Kur'an'ın Kehf Suresi'nde ismi geçen bir kişidir. Peygamber olup olmadığı tartışmalıdır. Ancak kudretli bir komutan olarak, âlemi dolaşıp buyruğu altına aldıktan sonra geri evine dönerken, Damgan'a geldiğinde, tedavisi mümkün olmayan rahatsızlığı nedeniyle ölüm döşeğine düşünce, vezirleri vasıtasıyla vasiyetini annesine gönderdi:

“Beni tabuta koyun, sonra tabutun yan tarafını delin. Bir elimi dışarı çıkarın ve avucumu açık tutun. Tabutumu halkın arasında dolaştırın. Halkım bilsin ki, bütün cihanı zapt ettim; ama öldüğüm zaman işte elim boş gidiyor. Anama da söyleyin, eğer ruhumun ondan hoşnut olmasını dilerse, benim için kaygı çekmesin. Dünyada hiç kimse yoktur ki, sevdiği ölmemiş olsun, diğeri de ölmeyecek olan olsun. Yani böylesi kişileri dünyada bulmak mümkün olmadığından, anam da hiç tasalanmasın, yasımı tutmasın, söylemek istediğim budur.”

Yavuz Sultan Selim'in eline bir dünya küresi verilir. Dünya küresini bir eliyle çeviren Yavuz, bakar ki dünyanın dörtte üçü su, dörtte biri kara parçası. Etrafına der ki: “Dünya bir padişaha yetmeyecek kadar azmış.”

Yine Sultan Selim Han, Mısır'ın Osmanlı idaresine geçmesinden sonra, Kahire'den geri dönüş yoluna geçmişti. Yağmurlu bir havada yolda giderken, sohbet etmek üzere Anadolu kazaskeri Kemalpaşazâde'yi yanına davet etti. Çeşitli mevzular hakkında

konuşurlarken, Kemalpaşazâde'nin atı birden bir su çukuruna bastı ve padişahın kaftanına çamur sıçradı. Herkes pür dikkat padişahın bu hadise karşısında hiddetleneyeceğini ve Kemalpaşazâde'yi cezalandıracağını beklerken, padişah gayet sakin bir şekilde: "Bir âlimin atının ayağından sıçrayan çamur benim için şereftir. Öldüğüm zaman bu kaftanı böylece sandukamın üstüne koysunlar" diyerek, sırtından çıkardığı kaftanını vazifelilere teslim etti. Yavuz vefat ettiğinde, vasiyeti gereği kaftanı sandukanın üstüne örtüldü. Kefeni ile birlikte mezara konuldu.

Dünyayı hükümranlılık altına alan Zülkarneyn ile üç kıtaya yayılan Osmanlı imparatoru Yavuz'un vasiyetlerini sizlere arz ettim. Gördüğünüz gibi dünyaya sığmayan Zülkarneyn ile üç kıtaya sığmayan Yavuz Sultan Selim'e, iki metre kare çukur fazla bile geliyor.

Günümüze gelelim. Dün mağarada yaşayan insan, bugün korunaklı sitelerde, akıllı evlerde oturur hale geldi. Üstelik de arkasında adım adım koruyan korumaları da olduğu halde. Ama görüyorsunuz ki, ülkemizin en güvenli gökdeleninde, masasında kahvesini yudumlarken ünlü iş adamımız öldürüldü. Dünyanın en iyi korunan başkanlarından Kennedy suikastla öldürüldü. Sizlerin de bildiğiniz bu tür misalleri çoğaltabiliriz. Nerde, ne şekilde korunursak korunalım, nefesler sayılıdır. Bittiğinde dünyanın tıp otoriteleri bir araya gelse, nefes sayısını bir fazlasıyla uzatamazsınız.

Zülkarneyn ile Yavuz'un başına gelenler bizim de başımıza geleceğine göre, biz iki metre karelik çukura ne ile gireceğiz. Rab-bimiz bize Âl-i İmrân Sûresi134. ayetinde şöyle buyuruyor: "Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlardır. Öfkelerini yutanlar, insanları affedenlerdir. Allah iyilik edenleri sever." Yine Bakara Sûresi195. ayetinde: "Allah yolunda infak edin, kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın, ihsan edin, şüphesiz Allah muhsinleri sever" buyurmaktadır.

Muhsin kelimesinin Kur'an-ı Kerime göre anlamı; işini tam, güzel ve noksansız yapan, işinin ehli olan, iman edip salih amel işleyen, Allah'a karşı gelmekten sakınan kimsedir.

Maide Sûresi 93. ayetinde: "Hayır (gerçek onların dediği değil). Kim sözünü yerine getirir ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, şüphesiz Allah da sakınanları sever" buyrulur.

O halde ne yapalım? Avucumuzun boş gitmemesi için Zülkarneyn, Yavuz gibi, Allah'ın sevdiği muhsin insan olalım. Yapmadığımız, yapamayacağımız işi başkalarına söylemeyelim, kimseye dil uzatmayalım ki kimsenin dili bize uzamasın. İkiyüzlü olmayalım, ikiyüzlü insanlardan da uzak duralım. Yedi başlı ejderhadan korkmayalım, etrafımızda her söylediğimize "Evet" deyicilerden korkalım.

İnançsızlık Yeni Bir Şey mi?

Kanada merkezli araştırma şirketi Ipsos ve Reuters haber ajansının ortak çalışması olan, “İlahi Varlık, Evrim ve Ölüm-den Sonra Hayat” isimli araştırmada çarpıcı sonuçlar ortaya çıktı. Aralarında Türkiye’nin de olduğu 23 ülkede yapılan araştırma, 18 bin 829 kişi ile görüşülerek hazırlandı. Araştırmada Türkiye, 23 ülke içinde en inançlı ikinci ülke oldu. Anket sonucunda Tanrı’ya inananların genel oranı yüzde 51 olarak belirlenirken, bu oran Türkiye’de yüzde 91 çıktı. Ipsos yetkililerinden Bobby Duffy araştırma ile ilgili; bu anket manevi yaşamın toplum için ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Ruhsal bir varlığa ve ölümden sonra yaşama inananlar yoğunlukta çıktı. Ulusal basında çıkan bu anket sonucunda ülkemizi Amerika ve Rusya ile kıyaslayacak olursak:

Ülkemizde Allah’a inananların oranı %91 iken, inanmayanların oranı %9, Amerika’ da inananların %70, inanmayanların oranı %30’ dur. Komünist rejimin yetmiş yıllık ateistlik öğretisine rağmen Rusya’da inananların oranı % 66, inanmayanların oranı da %34 olarak çıkmıştır.

Bu istatistik sonucuna göre ülkemizle, özellikle Rusya’nın durumu çok dikkat çekicidir. Malum bizim ülkemizde de 1950 yılına kadar Din Eğitimi yasaklanmış, köylerde cenazeleri kaldıracak din görevlisi bulunamaz hale gelmiştir. Köylerde Kur’an öğretmek için köy girişine, gelecek Jandarmayı gözetleyen göz-cüler dikilerek, Kur’an öğretilmeye çalışılmıştır.

Okullarda Allah'tan şeker isteten, kendinden istenildiğinde şeker dağıtan öğretmenlere kadar, bu ülke birçok şeye şahit olmuştur. Hatta Bandırma'dan emekli bir öğretmenin, ahir ömründe hacca giderek, hac dönüşü vicdan azabını telafi için eski öğrencilerine; "Ben Allah'a inanıyorum siz de inanın" diye gazete ilanları verdiğine de bu ülke şahit olmuştur. Rusya'da dini yok etmek üzere gelen komünizm idaresi, yetmiş yıllık ateizm eğitimi ile yok edemediği gibi, kendi yok olup gitmiştir.

Benim gençlik yıllarımda tıpkı komünist rejimde olduğu gibi, dinsizliğe dayalı bir laiklik anlayışı vardı. 1965 yılında İstanbul Üniversitesi'nden anlı şanlı bir profesörümüz; "Ben laboratuvarıda görmediğime inanmam" diye gazetelere ilan bile vermişti. Aslında bu profesörün ilanı yeni bir şey değildi. Aynı şey Hz. Musa'ya da; "Ey Musa! Allah'ı apaçık şekilde görmedikçe biz ona iman etmeyeceğiz" (Bakara Sûresi ayet 55) diyerek peygamberi görüp de inanmayan bile oldu.

Aslında ateistlik yeni bir şey değil. Demokraties, Epikür, Darwin, Marx çizgisiyle her çağın mantığına uygun olarak, kılık değiştirerek günümüze kadar gelmiştir. Hatta bu anlayış ülkemizde 12 Eylül ve 28 Şubatla da devam etti. Sanırım 1981 öğretim yılı sonunda, öğrencilere ikram etmek üzere Manisa Lisesi'nde döktürdüğümüz lokmadan dolayı soruşturma geçirdik. Biz lokmayı dini bir anlayışla değil, öğrencilerimize ikram etmek amacıyla, Koruma Derneği'nden bir üyemiz tarafından döktürüldüğü şeklindeki ifademizle olaydan "Uyarma" cezası ile kurtulmuştuk. Bütün bu baskılara ve dinsizlik anlayışına dayalı laiklik uygulamasına rağmen, ülkemizde inananların sayısının %91 olması, hamdolsun küçümsenecek bir rakam değildir.

Allah ve ahreti inkâr edenler, haram ve helal koyucu Allah'ı devreden çıkarmayı başaramamışlardır. Sonra da hayvanlar gibi cinsel özgürlük, güçlü olup zayıfları yutmak, köşe dönmek için dostları arkadan vurmak, hak, hukuk tanımamak vs. Ateistlerin bu yaptıklarından korkmamaları cesaretlerinden değil, profesör

de olsa cehaletlerindendir. İki yaşındaki çocuk elindeki çiviye elektrik prizine sokmaya çalışırken, bunu cesaretinden yapmaz. Elektriği bilmediğinden yapar. Anne ve babası süratle atılıp çocuğun elindeki çiviye kaparken bunu korkularından değil, şefkat ve elektrik hakkındaki bilgilerinden yaparlar. “Allah’tan ancak âlim kulları korkar” (Fatır Sûresi 28. ayet)

Mevlana bu ayeti tefsir ederken şöyle bir misal verir. “Sinek aslanın başına konmuş. Hani nerede ormanlar kralı karşıma çık-sın da ona haddini bildireyim, dermiş.” Mevlana da; “bre sinek, aslandan korkmak için ceylan olmak lazım. Senin gibi sinekler aslanı tanımaz ki korksun,” der. Sizce Allah’ı inkâr edenlerin, aslanın başına konan sinekten bir farkı var mı?

Kaldı ki tarihte; “ben hiçbir şeye inanmam, ben ateistim, Tanrı tanımam” diyen insanın, kendisi gibi bir insanı ilahlaştırarak, onun yazdıklarını kutsal kitap gibi okumak ihtiyacını duyduğunu da görüyoruz. İnsan ne kadar bilgili olursa olsun, bülbulü et görüp göğsünden milyonlarca nağmeyi vereni, gülü ot görüp, çamur yi-yen gülden en modern kimya fabrikalarının üretemediği kokuyu yaratana göremeyen, elbette Allah’ı da göremez. Çünkü ilah edin-diği hevâsı kalbine mühür, gözüne perde olmuştur.

Din Gerekli mi?

Amerika’da ismi öne çıkan sosyologlardan Peter Berger, dünyanın hızla sekülerleşmeye doğru yol aldığını, bunun sonucunda dinlerin miadını doldurarak zamanla ortadan kalkacağını savunmasına rağmen, ilerleyen yaşının sonlarına doğru yazdığı “Dinin Sosyal Gerekliği” adlı eserinde, bu görüşünden, aşağıdaki gerekçeleri ileri sürerek vaz geçer.

“Dünya ölüm, hastalık ve afet gibi insan hayatına meydan okuyan acılarla doludur. Bu tür olaylar insanın ruhsal dünyasını altüst ederler. Bu olaylara karşı dinler bir açıklama getirir. Sağlığın, bolluk ve darlığın, ölüm ve hastalığın, afetlerin doğma nedenlerinin arkasındaki “Güc”ü söyler. Niçin sorusunun cevabını açıklar. Bu güçlerle kuracağımız ilişki sonucu acılarımızı dindirebileceğimizi söyler. Bu nedenle dualar yapılır, ibadetler edilir, adaklar adanır, ilahiler okunur. İnsanın acıları azalır. Dünya ötesi güçle ilişki kurduğuna inanılır,” der. Nitekim dinimiz olan İslam dininde de, insanın ölümüyle ve acılarıyla ilgili birçok aktivite olduğunu hepimiz biliyoruz.

İnsanın yaratılışından beri dindarının da dinsizin de “DİN” hiçbir zaman gündeminden düşmemiştir. Dindarlar, dünyanın her tarafında olduğu gibi inandıkları ile ilgili iletişim kurmak için, inançlarının göstergesi olarak büyük ibadethaneler yapmışlardır. Mesela batının büyük kentlerinde inşa edilen “Dom” (Bizde karşılığı ulu) kiliseleri, İslam dünyasında büyük kentlerde inşa edilen “Ulu Camiler” Bursa, Sivas, Manisa Ulu camileri veya

Süleymaniye, Selimiye, Sultan Ahmet gibi selâtin camileri vardır. Uzak doğuda da göz kamaştıran muhteşem Budist tapınakları göze çarpar. Büyük kentleri bırakalım, doğudan batıya, kuzeyden güneye nereye gitseniz, dağ başındaki yerleşim alanlarından, Afrika'nın çöllerine kadar en küçük yerleşim yerlerinde dahi, o yerleşim alanının en görkemli binasının, o toplumun inancına göre inşa edilmiş İbadethanesi olduğunu görürsünüz. Onun için ünlü Yunan tarihçisi: "Dünyayı dolaşınız. Kültürsüz, edebiyatsız, kanunsuz, servetsiz şehirler bulacaksınız. Fakat mabetsiz ve mabutsuz, tek bir köy ve kent bulamayacaksınız" der.

Plutarkhos'un sözünü günümüze uyarlayacak olursak, doğudan batıya, kuzeyden güneye nereye gidersek gidelim buralarda yolsuz, susuz, doktorsuz, okulsuz, elektriksiz köyler ve kentler bulabiliriz ama "Mabetsiz ve Mabutsuz" köy ve kent asla bulamayız.

Netice olarak insan yeryüzünde yaşamaya başladığı andan itibaren dinle birlikte yaşamış, kimi kez içten bağlanarak, kimi kez Peter Berger gibi karşı çıkarak, kimi kez de görmezden gelerek. Ama sonuçta insan bir biçimde onunla var oldu. Ne kadar ilgisiz görünse bile, sonunda ilgilenmeye mecbur kaldı. Çünkü canlılar için mukadder olan ölüm düşüncesi, her canlıyı değil, akıllı olan ve düşünme yeteneği olan her insanı can damarından vuruyor.

Bildiğiniz gibi yaşlı bir oduncu hikâyesi vardır. Yaşlı yoksul bir oduncu hayatı boyunca dağdan sırtında getirdiği odunları satarak geçimini sağlar. Yaşının ilerlediği son günlerinde, bir yaz günü sırtındaki odunlarla kulübesine doğru yol alırken yorulmuş ve:

- "Nedir bu dünyada çektiğim, Azrail gelse de kurtulsam" diyerek sırtındaki odunları fırlatmış.

Azrail anında önünde peydah olarak: "Geldim." demiş. Azrail'i önünde gören yoksul adam: "Şu odunları sırtıma kaldırıver de kulübeme kadar gideyim" demiş.

Atinalı filozof Antisthenes, ölüm döşeginde ağır hasta yatar-ken acılara dayanamayarak bağıırıyormuş: "Ölsem de kurtulsam bari" diye. Onu ziyarete gelen Diogenes:

- “İşte, bu seni hemen kurtarır istersen” diyerek belindeki hançeri kınından sıyrıp uzatınca, ona:

- Yaşamaktan değil, acılarımdan kim kurtaracak” diye, istediğinden hemen çark etmiş.

İnsan, dünyada her şeye doyar. Doymadığı tek şey ise ömürdür. Doymadığı için her ölen insanın gözü açık kalır, yakınları tarafından kapatılır.

Mustafa Pala kardeşim yaşlılığı; insanın içiyle dışının uyumsuz halidir, diye tarif ediyor. Gerçekten insanın dışı yaşılanıyor ama içi yaşlanmıyor. İnsanoğlunun dünyada tek doymadığı şey ömür olmuş oluyor. Neden ömür? Çünkü insana canlılığı veren “Ruh” da onda olduğu için. Çünkü ruhun canlılığı ölümden sonra da devam ettiği için, öleceğine inanan insan, hiç ölmeyecekmiş gibi yaşıyor. Ceset de çürümekle kaybolmuyor. Toprağa düşen hiçbir tohumun kaybolmadığı gibi. Toprağa düşen tohum, yağın yağmurlarla, bahar ayında, toprağı güneşin yalamasıyla, binlerce değil milyarlarca bitki bir anda nasıl toprak üstüne çıkıyorsa, kıyamet emri vaki olduğunda, İnfitar Sûresi1-5. ayetlerinde anlatıldığı şekliyle: “Gökyüzü yarıldığında, yıldızlar döküldüğünde, denizler fışkırtıldığında, kabirler boşaldığında, herkes önden neyi gönderdiğini ve neyi arkada bıraktığını bilecek. Ey insan kerim olan Rabbine karşı seni aldatan nedir?” emri gereği, kabirlerden çıkan bedene ruh intikal edecek ve hesap kitap başlayacak. Dolayısıyla nereden geldiğini bilmeden yaşarsak, nereye gideceğimizin endişesi ve korkusu büyük olur.

Dinin en büyük görevi insanı anlamlandırmasıdır. “Neyim ben, niçin yaşıyorum, nereden geliyorum, nereye gidiyorum?” Tarih boyunca hiçbir filozof bu sorulara “doğru” ve “yanlış” kesinliğinde bir cevap bulamamıştır. Bilim ise zaten böyle bir güce sahip değildir. Bilim ancak “ne” ve “nasıl” cevaplarını verebiliyor. İnsan organizmasını bilebilir. Somut olan varlıkları tanımlar ve tasnif eder. Ölçer biçer, hesaplar, toplar. Ama soyut olan varlığı bilme gücüne sahip değildir.

Ölmek üzere olan insanları cam fanus içine alıp, acaba ölürken çıkan ruhun mahiyeti nedir diye bilgi edinmek istemişler. Ama bu konuda en ufak bir bilgi elde edememişler. Çünkü Rab-bimiz: “Ruh hakkında size çok az bir bilgi verilmiştir” (İsra Sûresi 85. Ayet) buyuruyor. O bilgi de ağlamak, gülmek, üzölmek vs gibi ruhun tezahürleridir.

Ünlü düşünürümüz Peyami Sefa; “Allah fikri öyle bir güneştir ki, onsuz her izah karanlıkta kalır,” diyor. Avuç içi kadar organla (beyin) insan, milyarlarca ışık yılı öteleri algılayabiliyor, koskoca kâinatı aklına sığdırabiliyor, havada kuş gibi uçup, karada (trenle) yılan gibi, denizde (gemi ile) balık gibi yüzerken, bu evreni yaratanı neden aklına sığdıramıyor? Bu sorunun cevabını da elbette yine kendileri verecek. Hiç ressamsız resim, sanatkârsız sanat olur mu? “Her şeye gücüm yeter” diyenler, gençliğini kaybederken, saçları ağarırken, derileri buruşurken, dişleri ağrırken, tansiyonunun inip çıkmasına mani olamazken; “Ben aklımın ermediği, gözümün görmediği, laboratuvarı denemediğim bir şeye inanmam” diyenler olsa da, insanlık tarihinde hiçbir toplum “MABETSİZ ve MABUTSUZ” yaşamamıştır.

Aç Kalan İnsan Ne yapar?

Sorumun cevabı gayet basittir. Bulduğunu yemek zorundadır. Dinimiz bile aç kalan insanın ölmeyecek kadar haram olan şeyleri, özellikle domuz etini bile yemeye müsaade etmiştir. Yemen Cephesinde aç susuz kalan Mehmetçikler, domuz etini geç, ağaç kökü dahi bulamamışlar, önce postallarının derisini yiyip bitirmişler sonra çekirge bile yemek zorunda kalmışlardı. İnsan için mide açlığı, tahammülü mümkün olmayan bir durumdur. Sadece insan mı? Aç kalan hayvanların bile canı pahasına, tehlikeyi göze alarak, şehirlere kadar indiklerini görüyoruz. Demek ki mide açlığına dayanamayan insan, inanç açlığına dayanabilir mi? Mide açlığına dayanamadığı gibi, inanç açlığına da dayanmıyor. Aç kaldığında nasıl bulduğunu yemek durumunda kalıyorsa, inanç dünyası (Ruhsal dünyası) da aç kalırsa, bulduğuna inanmak zorunda kalıyor.

Lokman Hekim, Hipokrat ve İbn-i Sina, hepsi de kendi çağının hastalıklarına tabiatı var olan şeylerden ilaç üreterek, çağının hastalarını tedavi etmişlerdir. Çağdaş eczacılar da aynı tabiatı kendi çağının hastalıklarına ilaç üretmektedirler. Hastaya, günlerce hastalık üzerine laf etmek yerine, eczacının ürettiği, doktorun tavsiye ettiği ilacı vermek hasta için yararlı olur.

Cenab-ı Hak yarattığı her canlının karnının doyması için yiyecekleri, hastalandığında da tedavi olabilmesi için, ilaç ham maddelerini de tabiatı bolca yaratmıştır. Ve bunları arayıp bulmak için de akıl vermiştir. Her canlının özellikle de insanın karnının

doyması için, yine insan için dünyada sayılamayacak nimetleri tabiatla serpiştirmiştir. Yarattığı insanı Allah hiç başıboş bırakır mı? Yarattığı insanın gönül dünyasının çör çöple dolmaması ve doldurmaması için ve onlara doğruyu göstermek için, insanlığa elçiler göndermiştir. Elçiler her türlü zorluklara, yaşadıkları yerden sürülmelerine rağmen, üzerine aldıkları ilahi vahyi yılmadan, yorulmadan, son nefesine kadar vazifelerini bihakkin yerine getirmişlerdir.

Örneğin Taif'te peygamberimizin başına gelenleri düşünün. Taif'e misafir olarak geliyor. Bunu duyan Taif valisi peygamberimizi şehre sokmuyor. Taif'ten çıkarken valinin desteklediği ayak takımı tarafından taşlanarak, el ve ayakları al kan içinde kalan peygamberimize Cibrail'in:

“- Ya Resûlallah! Ne dilerseñ dile. Cenab-ı Hakk duanı kabul edecektir,” muştusuna karşılık, Yüce Peygamberimiz ellerini açıyor:

“- Allah'ım! Onlar gerçeğı bilmiyor, sen onları affet,” buyuruyor. Dilese Taif halkının helâkını isteyebilirdi. Her peygamber bir yere kadar yapılanlara tahammül göstermiştir. Ondan sonrasını Allah'a havale etmiştir. Bunların örneklerini Kur'an-ı Kerim'de görüyoruz, okuyoruz. Gözü kan çanağına dönmüşçesine kendisine saldıran insanların helakini değil, onların affını istemiştir. Nitekim çok değil, yedi sene sonra Taif'in tümü Müslüman olmuştur. Onun için peygamberimiz aynı zamanda rahmet peygamberidir.

Peygamberler de her çağın inanç hastalıklarının ilacını getirmişlerdir. Şayet insanoğlu Peygamberlerin değil de Peygamberler dışındaki insanlarla gönül dünyasına deva aramaya kalkarlarsa, aç insanın karnını çör çöple doyurduğu gibi, inanç dünyasını da çör çöple doldurmak zorunda kalır. Yaşadığımız dünyada bunun çokça örneklerini görüyoruz. Adam namaz kılmıyor, yoga yaparak huzur bulduğunu söylüyor. Hatırlar mısınız bilmiyorum. Reha Muhtar, televizyonculuk adına yıllar önce büyük bir habercilik başarısına imza atmıştı. Oturduğu yerden kalkamayan, başkalarının yardımıyla zaruri ihtiyaçlarını gideren, olabildiğince obez ve

olabildiğince şişman Hintli kadın Guru Shri Mataji'yi, İstanbul'un sosyeta İstanbul'a davet eder. Ve İstanbul'un lüks otellerinden birinde Reha Muhtar gizli kemereyle çekim yaparak bu rezilliği, Türk halkının seyretmesini sağlamıştı.

Ayin Guru Shri Mataji'in ayaklarının altında su dolu bir leğen var. Bizim hijyene çok önem veren İstanbul Sosyeta, o leğendeki sudan bir damla ağzına alarak, huzuru bulduğunu söylüyorlar. Peki, sosyetemiz bu merasimden ve o sudan ağzına almakla huzur bulur mu? Diyeceksiniz ki asla. Ben ise sizin aklınıza huzur bulduğuna inanırım. Yukarıda izah ettiğim gibi, nasıl aç kalan midemiz mecbur kalınca domuz etinden, çekirgeden bile doyum sağlıyorsa, İlâhi vahiyden, Kuran'dan mahrum kalan Ruhumuz da açlığını gidermek için ateşe, ineğe, Mataji'ye tapırken de bu ihtiyacını giderebilir.

Firavun ve Tanrılaştırılan Roma Kralları

İnsanın uygarlık yolculuğunun tarihi, bir yönüyle de insanlığın tapınma arayışı tarihidir. İnsanlara rehber olarak gönderilen yüz bini aşan peygamberler arasında bildiklerimiz ve bilmediklerimizin tümü; içinde bulunduğu toplumda, gerek insandan, gerekse tabiatla var olan bir takım canlılardan ilahlaştırılan putlarla mücadele ile ömürleri geçmiştir.

Bildiklerimiz içinde Hz. Musa; “Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” diyen Firavunla, Hz. İbrahim Nemrutla, Hz. İsa Tanrılaştırılan Roma kralları ile Yüce peygamberimiz de, Mekke’de Kâbe’yi dolduran her kavmin kabilesi için var olan sayısız putlarla mücadele etmiştir. Dr. Ali Yaz’ın, “Para” adlı kitabında, LAT (İlah), UZZA (kuvvet veya itibar), MENAT (Money, manat, Para) anlamına geldiğini ifade etmiştir.

Peygamberimizin Kâbe civarlarında gördüğü bir mağdura yaptığı yardımı gören Ebu Cehil, Peygamberimize:

“- Sen kim oluyorsun da yardım ediyorsun? Bu şehrin ve Kâbe’nin efendisi kerim olan bizleriz, yardımı ancak biz yaparız,” diyerek tepki göstermiştir. Görülüyor ki Ebû Cehil, Lat’ın ilahlık, Uzza’nın kuvvet ve itibarı, Menat denilen para gücünü kendinde buluyordu. Başkalarının bunu yapmasını istemiyordu. Çünkü bu üçlünün ifade ettiği büyüklük, kuvvet ve itibarı, para gücünü kaybetmek istemiyordu.

Doğduğu büyüdüğü Mekke’de Peygamberimizi başlangıçta ciddiye almamışlarsa da, gittikçe etrafında bulunan halkanın

genişlemesi ile telaşa düştüler. Bunun üzerine rüşvet bile teklif ettiler. Rüşvetle de sonuç alamayınca, inanılmaz işkence ve horlamalara maruz kalan Peygamberimiz önce, kendisine inanan bazı Müslümanlara Yesrib'e hicret etmelerine izin verdi. Daha sonra da yakın arkadaşı Hz. Ebubekir ile birlikte, bir gece Mekke'yi terk ederek, Yesrib'e hicret etti. Hicretin ardından Medine ismini alan bu şehirde ilk İslam Devleti kuruldu. İslam devleti sınırları kısa sürede Arap coğrafyasının dışına taşı. Hazine-den kamu kurumlarına, ordudan, zekât (vergi) sistemine kadar idari ve mülki yapılanmayı tamamladı.

Peygamberimiz 632 yılında vefat ederken dinimizin itikadi ve ameli hükümleri yanında, muamelat yönünden bugünkü modern devletlerin dahi tesis edemediği üç ilkeyi pekiştirerek vefat etmiştir.

Bu ilkelerin birincisi **“Adaleti”** di. Yöneticiler kendileri ve kendi evlatları aleyhine bile olsa mutlaka adil davranmalıydı. Mesela soylu bir ailenin kızı suç işlerken yakalanmıştı. Kabile üyeleri peygamberimizin sevdiği ve saydığı yakın bir arkadaşını göndererek, suçlu kızın affedilmesi hususunda kendinden yardım talip ettiler. Aldıkları cevap oldukça manidardı. “Sizden öncekilerin mahvolmasının sebebi de buydu. Asiller suç işlediğinde serbest bırakılır, sadece fakirler cezalandırılırdı. Allah’a yemin ederim ki kızım Fatıma da olsa cezasını veririm.” Nitekim Yahudi şeriatında fakirler suç işlediğinde, Yahudi şeriatının hükmü icra edilirdi. Ama soylu biri suç işlediğinde bir keçi getirilir, soylunun yiyeceği dayağı keçiye atarlardı. Nitekim günah keçisi tabiri buradan gelmektedir.

Peygamberimizin ikinci prensibi **“Demokrasi”** idi. Uhut savaşında peygamberimizin stratejisi savunmada kalmaktı. Ancak oylama sonucunda çıkan meydan savaşı kararına itiraz etmedi. Bu nedenle yöneticiler, kamu hukukunu ilgilendiren konularda tek başına karar almamalı ve mutlaka danışma meclisinde meşveret yapmalıdır.

Mekke'nin feth edilmesinden sonra Kâbe'nin anahtarlarının kime verileceği merak konusu oldu. O arada, "Hiç şüphesiz Allah size, emanetleri ehline teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder" mealindeki Nisa suresinin 58. ayeti nazil oldu. Bunun üzerine Kâbe'nin anahtarlarını Peygamberimiz (Müslüman olmadığı iddia edilen) Osman b. Talha'ya vererek: "Ey Talha oğulları! Eskiden olduğu gibi bu görev ebediyen sizde kalmak üzere anahtar alın. Bu olayda Resulullah'ın üçüncü prensibinin de **"Liyakat"** olduğunu görürüz. Zira, Mekke feth edildiğinde Kâbe'ye gidip putperest kabul edilen (ki başka rivayetlerde daha önceden Müslüman olduğu da kabul edilen) Osman b. Talha'nın elinden bazı ashab tarafından anahtarlar alındı. Artık onlar bundan böyle bu onurlu görevin ona layık olmadığını düşünmüşlerdi. Hz. Muhammed ise buna razı olmadı. Yukarıda da izah ettiğimiz gibi putperest görevliyi yanına çağırarak:

"- Sen ve ailen nesiller boyu Kâbe'ye başarıyla hizmet ettiniz. Kutsal mabedimizi korudunuz. Bu görev sizin hakkınız. Hizmetinize devam edin," diyerek sahabenin getirdiği anahtarları ilgili putpereste teslim etti.

Kamusal alanda bir atama yapılacağı zaman kimsenin inancı veya ırkına değil, o göreve layık olup olmadığına bakılırdı. Ve Resulullah emanetlerin layık olana verilmesini emrederdi.

Bir de günümüzde, "başkası olacağına, bizim arkadaşımız olsun" diyerek liyakate dikkat edilmeden yapılan atamaların, kamu hukukuna verdiği zararları takdirinize arz ediyorum.

Nitekim Hz. Ömer de hilafete geçince bu üç prensibi, **"Devletin dini adalettir"** diyerek, pekiştirmiştir.

Yeğenim Sen Anlamazsın, Bu İşler Böyle Yürür

Dünkü insan ne ise, bugünkü insan da aynısıdır. Dün iyiler, dürüstler olduğu gibi, bugün de aynıları vardır. Dün evetçiler, yalakalar, gölge haramiler ve dalavereciler olduğu gibi, bugün de aynıları vardır. Aradaki fark sadece zaman farkıdır. On birinci yüzyılda yaşayan, ünlü doğu klasiklerinden Keykavus'un Kabusnâme'sinde yaşanan ve anlatılan bir olay vardır. Siz de bir bakın bakalım günümüzde yaşananlara benziyor mu?

On birinci yüzyılda, Tebriz yakınlarında yaşayan, malı mülkü ve sayısız koyunları olan bir ağa yaşarmış. Bu ağanın da iyi halli, haramdan sakınan, temiz yürekli bir çobanı varmış. Bu çoban her akşam sağdığı sütü ağaya getirir, ağa ise gelen sütün yarısı kadar süte su katar, bunu da çobana sattırmış.

İyi kalpli, temiz çoban ağaya:

- Ağam, böyle yapma, haramın binası olmaz. Kazandığını fazlasıyla kaybedersin, diye öğüt vermesine rağmen ağa:

- Sen anlamazsın, sen benim dediğimi yap, diyerek sulu sütü sattırır ve haram para ile günden güne zenginleşirmiş.

Sonunda rastlantı bu ya, çoban bir yaz gecesi koyunları otlatmak üzere dere kenarına götürdüğünde, aniden şimşeklerin çakması, hava gürlemesi sonucu bardaktan boşanırcasına yağın yağmur yağmış ve gelen sel suları koyunları alıp götürmüştü. Çoban koyunları kurtarayım derken canını zor kurtarmış. Koyunlardan bir tanesini bile kurtaramamış. Çoban büyük bir korku ve

telaş içinde ağanın yanına gelmiş. Çobanın yanında ne süt, ne de koyun varmış. Bunun üzerine ağa sormuş:

- Niçin süt getirmedi?
- Koyun nerede ki süt getireyim?
- Koyuna ne oldu?

- Ben sana süte su katma, halkı aldatma demez miydin? Ama sen dinlemezdin. İşte o süte kattığın sular toplandı, birikti, bir ulu sel oldu, geldi bütün koyunları aldı ve gitti, diye cevap verince, ağa hatasını anlamış ama çok geç ...

Bazı insanlar hile ve hurdayı açığözlülük sanıyorlar. Çok temiz kalpli bir öğrencim vardı. Amcasının çok yanlış işler içinde olduğunu söyledi. Anlattığına göre bir gün ikaz ettiğinde:

- Yeğenim, senin bu işlere aklın ermez, bu işler böyle yürür, diye cevap verir. Gün gelir amcası tedavisi mümkün olmayan o malum hastalığa yakalandığında yeğenine:

- Yeğenim, sen bana hep doğruyu söyledin ama ben yanlış yaptım. Keşke seni dinleseydim, diye pişmanlığını yana yakıla anlattığını, yine bu temiz kalpli öğrencimden dinlemiştim.

Hilekârların hilesi sonuçta kendilerine dokunur. Yüce peygamberimiz: *"Her kim hileyle yaşarsa, yoksullukla ölür"* buyurmuştur. Bu yoksulluğu sadece mal mülk olarak algılamayalım. Nice zenginler tanıyorum ki, malı varken bile dost fakirliği yaşıyor.

Bir İp, Bir Balta, Bir de Kur'an İstiyorum

967- 1030 tarihleri arasında yaşayan bugünkü Afganistan, Irak'ı toprakları içine katarak ilk Türk Sultanı unvanını kazanmış Gazneli Mahmut, İslam tarihinde önemli bir yere sahip, değerli bir devlet adamamızdır. 10. Asırda yaşayan Gazneli Mahmut'un örnek hayatı, fevkalade ilginç hadiselerle doludur. Kendisi gibi çok zeki ve kavrama gücüne sahip, Ayaz adında bir nedimesi vardı. Birlikte yaşadıkları birçok ibretli olay vardır.

Gazne'nin Sultanı, nedimesi Ayaz'la birlikte yoldan geçerken, yandaki bahçeden uzanan kayısı ağcından kayısı koparıp yerler. Daha sonra şöyle derler:

- Biz sahibinin izni olmadan kayısı koparıp yedik. Adam helal etmezse ne olacak? Bu kul hakkıdır. Ayaz:

- Sultanım, köyün yakınından geçiyoruz. Sahibini bulur, helalleşiriz, der.

Öyle de yaparlar. Buldukları bahçenin sahibinin fakir bir hamal olduğunu öğrenirler, durumu anlatırlar. Hamal adam, gayet hürmetle:

- Sultan Mahmut bizim bahçemizden kayısı koparıp yemiştir, bu bizim için unutulmaz şereftir. Bin defa helal olsun, karşılığını verir. Hoşuna giden bu sözler Sultanda minnettarlık hissi meydana getirir.

- Bir işin olursa mutlaka saraya gel, diyerek oradan ayrılır.

Bu sözü fırsat bilen adamın açgözlü hanımı kocasına ısrara başlar. "Git sultana, sana iyi bir iş versin, rahat rahat geçinelim de bu fukaralıktan kurtulalım," der. Adam ise, "bak hanım, Allah'a

şükür kıt kanaat, kimseye muhtaç olmadan, elimizin emeğiyle geçinip gidiyoruz. Aç- susuz değiliz. Sultan bahçemizden bir kayısı yedi diye yüzüzlük yapmanın ne gereği var,” dediye de, Hanımı her akşam aynı şeyleri tekrarlar. “Saraya git, sultanı gör, durumumuzu anlat. Bu fırsattır, iyi bir iş iste, hiç olmazsa sen de biz de rahat ederiz.”

Adam ilk anda aldırılmazsa da her akşam hanımının ısrarından, dırdırından gına gelir. Bir bahar mevsimi, bahçesindeki ağaçtan bir sepet dolu kayısı ile sarayın yolunu tutar. Ne yazık ki o günde, sarayın önünde asilerden bir gurup, sarayı basmak ister. Askerler asilerle beraber sarayın avlusundayken, derdini kimseye anlatamadan, onu da asilerden sanarak, suikastçı diye zindana atarlar. Masum adam zindanda seneler boyunca yatar.

Sultanın da bir âdeti vardır. Zaman zaman zindanları gezer, haksız yere zindana giren varsa onların durumunu araştırır, bir haksızlık yapılmışsa onu telafi ederdi. Zindanı gezerken, saraya kayısı getiren köylüye rastlar. Onu tanır.

“- Sen neden buradasın, suçun ne” dediğinde, adam:

“- Ben “KAYISI” maddesinden burada yatıyorum” der. Sultan adamlarına, “kanunlarımızda böyle bir madde var mı,” diye sorar.

“- Yok, efendim” derler. Sultan yine sorar:

“- Bak, kanunlarımızda böyle bir madde yokmuş,” dediğinde, adam durumu anlatır. Bunun üzerine fevkalade üzülen Sultan:

“- Seni haksız yere buraya koymuşlar, bize hakkın geçti. Bunu mutlaka tazmin edelim, söyle ne dilersen dile, hemen yerine getirilecek dediğinde,” canı yanan köylünün dileği şöyle olur:

“- Bana bir ip, bir balta, bir de Kur’an-ı Kerim ver” yeter, der. Sultan şaşırır:

“- Garip şeyler istiyorsun. Ne yapacaksın bunlarla?” Adam gözünü kırpmadan cevap verir:

“- Sultanım, balta ile kayısı ağacını keseceğim, iple hamallığa devam edeceğim, Kur’an’a da el basıp, bundan sonra hanımımla asla dinlemeyeceğim,” der.

Prens Sakya-Muni' nin Gezintisi

Hastalık, elem, yaşlılık ve ölüm nedir bilmeyen Hint Prens'i Sakya – Muni, nedimesiyle bir gezinti esnasında görüntüsü berbat, üstü başı düzensiz, dişleri dökük, salyaları akan ihtiyar birisine rastlar. O ana kadar yaşlılık hakkında herhangi bir bilgisi olmayan Prens donakalır. Yardımcısına, adamın nasıl olup da bu itici ve zavallı duruma düştüğünü sorması üzerine yardımcısı:

- Bütün ölümlülerin ortak kaderi olduğunu, doğan her bebeğin bir gün gelip bu duruma düşeceğini, kendisinin de kral oğlu olmasının hiçbir önemi olmadığını, aynı şeylerin kendi başına da gelmesinin mukadder olduğunu söyledi.

Bunu öğrenen Prens, gezisini yarıda keserek, durumu düşünmek için geri saraya döner. Tek başına sarayda odasına çekilir ve günlerce bu ihtiyarın şahsında, kendi geleceğini düşünür. İnsan aklı nisyan ile maluldür ya. Günler sonra ihtiyarın bu durumunu unuttur, tekrar yardımcısıyla ikinci bir geziye çıkar. Ancak bu sefer de karşısına bir hasta çıkar. Halsiz, yara bere içinde, gözleri kanlı, güçsüz bir adam görür. O güne kadar hastalık nedir bilmeyen prens, bunun ne olduğunu öğrenmek için yardımcısına sorar. Yardımcısı:

- Bunun sağlıklı ve mutlu bir prens dahi olsa, kendisinin de başına gelebilecek bir hastalık olduğunu söyler.

Yine morali bozulan prens, gezisini yarıda keserek saraya döner ve kendi kendine teselli aramaya başlar. Nice sonra üçüncü kez gezisine kaldığı yerden devam eder. Bu gezisinde de ilginç

bir manzara ile karşılaşır. İnsanlar omuzları üzerinde bir şey taşıyordu, bunun ne olduğunu sorar. Yardımcı:

- O bir cenazedir. Herkesin sonu böyle olacak, der. Prens ölüye yaklaşıp örtüyü açar ve yüzüne bakar:

- Şimdi ne yapacaklar bu adama? diye sordu. Yardımcısı:

- Onu gömecekler, dedi.

- Neden?

- Çünkü o ölüdür ve bir daha hiç canlanmayacak. Ondan kurtçuklardan ve pis kokulardan başka bir şey kalmayacak!

- Bütün insanların kaderi bu mu? Yani, beni de mi gömecekler ve benden geriye pis kokulardan ve kurtçuklardan başka bir şey kalmayacak mı?

- Evet.

- Geri döndürün beni. Bir daha da gezmek, bunları da görmek istemiyorum, diyerek saraya kapanır. Hint kumaşından giysiler giyerek, kuş sütü hariç en leziz yemeklerle karnını doyurarak, kuş tüyü döşeklerde uyuyarak, ömür geçirdiği sarayda zaman gelir Prens hastalanır. İlerleyen yaşı sonucu da dişi döken, ağzından salyalar akan ihtiyar olur. Zamanı gelince o da ölür, omuzları üzerinde toprağa gömülür, onun cesedi de kokar ve cesedinde kurtçuklar oluşur.

Kundak beziyle geline bu dünyadan, kefen beziyle bugüne kadar gitmeyen yok. Hedefine doğru yol alan bir mermi gibi hayat da, ölüme doğru yol almaktadır.

Gazali de bu konuda şöyle diyor: “Ömür akan su, esen rüzgâr gibi akıp ve esip gitmektedir. Dünya aldatıcıdır. Sana sevgi gösterir, kendini, sana âşık ettirir. Senin bu aşkıyı sezince, bu defa da seni onlardan ayırarak öldürmeye çalışır. Akıllı ve uyanık o kimsedir ki, nefsi ve dünyası için gam çekmez, emelleriyle orantılı kulluğa da önem verir ve ne için yaratıldığını bilir. Allah sevgisini bir an bile gönlünden uzaklaştırmaz. Bu tip insanlar sağlıkta ve sevinçte şımarmazlar. Hastalık, üzüntü ve sıkıntı anında,

Allah var, keder yok, diyerek aldırılmazlar. Çünkü onların kalpleri fani dünyanın, yalancı ve sahte süsleriyle değil, Allah sevgisiyle mutmaindir.”

İzmir’de katıldığım bir dost cenazesinde, cenaze namazını kıldırın imamın, cemaate dönerek yaptığı konuşma oldukça manidardı:

“Efendiler! Bu iş ciddi. Hiç ölmeyecek gibi yaşıyoruz ama hepimiz bu mevta gibi, bir gün buraya gelip bu musalla taşının üstüne yatacağız. Hazırlıklı olacağız. Hiç kimse işini bitirerek buraya gelmiyor. İşlerinizi ona göre ayarlayın. Hayatı yaşarken bu “Son”u gözünüzün önünde bulundurun.”

Doğru söze ne denir? Elhak denir.

Pişmanlığın En Kötüsü Kıyamet Günü Olanıdır

Az ve yeterli servet, çok olan ve azdıran servetten iyidir. En kötü şey de ölürken yapılan mazeret beyanıdır. Pişmanlığın en kötüsü de kıyamet günü duyulan pişmanlıktır.

İtalyan Covanni sanayici bir ailenin tek çocuğudur. Kuş sütü hariç el bebek, gül bebek bir çocuk olarak büyütülür. Gençlik çağına gelince de, fabrika kokusu olmayan arabaya binmezdi. Bebekliği ve gençliği olabildiğince lüks hayat içinde geçti. Üretmeden tüketen bir genç olarak büyüdü. Ama bir taraftan da hepimiz için geçerli Sünnetullah'a (Allah'ın Kanunu) saniye sekmeden hükmünü icra ediyordu. Sağlıklı anne-baba herkes gibi yaşıyor, peygamberimizin ifadesiyle ihtiyarlığın afetinin belirtileri kendini göstermeye başlıyordu. Netice de 90 yaşının üzerinde bulunan baba yattığı hastanede organ yetmezliği nedeniyle vefat etti. Onun ardından eşinin yokluğunun üzüntüsüne dayanamayan annesi de birkaç ay sonra vefat etti.

Hayatın hep böyle devam edeceğini sanan asilzade Covanni, "duvara dayanma yıkılır, insana dayanma ölür" hesabı, anne-babanın arkasından kendini büyük bir boşlukta bulur. Ama çok geçmeden pekmez tabağına üşüşen sinekler gibi, etrafını kendisi gibi hayta, zengin paleleri (küçük, toy çocuklar) doldurur. Vur patsın, çal oynasın hesabı o meyhane senin, bu meyhane benim, alkol, uyuşturucu, her ne zararlı illet varsa hepsine de dalar çıkar. Otuz yedi yaşına geldiğinde gölün suyu kurur. Babadan kalan net yedi milyon avro ile Akdeniz sahillerinde bulunan kat

ve yatların hiç biri kalmaz. Elde avuçta ne varsa hepsi biter. Etrafındaki yiyici takım da dağılır, çevresinde kimsecikler kalmaz. Otuz yedi yaşına kadar dünyanın en zengin delikanlısı olarak hayatını sürdüren Covanni, yetmiş üç yaşına kadar da, sokaklarda dünyanın en sefil insanı gibi yaşar. Velhasıl ömrünün son otuz altı yılını sokaklarda hayatını sürdürür. Bir Noel gününde sokakta alkollü olarak yaktığı ateşte ısınayım derken, ateşin içine düşer ve yanarak ölür.

Steve Paul Jobs. Dünyanın en tanınmış kişilerinden. Apple'ın kurucusu, Suriyeli fakir bir ailenin evladı olarak dünyaya gelir. İki aileye evlatlık olarak verilir. Zeki, azimli ve kararlı bir insandır. Kısa zamanda teknoloji dünyasının en önemli isimlerinden ve en zenginlerinden biri olur. Elli altı yaşında yakalandığı pankreas kanserine yenik düşer ve iPhone 4 tanıtımından bir gün önce ölür. Bütün parası, dünyanın en zengin adamının bir gün daha fazla yaşamasını sağlayamaz. Hayatının son döneminde yüzleştiği ve farkına vardığı gerçekleri dile getirdiği son sözleri ise hepimize ders verir nitelikte:

“İş dünyasında başarının zirvesine ulaştım. Başkalarının gözünde, benim hayatım başarının somut bir örneğidir. Ancak, işi bir tarafa bırakırsak, çok az keyif aldım. Sonunda, zenginlik alışık olduğum hayatın sadece bir unsuru oldu.

Şu anda, hasta yatağımda yatıyorken bütün hayatımı hatırlıyorum. Anlıyorum ki tüm gurur duyduğum tanınma ve zenginlik, solgun ve yaklaşan ölümün yüzünde anlamsızlaşıyor. Ölümün yaklaşan çizgilerinde yaratanı hissediyorum.

Şimdi biliyorum ki, bir ömür boyu biriktirdiğimiz zenginlik bitecek. Zenginlikle ilgisi olmayan şeylerin de peşinden gitmeliyiz. Bundan daha önemli şeyler olmalı. Belki ilişkiler, belki sanat, belki de gençlik günlerimizin hayalleri.

Hiç durmadan zenginliğin peşinden gitmek, kişiyi benim gibi şaşırmış birisine çevirir.

Yaratan bize, herkesin kalbindeki sevgiyi hissetmek için duygular vermiştir. Zenginlikle gelen yanılsamalar değil, hayatım boyunca kazandığım serveti birlikte götüremiyorum. Ne götürebiliyorum, sadece aşkla çöktürülmüş anılar. Gerçek zenginlik sizi takip edecek, eşlik edecek, güç verecek ve devam etmeniz için ışık verecektir.

Sevgi binlerce mil seyahat eder. Hayatın sınırı yoktur. Nereye gitmek istiyorsanız gidin. Ulaşmak istediğiniz en üst noktaya ulaşın. Bu tamamen sizin kalbinizde ve ellerinizdedir.

Dünyadaki en pahalı yatak nedir biliyor musunuz? ‘Hasta yatağı...’Birisini arabanızı kullanmak için, para kazandırmak için işe alabilirsiniz, fakat hastalığınızı taşıyacak birisini bulamazsınız.”

Kaybedilen şeylerin telafisi olabilir. Fakat kaybolduğu zaman bulunamayan bir tek şey var, o da ***‘hayat...’*** Ameliyata giden birisi, henüz bitiremediği bir kitap olduğunun farkına varır: ***‘Sağlıklı Yaşam Kitabı...’*** Şu anda hayatın hangi evresinde olursak olalım, zaman içinde, perde iniyorken onunla yüzleşeceğiz.

Nereye Gittiğimizi Biliyor muyuz?

Nereden geldiğini bilen, nereye gittiğini de bilecektir. Ne olduğunu bilen, sonunda ne olacağını da bilecektir. Sonunda ne olacağını bilen, kendisinden daha önce ne istendiğini de bilecektir. Kendisinden ne istendiğini bilen, ne türlü iş görmek gerektiğini de bilecektir. Ve bunları bilen, nerede olduğunu, ne olduğunu, nasıl olduğunu, nereye gideceğini ve ne olacağını bilecektir.

Günümüzde ölümü unutarak yaşamayı kar sayan kardeşlerimiz var. Manisa’da görev yapan müftü arkadaşlarımdan biri anlatmıştı. Manisa’nın tanınmış eşrafından yaşlı biri, bir gün Müftü beyi ziyarete gider. Müftü Bey misafirini büyük bir nezaketle karşılar ve içilen çay ve kahvelerden sonra misafir müftü beye talebini arz eder. Der ki:

“Sayın Hocam! Cenazelerde “Selâyı” kaldırırsanız olmaz mı? Ben her selâ duyduğumda, o gün keyfim kaçıyor, moralim bozuluyor, tansiyonum yükseliyor. Nasıl olsa bu tür haberler telefon ve mesajlarla cenaze sahibi yakınlarına iletiyor, dediğinde müftü bey kısa bir şaşkınlıktan sonra:

“..... Beyefendi. Selâyı kaldırmak, ezanı kaldırmak gibi bir şey olamaz.. Selâ cenazenin bulunduğu mahalle halkına ve yakın dostlarına yapılan bir duyurudur. Yüzyıllardan beri uygulanan bir gelenektir. Üstelik “Selâyı” kaldırmak benim yetkim de değildir. Haydi, selâyı kaldıralım diyelim, ama ölümü yine durduramayız ki.”

“Esen rüzgârı, akan nehiri durdurmak nasıl mümkün değilse, akıp giden ömrü de durdurmak mümkün değildir. Ömrümüz tıpkı güneşte eriyen bir kar gibi eriyip gitmektedir. Önemli olan ondan korkarak değil, ona hazır olarak yaşamaktır. Ölümü unutarak yaşamak çare değildir. Üstelik bu durum Peygamberimizin de bir öğüdüdür.”

“Peygamberimize sahabeleri sorar: “Ya Resûlallah! Bize kalıcı nasihat bırak, dediklerinde peygamberimiz de sahabelere ve sahabeler şahsında bizlere: “Sizlere iki kalıcı nasihat bırakıyorum. Biri Kur’an-ı Kerim, diğeri de ölümdür” buyurmuştur.”

Yukarıda Müftü beye sorulan sorulara kendi şahsında cevap bulamayan insanların yaşadığı, manevi psikolojik bir travmadır.

Bir de yukarıda sorulan soruların idraki içinde yaşayan Kudüs fatihi Selahaddin-i Eyyubi’nin, ölüm döşeğinde oğluna verdiği nasihate bakalım. Kudüs Fatihi Selahattin Eyyubi ölüm döşeğinde idi. Kendisinden sonra yerine geçecek olan oğlu Melik Efdal’i yanına çağırdı ve şöyle vasiyet etti:

“Evladım! Sana, bütün iyiliklerin kendisinden geldiği Allah korkusu ile doğrudan ve doğru yoldan ayrılmamayı vasiyet ederim. Allah’ın emirlerini yerine getirmekte elin gevşek olmasın ve kusur işlemeyesin. Bilesin ki kurtuluş ancak bundadır. Kimsenin kanı ile ellerini kirletme. Halkının emniyeti ve saadeti için çalış. Onları Allah’ın sana bir emaneti olarak bil. Komutanlarına değer ver. Arkadaşlarını koru. Herkesin bir gün öleceğini asla aklından çıkarma. Kimsenin hakkını zayii etme. Kul hakkı, kul affetmedikçe kalkmaz.”

Nasihatlerinden sonra şunu istedi. “Kefenimi bir mızrağın ucuna bağlayıp, Tellalın eline ver. Tellal sokak sokak gezsın ve halka şöyle bağırırsın:

-İşte ey ahali! Bu Kudüs fatihi Selahaddin’in kefenidir. Dünyadan sadece bu kefenle gidiliyor. Bundan gayri, atı, silahı, şanı, şöhreti, malı, mülkü, makamı ve mevkii kabir kapısından

giremeyecektir. Kudüs Fatihinin durumuna bakın ve ibret alın, diye sokak sokak bağırsın.”

Aziz dostlarım bu vasiyete ilave edecek bir söz bulamıyorum. Sadece şunu söyleyebilirim. Elbiselerimizin marka ve modelini düşündüğümüz kadar, kefenimizin marka ve modelini düşünmeyi ihmal etmeyelim. Allah hepimize iman selameti versin.

Cenab-ı Hak da İbrahim Sûresinin 34. Ayetinde : “Allah, istediğiniz şeylerin hepsinden size verdi. Eğer Allah’ın nimetlerini saymaya kalkışsanız sayamazsınız. Şüphesiz İnsan çok zalimdir, çok nankördür.”

Şu halde Allah bize bolca, cömertçe, sayısız nimetler vermişse, biz de vermekle yükümlüüz. Rabbimiz de, Peygamberimiz de mutluluğun ve huzurun iksirini bize bildirmişlerdir. O da, Rabbimizin bize verdiklerinden, bizim de gücümüz nispetinde vermemizdir. Gideri olmayan havuza akan su zamanla yosun tutar, içilemez hale gelir. Biriktirmek de insanı bozar ve huzursuz eder. Ancak Rabbimizin bize verdiğinden vermekle huzur bulabiliriz.

Yüce peygamberimize sorarlar: Ya Rasülallah! Günah nedir, sevap nedir?

Cevap verdi:

- Günah; işlediğinizde içinizde sıkıntı ve darlık uyandıran işlerdir. Sevap ise; işlediğinizde içinizde ferahlık uyandıran işlerdir.

Bir Ölüden Mektup Var

Değerli yaşayan insanlar, ben bir ölüyüm. Şehirden uzak bir mezarda kalıyorum. Yanımda benim gibi binlercesi var. Komşum bir genç. Az aşağıda bir çocuk var. Yukarıda kimsesiz diye gömülen bir amca var. Dün bir hakim geldi diyorlardı. Önceki gün yeni evlenmiş bir çift vardı. Yan yana gömüldüler. Tüm unvanlardan, mesleklerden, rütbelerden yoksun insanlar burada.

Sadece şehitleri getirmiyorlar. Onları birbirlerinin yanına, ayrı bir yere gömüyorlar. Bir de çok ünlü bazı devlet büyükleri burada değil. Onların yeri biraz daha farklı... Ama onun dışında tüm ahali burada. Hırsız da burada, katili de burada, cellâdı da burada, gardiyanı da burada, hoca da burada... Ölüm kararı veren hâkim de burada, idam edilen genç de burada. Zenginler de fakirler de burada...

Hepimiz iki metre kare bir arazi sahibiyiz. Başka da bir varlığımız yok. Sadece gösteriş meraklısı bazı dirilerin yaptıkları mezar taşlarımız farklı. Onun dışında topraklarımız aynı büyüklükte...

Size buradan sesleniyorum. Şehirden uzak, karanlık ve soğuk bir gecede sesleniyorum. Dediklerimi ister alın ister almayın. Size kalmış. Ama yine de başınızı elinizin arasına alıp düşünmenizi tavsiye ederim...

Biz ölümler birbirimizle konuşuyoruz. Her birimizin bir hikayesi var. Hepsi de tecrübe etmiş dünyayı. Burada iki yüz yıl önce ölmüş kişiler de var. Eski mezarlıkta dediklerine göre bin yıllık ölümler de varmış. Daha eskilerinde ise çok eski zamanlardan kalan ölümler varmış.

Burada çok kullandığımız bir söz var. Bunu sizinle paylaşmak istedim.

Bu sözümüz “keşke” dir. Tüm konuşmalarımız keşke ile başlar, keşke ile biter. Keşke annemin kalbini kırmasaydım o gün. Evden çıktım. Gözümü mezarda açtım. Annemi dünyada kalbi kırık bıraktım. Keşke öyle yapmasaydım...

Keşke eşime el kaldırmasaydım. Onun gönlünü alamadan göçtüm dünyadan. Halbuki seviyordum onu. Kıskanıyordum onu. Ama keşke kırmasaydım kalbini, kızmasaydım cefakar, vefakar eşime... Keşke onu üzmeden gelseydim bu âleme...

Keşke yalan söylemeseydim. Keşke hız yapmasaydım. Keşke malımı dağıtsaydım. Keşke çocuklarıma iyi davransaydım...

Geçen gün aşağıdaki mezarlıkta yatan bir kişinin kızı gelmişti. Mezarda ağlıyordu. Baba ne yaptın bize? Neden bizi rezil ettin el aleme? Senin çocukların birbirine düşman oldular. Malın yüzünden birbirlerine silah çektiler. Kardeş, kardeşini öldürdü senin yüzünden! Neden malını böyle bıraktın? Neden yanında çalışan oğlunun hakkını vermedin? Neden kızlarına mal bırakmadın? Neden malını yıllarca sana hizmet eden çocuklarına değil de vefasız oğluna vasiyet ettin? Neden baba neden?

Kadının tüm bağırımlarını, ağlamalarını bütün kabir ehli duymuştu. O gittikten sonra mezaradaki adama sorduk. Dedi ki:

- Ben, yıllarca şu vefasız oğullarım için çalıştım çabaladım. Ama hasta olunca malıma göz diktiler. Yıllarca bana bakan oğlum vardı. Ama ona son günlerde bir şeyden dolayı kızmıştım. Bu nedenle ondan intikam almak için çocuklarımla olduğu yerde, vefasız oğullarıma malımı vasiyet ediyorum dedim. Aslında gözüm onu korkutmaktı. Ama yakın zamanda öleceğimi bilmiyordum. Ben ölünce de hepsi benim böyle dediğimi vasiyet bilip mal için birbirlerine düştüler... Keşke öyle demeseydim! Keşke çocuklarımla birbirlerine düşman etmeseydim... Keşke keşke...

Bir de başka bir keşkemiz var. Bu keşke burada yatan aşağı yukarı herkesin keşkesi...

Keşke namazımı kılsaydım!

Keşke düzgün kılsaydım!

Keşke ibadetimi aksatmasaydım!

Keşke zekâtımı verseydim!

Keşke benden yardım isteyen o muhtaç kişiye yardım etseydim!

Keşke Allah'a sövmeseydim!

Keşke iman etseydim!

Keşke dürüst olsaydım!

Keşke Kur'an okumayı öğrenseydim!

Keşke zamanımı sadece gezip tozmaya harcamasaydım!

Keşke örtünseydim!

İşte bu keşkeler bizi perişan ediyordu. Zira bazı keşkelerimiz dünyadaki hatalarımız içindi. Ama bu keşkelerimiz ahiret hayatına yönelik hatalarımız içindi.

Geçen gün birini getirdiler. Çok kalabalık vardı. Ama yukarıdakilerin sesi bize geliyordu. Herkes kendi arasında fısıldayarak konuşuyordu. Kimse duymuyor zannediyorlardı. Ama biz duyuyorduk. Adamı gömmeye gelmişlerdi. Fakat onun gıybetini yapıyorlardı. Yok, bana borç vermedi. Bak öldün. Parayı mezara

mı götürdün? Öbürü şöyle diyordu. Şimdi malını herkes yiyecek. Öbürü başka bir şey diyordu. Güya bunlar eş dost akrabalarıydı.

Aslında bu konuşmalar her cenazede oluyordu. Yıllarca yüzünüze gülenler, dostunuz, akrabanız mezarlığa gelince sizi çekistirecekler haberiniz olsun!

Geçen gün doğumda ölen bir kadın gelmişti. Herkes ağlıyordu. Kadın da ağlıyordu. Herkes Ufak bebeğe ağlıyordu. Kadının ise kendi haline ağlıyordu. Zira buraya hiçbir hazırlık yapmadan gelmişti. Geride ağlayacak bir şeyi yoktu. Kendi haline ağlamaktan başka...

Ben yüz yıldır buradayım. Çok ölü gördüm. Sahipsiz, kimsesiz diye bir adam getirdiler. Bir hoca bir de mezar kazıcıları vardı. Adam evliya çıktı. Kabri cennet bahçesi olmuştu. Melekler ona eşlik ediyordu...

Ama bir adam da geldi. Mezarlık tıka basa doluydu. İğne atsan düşmezdi. Ne dualar ettiler, ne telkinler verdiler. Ağlayanlar, sızlayanlar... Üzerine saatlerce Kur'an okundu. Hepsi akşam olmadan gitti. Ama adamın çığlıkları tüm mezarlığı inletiyordu. Öyle azap çekiyordu hayvanlar bile ürkmüştü... Adamın arkasında o kadar kalabalık vardı ama kabirde işine yarayacak iki tane salih ameli yokmuş... Hep kuru kalabalıkmiş arkasındakiler. Okunan Kur'anlar da işe yaramadı. Zaten ameli, salih olmayana Kur'an da fayda vermiyormuş. Bunu da buraya gelince anladık... Üzerine onlarca hatim okunmuş adamlar gördük. Hepsi azapta..

Ey diriler! Buralar karanlık ve soğuk! Hepiniz eninde sonunda buraya geleceksiniz. Hiç ölmeyeceğini zannedenlerin yurududur burası...

İnanın sizin sahip olmak için kavga ettiğiniz o kadar fuzuli şeyler var ki, burada hepimizin pişmanlığı o şeyler!

Mal biriktirip yiyemeden ölenler burada.

Cimrilik yapıp malını esirgeyenler burada.

Hayırsız evlatları için gece gündüz çalışan, gurbetlerde soğuk odalarda kalanlar burada...

Burası mezarlık değil, burası pişmanlıklar diyarıdır...

Burada ilk geldiğimizde malımızı nereden kazandığımızı sordular. Nereye harcadığımızı sordular. Gençliğimizde ne yaptığımızı sordular. Namazdan sordular. Zenginlere malından soruyorlardı. Herkese dünyadaki durumlarını sordular... Herkesin hesabı günden güne değişiyordu. Aylarca hesabı bitmeyen vardı. Birkaç günde hesabı biten vardı...

Buraya diriler çok gelmez. Aslında gelmelerini isteriz. Biz de onları görünce teselli oluyoruz. Bazıları çok şanslı. Her hafta geleni var. Onun adına hayır hasenat yapıyorlar. O da burada rahat ediyor.

Keşke malımızla kalıcı işler yapsaydık diyoruz. Bir okul, bir yol, bir sağlık ocağı, bir kütüphane, bir mescit, bir aşevi... Bunları yapanların amel defteri yazılmaya devam ediyor. Hem de yüz yıl önce ölen birinin amel defteri daha kapanmamıştı burada... Ama bazıları da var ki, ölür ölmez amel defteri kapanıyordu. Arkasından bir iyilik gelmiyordu. Ne hayırlı evlat bırakmış, ne kalıcı ameller yapmış, ne faydalı bir ilim, bilim bırakmıştı...

Hepimizin pişman olduğu işler yapıyorsunuz. Öleceğinizi bildiğiniz halde ölmeyecekmiş gibi ya da randevu ile ölecekmiş gibi yaşıyorsunuz...

Burada sevgilisine kavuşamadan ölenler var. Babasını göremeden ölenler var. Çocuğuna sarılamadan ölen kadınlar var. Düğün gecesini göremeden ölenler var. İbadet ederken ölenler var. Günah işlerken ölenler var... Namaza başlarım deyip de başlamadan ölenler var...

Ben şimdiye kadar planlı ölen kimse görmedim...

Hepimiz hatalarımızı düzeltmek için dönmek istiyoruz. Ama düzeltmek istediğimiz hatalarımız, sizin hayatınızın vazgeçilmezi

olmuş... Burada anlatılacak çok şey var. Nice hikayeler var. Nice gözyaşı dökeceğiniz olaylar var. Ama size son nasihatim şu olsun:

Buradan dönüş yok. Oradan güzel işler yapmaya bakın. Paranız da, itibarınız da, unvanınız da, aileniz de dünyada kalacaktır. İbadetinizi aksatmayın. Kimseye de haksızlık etmeyin, kimsenin hakkını yemeyin. Hakkı yenilen burada rahat içinde. Hak yiyenler ise azap içinde!

Bu arada, ölmüş olan bir yakınınız için bir iyilik yapın. Belki kapanmış olan amel defterini yeniden açarsınız.

Çene Kemiğimizden Öğütler

M.Ö. 570 yılında yaşayan Anakreon bir şiirinde:

*Çoktan kırıştı şakaklarım
Ağardı saçlarım
Bahar yaşantım, gençliğim gitti,
Dişlerim de döküldü,
Geride sade bir çene kemiğim kaldı.*

Şark klasiklerinde de bizden sonra arkada kalan çene kemiğimiz bir hikâye ile şöyle dillendirilir:

Ülkenin birinde, anadan babadan fakir, hayatını amelelik yaparak sürdüren, tuttuğunu koparan yiğit bir delikanlı yaşırdı. Kismet kapalı, rızkı kesikti. Kazandığı ile zar zor geçiniyordu. Hayatı perişandı. Karnını doyurmak için bağ bahçe toprak işlerinde

çalışırdı. İşçiliğini yaptığı patronlarının yaşantısını, refah seviyesini gördükçe, boğazında bir şeyler düğümleniyor, “ Bu dünyada benden beteri yok” diye hayıflanarak durumunda şikâyet ediyordu. Kendine göre : “başkaları bal içer, tavuk, kuzu yer, benim midem katık görmez. Kedinin bile bir kürkü varken, ben çırlı çıplağım. Bu nasıl adalet? Ne olur, şu toprak içinde çalışırken ayağım, gönlümün dilediği bir defineye batsa? Ah keşke kader bir cilve gösterse de bir hazine geçse. Hiç olmazsa bir müddet için hevesimi alırım, üzerimdeki sıkıntı biraz olsun dağılır

Delikanlı bu hayaller içinde bulduğu toprak içinde vurduğu kazma ile topraktan çürük bir çene kemiği çıkarır. Çene kemiğini dikkatle eline alan delikanlı bakar ki toprağın içinde kalan çene kemiğinin bağları çözülmüş, inci dişleri dökülmüştü. Fakat bu cansız çene kemiği dilsiz olduğu halde türlü öğütler veriyor, çok sırlar saçıyordu.

Ey yiğit delikanlı, sen haline razı ol. İster şeker, ister bal yemiş ol, istersen dudağının kanını emmiş ol, toprağın altında ağzın alacağı şekil sonunda bu değil mi? Sen, zamanın dönüşünden rahatsız olma. Felek benden sonra döndüğü gibi, senden sonra da dönmeye devam edecek.

Çenenin sesiz öğütlerinden sonra delikanlının yüreğindeki gam eridi ve yok oldu, gönlü ferahladı.

Ey haris insan sen yoksulluğun yükünü sabırla çek, kendini üzüntü ile öldürme. Bir kul, ister başının üzerinde yük taşıсын, isterse başı feleğin yüceliklerine değsin dünyayı terk ettiği halde her iki hal de sona erer. Dünyada ne keder kalır, ne sevinç... Kalan şey, taç, taht, para, pul değil, kötülüklerin ve iyiliklerin karışığıdır. Şu halde sen iyilik et. Senden de bu iyiliğin kalacaktır. Saltanatına, makamına, mevkiine, parana, şan ve şöhretine, sağlığına güvenme. Bunlar senden önce de vardı, senden sonra da olacak! Akıl sahibi bugünü düşündüğü gibi yarını da düşünür. Dünya nasıl olsa geçmektedir. Eğer Allah'ın lütfettiği nimetlerin alt üst olmasını istemiyorsan, sahip olduğun imkânları ahret endişesiyle düşün ve elinde olanların kıymetini bil.

Vicdan Azabının İlacı ve Tedavisi Yoktur

Şark klasikleri gerçekten büyük bir hazinedir. Ama maalesef eğitilmiş kesimimiz batı klasiklerine ne kadar yakınsa, şark klasiklerine de o kadar uzaktır.

Bu hazineden ibret verici bir hikayecilikle “ **Geldiğinde gözü kızartan, gittiğinde yüzü kızartan, başlangıcı baldan tatlı, sonu ise dokuz boğumlu akrep zehirinden daha şiddetli ve pişmanlık olan “ÖFKE”nin**” nelere mal olduğunu çevremizde çokça görmekle birlikte, bu hatalara düşenleri de her akşam ekranlarda görüyoruz. Amacım okurlarımla hep beraber böyle bir hataya düşmememiz.

İbret ve ders verici bu hikâyecik. Sadi’nin Bostan’ında geçer. Bir gün kralın sarayındaki bir hizmetli saraydan kaçır. Gittiği yerlerde aç ve susuz kalan hizmetli pişman olup saraya geri döner. Çok öfkelenen kral diğer hizmetlilere örnek olması açısından hemen hizmetlinin idam edilmesini ister. Hizmetli krala der ki: “ **Bugüne kadar ben, size olan hizmetimin karşılığında sizin yardımlarınızla yaşadım. Hatam gereği beni öfkenize mağlup olarak öldürebilirsiniz ama yarın öfkeniz geçtikten sonra beni öldürmenin suçluluğu yüzünden içinize bir sıkıntı oturur, yediğiniz yemek, içtiğiniz su, tadını kaybeder, yattığınız yatak, başınızı koyduğunuz kuş tüyü yastık size dikenli yatak, yorgan haline gelir, vicdan azabı sizi ömrünüzün sonuna kadar bırakmaz diye üzüliyorum. Çünkü vicdan azabına ve acısına hiçbir tabip çare olamaz. Keşke böyle yapmasanız**

da, başka insanlar sizi bir zalim, öfkesine mağlup olan bir kral olarak bilmese..."

Hizmetlinin bu sözleri karşısında kralın öfkesi ve hiddeti birden yatışır ve hizmetliyi affeder.

İşte ülkemizde yaşanmış bir öfke hali ve sonucu:

Adam acente olarak aldığı sıfır km. arabasını üzerine tes-cilini yaptırmak için yaz günü şoförler cemiyeti, karakol der-ken epey koşturur ve plakayı da çıkartıp taktıktan sonra büyük bir sevinç içinde evine döner. Çoluk çocuk bahçeye inerler ara-baya hep beraber sevinirler. Adam yaz sıcağında koşturmaktan yorulmuştur. Bir iki lokma atıştırdıktan sonra divana uzanır ve uyur. Nice sonra uyandıktan sonra arabasını görmek üzere bah-çeye indiğinde aman Allah'ım bir de ne görsün. Üç ile dört ya-şındaki yaramaz oğlan çocuğu eline aldığı bir taşla yeni alınan arabanın kaportasına resimler yaparak arabanın kaportasını mahvettiğini görür.

Hemen oğlunun yanına koşarak kendini tutamayıp çocuğun elindeki taşı alarak çocuğunun parmaklarını aynı taşla arabanın kaportasına dayayarak taşla vurmaya başlar. Acıdan çığlık atan çocuğun parmaklarından kanlar akmaya başlar. Bu durum karşı-sında telaşa düşen baba oğlunu hemen hastaneye götürür. Dok-tor çocuğun parmaklarını kurtarmaya çalıştıysa da, elinden bir şey gelmemiş ve çocuğun ezilen sağ elinin parmaklarını kesmek zorunda kalmış. Çocuk ameliyattan çıkıp gözlerini açtığında ban-dajlı eline fark etmiş ve gayet masum bir ifadeyle, "**Babacığım parmaklarım yeniden ne zaman çıkacak?"**

Bu ifadeler karşısında baba adeta şok geçirir. Eve döndü-ğünde ise bahçede gördüğü arabasını tekmeler ve yumruklar, daha sonra da çocuğunun "**Babacım parmaklarım ne zaman çıkacak?"** sözü kalbine ve beynine ok gibi saplanır bu acıya daha fazla dayanamayan baba kendi hayatına son vererek intihar eder.

Çocuğunuz ağladığında, yâda yaramazlık yapıp halının üze-rine süt döktüğünde, sehpanın üzerindeki göz bebeği sakındığınız

vazoyu kırdığında lütfen bu hikayeyi birkaç defa okuyun ve bu hikayeyi hatırlayın.

Ya da çok sevdiğiniz birine karşı sabrı yitirdiğinizi anladığınızda önce biraz düşünün. Arabanın kaportası onarılabilir ama kırılan kemikler, kırılan kalpler ve incinen duygular hiçbir zaman onarılmaz. İnsan hata yapar Hepimiz hata yaparız. Fakat öfkeyle, düşünmeden yapılan hataların bazen telafisi mümkün olmayabilir. Nitekim cezaevlerinde her gün ekranlarda gördüğümüz hele hele trafikte “ **Yan baktın, yol vermedin, klaksiyon çaldın**” bahanelerle bir anda öfkelenip cinayet işleyip de Cezaevlerinde betonorma duvarlar arkasında çürüyen bedenleri gördüğümde üzülmemek mümkün değil

Yüce Peygamberimiz : “ **En büyük pehlivan öfkesini yenenendir.**” buyuruyor. Öfkesine mağlup olanın ne kadar kolu, kası, pazusu güçlü kuvvetli olursa olsun, her iki dünyada da mağlup bir pehlivandır.

Keşke... Keşke... Keşkelerle Dolu Hayatlar

Emekli bir öğretmen olarak emekliliğin ne olduğunu bilmiyorum. Emekli olduktan sonra da eğitim faaliyetlerim seminerlerim vesilesiyle okullarla cezaevlerinde geçmektedir.

Cezaevlerine girerken göz okumaları, üst aramaları, açılan demir kapıların ürkütücü sesleri insanı gerçekten ürpertiyor. Ama bir taraftan da yıldızlı otel görünümünde bir temizlik ve intizam var. Ama duam dileğim Allah hiç kimseyi ama hiç kimseyi buralara düşürmesin. Fakat hiç kimse de buralara düşmem diyemez. Ağzımıza ve elimize sahip çıkmazsak her an kendimiz buralarda bulabiliriz.

Cezaevlerinde bazı öğrencilerimi savcı, müdür ve infaz memuru olarak gördüğüm gibi geçenlerde gittiğim Salihli cezaevi ile Manisa Cezaevinde mahkûm öğrencime de rastladım. Hem de Manisa'da tanınmış bir aile çocuğu. Öğrencime ".....sen ne yapıyorsun burada?" dediğimde "Sorma hocam Hükümet önünde sarı ışıkta durdum, arkadan gelen araba bana vurdu. İndim arabadan '**Kör müsün?**' dediğimde, o da bana '**sen kör müsün neden geçmedin?**'" dedi o anda ağzımızdan çıkan küfürleşme sonucu bir anlık kızgınlıkla kendimi kaybettim. Yanımda bulunan ruhsatlı tabancamı ateşledim. Tam kalbine isabet etti. Maalesef öldü. Şimdi o Kırtık mezarlığında, ben ise 500 metre uzağında cezaevindeyim. Çok pişmanım, üstelik de Arabamın hem trafik sigortası, hem de kaskosu vardı. Hasar da ancak bir ile iki bin lira civarında idi. "**KEŞKE, KEŞKE, KEŞKE...**" elim kırılrsa da o tetiği

çekmeseydim. Ama yapılacak bir şey yok cezamı çekiyorum hocam.” Gel de üzülme.

Cezaevlerinde buna benzer anlık bir kızgınlıkla yaptığı bir suçtan dolayı, kimi suçsuz yere, kimi de gerçekten suç işlediği için oradalar. Hepsinin ortak hayatı ise dışarıda herkes işinin ve eşinin yanında iken onların betenorma duvarlar arkasında bulunmak.

Cezaevleri bazı mahkûm kardeşlerim için tam da kendini bulma, kendini tanıma yeri. Bir mahkûm kardeşim : **“Cezaevi hayatı elbette iyi bir yer değil. Ama benim için çok iyi oldu. İşlediğim suç nedeniyle burada kendimi ve hayatın anlamını keşfettim. “KEŞKE, KEŞKE, KEŞKE ...” bu betonarme duvarlar arkasına düşmeden, buraya gelmeden kendimi bulsaydım. Oturup saatlerce sabahlara kadar bunu düşündüm. ‘ Ben kimim? Yaratıcı beni neden yarattı, benim bu dünyadaki yerim nedir. Yaratıcım bana değer verip yaratıkların en şerefliisi olarak yarattıysa ben niye insan olmanın şerefini koruyamadım, buraya düştüm ‘ diyerek sabahlara kadar düşündüm. Ve kendimi suçlu buldum. İnşallah buradan çıkınca şerefli bir insan olarak yaşayıp Rabbimin rızasını kazanmaya çalışacağım. Konferansınız da beni çok etkiledi. Rabbimin yapma dediklerini yaptığım için buradayım. Onun yapma dediklerini yapmasaydım kim getirebilirdi beni buraya?”**

Bu arada yine bazı mahkûm kardeşlerimin pişmanlıklarına şahit oldum. **“Her şey bir yudum alkolle başladı, Hocam beni yıkan davalar, depremler değil beni yıkan en yakın arkadaşlarım. Arkadaşlarıma dikkat etmemenin bedelini ödüyorum ve kötü arkadaşın kobra yılanından daha tehlikeli olduğunu çok geç anladım. Dışarıda herkes işinin, eşinin çocuklarının yanında iken ben ve benim gibi aklını kullanmayan arkadaşlar burada. KEŞKE, KEŞKE, KEŞKE.....”** vs. gibi sonu gelmeyen itiraflar. Maalesef gençlikte yapılan bazı yanlışlıkların kirini, ihtiyarlığın silgisyle temizlemek mümkün olmuyor.

Hele Ankara Sincan Cezaevi ile İzmir Aliğa Çocuk ve Gençlik Cezaevlerinde çocuklarla birlikte unutulmaz saatler yaşadım. Çocuklardan biri: **“Hocam utanarak söylüyorum ben uyuşturucudan buradayım.” “Neden?”** dediğimde: **“Anam alkolik, babam alkolikti. Onların kötü örnekliği beni buraya düşürdü.”** Bu gence şunu anlattım: Sarhoş ve derbeder bir adamın iki oğlu varmış. Babası gibi alkolik olup cezaevine delikanlıya **“Neden buralara düştün”** denildiğinde’ Babamı biliyorsunuz daha fazla ne yapabilirdim ki’ diye cevaplar. Yine aynı soruyu bir şirketin CEO su ve genel müdürü olan oğluna sorarlar: **“Babamı tanıyorsunuz. ‘okumaktan, çalışmaktan başka ne yapabilirdim ki’”,** diye cevaplar. Keşke sen de babanın alkolik yüzünü örnek almasaydın? Deddiğimde, delikanlının cevabı sadece **“KEŞKE”** oldu. Ve ilave etti. **“İyi ki hocam sizi dinledim. Bundan sonra buradan çıktığımda “KEŞKE”** demek durumunda kalmayacağım hocam.” dedi.

Her konferans salonuna girdiğimde çok üzülüyorum. Çünkü sağlıklı, gücü kuvveti yerinde, gözlerinden ateş fışkıran gençler görüyorum. Tam da iş tutma ve geleceğini kazanma çağı. Ama maalesef betonarme duvarlar arkasında gençlikleri heba olup gidiyor. Ama beni esas üzen çocuk ve Gençlik cezaevleri. Ankara – Sincan Cezaevi ile İzmir-Çocuk ve gençlik cezaevine girdiğimde yüreğim parçalandı. Sanki lisede bir sınıfa derse girmiş gibi hissediyorum kendimi. Hepside okul sıralarında olması gereken bu gençler siyah ile beyazı, doğru ile yanlış ayıramayacak çağda cezaevine düşmüşler. Kimisi hırsızlık, kimisi cinayet, yaralama, uyuşturucu, cinsel istimrar ve gasp. Cezaevi idarecileriyle ve eğitimcileriyle başa baş görüştüğümde görüyorum ki çoğu çocuk Ana- baba arasında yaşanan problem dolayısıyla, kimisi de övey anne ve övey baba korkusu ve horlamasından evden kaçmışlar. Ama bu arada çok elit aile çocukları da babalarının ve analarının işkolikliği yüzünden ailede bulamadıkları ilgiyi dışarıda aramışlar ummadıkları kişiler tarafından uyuşturucuya alıştırmışlar. Son yıllarda bu tür aile çocuklarının da cezaevlerinde sayılarının arttığını bizzat yöneticiler söyledi.

Ana- babalara tavsiyem:

1- Kardeşlerim güle oynaya kurduğunuz yuvaları sabırla devam ettirin. Yüz kızartıcı suçlar dışında Ana- baba ve büyükler yüzünden yuvanızı yıkmayın. Sabırla yuvanızı devam ettirin. En iyi evlilik birinci evliliktir. Boşanmalarda arkada bıraktığınız çocukların psikolojisini merak ediyorsanız www.kadirkeskin.net ile “Okul Müdürünün Günlüğünden – Yaşanmış İbretli Anılar” kitabımdan parçalanmış aile çocuklarının psikolojisini okuyunuz

2- Arkamızda bırakacağımız en büyük servet ne han, ne apartman, ne de üç vardiya çalışan fabrikalar. Manisa’da kırk yıl öncesinin nice varlıklı ailelerini tanıyorum; tükenmeyecek toprakları, sayısız apartman daireleri ve çalışan fabrikaları arkalarında bıraktıkları halde, iyi eğitimsiz evlatları tarafından bıraktıkları, kısa zamanda buharlaştılar. Meramımı kısaca şu atasözümüzle özetleyeyim: “Evlat evlat olursa neylesin parayı, evlat, evlat olmasa ne yapsın parayı.” Evlat, evlat olmazsa kısa sürede bırakılanın altından girer, üstünden çıkar. Hazıra dağ dayanmaz. Bu konuda ülkemden ve Manisa’dan vereceğim çok misal var ama lâfabeliği olur korkusu ve yaralı kuşa taş atmamak amacıyla veremiyorum. Ama Dünyanın en zengin İtalyan delikanlısı COVANNİ’yi misal olarak verebilirim. Mirasyedi COVANNİ, ailesinden kalan beş buçuk milyon EUOR ve Akdeniz sahillerinde sayısız villalarıyla 38 yaşına kadar dünyanın en zengin delikanlısı olarak yaşadı. Ömrünün geri kalan 30 yılını da sokaklarda dilenerek dünyanın en fakir delikanlısı olarak geçirdi. Geçtiğimiz yıl Noel bayramında sokakta sarhoşken ısınmak için yaktığı ateşin içine düşerek 73 yaşında yanarak vefat etti.

3- Arkamızda bırakacağımız en büyük servet yüce peygamberimizin ifadesiyle iyi eğitilmiş bir evlat. İyi eğitilmiş evlat da çocuklarımıza markalı giysi giydirmek, cebini parasız bırakmamak ve midesini tıka basa doyurmakla değil, çocuklarımızın gönül dünyasını da aç bırakmamakla olacağını bilmemiz gerekir.

Aradığı Yalancı Gerçeği Mağarada Bulan Adam

Evet, herkesin içinde bir gerçek var ama onun ötesinde, çok daha büyük bir gerçek var diyerek hikâyemize başlayalım.

Bir zamanlar gerçeği aramak için yollara düşen bir adam yaşırmış. Gerçeği aramak için evinden çıkmış ve dünyayı altüst etmiş. Yaptığı işten, ailesinden, evinden, her şeyinden gerçeği aramak için vazgeçerek yollara revan olmuş.

Dolaşarak geçen onca yıldan sonra yolculuğu, onu Hindistan'a götürmüş. Orada, uzaktaki bir dağın hikâyelerini dinlemiş. O dağın tepesinde, insanların söylediğine göre, gerçeğin oturduğu yeri bulacaktı.

Aylar boyu dolaşmış, insanların anlattığı dağı bulana kadar. Yine haftalarca süren yolculuk sonu o dağı bulmuş, dağa tırmanmış ve sonunda bir mağaranın ağzına gelmiş. İçeriye seslenmiş. Birkaç dakika sonra sesine yaşlı bir kadın sesi cevap vermiş.

- Ne istiyorsun?
- Gerçeği arıyorum.
- Pekâlâ, işte beni buldun.

Adam mağaraya girmiş ve orada, arkadaki ateşin yanına çömelmiş. Şimdiye kadar gözlerinin gördüğü en korkunç yarattığı görmüş. Kadının gözlerinden biri ötekinden daha fazla olmak üzere yuvalarından pırtlamış ve yüzünün her tarafı yumrularla, yaşlılığın verdiği kara lekelerle doluymuş. Çarpık dişleri ağzından dışarı fırlıyor, lamba gibi parlayan başında ise tek tük kalan beyaz saçlar tel tel aşağı doğru sarkıyormuş.

- Sen misin? diye sormuş gerçeği arayan adam. Gerçek, gerçekten sen misin?"

Kadın başını sallayarak:

- Evet, benim, demiş yaşlı kadın ve devamla da: Yarın sen de benim gibi biri olmayacak mısın?

Onunla birkaç gün kalmış ve gerçekten kadının görüntüsünde kendinin ve bütün insanlığın sonunu görmüş. Adam mağarada bir süre bütün insanlığın sonunu gördükten sonra ayrılmak üzere hazırlanırken, kadının gösterdiği misafirliğe karşılık ona bu borcunu nasıl ödeyebileceğini sormuş. Kadın:

- Sadece şunu isterim. Buradan çıkıp köyüne döndüğünde benden söz edersen, onlara benim genç ve güzel bir kadın olduğumu söyle.

İşte böyle;

Her yaşlı kadının içinde “genç bir kız özlemi”, her yaşlı dedenin içinde de “genç, yakışıklı bir delikanlı özlemi” varmış.

Bedenler yaşlanıyor ama gönüller yaşlanmıyor.

Bazen seminerlerimde sorular soruyorum. Sorduğum sorulara doğru cevap verenleri kitaplarımla ödüllendiriyorum. Sorduğum sorulardan biri de, yaşlı kime denir? Sorusu. Muhtelif cevaplar veriliyor. Ama kimseden istediğim cevabı alamıyorum. Nihayet cevabı ben veriyorum ve diyorum ki:

- İnsanın içiyle dışının uyumsuz halidir. İnsanın dışı yaşlanıyor ama içi yaşlanmıyor. Örnek mi? Çok usta bir terzinin elinden çıkan elbiseyi gence, bir de yaşlı dedeye giydirdiyseniz, bu uyumsuzluğu rahatlıkla görebilirsiniz.

Evet, dünyada “Sünnetullah” hüküm sürüyor. Yaratılan her canlı, hareket eden her varlık yaşlanıp ölmeye mahkûmdur. Çanakkale- Çan Seramik fabrikalarına misafir olduğumda fabrikanın giriş kapısında Ömer Hayyam’ın şu beyti, oldukça dikkatimi çekmişti.

*Ey testici tekmeleme, tokatlama, hor görme beni,
Ben senin dedenden, ninenden biriyim,
Yarın sen de benden biri olacaksın.*

Gül yüzlü genç kızlar, yüzünden kan fışkıran güçlü, yakışıklı delikanlılar! Ninelerinize ve dedelerinize bakın ve onların yüzünde “ŞAŞMAZ GERÇEĞİ” yani sonunuzu görün. Sanmayın ki sahip olduğunuz güzellik ve yakışıklılık kendinizden. Hayır, kendinizden değil. Ana rahminde sizin gözünüzün rengini belirleyen,

yüzünüzü musavvir kılan ve bedeninize şekil veren biri var. Sahip olduğunuz güzellikler ve yakışıklılık zamanla ters orantılıdır. Bunları veren Allah, zamanla bunları sizin haberiniz olmadan gıdım gıdım geri almaktadır.

Evet, bizi yaratan, yaşatan Rabbimizi dışlayarak “tabiat veya doğa” kanunu diye isimlendirdiğimiz “Sünnetullah” kanunlarını koyan Rabbimiz, hükümlerini de mili milimine icra ediyor. Güneş, ay, milyonlarca değil, milyarlarca galaksi kendi felekleri etrafında milim sekmeden hareket halindedir.

Unutmayalım ki bu düzeni kuran, Mukaddes kitaplarda ifade edildiği şekilde bir gün gelip bozacak, yeni bir âlem kuracaktır.

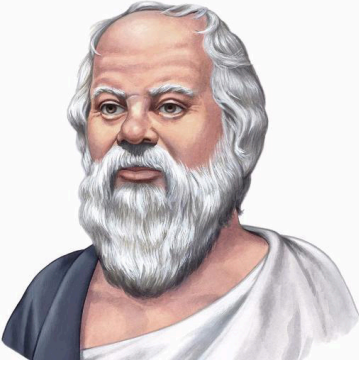
Gerçeği, hikâyede belirtildiği gibi ne dağ başlarında, ne de ovalarda arayalım. Gerçeği kendi yaratılışımızda arayalım. Herkesin, hepimizin ve bütün insanlığın başlangıcı bir damla su, ahiri ise bir avuç gübre değil mi? O halde bizi şımartan ne? İşte gördük, Rabbim’in gönderdiği nerede, nasıl karşımıza çıkacağını bilmediğimiz, göremediğimiz canlı bir virüs, gürültü ile çalışan sanayinin çarklarını durdurdu. İki inatçı keçi gibi büyüklük ve boynuz yarışına giren Trump ile Putin’i tırtırdı? Galler Kraliçesini şatodan kaçırarak başka bir evin odasına kapattı. Sadece kraliçeyi değil, milyarları evine kapatarak dünyayı hapis haneye çevirdi.

Evet, bu evrende tek gerçek, bu düzeni kuran, düzen içinde bizi dünyada yaratan, yaşatan RAB’tır. O Rab bizden önceki Firavun, Nemrut, Karun, Dictador Perpetuus (Hayat Boyu Diktatör Sezar) diye para bastıran nice azgınları, sapkınları, gazel yaprağı gibi nasıl aciz bıraktıysa, azgınlığımız yüzünden bizi de aciz bırakamaz mı? İşte bırakmadı mı? Ama ibret alana. Meryem Sûresi’nin 98. Ayeti: “Onlardan (sizlerden) önce nice çağlardan (kavimler) helak ettik. Onlardan birini hissediyor musun veya onlara ait gizli bir ses duyuyor musun?” Yukarıda ismini saydığım ve sayamadığım nice azgınlardan yer altından bir ses duyabiliyor muyuz?

Evvelimizin bir damla su, ahirimizin de bir avuç gübre olduğunu unutarak bugüne kadar büyüklük yarışına girenlerin eline ne geçti ki, bizimkine de bir şeyler geçsin.

Beşinci Bölüm

KADERLERİ ÖRTÜŞEN UZAK VE YAKIN TARİHİN ÜÇ YİĞİT MAZLUMU

Sokrates

Eski Atina'da gençler arasında ahlaksızlığın diz boyu görül-
düğü günlerde Sokrat ortaya çıkıyor ve diyor ki:

“Ey Atinalılar! Atların, köpeklerin ve kedilerin terbiyesinde gösterdiğiniz beceriyi çocuklarınızın terbiyesinde niye göstermiyorsunuz? Putlarınızı kırın, yıkın! Fazilet ve hakikate teslim olun! İnsan olmanın borcunu ödeyin!

Bu çıkışı ile ahlaksızlığı ahlak olarak gören, sayısız Tanrılara sahip olan Atina halkının husumetini üzerine çeker. Ama bu fazilet abidesi Sokrat, bu husumete aldırmaksızın, doğru bildiği yolda çalışmalarına devam eder. Okulu, sınıfı, sırası olmayan her yerde gördüğü Yunan gençlerine din, ahlak ve terbiye dersleri vermeye kendini adayan Sokrates, böyle bir toplum içinde birden bire kin abidesi oluverdi.

Batının önemli hukuk mütefekkirlerinden İngiliz hukukçu: “Sokrates eski nizam için korkutucu bir devdi. Mevcut köhnemiş nizamı kökünden sarsıyordu. Devlet ve cemiyetin temellerine indirdiği darbe, derhal seziliyor, hiçbir engele rastlamadan binayı dayanağından çatısına kadar çatırdatıyordu” demişti.

Bütün peygamberler içinden çıktığı kokuşmuş nizama aynı darbeyi vurmadı mı? Hz. Musa Firavun’un, Hz. İbrahim Nemrut’un, Hz. İsa Roma’nın, Yüce Peygamberimiz de, Mekke’nin putperest nizamını çökertmedi mi?

Nihayet koltukları ve menfaatleri zedelenen Atina elitleri, kendi batıl inançlarına göre Sokrates’i küfürle suçladılar. Sokrates’in hayranları üçer beşer artarken, menfaatleri zedelenen elitlerin sayısı da otuzar, ellişer artıyordu. Sonuç olarak da o günün ünlü savcısı Melitos and içerek olaya el koydu ve dedi ki:

- Sokrat fenalık ediyor. Atina’nın inandığı ilahlara iman etmiyor. Aksine iman edilecek yeni bir ulûhiyet çıkarıyor. Gençliği fesda veriyor. Cezası ölümdür.

Savcı Melitos’un iddianamesine dayanarak, o günün ünlü hâkimleri Anitos ve Likon başkanlığındaki heyet, 200 den 2000’ e kadar değişen sayıda dava açarak, Halk mahkemesine verdiler. Mahkeme 501 üyeli olarak kuruldu. Ve Sokrates’i yargılamaya başladı.

Sokrates muhteşem savunmasında özetle:

- Ruhani şeylerin mevcudiyetine inanıp da, ruhlara ve ona vücut veren müessire inanmayan bir adam olabilir mi? Bu asla olamaz. Bu anlayış, at ve eşeklerden doğan yavrular, yani katırlar olduğuna inanıp da, at ve eşeklerin bulunmadığına inanmak kadar saçma olur.

Tarihte, "Sokrat'ın Müdafaası" olarak yerini alan o ünlü savunma, Kur'an-ı Kerim'de, Allah'ın buyruğu gereğince kalpleri ve kulakları mühürlenene, gözleri perdelenen 501 hâkimden, 281 hakim ne kalpleri anladı, ne kulakları işitti, ne de gözleri gerçeği gördü. Hüküm: "Balıran zehri ile ölümüne..."

İnfaza giderken eşi, çocukları ve öğrencileri ağlamaya başladı.

- Niçin ağlıyorsunuz? sorusuna karşılık:

- Senin haksız yere ölüme götürülüşüne ağlıyoruz, dediler.

- Demek, haklı yere ölüme götürülseydim, gülecektiniz. Ağlamayın, sevinin, haksız yere ölüme gittiğim için, dedi ve şu muhteşem sözler ağzından döküldü: **"Bu iş (Hakikati haykırmak) dünyada ne benimle başladı, ne de benimle bitecek. Hak ve hakikati günlük hayat kaygılarının üstünde tutanlar, daima benim akıbetimi takip edecek."**Celladın verdiği bir tas balıran zehrini bir yudumda içti. Sokrat'ın bedeni bir çınar gibi yere yıkıldı, ama onun dillendirdiği hakikatler asla susmadı.

Düşünen adam, düşündüğü için toprağa gömüleli 25 asır geçmesine rağmen hala unutulmadı. Ama onun ölümüne karar veren dillerin hiç birinin ismi-esamesi hatırlanmıyor.

İmam-ı Azam

Peygamberimizden sonra biat (seçim) yoluyla iktidara gelen halifelik, maalesef Emevi iktidarında babadan oğula geçen saltanat haline geldi. “Allah’ın halifesi” manasındaki “Halifetü Allah” sıfatının dine aykırı olduğunu bilmelerine rağmen, bu yanlışlık Abbasiler, Memlükler ve hatta Osmanlılar tarafından da yanlış olarak uygulanmaya devam etmiştir. Abbasiler de tıpkı Emeviler gibi, makam mansıp uğrunda kimseye acımadı. Kurbanlarından biri de Ömrünün 52 yılını Emeviler, kalan 18 yılını da Abbasi-ler zamanında geçiren ünlü hukuk alimi İmam-ı Azam’dır. Doğru bildiğini Emeviler döneminde olduğu gibi, korkusuzca Abbasiler döneminde de söylemeye devam etmiştir.

“Kan bağıyla kazanılan saltanat ve doğumla elde edilen halifelik şeriata (İslam Hukukuna) uygun değildir” deyince, Abbasi hanedanlığında da hışmına uğramıştır. Katır dolusu malı, “Hazine malıdır” diye reddettikçe işkence gördü. Hem Emeviler, hem de Abbasiler, saltanatlarının sarsılmaması için Bağdat’tan Basra kadılığı kadar teklif edilmedik makam, mansıp kalmadı. O hiç birine de eyvallah etmedi. “Ben layık değilim” diyerek, teklif edilen makamların hepsini de elinin tersiyle geri çevirdi. Oysa o gün için Bağdat’ta her türlü makama layık olanın İmam-ı Azam olduğunu herkes biliyordu. Ama büyük imam, bu makamlara geldiğinde biliyordu ki, İslam’a uygun hükümler değil, sülale saltanatına ve hukukuna uygun hükümler istenecekti.

Babadan oğula geçen hilafet makamına karşı çıktıkça zindanlara atıldı. Fakat hiçbir zaman doğru bildiği bilgiden ödün vermedi. Halife Mansur 767 yılında kibarca makamına davet ettiği İmam-ı Azam'a, önceden hazırlattığı zehirli sütü ikram etti. İmam-ı Azam içmek istemedi. Israr edilince, sessizce bardağı bitirdi. Ve izin almadan kapıya yöneldi. Halife:

- Nereye gidiyorsun?" diye sorunca, ardına bakmadan:
- Gönderdiğin yere, diyerek çıktı. Saraydan çıkmadan emaneti Rabbine teslim etti.

İmam-ı Azam'ın kendi isteğiyle zehirli sütü içmesi aslında bir teslimiyet değil, Sokrat'ın yaptığı gibi bir meydan okumaydı. Saltanat uğruna bir dâhîyi toprağa düşüren Abbasiler, saltanat konusunda en çok o adamdan korkuyordu. Çünkü o günün en namuslu, bilgili ve bilgisinden ödün vermeyen adamı, İmam-ı Azam'dı. Onu ortadan kaldırmakla sülale saltanatının ilelebet devam edeceğini sanıyorlardı. Ama maalesef onlar da yanıldı.

İslam dünyasının en büyük yanlışlarından biri, ulemânın (alimlerin), ümeranın (hükümdarların) emrine girmesidir. O anda çöküş başlamıştır. Osmanlı'nın son döneminden bugüne kadar, hükümdarlara; "yanlış yapıyorsun" diyen İmam-ı Azam gibi yiğit bir alim gösterebilir misiniz?

Menderes

Her Akşam bataryalı Radyoda çalan Gongla Akan Dedemin Gözyaşları

16 yaşlarındaydım. Her akşam rahmetli Menderes ve arkadaşlarının yargılandığı Yassıada mahkemeleri başlardı. Radyoda Gong sesinden sonra mahkeme başkanı Altay Ömer Egesel'in soğuk ve itici sesi kulakları tırmalamaya başlardı: **"Mahkûmlar eli bağlı olmayarak getirildi. Yerlerine oturdular. Duruşmayı açıyorum."** sesiyle dedemin gözünden akan gözyaşları unutamadığım en acıklı çocukluk anılarımdan biridir. Çünkü rahmetli dedem kendisini çok severdi. Dedemle beraber ben de seviyordum. Çünkü rahmetli gelesiye kadar ayaklarıma ne giydiğimi bilmiyorum. Ancak o başa geldikten sonra ayaklarım dedem tarafından alınan cızlavat kara lastik ayakkabı ile buluştuğundaki sevincimi hala unutamam.

Rahmetli Menderes'in kendisini görmedim. Ama o kibar sesini ve nezaketini her akşam dedemle beraber bataryalı radyodan dinlerdik. Hala kulaklarımda çınlayan kibar, nahif ve nazik bir sesle hâkimin sorduğu sorulara cevap verirdi.

Halka ve Hakk'a hizmetten başka hiçbir kusuru olmayan bu kibar insan sehpaye giderken son sözlerinden biri: **"On yıl başbakanlık yaptım. Bu on yılımı dalkavuklar da yazacak tarihçiler de yazacak. Ama benim milletim dalkavukların değil, tarihçilerin yazdığı tarihe inanacak"** diyerek sehpa son nefesini verdi. Rabbim gani gani rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

Evet rahmetlinin söylediği gibi bu hatırların millet dalkavuklarının yazdığı tarihe değil de tarihçilerin yazdığı tarihe inanarak ülkemizin her köşesinde Menderes Hava alanı, Menderes Anadolu Lisesi, Menderes köprüsü gibi bir çok esere ismini verdi. Ama onun idamına karar verip de kalemini **kıran Altay Ömer Egesel'in, Salim Başol'un** ismini duyan var mı? Duyan varsa bile rahmet okuyana hiç rastladınız mı?

Neyse yazımı unutmadan sizleri bir Harbiyelinin hatırasıyla baş başa bırakayım.

"1960 ihtilal inde Harbiye'de öğrenciydik. İhtilalde başımızdaki binbaşıyla evrak tespitine götürüldük. Üzerinde başbakan Adnan Menderes yazılı levha olan kapının önündeyiz. Arkadaşın birinin omuz darbesiyle kapı açıldı. Arama yapıyoruz. Bir ara makam masasından yere bir şey düştü. Baktım bir Kur'an-ı Kerim. Tüylerim diken diken oldu. Hemen Kur'an-ı Kerimi ve dolapta gördüğüm Menderes'e ait bir kravat ile beyaz bir mendili kimseye göstermeden aldım. Arkadaşlarımdan gören olduysa da onlar da açık vermedi. Bu arada ağlamamak için kendimi zor tutuyordum.

Sonra da Menderes'le Harbiye'de mahkûmken karşılaştım. Onun bulunduğu odanın kapısının önünde nöbetçiym. O derece sıkıntı ve eziyet çekmiş ki bir Harbiye öğrencisini bile görür görmez önünü düğmeleyip esas duruşa geçiyordu. Nöbetçi iken ben de yanına girdim. O asil ve kibar lisanıyla bana dedi ki: **"Buyurun evladım bir emriniz var mı?"** O pırıl pırıl bir çehre, devamlı gülen yüz, bir gül gibi solmuş; elmacık kemikleri belli olacak derecede zayıflamış, yanakları çökmüştü. Ben kendilerinden daha fazla esas duruşa geçip hüznü ve mahcup olarak cevap verdim. **"Asla efendim! Emir değil, bir durumu size arz etmek için geldim!"** **"Buyurun sizi dinliyorum evladım"** **"Efendim, odanızda yapılan aramada sizin bir Kur'an-ı Kerim'inizle kravat ve mendiliniz alıp muhafaza ettim. Bunları size teslim edebilirim."** dediğimde, dudakları titredi ağlamaklı bir sesle çukurlaşmış gözlerinden damlalar akmaya başladı. Ve

koskoca Başvekil Adnan Menderes boynuma sarılıp hıçkıra, hıçkıra ağlayarak dedi ki: **“Evladım aranızda böyle imanlılar da var mıydı? Onları sana hediye ediyorum. Ananın ak sütü gibi helal olsun. Yalnız sizden istirhamım, bizim evden okumam için bana bir tane Kur’an-ı Kerim getirebilir misin?”** **“derhal efendim”** dedim. Ve çamaşır vs arasında bir de Kur’an-ı Kerim getirdim. Gözyaşları içerisinde boynuma sarıldı ve dua etti bana.”

Menderes döneminin ünlü gazetecilerden Gürbüz Azak’ın bir hatırası; “Muhalefetin İstanbul’da açılmakta olan 1959 yılında Vatan ve millet caddeleri için ‘ Ne bu rezalet! Vatan caddesine uçak mı indireceksiniz?’ diye şiddetle muhalefet gösterdiği yol yapma çalışmalarını görüntülemek üzere sabahın ayazında erken saatlerinde şantiyeye uğradım. Şantiyede 10-15 işçi kahvaltı ediyordu. Peynir ekmek, çay, zeytin bulunan sofrada öyle neşeliydiler ki... Üzerinde şantiye elbisesi olan birini hemen tanıdım. Başvekil Adnan beydi. Bir başvekil sabahın ayazında ve yarı karanlıkta işçilerle peynir ekmekle kahvaltı yapıyordu. Hem Adnan Bey, Hem işçiler o kadar mutluydular ki, o sofrada gördüğüm mutluluğu satriklara dökmem mümkün değil.”

“Vatan ve Millet Cad. Aksaray Beyazıt arası surlara paralel sahil yolu Ayasofya ve Sultanahmet, hatta yeni camii çevresi gece kondu kılıklı barakalar temizlenerek bütün cami, sebil abideleri muhalefetin acımasız direnişine rağmen gün yüzüne çıkardı. İstanbul gerçek çehresine Menderes zamanında kavuştu.”

Ülkemize hizmetten başka hiç bir kusuru olmayan demokrasi şehitlerimiz başta rahmetli Adnan Menderes olmak üzere arkadaşları müteveffa Fatin Rüştü Zorlu ile Hasan Polatkan milletimizin gönlünde taht kurarak hala yaşamakta iken, onların idamına karar vererek kalemlerini kıran Yassıada’nın mağrur hâkim ve savcılar ise hem dünyada, hem de öbür dünyada telafisi mümkün olmayan pişmanlıklara imza atarak terk-i dünya edip unutulup gittiler. Onları halk unuttu ama Rab unutmadı.

Yazar, Orta dereceli okullarda “ Başarılı ve Başarısız Öğrencilerin İtirafları”, Üniversitelerde “ Gençlerin Hayal Dünyasından Gerçek Hayata Pişmanlık İçinde Uyanışları”, Cezaevlerinde “ Değerlerimize rağmen Neden Buradayız?yurt içinde ve yurt dışında aileye yönelik “ Telifisi Olmayan Pişmanlıklar” konularında konferans ve eğitim seminerlerine devam etmektedir.

Kaynakça

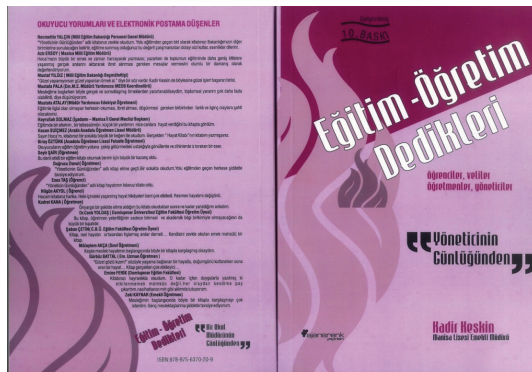
- Sadi Şirazi Bostan (Şark Klasikleri)
 Sadi Şirazi Kabusnâme (Şark Klasikleri)
 Mahmut Toptaş, Şifa tefsiri Cantas Yayınları, İstanbul-1994
 Pr. Dr. Nevzat Tarhan, Sen, Ben ve Çocuklarımız, Timaş Yayınları İstanbul -2012
 Pr. Dr. Nevzat Tarhan, Evlilik Psikolojisi Timaş Yayınları, İstanbul 2006
 Dr. Ali Yaz, Para Timaş Yayınları İstanbul -2020-
 Abdülkadir Akgündüz- Genç beyin - İstanbul
 Sami Özkan- Bizim çocuklar (Alıntı)
 Murat Padak – Ölümünden Mektuplar (Alıntı)

KADİR KESKİN

Yayınlanmış Eserlerinden, almış olduğu Plaket ve
Ödöl Fotoğraflarından birkaç örnek.

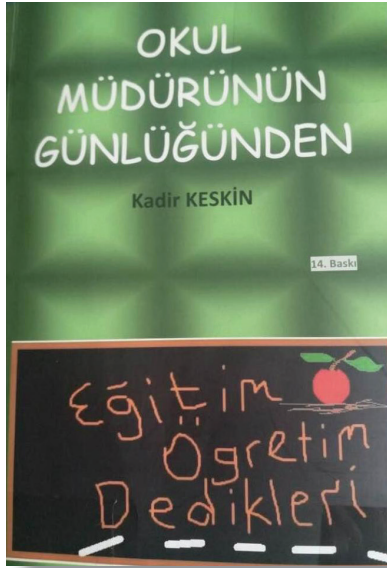
Yakında yine Erguvan Yayınevi'nce 15. Baskısı yayınlanacak olan kitabımı Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde okul birincisi olan Ecem Kaynar'a başarısını tebrik ederek imzaladım.

Zaman zaman Tv. ve radyo programlarına davet ediliyor ve insanımıza hayatın doğrularını anlatmaya çalışıyorum.

Bir Öğretmenler Günü hediyesidir bu, yüreğimi titreten.

15. basımı Erguvan Yayınevi tarafından yayına hazırlanmakta olan kitabım.

TELAFİSİ MÜMKÜN OLMAYAN PİŞMANLIKLAR

